

مكتبة قطر الوطنية QATAR NATIONAL LIBRARY

لقد تم إنشاء هذا الملف بنسخة بي دي إف بتاريخ ١٦/١٠/٢٠١٩ بواسطة مصادر من الإنترنت كجزء من الأرشيف الرقمي لمكتبة قطر الرقمية. يحتوي السجل على الإنترنت على معلومات إضافية وصور عالية الدقة قابلة للتقريب ومخطوطات. بالإمكان مشاهدتها على الرابط التالي:
<http://www.qdl.qa/archives/qnlhc/10675>

10675	المرجع
كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم	العنوان
1531 (ميلادي)	التاريخ/ التواريخ
اللاتينية في اللاتينية	لغة الكتابة
65 مادة	الحجم والشكل
مكتبة قطر الوطنية	المؤسسة المالكة
<u>المُلكية العامة</u>	حق النشر

حول هذا السجل

عاصر جابر بن حيان (المعروف أيضاً بالاسم اللاتيني جيبير، حوالي 721–815) العباسيين الأوائل، الذين حكموا حوالي 750-800 وكان واحداً من المؤسسين الرئيسيين لعلم الخيمياء في أوائل العصر الإسلامي. كُتبت أقدم سيرة عن جابر في كتاب الفهرست، في القرن العاشر على يد ابن النديم، وهو عالم وبلوغرافي كان يعيش في بغداد. تحتوي سيرة جابر على كثير من النواحي الأسطورية، على الرغم من أن القرائن الخارجية أثبتت أن قائمة الأعمال المنسوبة لجابر في تلك السيرة صحيحة بشكل عام. ومع ذلك، فإن الأعمال الكاملة المنسوبة لجابر، التي تشمل أعمالاً في الخيمياء والفلسفة والفلك والرياضيات والموسيقى والطب والسحر والدين، لا يمكن أن تكون من تأليف شخص واحد. كما أنها لا يمكن أن تكون قد كُتبت قبل نهاية القرن التاسع، إذ أن المصطلحات العلمية المستخدمة في مجموعة المؤلفات الجابرية قد أُدخلت على يد حنين بن إسحاق العبادي (حوالي 809-873). يُعتبر علم العرفان الإسلامي الموجود بأعمال جابر من النوع الذي كان شائعاً في نهاية القرن التاسع، وهو مؤشر آخر إلى أن بعض الأعمال التي تُسببت إليه تعود على الأرجح إلى تلك الفترة. قُتحت هذه الأعمال نافذة على علم العرفان الإسلامي الذي ساد في

نهاية القرن التاسع وألقت الضوء على النصوص العلمية الإغريقية القديمة، وهي النصوص التي لم يبقَ الكثير منها بنصها الأصلي. تشمل أعمال جابر الخيمائية وصفاً لعمليات التقطير والتكلس والإذابة والتبلور وعمليات كيميائية أخرى استخدمت بعد ذلك في العالم الإسلامي وفي أوروبا لقرون. تُرجمت العديد من الأعمال من مجموعة المؤلفات الجابرية إلى اللاتينية. كُتِبَ العمل الحالي في ثلاثة أجزاء، وهو يغطي خصائص المعادن والطرق الخيمائية وخصائص الكواكب. طُبِعَ في 1531 على يد يوهان غروننغر، وهو ناشر ومالك مطبعة ألماني كان يعمل في ستراسبورغ. يبدأ العمل بقصيدة في الزهد ("إست فونس إن ليميس كويوس أنغويس لاتيت إن إيميس...") تُشكل البداية لعمل خيميائي موجود في مكتبة ولاية بافاريا تحت عنوان كودكس لاتينوس موناسيئسييس 2848. (المخطوطة الأخيرة هي على ما يبدو ترجمة لاتينية لعمل عن حجر الفلاسفة للخيميائي الفارسي أبي بكر محمد بن زكريا الرازي.)

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-1] (٦٥/١)

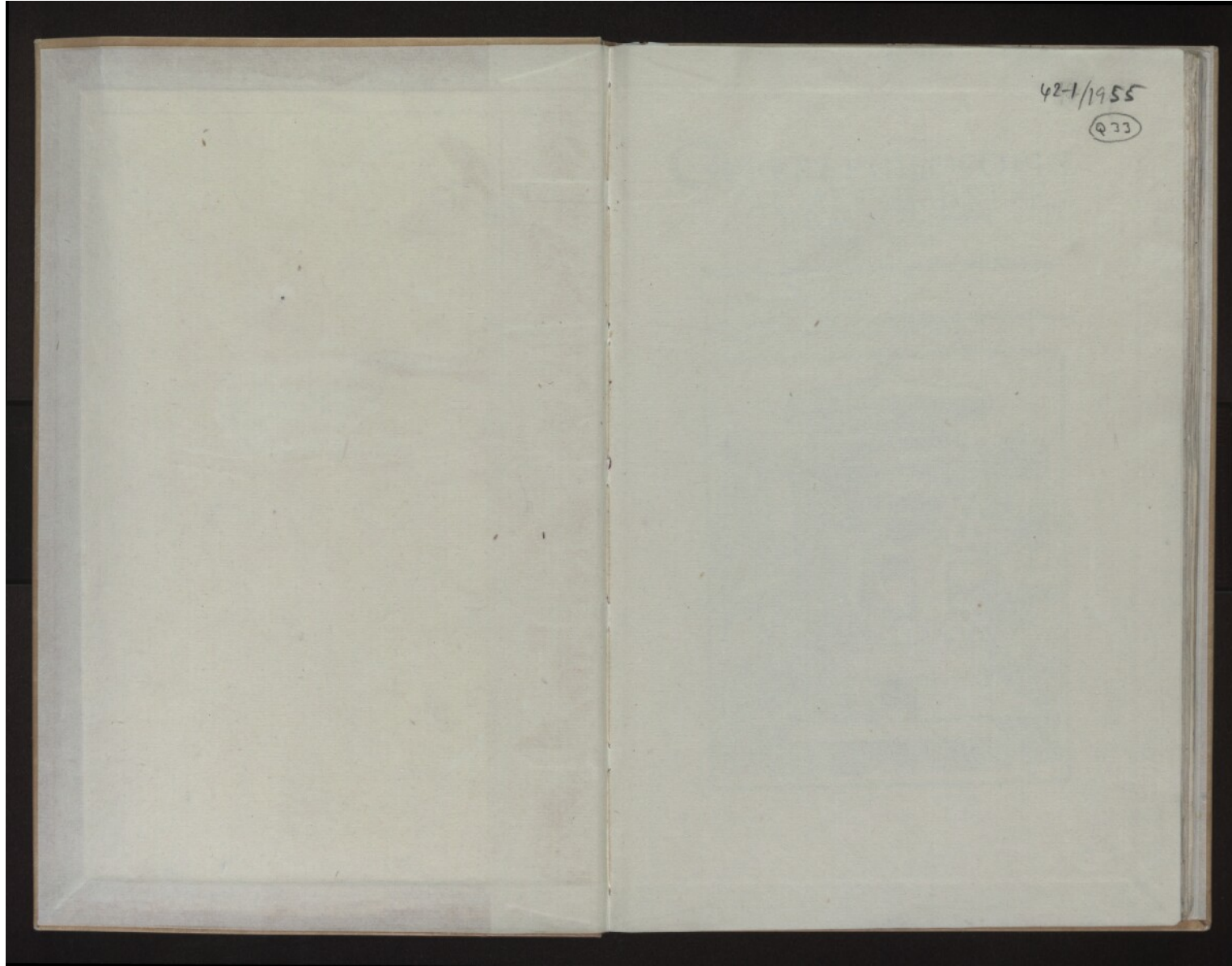

المرجع: 10675 حق النشر: الملكية العامة

اعرض على مكتبة قطر الرقمية: <http://www.qdl.qa/arabic/archive/qnlhc/10675.1>

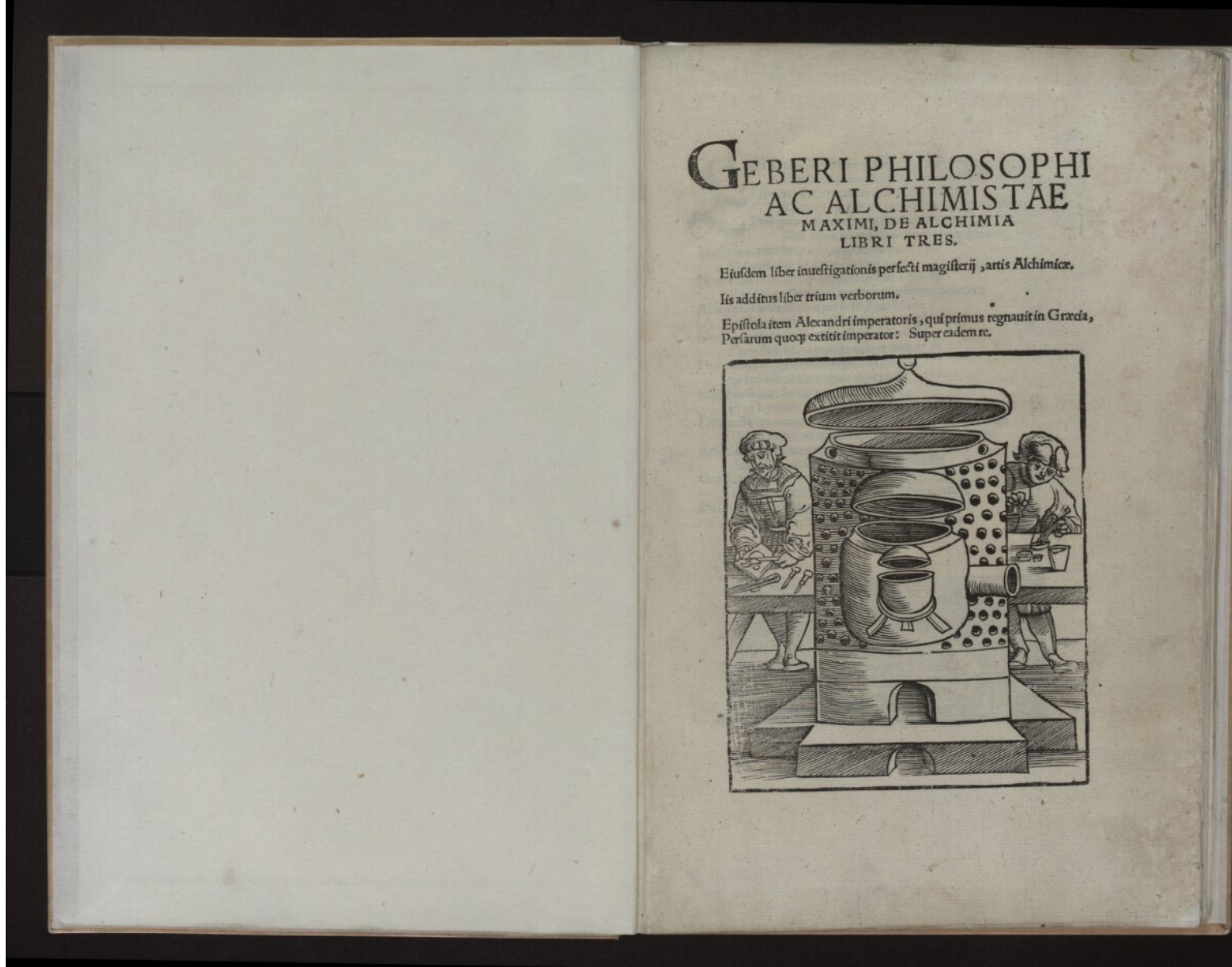

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-2] (٦٥/٢)

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-3] (٦٥/٣)

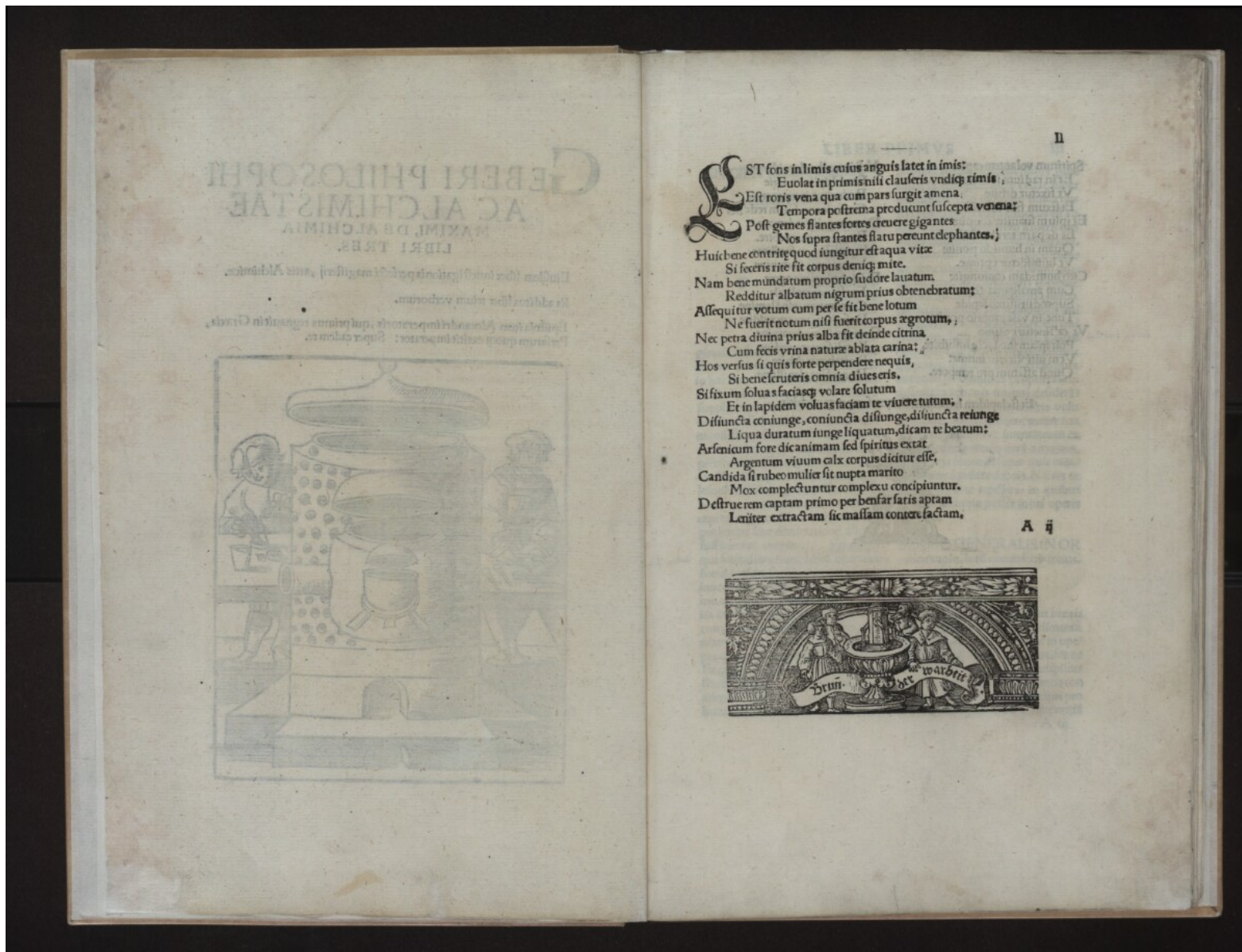
GEBERI PHILOSOPHI
AC ALCHIMISTAE
MAXIMI, DE ALCHIMIA
LIBRI TRES.

Eiusdem liber inuestigationis perfecti magisterij, artis Alchimicae.

Is additus liber trium verborum.

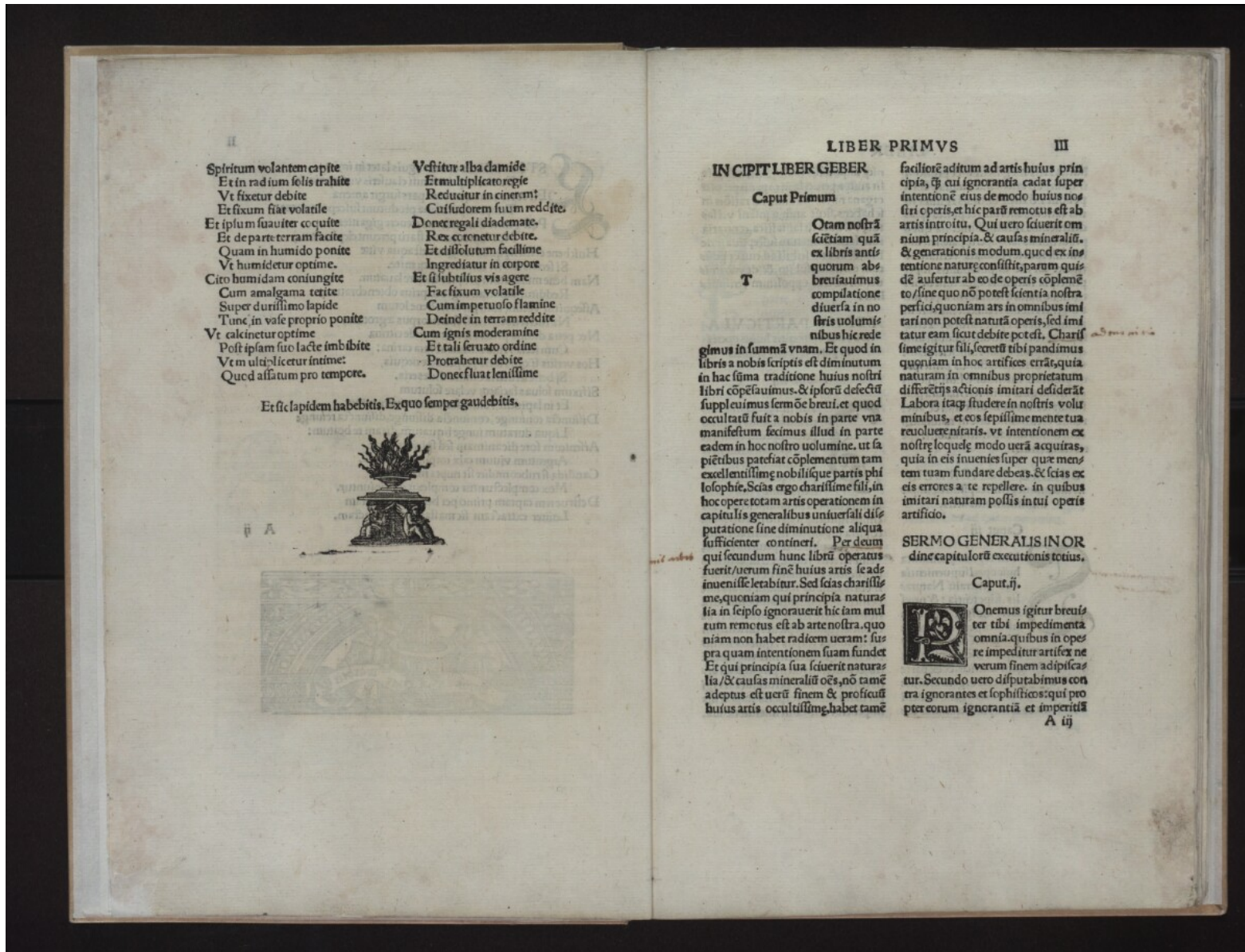
Epistola item Alexandri imperatoris, qui primus regnavit in Graecia,
Perfarum quoque extitit imperator: Super eadem re.

ST fons in limis cuius anguis latet in imis:
Euolat in primis nili clauferis vndiq; rimis;
Est roris vena qua cum pars surgit amena;
Tempora postrema producunt suscepta venena;
Post gemes stantes fortes crevere gigantes;
Nos supra stantes statu pereunt elephantes;
Huic bene contrieque iungitur est aqua vitae;
Si feceris rite fit corpus deniq; mite.
Nam bene mundatum proprio sudore lautum.
Redditur albanum nigrum prius obtenebratum;
Assequitur votum cum per se fit bene lotum
Ne fuerit notum nisi fuerit corpus agrotum;
Nec petra diuina prius alba fit deinde citrina.
Cum fecis vrina naturae ablata carina;
Hos versus si quis forte perpendere nequis,
Si benefructeris omnia diues eris.
Sis fixum solua s faciasq; volare solutum
Et in lapidem voluas faciam te viuere nutum;
Disiuncta coniunge, coniuncta disiunge, disiuncta reiuunge
Liqua duratum iunge liquatum, dicam te beatum;
Arsenicum fore dicamimam sed spiritus extat
Argentum viuum calx corpus dicitur esse,
Candida si rubeo mulier sit nupta marito
Mox complectuntur complexu concipiuntur.
Destruerem captam primo per benfar faris aptam
Leniter extractam sic massam contere factam.

II
Spiritus volentem capite Vestitur alba damide
Et in radium felis trahite Et multiplicato regie
Ut fixetur debite Reducitur in cinerem
Et fixum fiat volatile Cui sudorem suum reddite
Et ipsum suauiter coquite Donec regali diademate
Et de parte terram facite Rex extinetur debite
Quam in humido ponite Et dissolutum facillime
Ut humidetur optime. Ingre diatur in corpore
Cito humidam coniungite Et si subtilis vis agere
Cum amalgama terite Fac fixum volatile
Super durissimo lapide Cum imperuoso flamine
Tunc in vase proprio ponite Deinde in terram reddite
Ut calcinetur optime Cum ignis moderamine
Post ipsam suo lacte imbibite Et tali seruato ordine
Ut in ultio calcetur intime Protrahetur debite
Quod assatum pro tempore Donec fluat lenissime

Et sic lapidem habebitis. Ex quo semper gaudebitis.

LIBER PRIMVS
IN CIPIT LIBER GEBER

Caput Primum

Otam nostram
scitiam quam
ex libris ant
quorum abs
breuiauimus
compilatione
diuersa in no
stris uolumi
nibus hic rede

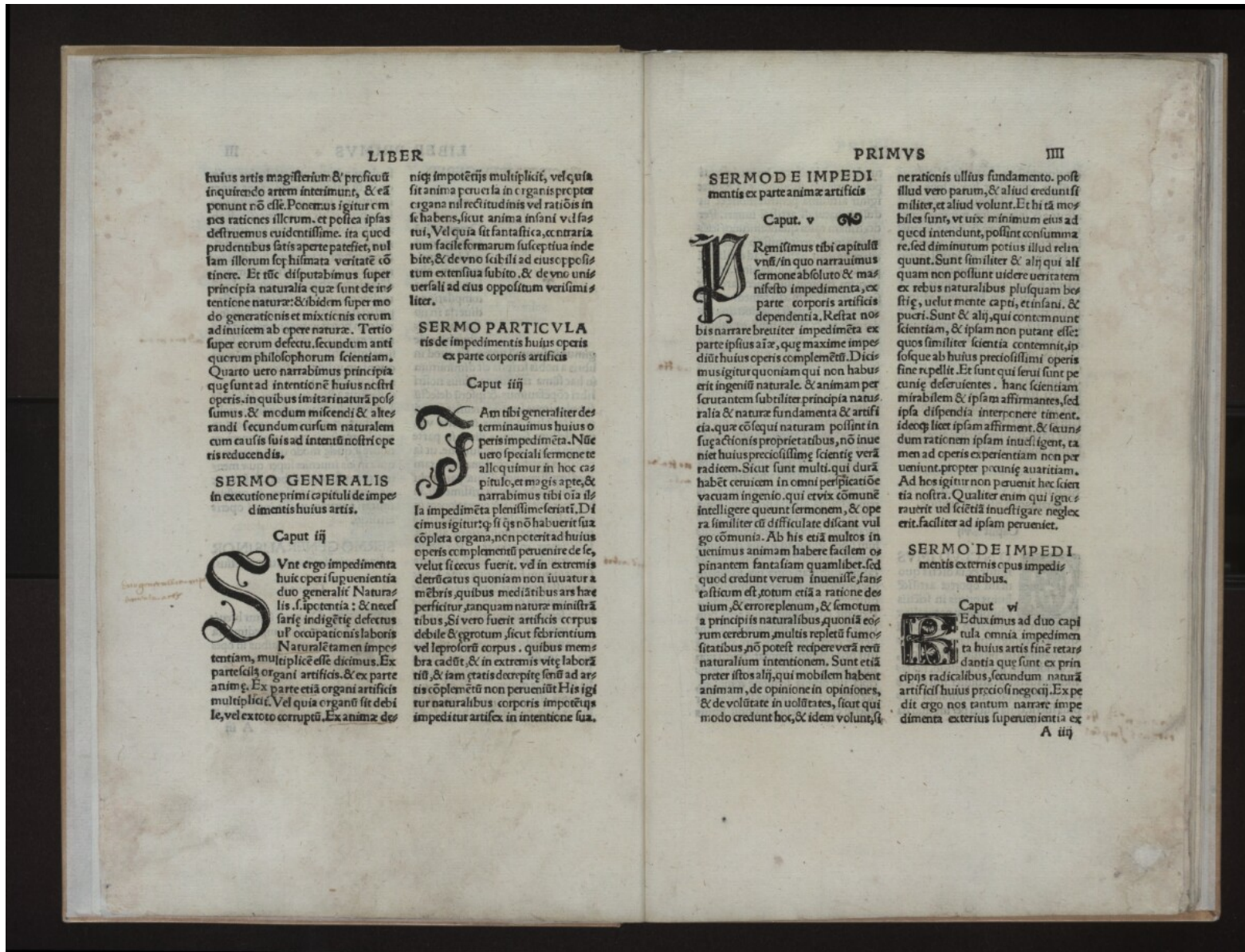
gimus in summam unam. Et quod in
libris a nobis scriptis est diminutum
in hac summa traditione huius nostri
libri copiamus. & ipsorum defectum
suppleuimus sermone breui. et quod
occultatum fuit a nobis in parte una
manifestum fecimus illud in parte
eadem in hoc nostro uolumine. ut fa
pientibus pateat complementum tam
excellens nobilibusque partibus phi
losophie. Scias ergo charissime fili, in
hoc opere totam artis operationem in
capitulis generalibus uniuersali dis
putatione sine diminutione aliqua
sufficenter contineri. Per deum
qui secundum hunc librum operatus
fuerit/uerum finem huius artis se ads
inuenisse letabitur. Sed scias charissis
me, quoniam qui principia natura
lia in seipso ignorauerit hic tam mul
tum remotus est ab arte nostra. quo
niam non habet radicem ueram: sus
pra quam intentionem suam fundet
Et qui principia sua sciuerit natura
lia/ & causas mineralium omnes, non tamen
adeptus est uerum finem & profectum
huius artis. occultissimum habet tamen

III
faciliorem aditum ad artis huius prin
cipia, quam qui ignorantia cadat super
intentionem eius de modo huius nos
tri operis. et hic parum remotus est ab
artis introitu. Qui uero sciuerit om
nium principia. & causas mineralium.
& generationis modum. quod ex ins
tentione nature consistit, parum quis
de auctore ab eo de operis comple
to sine quo non potest scientia nostra
perfici. quoniam ars in omnibus imi
tari non potest naturam operis. sed imi
tatur eam sicut debite potest. Charis
sime igitur fili, secretum tibi pandimus
quoniam in hoc artifices errant, quia
naturam in omnibus proprietatum
difficillimum actionis imitari desiderat
Labora itaque studere in nostris uolu
minibus, et eos sepiissime mentem tua
reuelentur. ut intentionem ex
nostris loquere modo ueram acquiras,
quia in eis inuenies super que mens
tuam fundare debeat. & scias ex
eis errores a te repellere. in quibus
imitari naturam possis in tua operis
artificio.

SERMO GENERALIS IN OR
dine capitulorum executionis totius.

Caput ij.

Ronemus igitur breuis
ter tibi impedimenta
omnia. quibus in ope
re impeditur artifex ne
uerum finem adipiscas
tur. Secundo uero disputabimus con
tra ignorantes et sophisticos: qui pro
pter eorum ignorantiam et imperitiam
A ij

III
LIBER
huius artis magisterium & proficisci
inquirendo artem interimunt, & eam
ponunt non esse. Ponemus igitur em-
nes rationes illorum, et postea ipsas
destruimus euidentissime. ita quod
prudens satis aperte patefiet, nul-
lam illorum scilicet hinc veritatem con-
tinere. Et tunc disputabimus super
principia naturalia quae sunt de in-
tentione naturae: & ibidem super mo-
do generationis et mixtionis eorum
ad invicem ab opere naturae. Tertio
super eorum defectu, secundum anti-
quorum philosophorum scientiam.
Quarto vero narrabimus principia
quae sunt ad intentionem huius nostri
operis, in quibus imitari naturam pos-
sumus, & modum miscendi & alter-
randi secundum cursum naturalem
cum causis suis ad intentionem nostri ope-
ris reducendis.

SERMO GENERALIS
in executione primi capituli de impe-
dimentis huius artis.

Caput iij

SVnt ergo impedimenta
huius operis supuentia
duo generaliter Natura-
lis. I. appetentia: & neces-
sarie indigentis defectus
vel occupationis laboris
Naturalis tamen impe-
tentiam, multipliciter esse dicimus. Ex
parte scilicet organi artificis, & ex parte
animae. Ex parte etiam organi artificis
multipliciter. Vel quia organum sit debi-
le, vel extoto corruptum. Ex animae des-

nig impotentius multipliciter, vel quia
sit anima pervertita in organo propter
organa inlicititudinis vel rationis in-
se habens, sicut anima infanti vel fas-
tuo. Vel quia sit fantastica, & contra-
ria facile formarum susceptiva inde-
bita, & devno subili ad eius opposi-
tum extensua subito, & devno unis-
versali ad eius oppositum verissimi-
liter.

SERMO PARTICVLA-
ris de impedimentis huius operis
ex parte corporis artificis

Caput iij

AM tibi generaliter des-
terminavimus huius ope-
ris impedimenta. Nunc
vero speciali sermone te-
aliquemur in hoc ca-
pitulo, et magis aperte, &
narrabimus tibi omnia illa
impedimenta plenissime seriati. Di-
cimus igitur: quod si quis non habuerit sua
completa organa, non poterit ad huius
operis complementum pervenire de se,
velut si cecus fuerit, vel in extremis
debetus quoniam non iuvatur a
medicis, quibus medicantibus ars hanc
perficitur, tanquam naturae ministris
tibus. Si vero fuerit artificis corpus
debile & egrotum, sicut febricitans
vel leprosum corpus, quibus mem-
bra cadunt, & in extremis vitae labora-
ntibus, & iam gratis deceptis sensu ad ars-
tis complementum non perveniunt. His igitur
naturalibus corporis impotentibus
impeditur artifex in intentione sua.

PRIMVS

III

SERMO DE IMPEDI-
mentis ex parte animae artificis

Caput v

Regissimus tibi capitulum
vnum in quo narrauimus
sermone absoluto & ma-
nifesto impedimenta, ex
parte corporis artificis
dependentia. Restat nos
bis narrare breuiter impedimenta ex
parte ipsius animae, quae maxime impe-
diunt huius operis complementum. Dicimus
igitur quoniam qui non habet
erit ingenium naturale, & animam per-
seruantem subtiliter principia natu-
ralia & naturae fundamenta & artifi-
cia, quae consequi naturam possunt in
suggerentis proprietatibus, non inue-
nit huius preciosissimae scientiae veram
radicem. Sicut sunt multi, qui duram
habent cervicem in omni perspicacitate
vacuam ingenio, qui etiam communem
intelligere queunt sermonem, & ope-
ra similiter cum difficultate discant vul-
go communia. Ab his etiam multos in-
venimus animam habere facilem op-
pinantem fantasiam quamlibet, sed
quod credunt verum inuenisse, sans-
tasticum est, totum etiam a ratione des-
vium, & errore plenum, & semotum
a principis naturalibus, quoniam eor-
um cerebrum multis repletur fumo-
sitatibus, non potest recipere veram rerum
naturalium intentionem. Sunt etiam
preter istos alij, qui mobilem habent
animam, de opinione in opiniones,
& de voluntate in voluntates, sicut qui
modo credunt hoc, & idem volunt, si

nerationis ullius fundamento, post
illud vero parum, & aliud credunt si-
militer, et aliud volunt. Et hi tam mo-
biles sunt, ut vix minimum eius ad
quod intendunt, possint consummare.
sed diminutum potius illud relin-
quunt. Sunt similiter & alij qui alij
quam non possunt videre veritatem
ex rebus naturalibus plusquam bos-
stigi, velut mente capti, et infanti, &
pueri. Sunt & alij, qui contemnuunt
scientiam, & ipsam non putant esse
quos similiter scientiam contemnit, ip-
soque ab huius preciosissimi operis
fine repellit. Et sunt qui serui sunt pe-
cuniae deservientes. hanc scientiam
mirabilem & ipsam affirmantes, sed
ipsa dispendia interponere timeant,
ideoque licet ipsam affirmant, & secun-
dum rationem ipsam intellegunt, ta-
men ad operis experientiam non per-
veniunt, propter peccuniae avaritiam.
Ad hoc igitur non pervenit haec scientia
nostra. Qualiter enim qui igno-
raverit vel scientiam inuestigare neglex-
erit, faciliter ad ipsam perveniet.

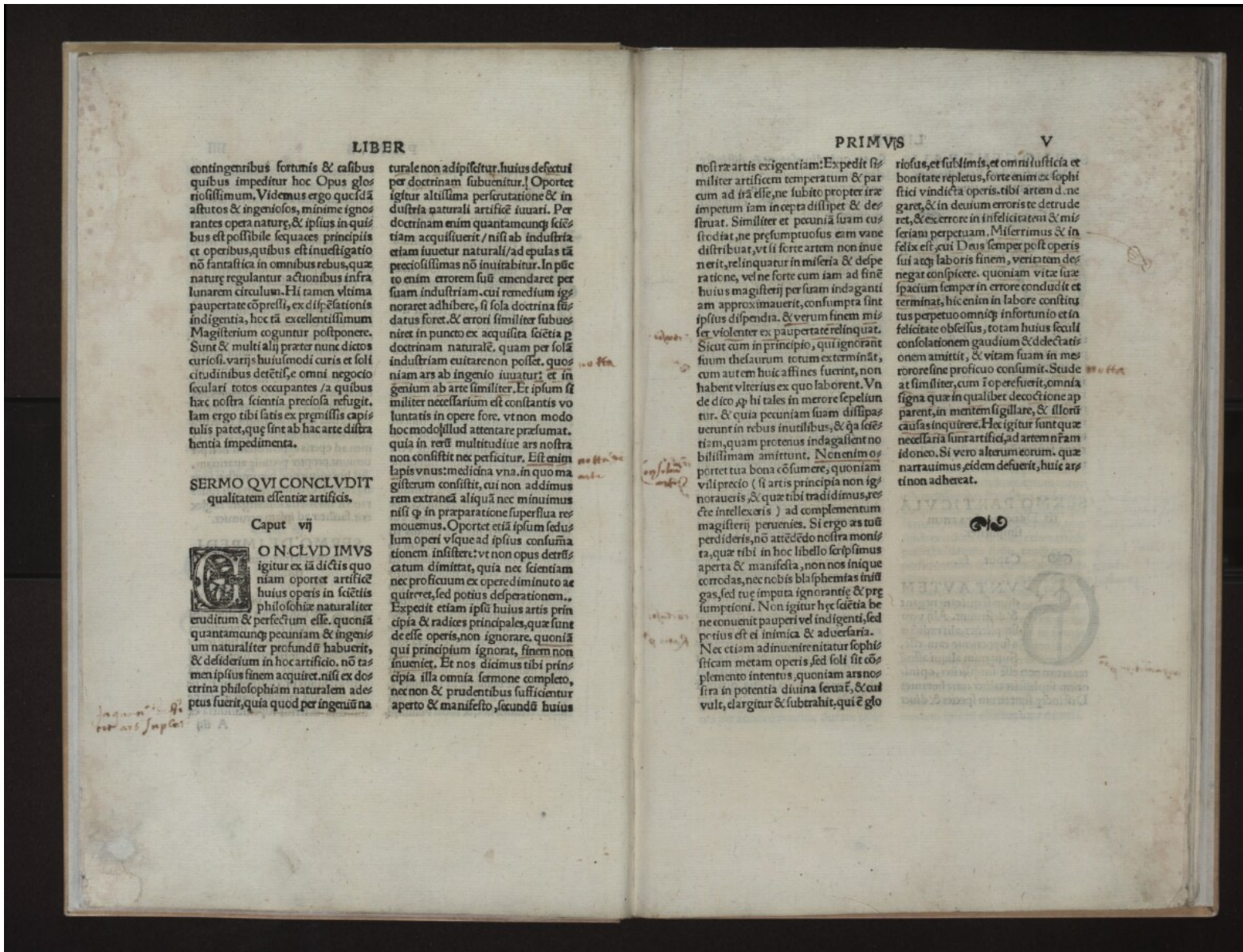
SERMO DE IMPEDI-
mentis externis operis impedien-
tibus.

Caput vi

Eduximus ad duo capi-
tula omnia impedimen-
ta huius artis sine retar-
dantia quae sunt ex prin-
cipis radicalibus, secundum naturam
artificis huius preciosissimi negotij. Expe-
dit ergo nos tantum narrare impe-
dimenta exterius superuentia ex

A iij

LIBER

contingentibus fortunis & casibus quibus impeditur hoc Opus gloriosissimum. Videmus ergo quosdam astutos & ingeniosos, minime ignorantes opera naturę, & ipsius in quibus est possibile sequaces principis et operibus, quibus est investigatio non fantastica in omnibus rebus, quę naturę regulantur actionibus infra lunarem circulum. Hi tamen victimas paupertate cōpressi, ex distentionis indigentia, hoc tā excellentissimum Magisterium coguntur postponere. Sunt & multi alij præter nunc dictos curiosi, varijs huiusmodi curis et sollicitudinibus detentis, e omni negotio seculari totos occupantes / a quibus hæc nostra scientia preciosa refugit. Iam ergo tibi satis ex premissis capitulis patet, quę sint ab hac arte distrahentia impedimenta.

SERMO QVI CONCLVDIT qualitatem essentię artificis.

Caput vij

GONCLVDIMVS igitur ex istis dictis quoniam oportet artificem huius operis in scientiis philosophię naturaliter eruditum & perfectum esse. quoniam quantamcumque pecuniam & ingenium naturaliter profundum habuerit, & desiderium in hoc artificio, non tamen ipsius finem acquirat, nisi ex doctrina philosophiam naturalem adeptus fuerit, quia quod per ingenium na-

turalē non adipiscitur, huius defectui per doctrinam subuenitur. Oportet igitur altissima perquisitione & industria naturali artificio iuari. Per doctrinam enim quantamcumque scientiam acquisiuerit, nisi ab industria etiam iuuetur naturali ad opus tā preciosissimum non inuitabitur. In puncto enim errorem suum emendaret per suam industriam, cui remedium ignoraret adhibere, si sola doctrina subdatus foret. & errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per doctrinam naturalem, quam per solam industriam euitare non posset. quoniam ars ab ingenio iuuatur, et ingenium ab arte similiter. Et ipsum similiter necessarium est constantis voluntatis in opere fore, ut non modo hoc modo illud attendere presumat, quia in rebus multitudine ars nostra non consistit nec perficitur. Est enim lapis vnus: medicina vna. in quo magisterium consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam nec minuiamus nisi quod in præparatione superflua remouemus. Oportet etiam ipsum sedulum operi vsque ad ipsius consummationem insistere: ut non opus detractum dimittat, quia nec scientiam nec proficuum ex opere diminuto acquireret, sed potius desperationem. Expedi etiam ipsum huius artis principia & radices principales, quę sunt de esse operis, non ignorare, quoniam qui principium ignorat, finem non inueniet. Et nos dicimus tibi principia illa omnia. sermone completo, nec non & prudentibus sufficientur aperto & manifeste, secundum huius

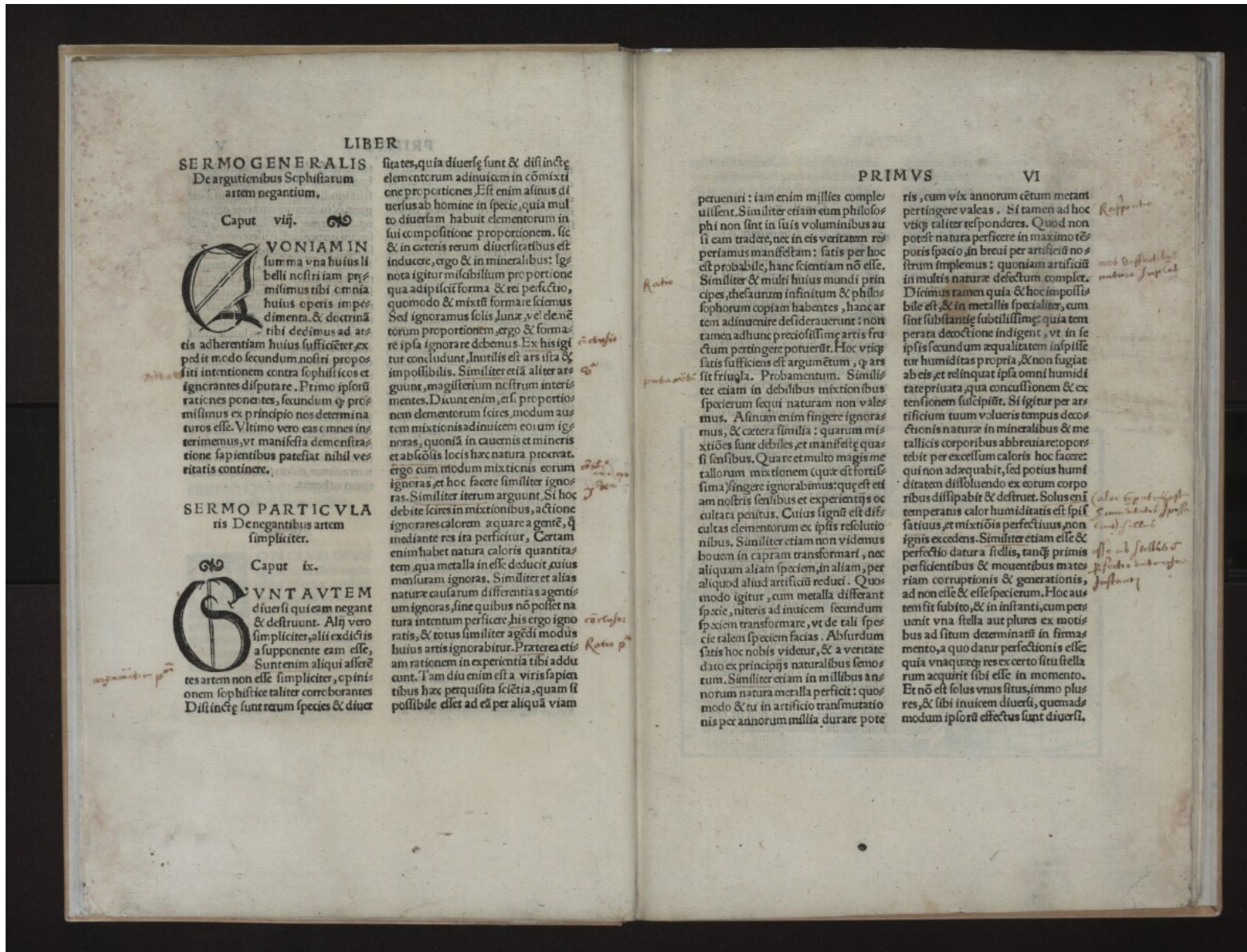
PRIMVS

V

nostrę artis exigentiam: Expedi similiter artificem temperatum & pacum ad iram esse, ne subito propter iram impetum iam incepta dissipet & destruat. Similiter et pecuniam suam custodiat, ne presumptuosam eam vane distribuatur, ut si forte artem non inuenit, relinquatur in miseria & desperatione, vel ne forte cum iam ad finem huius magisterij per suam indagantiam appropinquauerit, consumpta sint ipsius dispendia, & verum finem miser violenter ex paupertate relinquat. Sicut cum in principio, qui ignorant suum thesaurum totum exterminat, cum autem huic affines fuerint, non habent ulterius ex quo laborent. Unde dico, quod hi tales in errore se peliuntur, & quia pecuniam suam dissipauerunt in rebus inutilibus, & quia scientiam, quam protenus indagabant nobilissimam amittunt. Nunc enim oportet tua bona consumere, quoniam vili precio (si artis principia non ignoraueris, & quę tibi tradidimus, res esse intellexeris) ad complementum magisterij peruenies. Si ergo as tuum perdidideris, non attende nostra monita, quę tibi in hoc libello scripsimus aperta & manifesta, non nos inique contendas, nec nobis blasphemias iniurgas, sed tue imputa ignorantie & presumptioni. Non igitur hæc scientia bene conuenit pauperi vel indigenti, sed potius est ei inimica & aduersaria. Nec etiam adiuuente nitatur philosophicam metam operis, sed sibi sit complementum intentus, quoniam ars nostra in potentia diuina seruatur, & cui vult, elargitur & subtrahit, qui est glo-

riosus, et sublimis, et omni iusticia et bonitate repletus, forte enim ex philosophici vindicta operis, tibi artem d. negaret, & in deum erroris te detrueret, & ex errore in infelicitatem & miseriam perpetuam. Miserrimus & infelix est, cui Deus semper post operis sui atque laboris finem, veritatem denegat conspiciere. quoniam vitę suę spaciū semper in errore conduxit et terminat, hic enim in labore constitutus perpetuo omnique infortunio et infelicitate obsessus, totam huius seculi consolationem gaudium & delectationem amittit, & vitam suam in merore sine proficuo consumit. Studeat similiter, cum i operauerit, omnia signa quę in qualibet decoctione apparent, in mentem sigillare, & illorum causas inquirere. Hoc igitur sunt quę necessaria sunt artificio, ad artem famulidoneo. Si vero alterum eorum, quę narrauimus, eidem defuerit, huic artem non adbebeat.

Handwritten notes and a large initial letter 'G' in the right margin of the right page.

LIBER VIII

SERMO GENERALIS
De argutionibus Sophistarum
artem negantium,

Caput viij.

QUONIAM IN summa vna huius li belli nesciri iam primissimus tibi cuncta huius operis impedimenta. & doctrina tibi decimus ad artibus adherentiam huius sufficere. expedit modo secundum nostrum propositi intentionem contra sophisticos et ignorantis disputare. Primo ipsorum raticiones ponentes, secundum quod primissimus ex principio nos determinatos esse. Vltimo vero eas cunctas interuenimus, vt manifesta demonstratione sapientibus pateat nihil veritatis continere.

SERMO PARTICVLARIS
De negantibus artem simpliciter.

Caput ix.

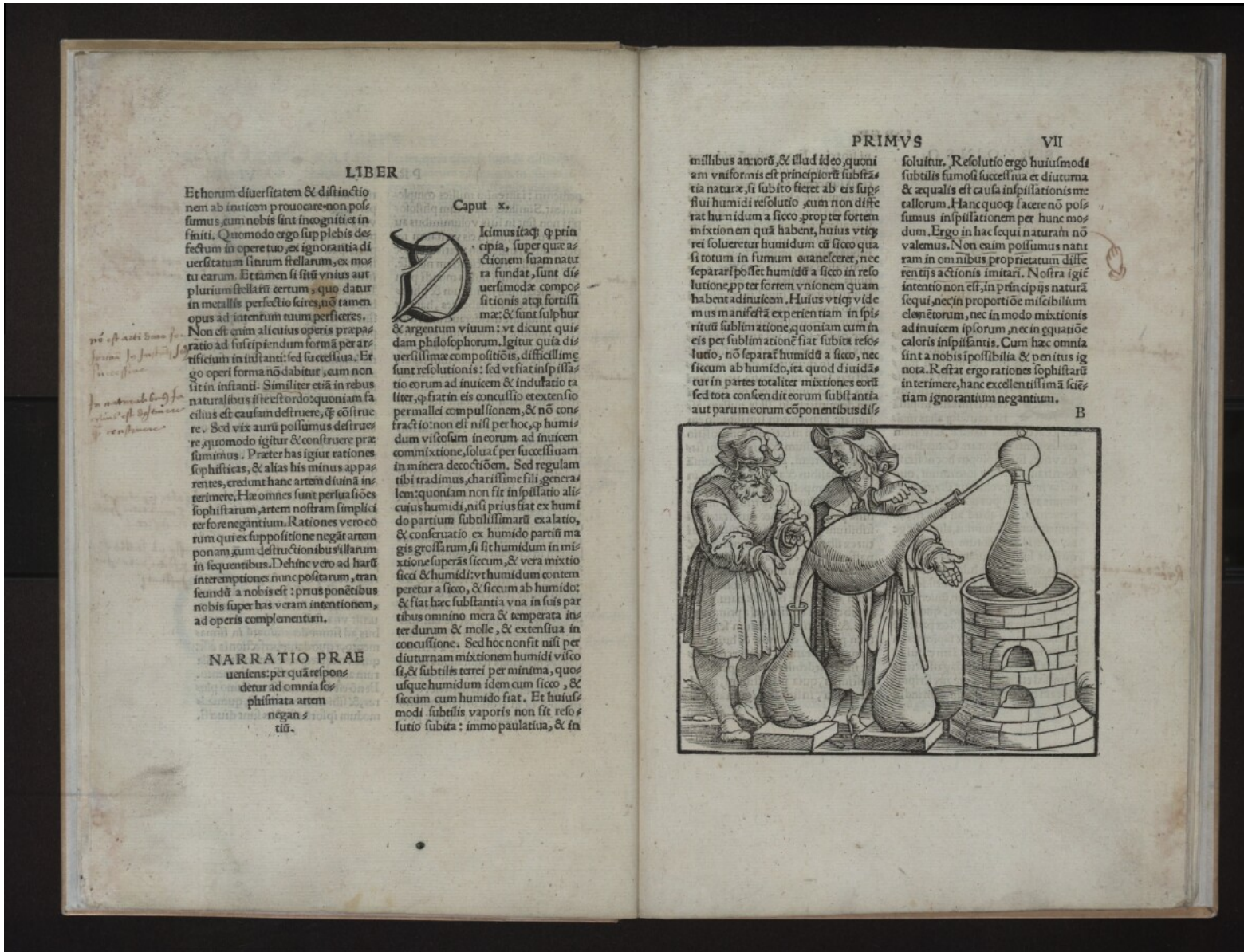
SVNT AVTEM diuersi quosdam negant & destruant. Alii vero simpliciter, alii ex dictis a supponente eam esse. Sunt enim aliqui asserentes artem non esse simpliciter, opinione sophistice taliter corroborantes. Distincte sunt eorum species & diuersitates, quia diuersae sunt & distincte elementorum adiuturam in comixtione proportionem. Est enim alius diuersus ab homine in specie, quia multo diuersam habuit elementorum in sui compositione proportionem. sic & in ceteris rerum diuersitatibus est inducere, ergo & in mineralibus: igitur nota igitur miscibilium proportione qua ad ipsius formam & rei perfectio, quomodo & mixtum formare sciens. Sed ignoramus solis iunx, vnde elementorum proportionem, ergo & formare ipsa ignorare debemus. Ex his igitur concluditur, Inutilis est ars ista & impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magisterium nesciri interuenientes. Dicunt enim, est proportio nem elementorum scires modum autem mixtionis adiuuicem eorum ignoras, quoniam in cavernis et mineris et abscolis locis haec natura procreat. ergo cum modum mixtionis eorum ignoras, et hoc facere similiter ignoras. Similiter iterum arguunt. Si hoc debite scires in mixtionibus, a actione ignorares calorem aquare a gente, quod mediante res ita perficitur. Certam enim habet natura caloris quantitas, qua metalla in esse deducit cuius mensuram ignoras. Similiter et alias nature causarum differentia a gentis um ignoras, sine quibus non possit natura intentum perficere. his ergo ignoratis, & totus similiter agendi modus huius artis ignorabitur. Praeterea etiam rationem in experientia tibi adducunt. Tam diu enim est a viris sapientibus haec perquisita scientia, quam si possibile esset ad ea per aliquam viam

PRIMVS VI

perueniri: iam enim missiles complexuissent. Similiter etiam cum philosophi non sint in suis voluminibus aut si eam tradere, nec in eis veritatem res periamus manifestam: satis per hoc est probabile, hanc scientiam non esse. Similiter & multi huius mundi principes, thesaurum infinitum & philosophorum copiam habentes, hanc artem adiuuicere desiderauerunt: non tamen adhuc preciosissimae artis fructum peruenire potuerunt. Hoc vixque satis sufficiens est argumentum, quod ars sit frugula. Probamentum. Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum sequi naturam non valetimus. Alium enim fingere ignoramus, & cetera similia: quarum mixtiones sunt debiles, et manifeste quasi sensibus. Quare et multo magis metallorum mixtionem (quae est fortissima) fingere ignorabimus: quae est etiam nostris sensibus et experientis oculis penetrata. Cuius signum est distinctas elementorum ex ipsis resolutionibus. Similiter etiam non videmus hominem in capram transformari, nec aliquam aliam speciem, in aliam, per aliquod aliud artificium reduci. Quomodo igitur, cum metalla differant specie, interis ad inuicem secundum speciem transformare, vt de tali specie talem speciem facias. Absurdum satis hoc nobis videtur, & a veritate dato ex principijs naturalibus sententum. Similiter etiam in millibus annorum natura metalla perficit: quomodo & tu in artificio transmutatio nis per annorum millia durare pote

ris, cum vix annorum centum metam peruenire valeas. Si tamen ad hoc vix taliter responderes. Quod non potest natura perficere in maximo temporis spacio, in breui per artificium non solum implerem: quoniam artificium in multis naturae defectum complet. Dicimus tamen quia & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint substantiae subtilissimae: quia temperata decoctione indigent, vt in se ipsis secundum aequalitatem inspissentur humiditas propria, & non fugiat ab eis, et relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua concussionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum volueris tempus decoctionis naturae in mineralibus & metallicis corporibus abbreviare: oportet rebit per excessum caloris hoc facere: qui non adequabit, sed potius humiditatem dissoluendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est ipsi fatuus, et mixtionis perfectius non ignis excedens. Similiter etiam esse & perfectio daturae stellis, tanquam primis perfectibus & mouentibus materiam corruptionis & generationis, ad non esse & esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum peruenit vna stella aut plures ex motibus ad situm determinatum in firmamento, a quo datur perfectionis esse: quia vnaqueque res ex certo situ stellarum acquirit sibi esse in momento. Et non est solus vnus situs, immo plures, & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi.

Responso
ad Sophisticos
namque suprad
alio experimento
similiter
quod dicitur
alio ad stellis
quod dicitur

LIBER

Caput x.

Et horum diuersitatem & distinctionem ab inuicem prouocare non possumus, cum nobis sint incogniti et in finiti. Quomodo ergo super plebis defectum in opere tuo, ex ignorantia diuersitatum linearum stellarum, ex motu earum. Et tamen si sit vnus aut plurium stellarum certum, quo datur in metallis perfectio fides, non tamen opus ad intentionem tuam perfereres. Non est enim alicuius operis preparatio ad suscipiendum formam per artificium instanti: sed successiua. Ergo operi forma non dabitur, cum non sit in instanti. Similiter etiam in rebus naturalibus si est fons: quoniam factus est causam destrucere, est constructere. Sed vix aurum possumus destrucere, quomodo igitur & constructere praesumimus. Praeter has igitur rationes philosophicas, & alias his minus apparentes, credunt hanc artem diuina interminere. Haec omnes sunt persuasiones philosophiarum, artem nostram simpliciter fore negantium. Rationes verorum qui ex suppositione negant artem ponam, cum destructionibus illarum in sequentibus. Dehinc vero ad hanc interemptionem nunc positarum, transeundum a nobis est: prius ponentibus nobis super hanc veram intentionem, ad operis complementum.

NARRATIO PRAE

ueniens: per quam respondetur ad omnia philosophata artem negantem & rationem multam.

Scimus itaque quod principia, super quae actionem suam natura fundat, sunt diuersimodae compositionis atque fortissima: & sunt sulphur & argentum vitium: ut dicunt quidam philosophorum. Igitur quia diuersissima compositio, difficillime sunt resolutionis: sed ut fiat inspiatio eorum ad inuicem & induratio taliter, quod fiat in eis concussio et extensio per mallei compulsionem, & non constructio: non est nisi per hoc, quod humidum viscosum in eorum ad inuicem commixtione, soluat per successiuam in minera decoctionem. Sed regulam tibi tradimus, charissime fili, generalem: quoniam non fit in inspiatione aliquid cuius humidum, nisi prius fiat ex humido partium subtilissimarum exalatio, & conseruatio ex humido partium magis grossarum, si sit humidum in mixtione superas siccum, & vera mixtio sicca & humidum: ut humidum contentum peret a sicco, & siccum ab humido: & fiat haec substantia vna in suis partibus omnino mra & temperata interdum & molle, & extensiuam in concussione. Sed hoc non fit nisi per diurnam mixtionem humidum viscosum, & subtilis terrae per minima, quousque humidum idem cum sicco, & siccum cum humido fiat. Et huiusmodi subtilis vaporis non fit resolutio subita: immo paulatim, & in

PRIMVS

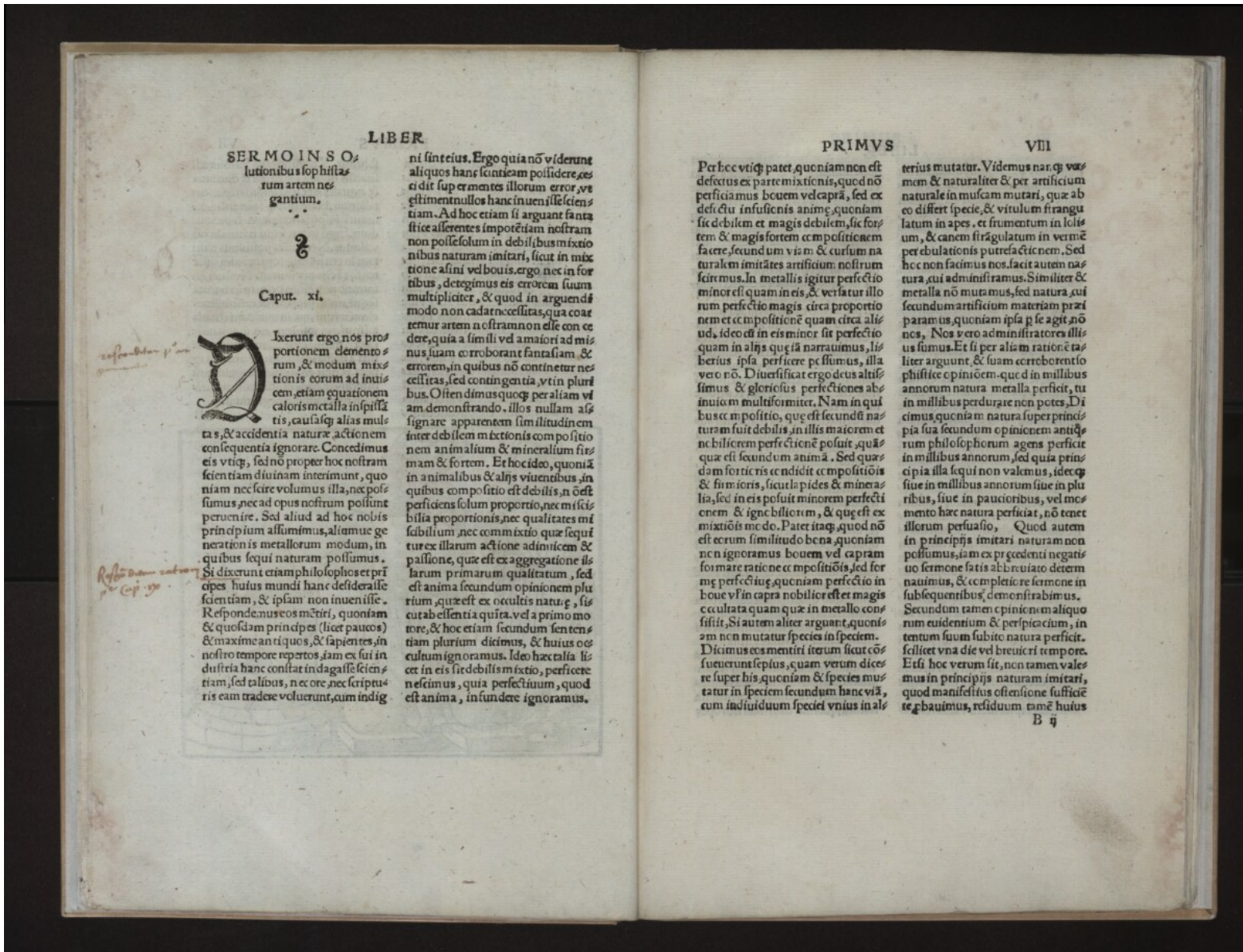
VII

millibus annorum, & illud ideo quoniam vniformis est principiorum subtilitas natura, si subito fieret ab eis superflui humidum resolutio, cum non differat humidum a sicco, propter fortem mixtionem quam habent, huius utique rei solueretur humidum cum sicco quia si totum in fumum euanelceret, nec separari posset humidum a sicco in resolutione, propter fortem vnionem quam habent ad inuicem. Huius utique videmus manifestam experientiam in spiritalium sublimatione, quoniam cum in eis per sublimationem fiat subita resolutio, non separatur humidum a sicco, nec siccum ab humido, ita quod diuidatur in partes totaliter mixtiones eorum sed tota ascendit eorum substantia aut parum eorum coponentibus dis-

soluitur. Resolutio ergo huiusmodi subtilis fumosi successiua et diuturna & aequalis est causa inspiationis metallorum. Hanc quoque facere non possumus inspiationem per hunc modum. Ergo in hac sequi naturam non valeamus. Non enim possumus naturam in omnibus proprietatibus differentis actionis imitari. Nostra igitur intentio non est, in principijs naturam sequi, nec in proportione miscibilium elementorum, nec in modo mixtionis ad inuicem ipsorum, nec in equitate caloris inspiantis. Cum haec omnia sint a nobis impossibilia & penitus ignota. Restat ergo rationes philosophiarum in terimere, hanc excellentissimam scientiam ignorantium negantium.

B

SERMO IN SOL
lutionibus sop hillas
rum artem nes
gantium.

LIBER

Caput. xi.

D

Iserunt ergo nos pro
portionem elemento
rum, & modum mix
tionis eorum ad inuis
cem, etiam equationem
caloris metalla in spiss
tis, causaq; alias muls
tas, & accidentia naturæ actionem
consequentia ignorare. Concedimus
eis utiq; sed nō propter hoc nostram
scientiam diuinam interimunt, quo
niam nec scire volumus illa, nec posse
sumus, nec ad opus nostrum posse
peruenire. Sed aliud ad hoc nobis
principium assumimus, aliamue ge
nerationis metallorum modum, in
quibus sequi naturam possumus.
Si dixerunt etiam philosophos et pri
ncipes huius mundi hanc desiderasse
scientiam, & ipsam non inuenisse.
Respondemus eos mēiri, quoniam
& quosdam principes (sicut paucos)
& maxime antiquos, & sapientes in
nostro tempore reptos, iam ex sui in
dustria hanc consistat in dagasse scien
tiam, sed talibus, nec ore, nec scripturis
eam tradere voluerunt, cum indig

ni sint eius. Ergo quia nō viderunt
aliquos hanc sententiam possidere, eos
ci dit superentes illorum error, ut
estimant nullos hanc inuenisse scien
tiam. Ad hoc etiam si arguant fanta
stice asserentes impotentiam nostram
non possessorem in debilibus mixtio
nibus naturam imitari, sicut in mix
tione a fini vel bouis, ergo nec in for
tibus, detegimus eis errorem suum
multipliciter, & quod in arguendū
modo non cadere necessitas, qua coar
temur artem nostram non esse con
dere, quia a simili vel a maiori ad mi
nus iuriam corroborant fantasiam, &
errorem, in quibus nō continetur ne
cessitas, sed contingentia, ut in pluri
bus. Ostendimus quoq; per aliam vi
am demonstrando, illos nullam ali
signare apparentem similitudinem
inter debilem mixtionem composi
tionem animalium & mineralium firmam
& fortem. Et hoc ideo, quoniam
in animalibus & alijs viventibus, in
quibus compositio est debilis, nō est
perfidens solum proportio, nec misce
bilia proportionis, nec qualitates mi
scibiliū, nec commixtio quæ sequi
tur ex illarum actione adinuitem &
passione, quæ est ex aggregatione il
larum primarum qualitatū, sed
est anima secundum opinionem plu
rium, quæ est ex occultis natu. g., sic
cutab essentia quita, vel a primo mo
tore, & hoc etiam secundum senten
tiam plurium dicimus, & huius oc
culum ignoramus. Ideo hæc talia li
cet in eis sit debilis mixtio, perficere
noscimus, quia perfectiū, quod
est anima, in fundere ignoramus.

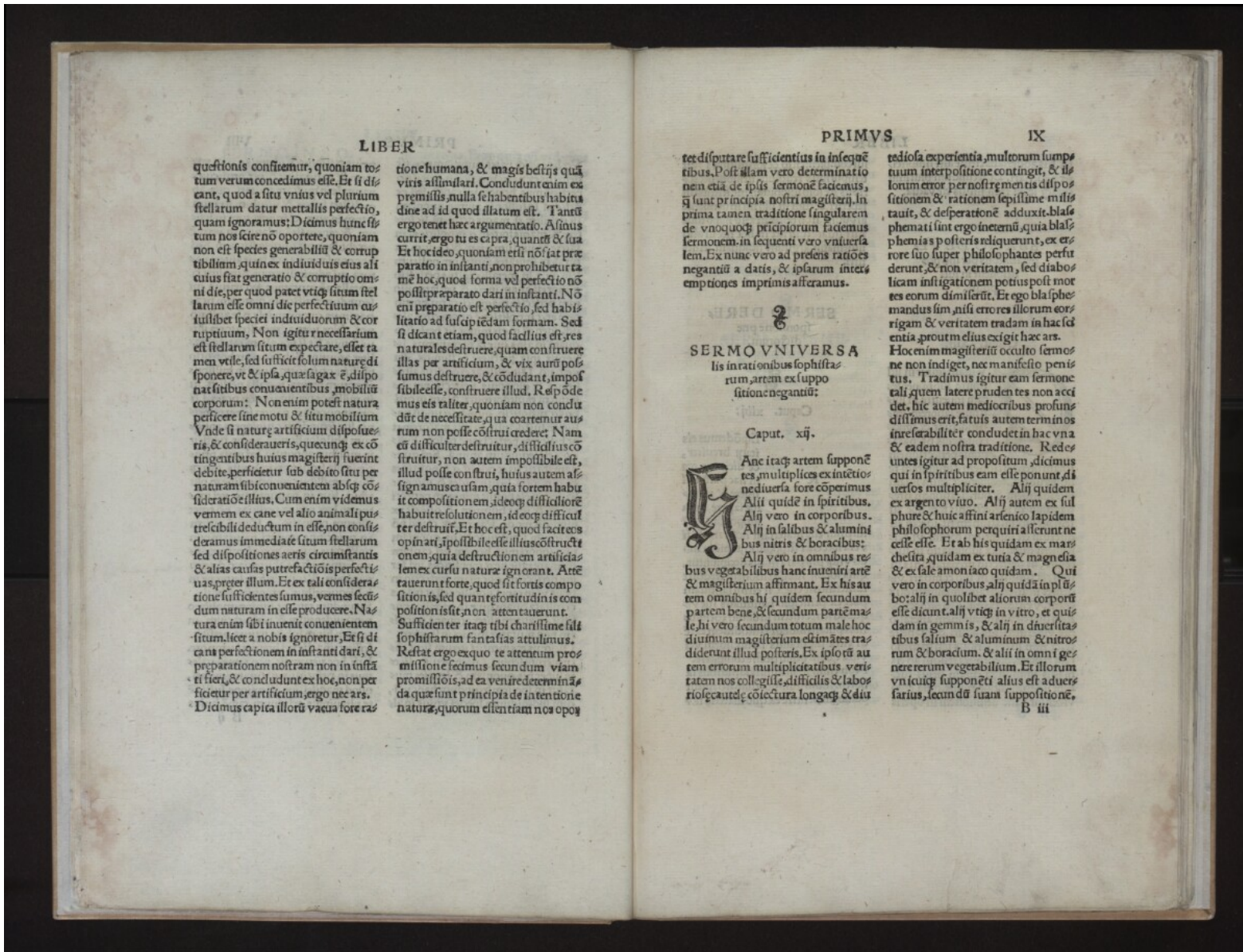
PRIMVS

VIII

Per hoc utiq; patet, quoniam non est
defectus ex parte mixtionis, quod nō
perfidiamus bouem vel caprā, sed ex
defectu insulens animæ, quoniam
sic debilem et magis debilem, sic for
tem & magis fortem compositionem
facere, secundum viam & cursum na
turalem imitates artificium nostrum
scimus. In metallis igitur perfectio
minor est quam in eis, & versatur illo
rum perfectio magis circa proportio
nem et compositionem quam circa ali
ud, ideo est in eis minor sit perfectio
quam in alijs quæ iam narrauimus, li
berius ipsa perficere possumus, illa
vero nō. Diuersificat ergo deus altis
simus & gloriofus perfectiones ab
inuitem multiformiter. Nam in qui
bus est compositio, quæ est secundū na
turam sicut debilis, in illis maiorem et
nobilissem perfectionem possuit, quæ
quæ est secundum animā. Sed quæ
dam fortiter et nondidit compositionis
& similitudinis, sicut lapides & minera
lia, sed in eis possuit minorem perfecti
onem & ignobilissem, & quæ est ex
mixtionis modo. Patet itaq; quod nō
est eorum similitudo bona, quoniam
nō ignoramus bouem vel capram
formare rationem et compositionem, sed for
me perfectiū, quoniam perfectio in
boue vsq; in capra nobilior est et magis
exultata quam quæ in metallo consi
stunt. Si autem aliter arguant, quoniam
nō non mutatur species in speciem.
Dicimus eos mentiri iterum sicut cō
sueverunt sepius, quam verum dices
se super his, quoniam & species muta
tatur in speciem secundum hanc viā,
cum individuū speciei vnius in ali

terius mutatur. Videmus namq; vna
mem & naturaliter & per artificium
naturale in muscam mutari, quæ ab
eo differt specie, & vitulum strangu
latum in apes, et frumentum in locu
um, & canem stragulatam in vermē
per ebullitionis putrefactionem. Sed
hoc non facimus nos, facit autem na
tura, cui admittimus. Similiter &
metalla nō mutamus, sed natura, cui
secundum artificium materiam præ
paramus, quoniam ipsa se agit, nō
nos. Nos vero administratores illis
us sumus. Et si per aliam rationem ta
liter arguant, & suam correbentio
philistice opinionem, quæ d in millibus
annorum natura metalla perficit, tu
in millibus perdurare non potes. Di
cimus quoniam natura super principia
sua secundum opinionem antiquo
rum philosophorum agens perficit
in millibus annorum, sed quia prin
cipia illa sequi non valemus, ideo op
sive in millibus annorum sive in plu
ribus, sive in paucioribus, vel mes
mento hæc natura perficit, nō tenet
illorum persuasio. Quod autem
in principijs imitari naturam non
possumus, iam ex precedenti negatis
uo sermone satis abbreviato detem
nauimus, & completio sermone in
subsequentibus demonstrabimus.
Secundum tamen opinionem aliquo
rum euidentiū & perspicacium, in
tentum suum subito natura perficit.
scilicet vna die vel breuicri tempore.
Est hoc verum sit, non tamen vales
mus in principijs naturam imitari,
quod manifestus ostensione sufficiē
te probauimus, residuum tamē huius

B ij

LIBER

questionis consistunt, quoniam totum verum concedimus esse. Et si dicant, quod a situ vnius vel plurium stellarum datur metallis perfectio, quam ignoramus: Dicimus huic scilicet nos scire non oportere, quoniam non est species generabilis & corruptibilis, quia ex indiuiduis eius aliquid fiat generatio & corruptio omni die, per quod patet vtiq; situm stellarum esse omni die perfectum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptum. Non igitur necessarium est stellarum situm expectare, esse tamen utile, sed sufficit solum nature disponere, ut & ipsa, quae sagax est, disponat sitibus conuenientibus, mobilium corporum: Non enim potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si nature artificium disposueris, & consideraueris, quocumq; ex contingentibus huius magisterij fuerint debite, perficitur sub debito situ per naturam sibi conuenientem absq; consideratione illius. Cum enim videmus venem ex cane vel alio animali putrescibile deductum in esse, non consideramus immediate situm stellarum, sed dispositiones aeris circumstantis & alias causas putrefactionis perfectas, praeter illum. Et ex tali consideratione sufficientes sumus, vermes secudum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit conuenientem situm, licet a nobis ignoretur. Et si dicant perfectionem in instanti dari, & preparationem nostram non in instanti fieri, & concludunt ex hoc, non perficitur per artificium, ergo nec ars. Dicimus capita illorum vacua fore ratione humana, & magis bestiarum quam viris assimilari. Concludunt enim ex praemissis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantum ergo tenet haec argumentatio. A situs currit, ergo tu es supra, quantus & sita. Et hoc ideo, quoniam etiam non fiat praeparatio in instanti, non prohibetur tamen hoc, quod forma vel perfectio non possit praeparato dari in instanti. Non enim praeparatio est perfectio, sed habitudo ad suscipiendam formam. Sed si dicant etiam, quod facilius est, res naturales destruere, quam construere illas per artificium, & vix aurum possumus destruere, & concludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter, quoniam non concludit de necessitate, quia coarctatur aurum non posse constriui crederet. Nam est difficile destruere, diffidilius constructur, non autem impossibile est, illud posse constriui, huius autem assignamus usum, quia formam habuit compositionem, ideoq; difficultiore habuit resolutionem, ideoq; difficultius destruitur. Et hoc est, quod faciteos opinari, impossibile esse illius constructionem, quia destructionem artificialem ex cursu naturae ignorant. Arte tauerunt forte, quod sit fortis compositionis, sed quantum fortitudinis compositionis sit, non attendauerunt. Sufficienter itaq; tibi charissime fili sophistarum fantasias attulimus. Restat ergo ex quo te attentum promissione secundum secundum viam promissionis, ad ea venire determinanda quae sunt principia de intentione naturae, quorum essentiam nos oportet

PRIMVS

IX

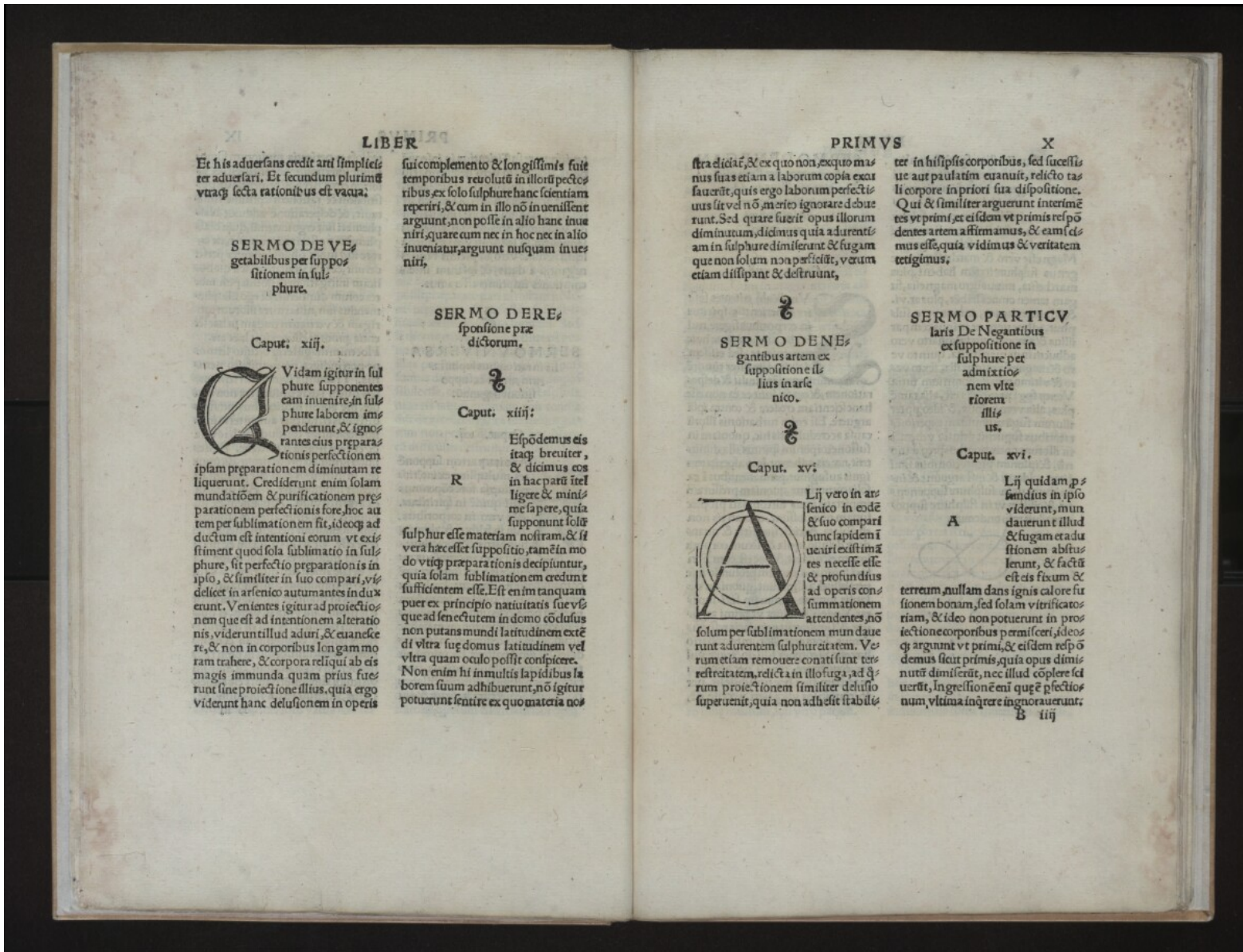
te disputare sufficientius in Insequenti. Post illam vero determinationem etiam de ipsius sermone faciemus, quia sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione singularem de vnoquoq; principiorum faciemus sermonem. In sequenti vero vniuersalem. Ex nunc vero ad praesens rationes negantium a datis, & ipsarum intentionem imprimis afferamus.

SERMO VNIVERSALIS in rationibus sophistarum, artem ex suppositione negantium:

Caput. xij.

Grac itaq; artem supponentes, multiplices ex intentione diuersa fore conuenimus. Alii quidem in spiritibus, Alii vero in corporibus, Alii in salibus & aluminibus nigris & boracibus: Alii vero in omnibus rebus vegetabilibus hanc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus hi quidem secundum partem bene, & secundum partem male hi vero secundum totum male hoc diuinum magisterium estimantes tradiderunt illud posteris. Ex ipso autem errorum multipliciter veritatem nos colligimus, diffidilius & laboriosius cauteq; colectione longaq; & diu

rosiosa experientia, multorum sumptuum interpositione contingit, & illorum error per nostrum mentis dispositionem & rationem sepiissime misit, & desperatione adduxit blasphemati sunt ergo inuentum, quia blasphemias posteris reliquerunt, ex errore suo super philosophantes perferderunt, & non veritatem, sed diabolicam investigationem potius potestates eorum dimiserunt. Et ego blasphemus sum, nisi errores illorum corrigam & veritatem tradam in hac scientia, prout melius exigit haec ars. Hoc enim magisterium occulto sermone non indiget, nec manifesto perit. Tradimus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non acciderunt. hic autem medicribus profusus diffidius erit, fatuus autem terminos irreuerenter concludet in hac vna & eadem nostra traditione. Redesunt igitur ad propositum, dicimus qui in spiritibus eam esse ponunt, diuersos multipliciter. Alii quidem ex argento viuo. Alii autem ex sulphure & huic affini arsenico lapidem philosophorum perquiri aliter necesse est. Et ab his quidam ex maris chelita quidam ex tunia & magnesia & ex sale ammoniaco quidam. Qui vero in corporibus, alij quidam in plumbis, alij in quolibet aliorum corporum esse dicunt, alij vtiq; in vitro, et quidam in gemmis, & alij in diuersitatibus salium & aluminum & nitrorum & boracium. & alij in omni genere rerum vegetabilium. Et illorum vniuersum supponit alius est aduersarius, secundum suam suppositionem.

LIBER

Et h is aduersarij credit arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimos vnaq; secta rationibus est vana;

SERMO DE VE
getabilibus per suppositionem in sulphure.

Caput. xij.

Quidam igitur in sulphure supponentes eam inuenire in sulphure laborem impenderunt, & ignoscantes eius preparationis perfectionem ipsam preparationem diminutam reliquerunt. Crediderunt enim solum mundationem & purificationem preparationem perfectionis fore, hoc autem per sublimationem fit, ideoq; ad ductum est intentio eorum vt excipiant quod sola sublimatio in sulphure, sit perfectio preparationis in ipso, & similiter in suo compari, vnde dicitur in arsenico autumantes in duxerunt. Venientes igitur ad projectionem que est ad intentionem alterationis, viderunt illud aduri, & euanescere, & non in corporibus longam moram trahere, & corpora reliqui ab eis magis immunda quam prius fuerunt sine projectione illius, quia ergo viderunt hanc delusionem in operis

sui complemento & longissimis fuit temporibus reuoluti in illorum peccatoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri, & cum in illo non inuenissent arguunt, non posse in alio hanc inueniri, quare cum nec in hoc nec in alio inueniatur, arguunt nusquam inueniri,

SERMO DERE
sponse pre ditorum.

Caput. xiiij.

Respōdemus eis itaq; breuiter, & dicimus eos in hac parte intel ligere & minime sapere, quia supponunt solum sulphur esse materiam nostram, & si vera hæc esset suppositio, tamē in modo vtiq; preparationis decipiuntur, quia solum sublimationem credunt sufficientem esse. Est enim tanquam puer ex principio natiuitatis sue vbi que ad senectutem in domo coclusus non putans mundi latitudinem exēdi vltra suæ domus latitudinem vel vltra quam oculo possit conspiciere. Non enim hi in multis lapidibus laborem suum adhibuerunt, non igitur poterunt sentire ex quo materia non

PRIMVS

stra dicitur, & ex quo non, ex quo manus suas etiam a laborum copia exactauerit, quis ergo laborum perfectus sit vel non, amicos ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum, dicimus quia adurentiam in sulphure dimiserunt & fugam que non solum non perficitur, verum etiam dissipant & destruant,

SERMO DENE
gantibus artem ex suppositione illius in arsenico.

Caput. xvi.

Lij vero in arsenico in eodē & suo compari hunc lapidem inueniri existimantes necesse esse & profundius ad operis consummationem attendentes, non solum per sublimationem mundauerunt adurentem sulphur etiam. Verum etiam remouere conati sunt terram restitutam, dicitur in illo fuga, ad quorum projectionem similiter delusio superuenit, quia non ad hunc stabili-

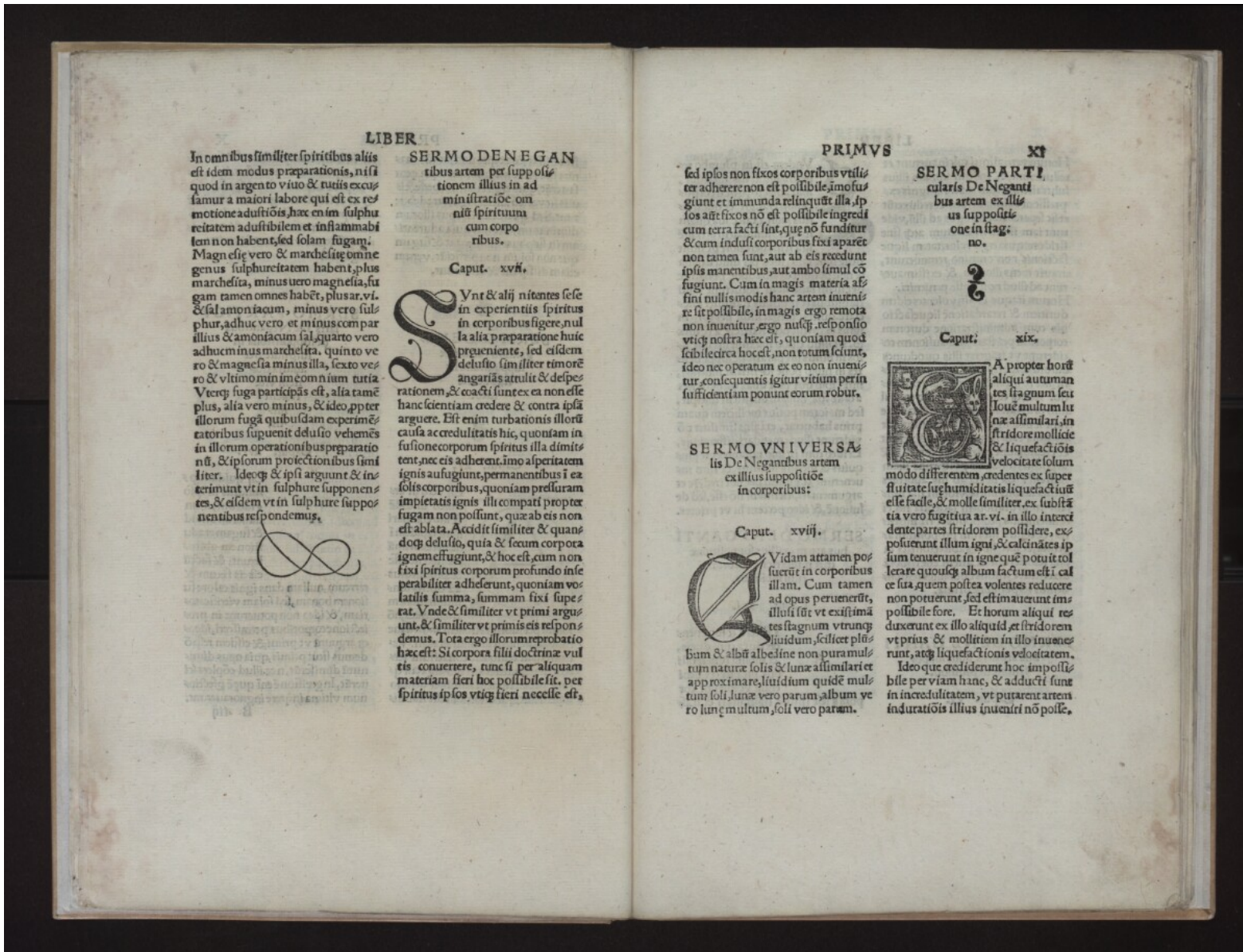
X

ter in his ipsis corporibus, sed successiue aut paulatim exauit, relicto tali corpore in priori sua dispositione. Qui & similiter arguerunt intermetes vt primi, et eisdem vt primis respondentes artem affirmamus, & eam demus esse, quia vidimus & veritatem tetigimus;

SERMO PARTICV
laris De Negantibus ex suppositione in sulphure per admixtionem vite riorem illius.

Caput. xvi.

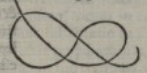
Alij quidam profundius in ipso viderunt, mundauerunt illud & fugam et aduersionem abstulerunt, & factum est eis fixum & terreum, nullam dans ignis calore fusionem bonam, sed solum vitificationem, & ideo non potuerunt in projectione corporibus permisceri, ideoq; arguunt vt primi, & eisdem respondemus sicut primis, quia opus dimittit dimiserunt, nec illud coplere fecerunt, in greffione enim que perfectio superuenit, quia non ad hunc stabili-

LIBER

SERMO DENEGAN

In omnibus similiter spiritibus aliis est idem modus preparationis, nisi quod in argento vivo & tunc excusatur a maiori labore qui est ex re motione adustionis hac enim sulphur reitatem adustibilem et inflammabilem non habent, sed solam fugam. Magna est vero & marchesia omne genus sulphureitatem habent, plus marchesia, minus vero magnesia, fugam tamen omnes habent, plus ar. vi. & salamoniacum, minus vero sulphur, adhuc vero et minus compar illius & amoniacum sal. quarto vero adhuc minus marchesia, quinto vero & magnesia minus illa, sexto vero & ultimo minus in eorum huius turiz. Vt ergo fuga participas est, alia tamen plus, alia vero minus, & ideo propter illorum fugam quibusdam experimentatoribus superuenit delusio vehemens in illorum operationibus preparationis, & ipsorum protectionibus similiter. Ideoque & ipsi arguunt & intermunt ut in sulphure supponentes, & eisdem ut in sulphure supponentes respondemus.

tibus artem per suppositionem illius in administratione omnium spirituum cum corporibus.

Caput. xvii.

Sunt & alij nitentes sese in experientis spiritus in corporibus figere, nulla alia preparatione huic proueniente, sed eisdem delusio similiter timore angariis atulit & desperationem, & exacti sunt ex ea non esse hanc scientiam credere & contra ipsam arguere. Est enim turbationis illorum causa a credulitate hic, quoniam in fusione corporum spiritus illa dimittent, nec eis adherent, imo asperitatem ignis auferunt, permanentibus in ea solis corporibus, quoniam pressuram impietatis ignis illi compati propter fugam non possunt, quae ab eis non est ablata. Accidit similiter & quoad delusio, quia & secum corpora ignem effugiunt, & hoc est, cum non fixi spiritus corporum profundo inseparabiliter adherent, quoniam volatilis summa, summam fixi superat. Unde & similiter ut primi arguimus, & similiter ut primi arguimus. Tota ergo illorum reprobatio haec est: Si corpora filii doctrinae uultis conuerti, tunc si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit, per spiritus ipsos utique fieri necesse est,

PRIMVS

XI

SERMO PARTI
cularis De Negantibus artem ex illis
us suppositio
one in itag:
no.

sed ipsos non fixos corporibus utique adherere non est possibile, imo fugiunt et immunda relinquunt illa, ipsos autem fixos non est possibile ingredi cum terra facti sint, quae non funditur & cum induli corporibus fixi apparent non tamen sunt, aut ab eis recedunt ipsi manentibus, aut ambo simul confugiunt. Cum in magis materia ad finem nullis modis hanc artem inuenire sit possibile, in magis ergo remota non inuenitur, ergo nullus, responsio utique nostra haec est, quoniam quod scibile circa hoc est, non totum sciunt, ideo nec operantur ex eo non inuenitur, consequentis igitur vitium per in sufficientiam ponunt eorum robur.

Caput. xix.

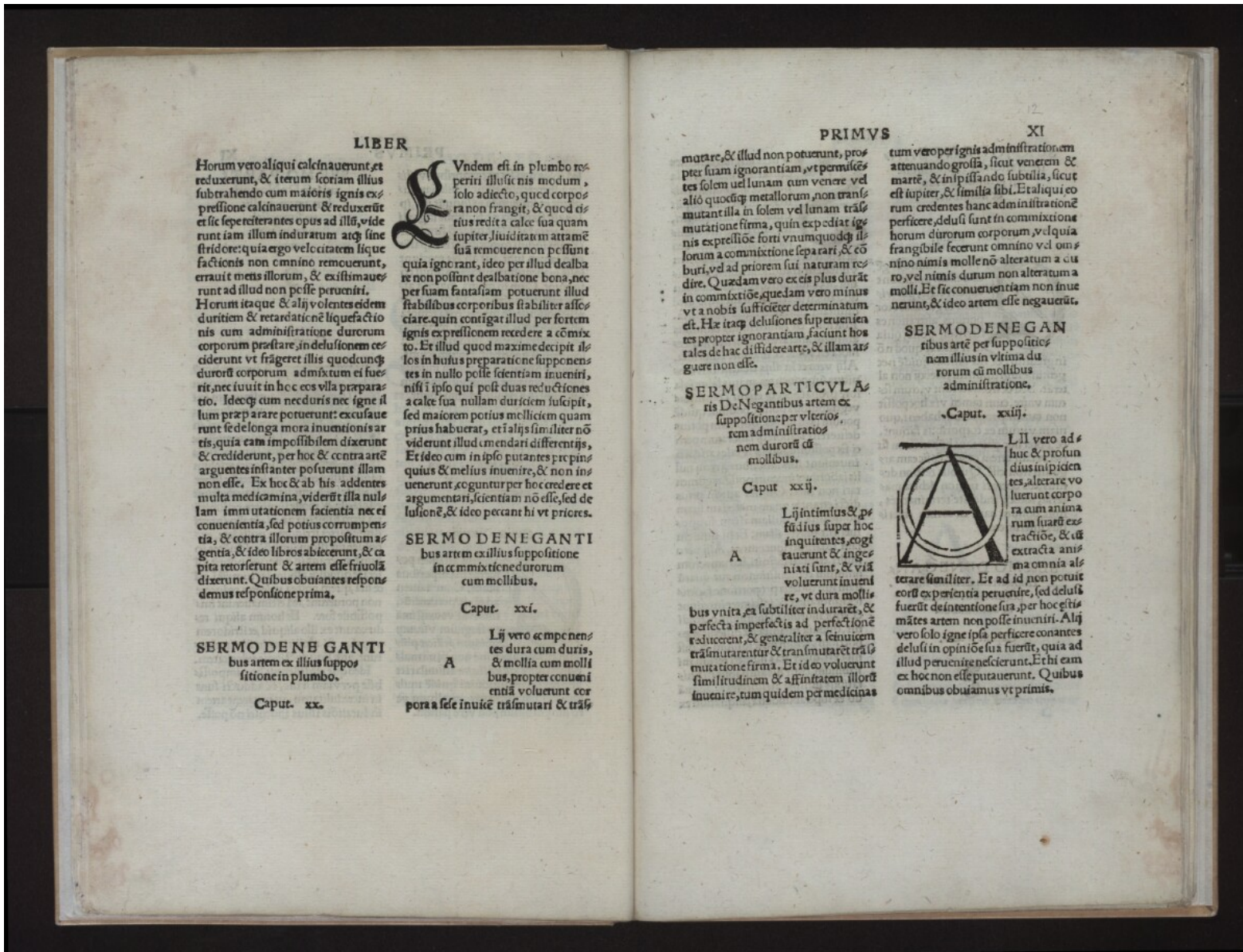
SA propter horum aliqui autumantes si argum feruore multum huius assimilari, in stridore mollicie & liquefactionis velocitate solum modo differentem, credentes ex superfluitate suae humiditatis liquefactionem esse facile, & molle similiter ex subtilitate vero fugitiua ar. vi. in illo intercedente partes stridorem possidere, expositum illum igni, & calcinantes ipsum tenuerunt in igne quae potuit tollerare quousque album factum est, calce sita, quem postea volentes reducere non potuerunt, sed estimauerunt impossibile fore. Et horum aliqui res duxerunt ex illo aliquid, et stridorem ut prius & molliorem in illo inueniunt, atque liquefactionis velocitatem. Ideoque crediderunt hoc impossibile per viam hanc, & adducti sunt in incredulitatem, ut putarent artem induratiōis illius inueniri non posse.

SERMO VNIVERSALIS
De Negantibus artem
ex illis suppositio
in corporibus:

Caput. xviii.

Quidam attamen posuerunt in corporibus illam. Cum tamen ad opus peruenerit, illi sit ut existimantes argum utrunque iudicium, scilicet plusquam & albi albedine non puram, nunquam naturae solis & lunae assimilari et appropinquare, si iudicium quidem multum soli, lunae vero parum, album vero lunae multum, soli vero parum.

LIBER

Horum vero aliqui calcinauerunt, et redixerunt, & iterum scoria illius subrahendo cum maioris ignis expressione calcinauerunt & redixerunt et sic sepe reiterantes opus ad illud, vident iam illum induratum atq; sine fridore: quia ergo velocitatem liquefactionis non omnino remouerunt, errauit mens illorum, & existimauerunt ad illud non posse perueniri. Horum itaque & alij volentes eadem duritiam & retardationem liquefactionis cum administratione durorum corporum prestare, in delusione ceciderunt vt frageret illis quodcumq; durorum corporum admixtum ei fuerit, nec fuit in hoc eorum vlla preparatio. Ideoq; cum needuris nec igne illum preparare potuerunt: excusauerunt se de longa mora inuentionis artis, quia eam impossibilem dixerunt & crediderunt, per hoc & contra arte arguentes instanter posuerunt illam non esse. Ex hoc & ab his addentes multa medicamina, viderunt illa nullam imitationem facientia nec ei conuenientia, sed potius corruptentia, & contra illorum propositum agentia, & ideo libros abiecerunt, & capita retorserunt & artem esse frivola dixerunt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

SERMONE NEGANTI
bus artem ex illius suppositione in plumbo.

Caput. xx.

Lidem est in plumbo reperiri illis modum, solo adiecto, quod corpora non frangit, & quod citius redita calce sua quam iupiter, siuiditiam atramentum sua remouere non possunt quia ignorant, ideo per illud dealbare non possunt dealbatione bona, nec per suam fantasiam potuerunt illud stabilibus corporibus stabiliter associare, quin contigat illud per fortis ignis expressionem recedere a commixto. Et illud quod maxime decipit illos in huius preparatione supponentes in nullo posse scientiam inueniri, nisi i ipso qui post duas reductiones a calce sua nullam duritiam incipit, sed maiorem potius molliem quam prius habuerat, et alij similiter non viderunt illud emendari differentijs, Et ideo cum in ipso putantes precipin quibus & melius inuenire, & non inuenerunt, coguntur per hoc credere et argumentari, scientiam non esse, sed delusionem, & ideo peccant hi vt priores.

SERMONE NEGANTI
bus artem ex illius suppositione in commixtione durorum cum mollibus.

Caput. xxi.

Lij vero compenentes dura cum duris, & mollia cum mollibus, propter conuenientiam voluerunt corpora a se inuicem transmutari & transmutare.

PRIMVS

XI

mutare, & illud non potuerunt, propter suam ignorantiam, vt permittentes solem vel lunam cum venere vel alio quocumq; metallorum, non transmutant illa in solem vel lunam transmutatione firma, quin expeditat ignis expressioe forti vnumquodq; illorum a commixtione separari, & comburi, vel ad priorem sui naturam redire. Quaedam vero ex eis plus durat in commixtione, quedam vero minus vt a nobis sufficenter determinatum est. Hæ itaq; delusiones superuenientes propter ignorantiam faciunt hostales de hac diffidere arte, & illam assequere non esse.

SERMONE PARTICVLARIS
De Negantibus artem ex suppositione per vterius rem durorum cum mollibus.

Caput. xxij.

Lij in timidis & perfidius super hoc inquirentes, cogitauerunt & ingeniaci sunt, & vix voluerunt inuenire, vt dura mollibus vnita, ea subtiliter induraret, & perfecta imperfectis ad perfectionem reducerent, & generaliter a se inuicem transmutarentur & transmutaretur transmutatione firma. Et ideo voluerunt similitudinem & affinitatem illorum inuenire, tum quidem per medicinas

tum vero per ignis administrationem attenuando grossa, sicut venetum & martem, & in ipsando subtilia, sicut est iupiter, & similia sibi. Et alij eorum credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in commixtione horum durorum corporum, vel quia frangibile fecerunt omnino vel omnino nimis molle non alteratum a duro, vel nimis durum non alteratum a molli. Et sic conuenientiam non inueniunt, & ideo artem esse negauerunt.

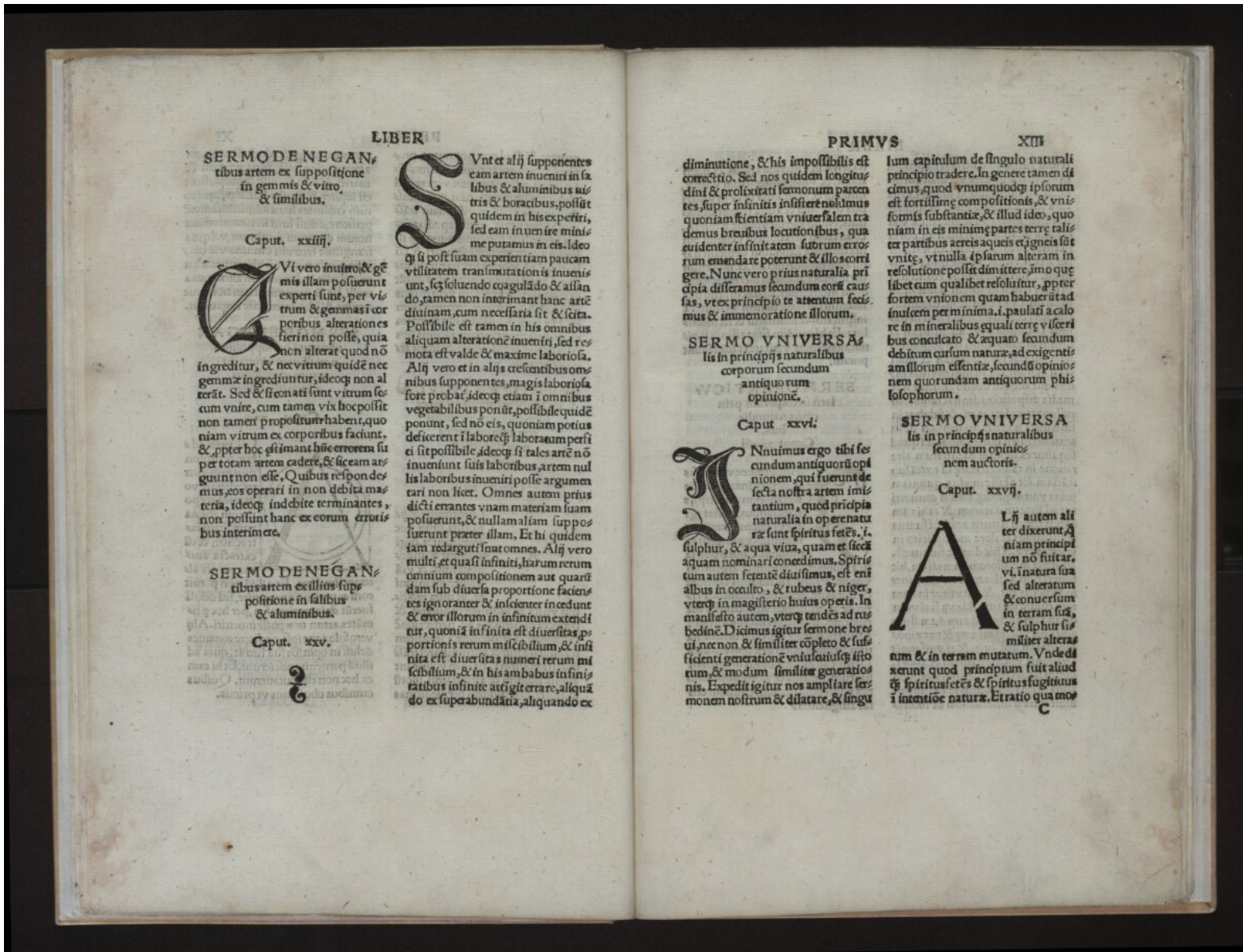
SERMONE NEGANTI
bus arte per suppositioem illius in vltima durorum cum mollibus administratione.

Caput. xxij.

Lij vero ad huc & profundius insipientes, alterare voluerunt corpora cum animarum suarum extractione, & extraxerunt ma omnia alterare similiter. Et ad id non potuit eorum experientia peruenire, sed delusi fuerunt de intentione sua, per hoc genitantes artem non posse inueniri. Alij vero solo igne ipsa perficere conantes delusi in opinione sua fuerunt, quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eam ex hoc non esse putauerunt. Quibus omnibus obuiamus vt primis.

SERMO DENEGAN-
tibus artem ex suppositione
in gemmis & vitro
& similibus.

Caput. xxvij.

Qui vero in vitro & gem-
mis illam posuerunt
experti sunt, per vi-
trum & gemmas cor-
poribus alterationes
facere non posse, quia
non alterat quod non
ingreditur, & nec vitrum quidem nec
gemmas ingreditur, ideoque non al-
terat. Sed & si conati sunt vitrum se-
cum vitre, cum tamen vix hoc possit
non tamen propositum habent, quo-
niam vitrum ex corporibus faciunt.
& propter hoc estimant hanc errorem su-
per totam artem cadere, & sic eam ar-
guunt non esse. Quibus responde-
mus, eos operari in non debita ma-
teria, ideoque indebite terminantes,
non possunt hanc ex eorum erroribus
interimere.

SERMO DENEGAN-
tibus artem ex illius sup-
positione in salibus
& aluminibus.

Caput. xxv.

Qui vero in salibus & aluminibus
illam posuerunt, experti sunt, per
salibus & aluminibus corporibus
alterationes facere non posse, quia
non alterat quod non ingreditur, & nec
salibus quidem nec aluminibus ingre-
ditur, ideoque non alterat. Sed & si
conati sunt salibus se cum salibus
vitre, cum tamen vix hoc possit non
tamen propositum habent, quoniam
salibus ex corporibus faciunt. & pro-
pter hoc estimant hanc errorem su-
per totam artem cadere, & sic eam ar-
guunt non esse. Quibus responde-
mus, eos operari in non debita ma-
teria, ideoque indebite terminantes,
non possunt hanc ex eorum erroribus
interimere.

LIBER

Sunt et alij supponentes
eam artem inueniri in sa-
libus & aluminibus sal-
tris & boracibus, possunt
quidem in his experiri,
sed eam in uenire mini-
me putamus in eis. Ideo
quod si post suam experientiam pauca-
m utilitatem transmutationis inueni-
unt, sed soluendo coagulando & assan-
do, tamen non interimant hanc artem
diuinam, cum necessaria sit & scita.
Possibile est tamen in his omnibus
aliquam alterationem inueniri, sed res
mota est valde & maxime laboriosa.
Alij vero et in alijs aërentibus om-
nibus supponentes, magis laboriosa
fore probat, ideoque etiam in omnibus
vegetabilibus ponunt, possibile quidem
ponunt, sed non eis, quoniam potius
desiderent in laboribus laborum perfici
ei sit possibile, ideoque si tales artem non
inueniunt suis laboribus, artem nul-
lis laboribus inueniri posse argumen-
tari non licet. Omnes autem prius
dicti errantes vnam materiam suam
posuerunt, & nullam aliam suppo-
suerunt præter illam. Et hi quidem
iam redarguti sunt omnes. Alij vero
multi, et quasi infiniti, harum rerum
omnium compositionem aut quarum-
dam sub diuersa proportione facien-
tes ignoranter & inscienter incedunt
& error illorum in infinitum extendi-
tur, quoniam infinita est diuersitas, pro-
portiones rerum miscibilium, & infi-
nita est diuersitas numerum rerum mi-
scibilium, & in his ambabus in fini-
tibus infinite attingit errare, aliquando
ex superabundantia, aliquando ex

PRIMVS

XIII

diminutione, & his impossibilis est
correctio. Sed nos quidem longius
dini & prolixitati sermonum paren-
tes, super infinitis insisterere nolumus
quoniam scientiam vniuersalem tra-
demus breuibus locutionibus, qua
evidenter infinitatem subrum errorum
emendare poterunt & illos corri-
gere. Nunc vero prius naturalia pri-
cipia differamus secundum eorum cau-
sas, vt ex principio te attentum fecis-
mus & immemoratione illorum.

SERMO VNIVERSA-
lis in principijs naturalibus
corporum secundum
antiquorum
opinionem.

Caput. xxvi.

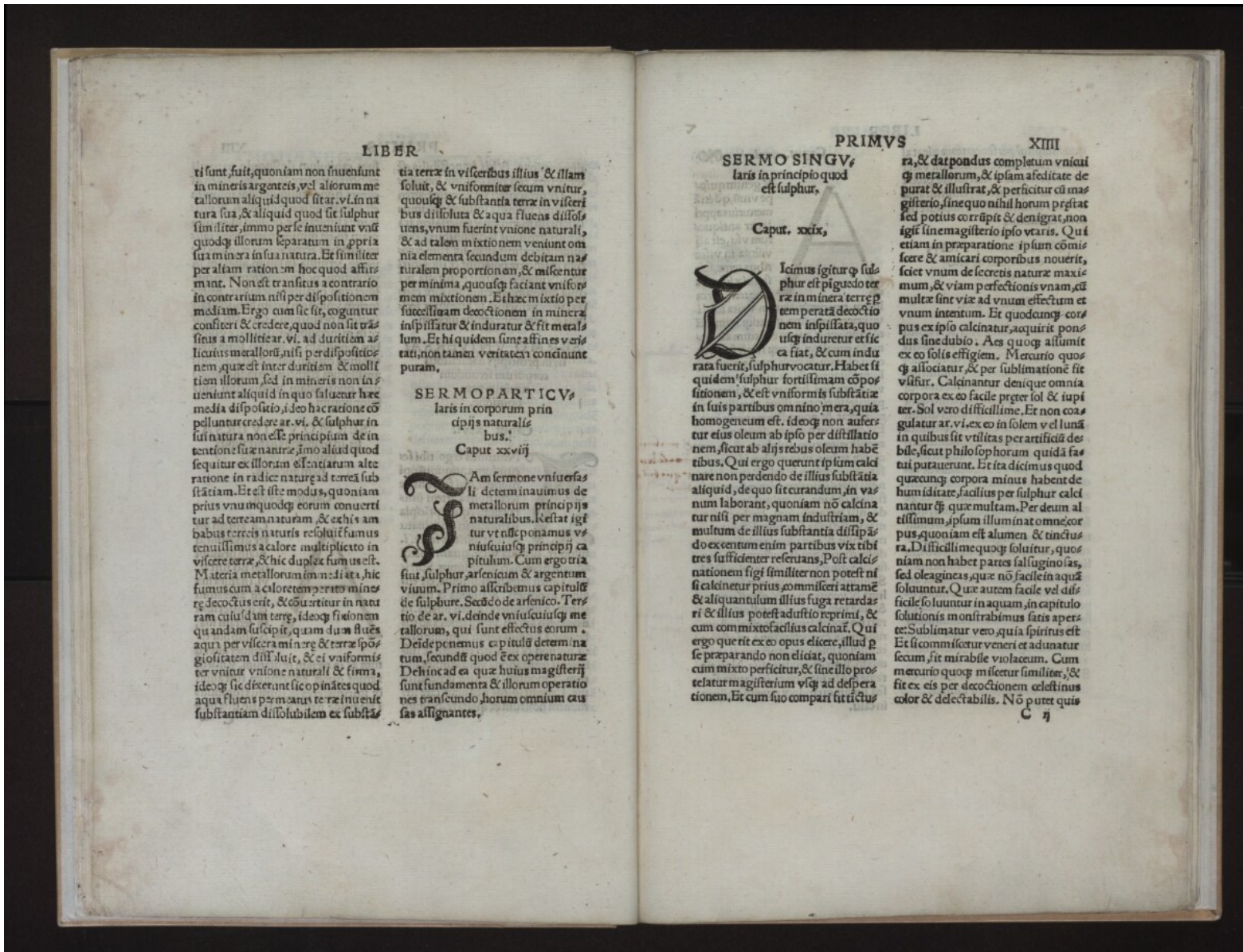
Nauimus ergo tibi ses-
cundum antiquorum opi-
nionem, qui fuerunt de
secta nostra artem im-
tantium, quod principia
naturalia in operatur
ra sunt spiritus fetes, i.
sulphur, & aqua viua, quam et sicca
aquam nominari concedimus. Spiritus
autem fetens diuisimus, est eni
albus in oculo, & rubeus & niger,
vterque in magisterio huius operis. In
manifesto autem, vterque tendens ad ruz
bedine. Dicimus igitur sermone bre-
ui, nec non & similiter copio & subs-
tienti generatione vniuersi, scilicet
rum, & modum similiter generatio-
nis. Expedi igitur nos ampliare lex-
monem nostrum & dilatare, & singu-

lum capitulum de singulo naturali
principio tradere. In genere tamen di-
dimus, quod vnumquodque ipsorum
est fortissime compositio, & vni-
formis substantia, & illud ideo, quo-
niam in eis minime partes terre talis
ter partibus aeris aqueis & igneis sunt
vnite, vt nulla ipsarum alicram in
resolutione possit dimittere. Imo que
libet cum qualibet resoluitur, propter
fortem vnionem quam habuerit ad
inueniendam per minima, i. paulatim a calo-
re in mineralibus equali terre visceri-
bus concalcato & aquato secundum
debitum cursum nature, ad exigentis
am illorum essentia, secundum opinio-
nem quorundam antiquorum philo-
sophorum.

SERMO VNIVERSA-
lis in principijs naturalibus
secundum opinio-
nem auctoris.

Caput. xxvij.

Alij autem ali-
ter dixerunt, quod
niam principium
non fuit, vt
vi. in natura sua
sed alteratum
& conuersum
in terram suam,
& sulphur si-
militer altera-
tum & in terram mutatum. Vnde di-
xerunt quod principium fuit aliud
quod spiritus fetes & spiritus fugitius
in intentione nature. Et ratio qua mor-

LIBER

ri sunt, fuit, quoniam non inueniunt in mineris argenteis, vel aliorum metallorum aliquid quod sit, vi. in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similitur, immo per se inueniunt vni quodq; illorum leparatum in propria sua minera in sua natura. Et similitur per aliam rationem hoc quod affirmitur. Non est transitus a contrario in contrarium nisi per dispositionem modicam. Ergo cum sic sit, coguntur consiteri & credere, quod non sit transitus a molliore, vi. ad duritiam asperitatis metallorum, nisi per dispositionem, quae est inter duritiam & molliorem illorum, sed in mineris non inueniunt aliquid in quo saluetur haec media dispositio, ideo haec ratioe copolluntur credere ar. vi. & sulphur in sua natura non est principium de intentione suae naturae, immo aliud quod sequitur ex illorum essentiarum altera ratione in radice naturae ad terrae substantiam. Et est iste modus, quoniam prius vnumquodq; eorum conuertitur ad terram naturam, & ex his amabatur terrae naturae resoluuntur fumus tenuissimus a calore multiplicato in viscere terrae, & hic duplex fumus est. Materia metallorum in medijs, hic fumus cum a calore temperato minere decoctus erit, & educitur in naturam cuiusdam terrae, ideoq; sitionem quam andam suscipit, quam dum fluens aqua per viscera minere & terrae spogiositatem diluente, & ei vniuersitate vnitur vnione naturali & firma, ideoq; sic dixerunt sic opinantes quod aqua fluens permansuere inuenit substantiam dissolubilem ex substantia

SERMOPARTICV
laris in corporum principijs naturalibus.
Caput xxxvij

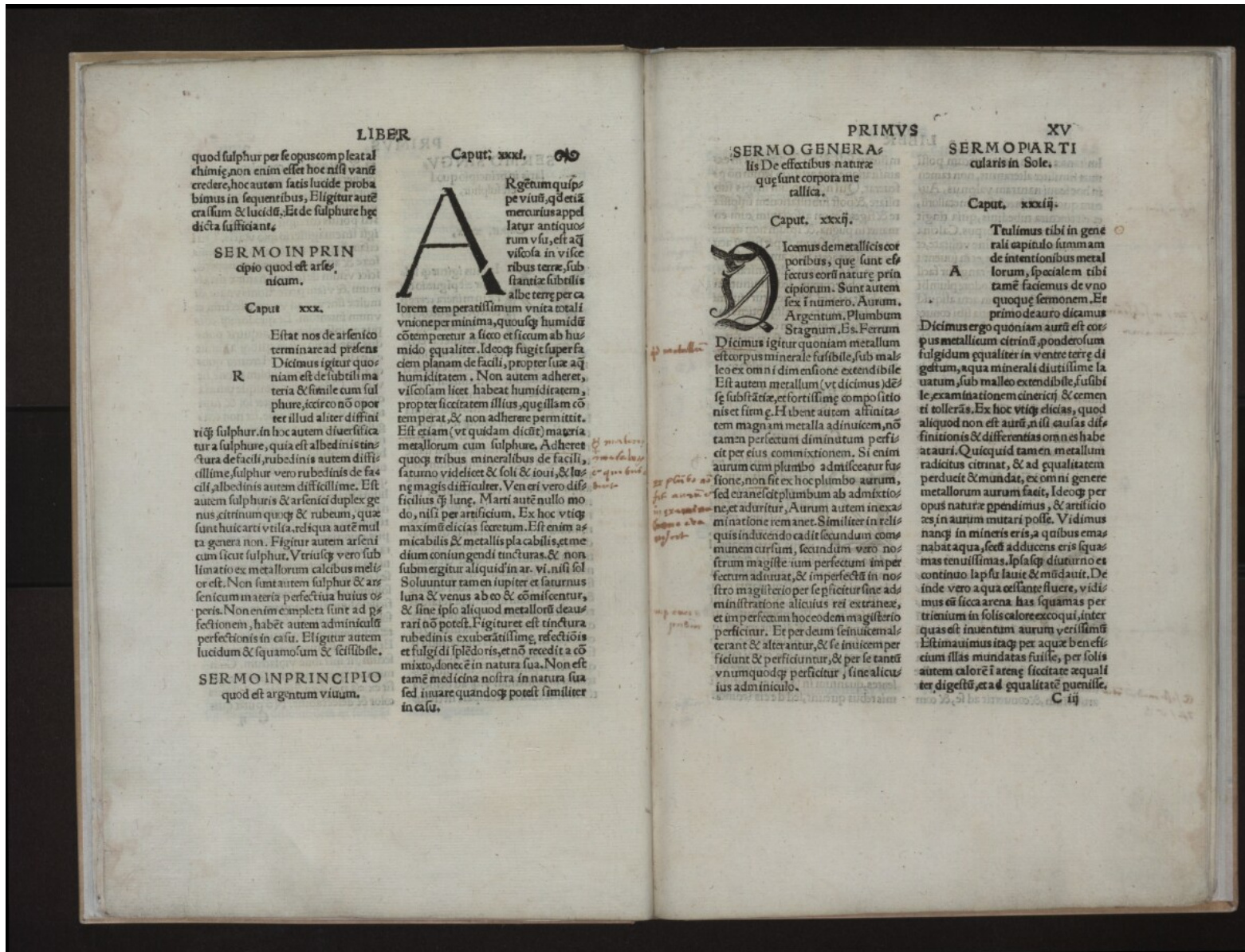
SAm sermone vniuersali deteminauimus de metallorum principijs naturalibus. Restat igitur vt nunc ponamus vniuersum principij capitulum. Cum ergo tria sint sulphur, arsenicum & argentum viuum. Primo ascribemus capitulum de sulphure. Secundo de arsenico. Tertio de ar. vi. deinde vniuersum metallorum, qui sunt effectus eorum. Deinde penemus capitulum deteminationum, secundum quod est ex opere naturae. Dehinc ad ea quae huius magisterij sunt fundamenta & illorum operationes transcundo horum omnium causas assignantes.

PRIMVS
SERMO SINGV
laris in principio quod est sulphur.
Caput. xxix.

Sciamus igitur quod sulphur est piguedo terrae in minera terrae per se peratam decoctionem inspissata, quousque induretur et sic ca fiat, & cum indurata fuerit, sulphur vocatur. Habet siquidem sulphur fortissimam compositionem, & est vniuersalis substantia in suis partibus omnino mera, quia homogeneum est. ideoq; non auferatur eius oleum ab ipso per distillationem, sicut ab alijs rebus oleum habentibus. Qui ergo querunt ipsum calcinare non perdendo de illius substantia aliquid, de quo sit curandum, in vnum laborant, quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando ex comitum enim partibus vix tibi tres sufficienter referunt. Post calcinationem siq; similitur non potest nisi calcinetur prius, commiseri attamen & aliquantulum illius fuga retardari & illius potest adustus reprimi, & cum commixto facilius calcinetur. Qui ergo querit ex eo opus elicere, illud per se preparando non eliciat, quoniam cum mixto perficitur, & sine illo proelatur magisterium vsq; ad desperationem. Et cum suo comparari sititatus

XIII

ra, & dat pondus completum vniuersi metallorum, & ipsam aeditate depurat & illustrat, & perficitur cum magisterio, sine quo nihil horum proficit sed potius corrumpit & denigrat, non igitur in magisterio ipso vtaris. Qui etiam in preparatione ipsum comiserit & amari corporibus nouerit, sciet vnum de secretis naturae maximum, & viam perfectionis vnam, cum multae sint viae ad vnum effectum et vnum intentum. Et quodcumq; corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. Aes quoq; assumit ex eo solis effigiem. Mercurio quoq; associatur, & per sublimationem fit vltur. Calcinantur denique omnia corpora ex eo facile praeter sol & iupiter. Sol vero difficillime. Et non cogulatur ar. vi. ex eo in solem vel lunam in quibus sit utilitas per artificia debile, sicut philosophorum quidam fati putauerunt. Et ita dicimus quod quaecumq; corpora minus habent de humiditate, facilius per sulphur calcinantur q; quae multam. Per deum altissimum, ipsum illuminat omne corpus, quoniam est alumen & tinctura. Difficillime quoq; soluitur, quoniam non habet partes saluginosas, sed oleagineas, quae non facile in aqua soluantur. Quae autem facile vel difficile soluantur in aquam, in capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur vero, quia spiritus est. Et si commiscetur veneri et adunatur secum, fit mirabile violaceum. Cum mercurio quoq; miscetur similitur, & fit ex eis per decoctionem celestinus color & delectabilis. Non potest quis

LIBER

quod sulphur per se opus compleat alchimie, non enim esset hoc nisi vanis credere, hoc autem satis lucide probabimus in sequentibus, Eligitur autem crassum & lucidissimum. Et de sulphure hec dicta sufficiant.

SERMO IN PRINCIPIO quod est ars, nicum.

Capit. xxx.

Estat nos de arsenico terminare ad presens. Dicimus igitur quoniam est de subtili materia & simile cum sulphure, sic non oportet illud aliter diffiniri quod sulphur. In hoc autem diffinitura de facili, rubedinis autem difficillime, sulphur vero rubedinis de facili, albedinis autem difficillime. Est autem sulphuris & arsenici duplex genus, citrinum quoque & rubeum, quae sunt huiusmodi vitia, reliqua autem multa genera non. Figitur autem arsenicum sicut sulphur. Verumtamen vero sublimatio ex metallorum calcibus melior est. Non sunt autem sulphur & arsenicum materia perfectiva huius operationis. Non enim completa sunt ad perfectionem, habent autem admixtum lucidum & squamosum & sensibile.

SERMO IN PRINCIPIO quod est argentum vitium.

Capit. xxxi.

ARgentum quippe vitium, quod est mercurius appellatur antiquorum vitium, est autem viscosa in visceribus terrae, substantia subtilis albe terrae per calorem temperatissimum unita totali unione per minima, quousque humidum contemperetur a siccitate cum humidum equaliter. Ideoque fugit superficiem planam de facili, propter suam humiditatem. Non autem adheret, viscosam licet habeat humiditatem, propter siccitatem illius, quae illam contemperat, & non adherere permittit. Est etiam (ut quidam dicunt) materia metallorum cum sulphure. Adheret quoque tribus mineralibus de facili, saturo videlicet & soli & ioui, & longius magis difficiulter. Veni vero difficiulter quod lung. Marti autem nullo modo, nisi per artificium. Ex hoc utique maxime elicias secretum. Est enim arsenicum & metallis placcabilis, et mediam coniungendi tincturas, & non submergitur aliquid in ar. vi. nisi sol. Solvantur tamen iupiter et saturnus luna & venus ab eo & commiscentur, & sine ipso aliquid metallorum deaurari non potest. Figitur est tinctura rubedinis exuberantissime, refectionis et fulgidi splendoris, et non recedit a commixto, donec est in natura sua. Non est tamen medicina nostra in natura sua sed in mare quandoque potest similiter in casu.

PRIMVS

SERMO GENERALIS De effectibus naturae quae sunt corpora metallica.

Capit. xxxij.

Dicimus de metallicis corporibus, quae sunt effectus naturae principiorum. Sunt autem sex in numero. Aurum. Argentum. Plumbum. Stagnum. Es. Ferrum.

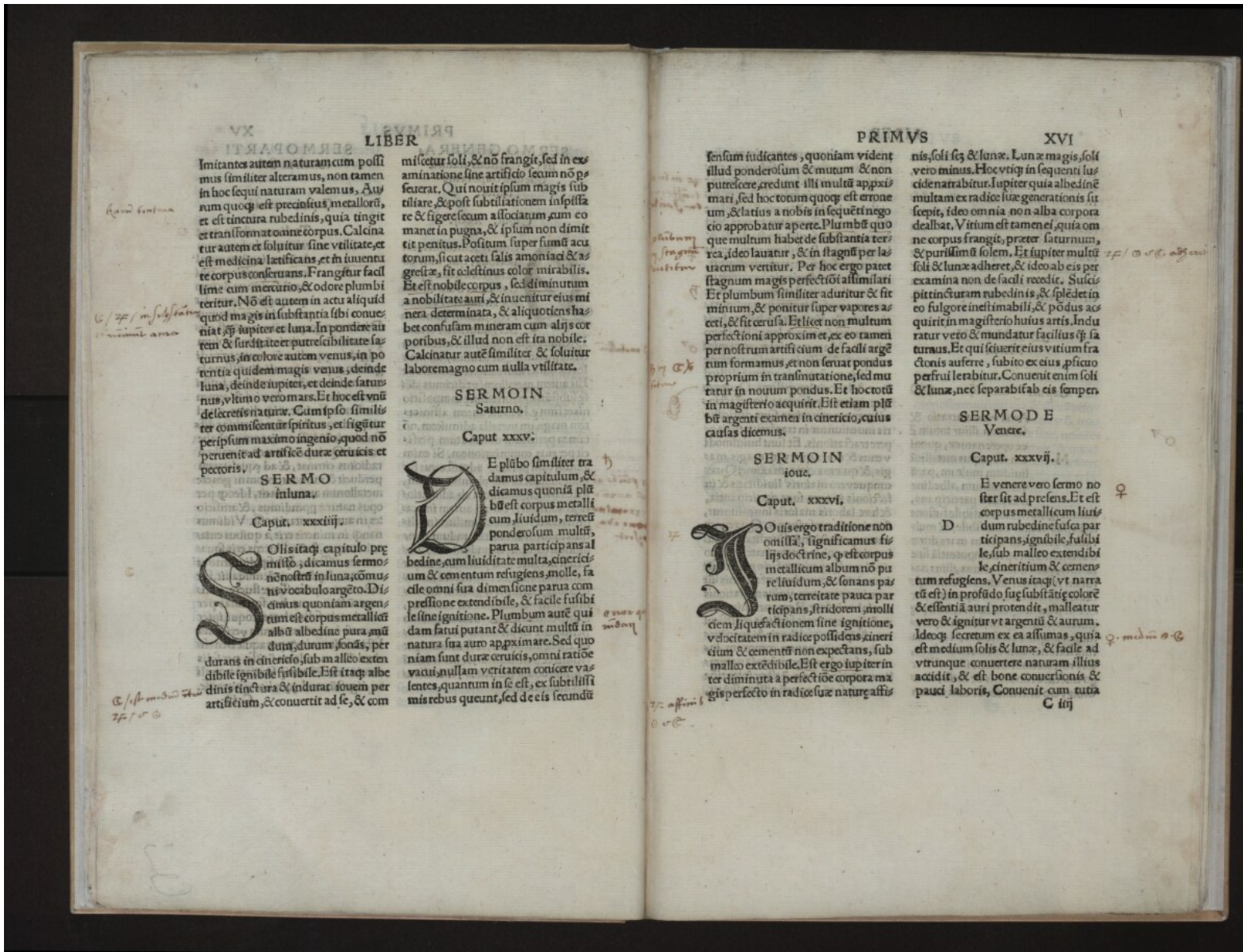
Dicimus igitur quoniam metallum est corpus minerale sensibile, submersibile ex omni dimensione extendibile. Est autem metallum (ut dicimus) de se substantia, et fortissime compositio nis et firmi. Habent autem affinitatem magnam metalla ad invicem, non tamen perfectam diminutum perficitur per eius commixtionem. Si enim aurum cum plumbo admisceatur fusione, non fit ex hoc plumbo aurum, sed erant et plumbum ab admixtione, et aduritur. Aurum autem in examinatione remanet. Similiter in rebus quibus inducendo cadit secundum communitatem cursum, secundum vero nostrum magisterium perfectum imperfecum adiunxit, & imperfectum in nostro magisterio per se perficitur sine admixtione alicuius rei extraneae, et imperfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per deum se invicem alterant & alterantur, & se invicem perficiunt & perficiuntur, & per se tantum unumquodque perficitur, sine alicuius admixtione.

XV

SERMO PARTIcularis in Sole.

Capit. xxxij.

Tulimus tibi in generali capitulo summam de intentionibus metallorum, speciale tibi tamen faciemus de uno quoque sermonem. Et primo de auro dicamus. Dicimus ergo quoniam aurum est corpus metallicum citrinum, ponderosum fulgidum equaliter in ventre terrae digestum, aqua minerali diutissime lauatam, sub malleo extendibile, sensibile, examinationem cineris & cimenti tollens. Ex hoc utique elicias, quod aliquod non est aurum, nisi causas distinctionis & differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicibus citrinat, & ad equalitatem perducit & mundat, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoque per opus naturae perpendimus, & artificiosas in aurum mutari posse. Vidimus namque in mineris eris, a quibus emasnabat aqua, sed adducens eris squamas tenuissimas. Ipsa quoque diuturno continuo lapsu laue & mundavit. Deinde vero aqua cessante fluere, vidimus in sicca arena has squamas per tritium in solis calore excoqui, inter quas est inventum aurum verissimum. Est imitativum itaque per aquam benedictam illas mundatas fuisse, per solis autem calorem aenei siccitate equaliter digestum, et ad equalitatem pervenisse.

XX
LIBER

Imitantes autem naturam cum possi-
mus similiter alteramus, non tamen
in hoc sequi naturam valeamus. Au-
rum quoque est preciosius metallorum,
et est tinctura rubedinis, quia tingit
et transformat omne corpus. Calcina-
tur autem et soluitur sine utilitate, et
est medicina laticans, et in iuuentu-
te corpus conseruans. Frangitur facil-
issime cum mercurio, & odore plumbi
teritur. Non est autem in actu aliquid
quod magis in substantia sibi conue-
niat, quam iupiter et luna. In pondere au-
tem & surditate et putrescibilitate sa-
turnus, in colore autem venus, in po-
tentia quidem magis venus, deinde
luna, deinde iupiter, et deinde saturnus,
ultimo vero mars. Et hoc est vniu-
uersale decretis naturae. Cum ipso simili-
ter conueniant spiritus, et si quis
per ipsum maximo ingenio, quod non
peruenit ad artificem duram ceruicis et
pectoris.

SERMO
in luna.

Capitulum xxxvij.
Oligitque capitulo pre-
missio, dicamus sermo-
nem nostrum in luna, com-
muni vocabulo argento. Di-
cimus quoniam argen-
tum est corpus metalli
satis albedine pura san-
dum, durum, sonans, per-
durans in cineris, sub malleo exten-
dibile, ignibile, fusibile. Est itaque albe-
dinis tinctura & indurat iouem per
artificium, & conuertit ad se, & con-

PRIMVS
LIBER

mitetur soli, & non frangit, sed in ex-
aminatione sine artificio secum non pe-
ferat. Qui nouit ipsum magis sub-
tiliare, & post subtilationem in spissa
re & figere secum a locorum cum eo
manet in pugna, & ipsum non dimittit
penitus. Positum super fumum & az-
etorum, sicut acetum salis ammoniaci & az-
grestiae, sit celestinus color mirabilis.
Est enim nobile corpus, sed diminutum
a nobilitate auri, & inuenitur eius mi-
nera determinata, & aliquotiens ha-
bet confusam mineram cum alijs cor-
poribus, & illud non est ita nobile.
Calcinaur autem similiter & soluitur
laborem magno cum ulla utilitate.

SERMO IN
Saturno.

Capitulum xxxv.

DE plumbo similiter tra-
damus capitulum, &
dicamus quoniam plumbum
est corpus metalli
cum liuidum, terref-
tense, ponderosum multum,
parua participans al-
bedine, cum liuiditate multa, cinerice-
um & cementum refugiens, molle, fa-
cile omni sua dimensione parua com-
pressione extendibile, & facile fusibile
sine ignitione. Plumbum autem qui-
dam fatui putant & dicunt multum in
natura sua auro appropinquare. Sed quo-
niam nullam veritatem conuenit vae-
lentes, quantum in se est, ex subtilissi-
mis rebus queant, sed de eis secundum

PRIMVS
XVI

sentum iudicantes, quoniam vident
illud ponderosum & mutum & non
putrescere, credunt illi multum appropin-
quari auri, sed hoc totum quocumque est errore
um, & latius a nobis in sequenti nego-
cio approbatur aperte. Plumbum quoque
quod multum habet de substantia ter-
rea, ideo lauitur, & in stagnis per la-
uacum vertitur. Per hoc ergo patet
stagnum magis perfectiori assimilari.
Et plumbum similiter adurit & fit
minum, & ponitur super vapores az-
etici, & sic cerusa. Et licet non multum
perfectiori appropinquet, ex eo tamen
per nostrum artificium de facili argen-
tum formamus, et non seruat pondus
propriam in transmutatione, sed mu-
tantur in nouum pondus. Et hoc totum
in magisterio acquirit. Est etiam plumbum
argenti examen in cineris, cuius
causas dicemus.

SERMO IN
ioue.

Capitulum xxxvi.

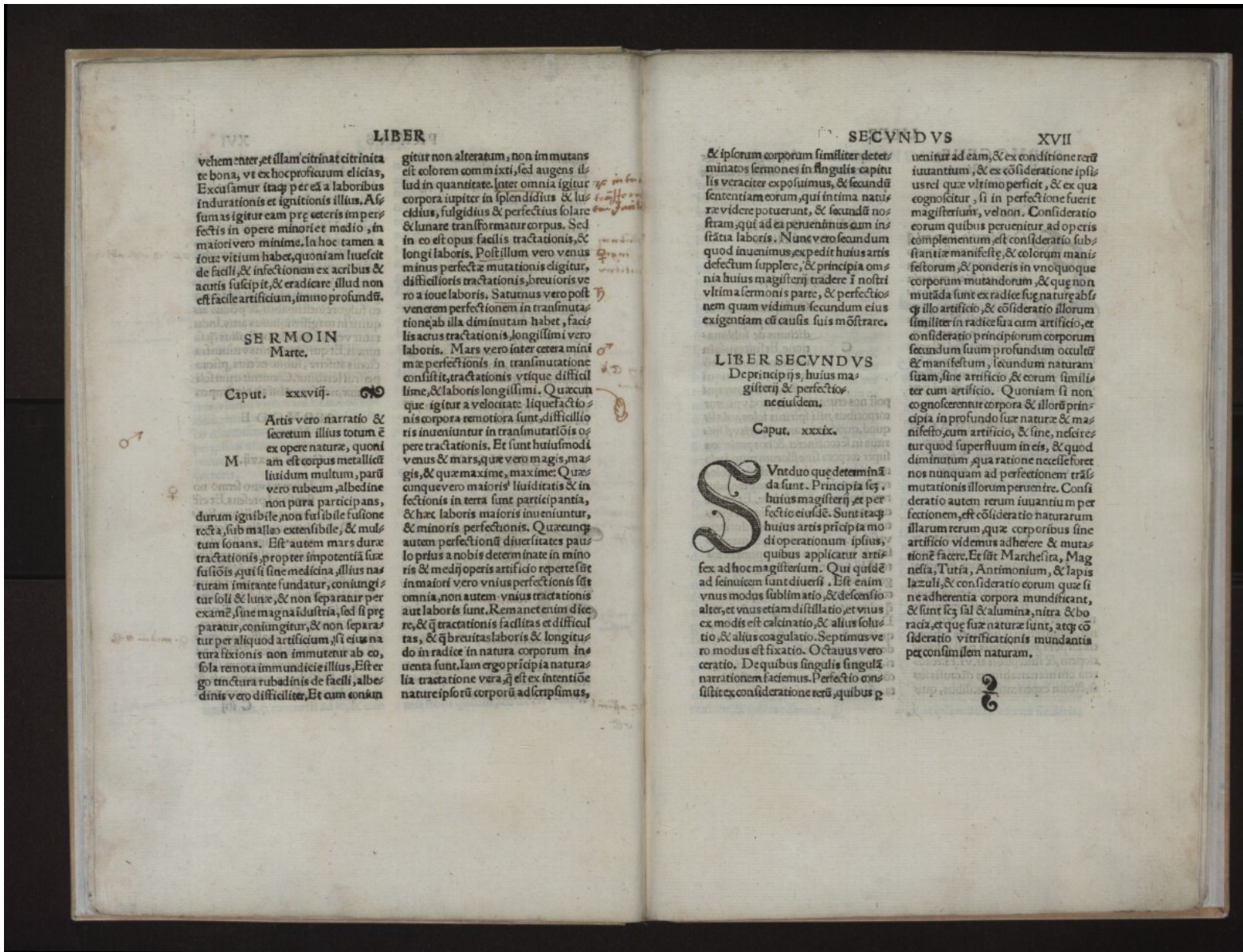
Ouis ergo traditione non
omissa, significamus sus-
ceptam doctrinam, quod est corpus
metallum album non pu-
rescens, & sonans pa-
ruum, terreatate pauca par-
ticipans, stridorem, molli-
tatem si que actionem sine ignitione,
velocitatem in radice possidens, cinerice-
um & cementum non expectans, sub
malleo extendibile. Est ergo iupiter in
ter diminuta a perfectione corpora ma-
gis perfectio in radice suae naturae affis-

nis, sicut sol & luna. Luna magis, sicut
vero minus. Hoc utique in sequenti sus-
cidenarrabitur. Iupiter quia albedine
multam ex radice suae generationis sus-
cepit, ideo omnia non alba corpora
dealbat. Vitium est tamen, quia om-
ne corpus frangit, praeter saturnum,
& purissimum solem. Et iupiter multum
soli & lunae adheret, & ideo ab eis per
examina non de facili recedit. Sicut
pittinaturam rubedinis, & splendet in
eo fulgore inestimabili, & pondus ac-
quirit in magisterio huius artis. Indu-
ratur veto & mundatur facillime ius sa-
turum. Et qui sciuerit eius vitium fra-
ctionis auferre, subito ex eius picuo
perfrui poterit. Conuenit enim soli
& lunae, nec separabitur eis semper.

SERMO DE
Venere.

Capitulum xxxvij.

E venere vero sermo no-
strum sit ad praesens. Est enim
corpus metallicum liuidum
rubedine fusca par-
ticipans, ignibile, fusibile,
sub malleo extendibile,
cineritium & cementum
refugiens. Venus itaque (ut narra-
tum est) in profundo suae substantiae colore
& essentia auri protendit, malleatur
vero & igitur ut argentum & aurum.
Ideo secretum ex ea assumas, quia
est medium solis & lunae, & facile ad
vtrunque conuertere naturam illius
accidit, & est bone conuersionis &
pauci laboris. Conuenit cum tutia
C lxx

LIBER
 vehementer, et illam citrinat citrinata
 te bona, ut ex hoc proficuum elicias.
 Excusamur itaq; per ea a laboribus
 indurationis et ignitionis illius. Al-
 sumas igitur eam preter ceteris in per-
 factis in opere minoris et medio, in
 maiori vero minime. In hoc tamen a-
 fortis vitium habet, quoniam luescit
 de facili, & infectionem ex acibus &
 acutis suscipit, & eradicare illud non
 est facile artificium, immo profundum.

SERMO IN
 Marte.

Caput. xxxviij.

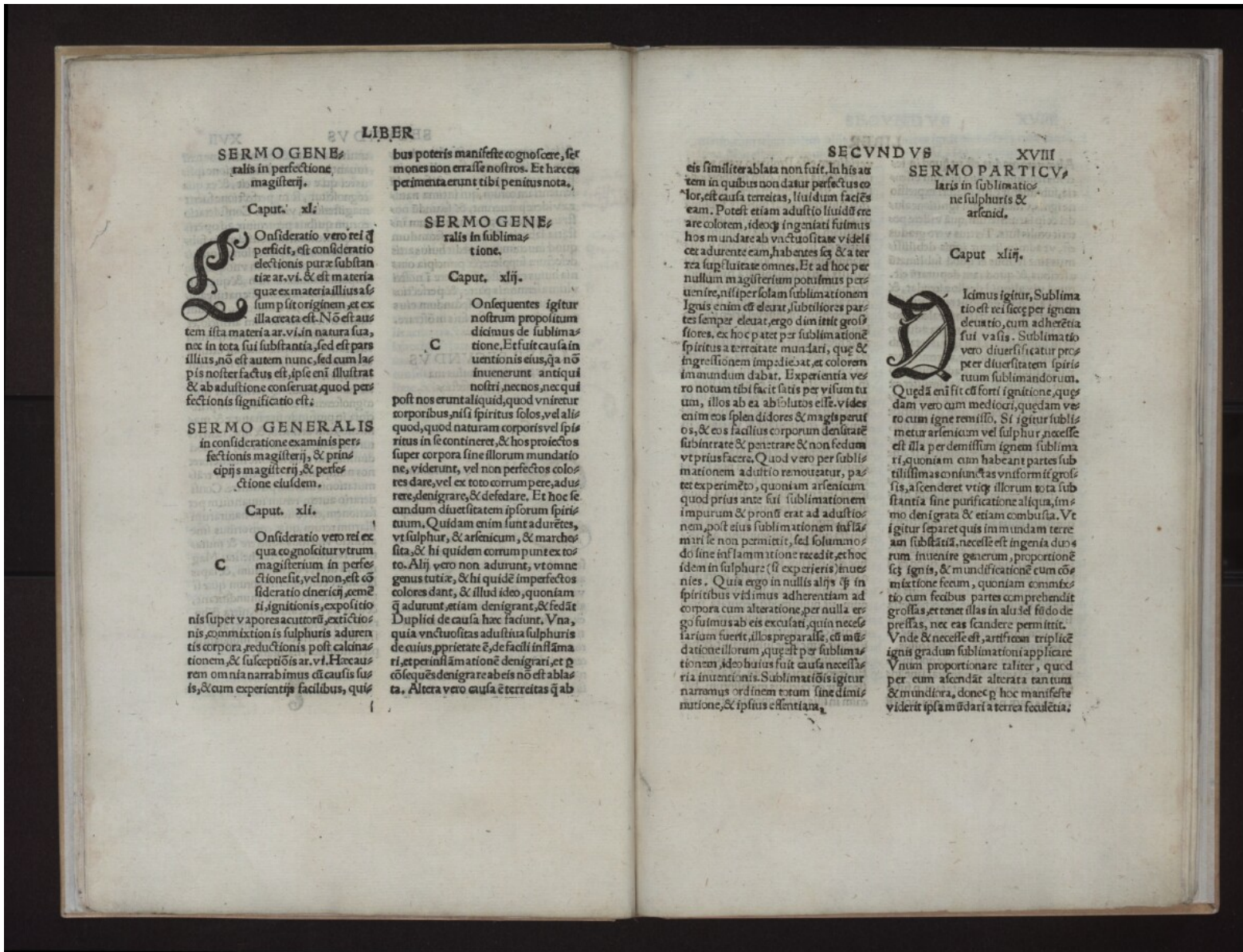
Artis vero narratio &
 secretum illius totum est
 ex opere nature, quoni-
 am est corpus metallicum
 liuidum multum, parum
 vero rubeum, albedine
 non pura participans,
 dum ignibile non fusibile fusione
 recta, sub mallas extensibile, & multum
 sonans. Est autem mars dura
 tractationis, propter impotentiam suam
 fusiois, qui si sine medicina, illius na-
 turam imitante fundatur, coniungitur
 soli & lune, & non separatur per
 exam, sine magna industria, sed si pre-
 paratur, coniungitur, & non separatur
 per aliquod artificium, nisi eius na-
 tura fixationis non immutetur ab eo,
 sola remota immundicie illius. Est er-
 go tinctura rubadinis de facili, albe-
 dinis vero difficiliter. Et cum conuen-

SECUNDVS XVII
 & ipsorum corporum similiter dete-
 minatos sermones in singulis capitulis
 veraciter exposuimus, & secundum
 sententiam eorum, qui intima natura
 videre poterunt, & secundum nos-
 tram, qui ad ea peruenimus cum ins-
 tituta laboris. Nunc vero secundum
 quod inuenimus, expedit huius artis
 defectum supplere, & principia om-
 nia huius magisterij tradere in nostri
 vltima sermonis parte, & perfectio-
 nem quam vidimus secundum eius
 exigentiam cum causis suis monstrare.

LIBER SECUNDVS
 De principijs, huius ma-
 gisterij & perfectio-
 neciudem.

Caput. xxxix.

Unde duo que determinan-
 da sunt. Principia scilicet
 huius magisterij, et per-
 fectio eiusdem. Sunt itaq;
 huius artis principia mo-
 di operationum ipsius,
 quibus applicatur artifi-
 cium ad hoc magisterium. Qui quidem
 ad se invicem sunt diversi. Est enim
 vnus modus subtilis, & defensionis
 alter, et vnus etiam diffusio, et vnus
 ex modis est calcinatio, & alius solutio,
 & alius coagulatio. Septimus vero
 modus est fixatio. Octauus vero
 ceratio. De quibus singulis singula
 narrationem faciemus. Perfectio eius-
 dem ex consideratione rerum, quibus per-

LIBER 2

SERMO GENERALIS in perfectione magisterij.

Caput. xli.

Consideratio vero rei q̄ perficit, est consideratio electionis pure substantie ar. vi. & est materia que ex materia illius alium plit originem, et ex illa creata est. Nō est autem ista materia ar. vi. in natura sua, nec in tota sui substantia, sed est pars illius, nō est autem nunc, sed cum lapis noster factus est, ipse enī illustrat & ab aduisione conseruat, quod perfectionis significatio est.

SERMO GENERALIS in consideratione examinis perfectionis magisterij, & principij magisterij, & perfectione eiusdem.

Caput. xlii.

Consideratio vero rei ex qua cognoscitur vtrum magisterium in perfectione sit, vel non, est consideratio dnericij, ceme ti, ignitionis, expositio nis super vapores acutorū, extictio nis, commixtionis sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis ar. vi. Hęc causam omnia narrabimus cū causis suis, & cum experientijs facilibus, quib

bus poteris manifeste cognoscere, sermōnes non errasse nostros. Et hęc experimenta erunt tibi penitus nota.

SERMO GENERALIS in sublimatione.

Caput. xliij.

Consequentes igitur nostrum propositum dicimus de sublimatione, Et fuit causa inuentionis eius, q̄a nō inuenerunt antiqui nostri, nec nos, nec qui post nos erunt aliquid, quod vniueris corporibus, nisi spiritus solus, vel alius quod, quod naturam corporis vel spiritus in se contineret, & hos proiectos super corpora sine illorum mundatione, viderunt, vel non perfectos colores dare, vel ex toto eorum pere, aduere, denigrare, & defedare. Et hoc secundum diuersitatem ipsorum spirituum, Quidam enim sunt adurentes, vt sulphur, & arsenicum, & mardocheus, & hi quidem eorum sunt ex toto. Alij vero non aduunt, vt omne genus tutia, & hi quidem imperfectos colores dant, & illud ideo, quoniam q̄ aduunt, etiam denigrant, & fedat. Dupliet de causa hęc faciunt. Vna, quia vnicuocitas aduictus sulphuris de cuius proprietate, de facili in flammari, et per in flammatione denigrari, et per consequens denigrare ab eis nō est ablata. Altera vero causa ē terretas q̄ ab

SECUNDVS XVIII

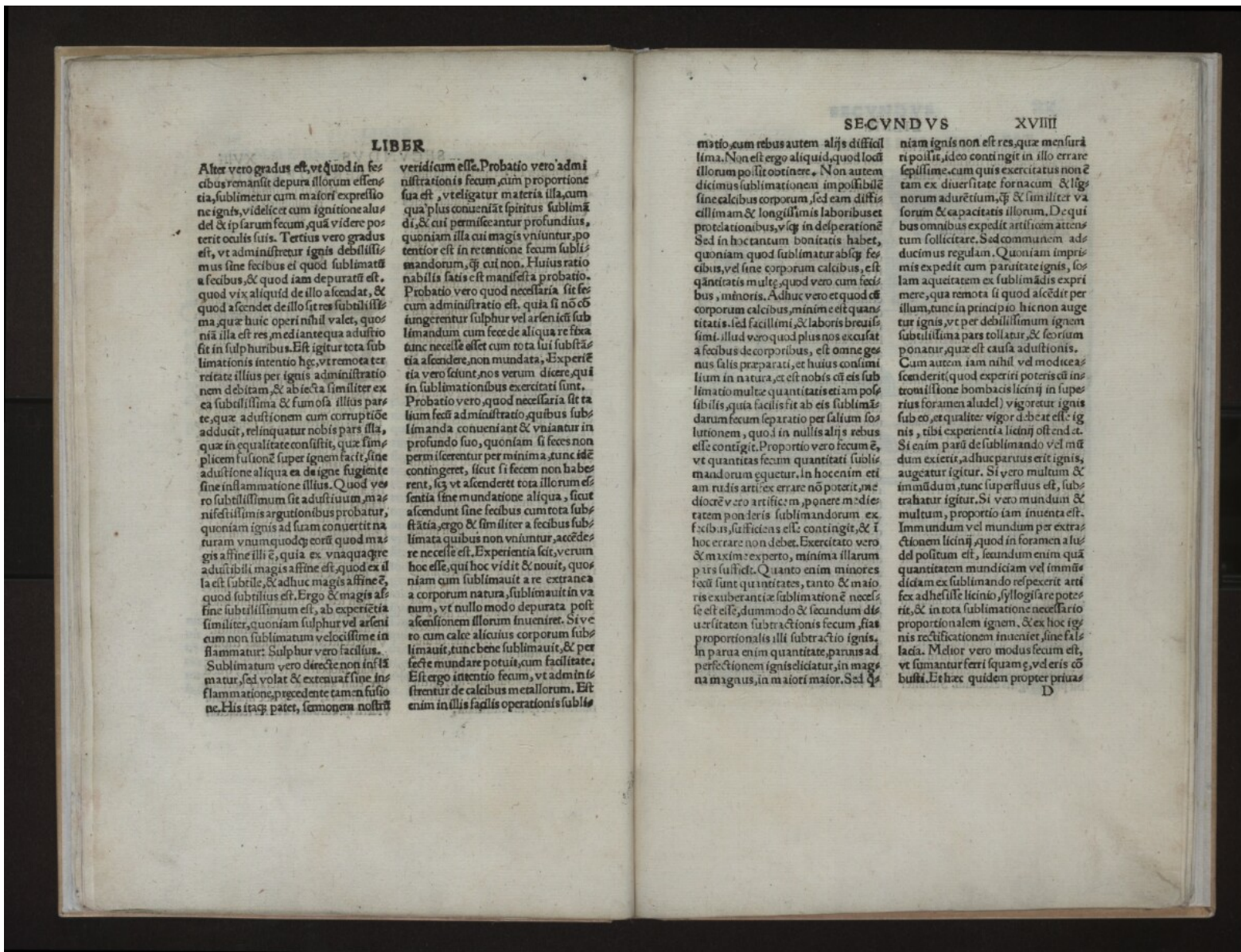
SERMO PARTICV laris in sublimatione sulphuris & arsenici.

Caput. xliij.

eis similiter ablata non fuit. In his autem in quibus non datur perfectus color, est causa terretas, si uolum facies eam. Potest etiam aduictio liuidū creare colorem, ideoq̄ ingeniati sumus hos mundare ab vnicuocitate videlicet adurentem eum, habentes sc̄ & a terra sup̄luate omnes. Et ad hoc per nullum magisterium potuimus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim est eleuat, subtiliores partes semper eleuat, ergo dimittit grossiores, ex hoc patet per sublimatione spiritus a terretate mundari, que & ingressionem impediatur, et colorem mundum dabit. Experientia vero notum tibi facit satis per visum tuum, illos ab ea absolutos esse. vides enim eos splendidos & magis perutos, & eos facilius corporum densitate subintrare & penetrare & non sedum vt prius facere. Quod vero per sublimationem aduictio remouatur, patet experimēto, quoniam arsenicum quod prius ante sui sublimationem impurum & prorsū erat ad aduictionem, post eius sublimationem in flammari non permittit, sed solummodo sine inflammatione recedit, et hoc idem in sulphure (si experieris) inuenies. Quia ergo in nullis alijs q̄ in spiritibus vidimus adurentiam ad corpora cum alteratione, per nulla ergo sumus ab eis excusari, quin necessarium fuerit, illos preparasse, cū in flammatione illorum, que est per sublimationem, ideo huius fuit causa necessaria inuentionis. Sublimatio igitur narramus ordinem totum sine dimissionem, & ipsius essentiam.

Scimus igitur, Sublimatio est rei sic per ignem eleuatio, cum adheretia sui vasis. Sublimatio vero diuersificatur propter diuersitatem spirituum sublimandorum.

Quedā enim sit est fortis ignitione, que quidam vero cum mediocri, quedam vero cum igne remisso. Si igitur sublimetur arsenicum vel sulphur, necesse est illa per densum ignem sublimari, quoniam cum habeant partes subtilissimas conuictas vniuersas grossissimas, ascenderet vtiq̄ illorum tota substantia sine purificatione aliqua, immo denigrata & etiam combusta. Vt igitur separata & etiam mundata terrean substantia, necesse est ingeniari diuersum inuenire generum, proportionē sc̄ ignis, & mundificationē cum commixtione fecum, quoniam commixtio cum fecibus partes eum comprehendit grossas, et tenet illas in alio seculo depreffas, nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est, artificiosam triplicem ignis gradum sublimationi applicare. Vnum proportionare taliter, quod per eum ascendat alterata tantum & mundiora, donec per hoc manifeste viderit ipsa mundari a terra feculētia;

LIBER

Alter vero gradus est, ut quod in fecibus remanet depura illorum essentia, sublimetur cum maiori expressione ignis, videlicet cum ignitione alius del & ipsarum fecum, qua videre poterit oculis suis. Tertius vero gradus est, ut administratur ignis debilissimus sine fecibus et quod sublimatum a fecibus, & quod iam depuratum est, quod vix aliquid de illo ascendat, & quod ascendet de illo sit res subtilissima, quae huic operi nihil valet, quoniam illa est res, mediante qua aduictio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimationis intentio haec, ut remota terrefacta illius per ignis administratio nem debitam, & abiectione similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quae aduisionem cum corruptione adducit, relinquatur nobis pars illa, quae in equalitate consistit, quae simplicem fusionem super ignem facit, sine aduisione aliqua ea de igne fugiente sine inflammatione illius. Quod vero subtilissimum sit aduictiuum, manifestissimum argutionibus probatur, quoniam ignis ad se iam conuertitur naturam vnum quodque eorum quod magis affine illi est, quia ex vnaquaque aduictibili magis affine est, quod ex illa est subtile, & adhuc magis affine est, quod subtilius est. Ergo & magis affine subtilissimum est, ab experientia similiter, quoniam sulphur vel arsenicum non sublimatum velocissime inflammatur: Sulphur vero facillime.

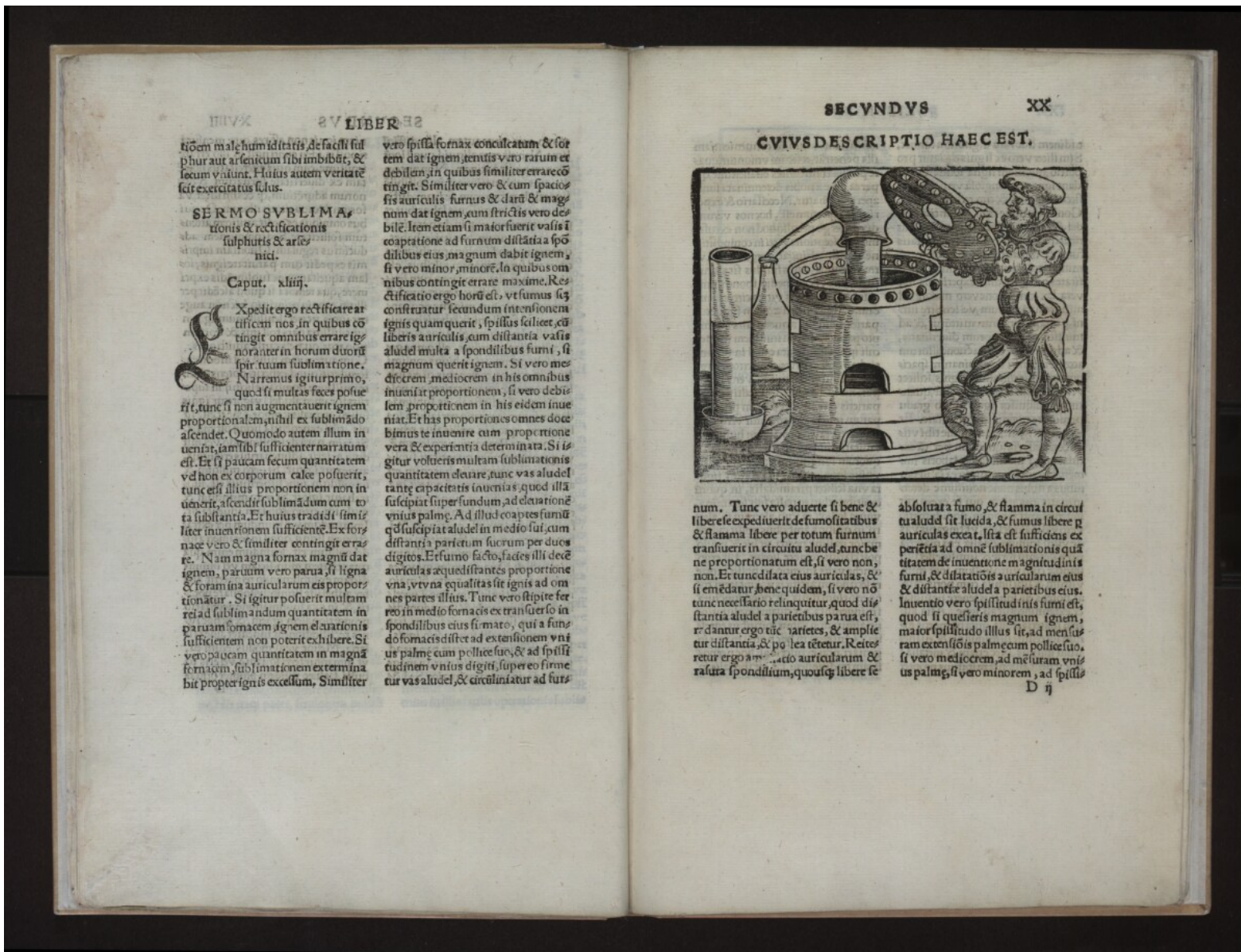
veridicum esse. Probatio vero administrationis fecum, cum in proportione sua est, ut eligatur materia illa, cum qua plus conueniat spiritus sublimandi, & cui permisceantur profundius, quoniam illa cui magis vniuntur, potentior est in retentione fecum sublimandorum, quae non. Huius ratio nabilis satis est manifesta probatio. Probatio vero quod necessaria sit fecum administratio est, quia si non contingerentur sulphur vel arsenicum sublimandum cum fecum de aliqua re fibra tunc necesse esset cum tota sui substantia ascendere, non mundata. Experientia vero scit, nos verum dicere, qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero, quod necessaria sit rationem fecum administratio, quibus sublimanda conueniant & vniantur in profundo suo, quoniam si fecum non permisceantur per minima, tunc idem contingeret, sicut si fecum non haberent, sed ut ascenderet tota illorum essentia sine mundatione aliqua, sicut ascendunt sine fecibus cum tota substantia, ergo & similiter a fecibus sublimata quibus non vniuntur, accedere necesse est. Experientia scit, verum hoc esse, qui hoc vidit & nouit, quoniam quae sublimauit a re extranea a corporum natura, sublimauit in vnum, ut nullo modo depurata post ascensionem illorum inueniret. Si vero cum calcem alius corporum sublimauit, tunc bene sublimauit, & per se fecum mundare potuit, cum facilitate. Est ergo intentio fecum, ut administrantur de calcibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio.

SECUNDVS XVIII

mentio, cum rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quod loci illorum possit continere. Non autem dicimus sublimationem impossibilis sine calcibus corporum, sed eam difficillimam & longissimam laboribus et protentionibus, vix in desperatione. Sed in hoc tantum bonitatis habet, quoniam quod sublimatur absque calcibus, vel sine corporum calcibus, est quantitas multae, quod vero cum fecibus, minoris. Adhuc vero et quod est corporum calcibus, minimum est quantitas, sed facillime, & laboris breuissimum. Illud vero quod plus nos excusat a fecibus de corporibus, est omne genus salis preparati, et huius consummationem in natura, et est nobis cum eis sublimatio multae quantitas etiam post sublimationem, quia facillime ab eis sublimandorum fecum separatio per salium solutionem, quod in nullis alijs rebus esse contingit. Proportio vero fecum est, ut quantitas fecum quantitati subtilissimam aequetur. In hoc enim etiam nullis artibus errare non poterit, me diocrem vero artificem, ponere modestatem ponderis sublimandorum, ex fecibus, sufficiens esse contingit, & in hoc errare non debet. Exercitato vero & maxime experto, minima illarum pars sufficit. Quanto enim minores fecum sunt quantitates, tanto & maioris exuberantiae sublimatione necesse est esse, dummodo & secundum de ueritatem subtractionis fecum, fiat proportionalis illi subtractioni ignis. In parua enim quantitate, parua ad perfectionem ignis eliciatur, in magis autem magis, in maiori maior. Sed quae

niam ignis non est res, quae mensurari possit, ideo contingit in illo errare subtilissime, cum quis exercitatus non est tam ex diuersitate fornacum & lignorum aduertitum, quae & similiter variorum & capacitatis illorum. De quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem aduictiuum regulam. Quoniam imprudens expedit cum paritate ignis, solum aequitatem ex sublimandis exprimere, quae remota si quod accedit per illum, tunc in principio hic non augeatur ignis, ut per debilissimum ignem subtilissima pars tollatur, & seorsum ponatur, quae est causa aduisionis. Cum autem iam nihil vel modice ascendit, quod experiri poteris in inspectione bombacis licinij in superius foramen aludel) vigoretur ignis sub eo, et qualiter vigor debeat esse ignis, tibi experientia licinij ostendat. Si enim parum de sublimando vel mundum exierit, adhuc paruum erit ignis, augeatur igitur. Si vero multum & immundum, tunc superfluum est, subtrahatur igitur. Si vero mundum & multum, proportio iam inuenta est. Immundum vel mundum per extractionem licinij, quod in foramen aludel positum est, secundum enim quae quantitates munditiam vel immunditiam ex sublimando respexerit artifex adhaesit licinij, syllogizare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inueniet, sine falsalacia. Melior vero modus fecum est, ut sumantur ferri squamae, vel eris cobusti. Et haec quidem propter prius

D

LIBER 22

idem malchum id estis de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibit, & secum vitunt. Huius autem veritate scit exercitatus solus.

SERMO SVBLIMATIONIS & RECTIFICATIONIS sulphuris & arsenici.

Caput. xliij.

Expedit ergo rectificare arsenicum nos in quibus contingit omnibus errare ignoranter in horum duorum spirituum sublimatione. Narramus igitur primo, quod si multas fecerit potuerit, tunc si non augmentauerit ignem proportionalem, nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat, iam sibi sufficienter narratum est. Et si paucam secum quantitatem vel non ex corporum cale posuerit, tunc eius illius proportionem non inuenit, ascendit sublimandum cum tota substantia. Et huius tradidit similitudinem inuenitionem sufficientem. Ex fornice vero & similiter contingit errare. Nam magna fornax magnam dat ignem, paruum vero parua si ligna & fornax in auricularum eis proportionatur. Si igitur posuerit multam rem ad sublimandum quantitatem in parua fornacem ignem eleuationis sufficientem non poterit exhibere. Si vero paucam quantitatem in magna fornacem, sublimationem exterrimabit propter ignis excessum. Similiter

vero spissa fornax concalcatur & fortem dat ignem, tenuis vero rarum et debilem in quibus similiter errare contingit. Similiter vero & cum spaciosis auricularis furnus & Jari & magnum dat ignem, cum stricis vero debile. Item etiam si maior fuerit vasis in coaptatione ad furnum distans a spondilibus eius magnum dabit ignem, si vero minor, minore, in quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum est, ut fumus sequestratur secundum intentionem ignis quam querit, spissus scilicet, cum liberis auricularis, cum distans a vasis aludel multa a spondilibus fumi, si magnum querit ignem. Si vero mediocre, mediocre in his omnibus inuenit proportionem, si vero debilem proportionem in his eadem inueniat. Et has proportionem omnes docuimus te inuenire cum proportionem vera & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem eleuare, tunc vas aludel tante capacitatis inuenias, quod illa suscipiat superfundum ad eleuationem vntus palmæ. Ad illud coaptas furnum quod suscipiat aludel in medio sui, cum distans a parietum furum per duos digitos. Et fumo facto, facies illi decem auricularis aquales proportionem vna, ut vna equalitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc vero stipite ferro in medio fornacis ex transverso in spondilibus eius firmato, qui a fundo fornacis distet ad extensionem vntus palmæ cum pollicis, & ad spissitudinem vntus digiti, super eo firmetur vas aludel, & circumdatur ad furnum

SECYNDVS XXX

CVIVS DESCRIPTIO HAEC EST.

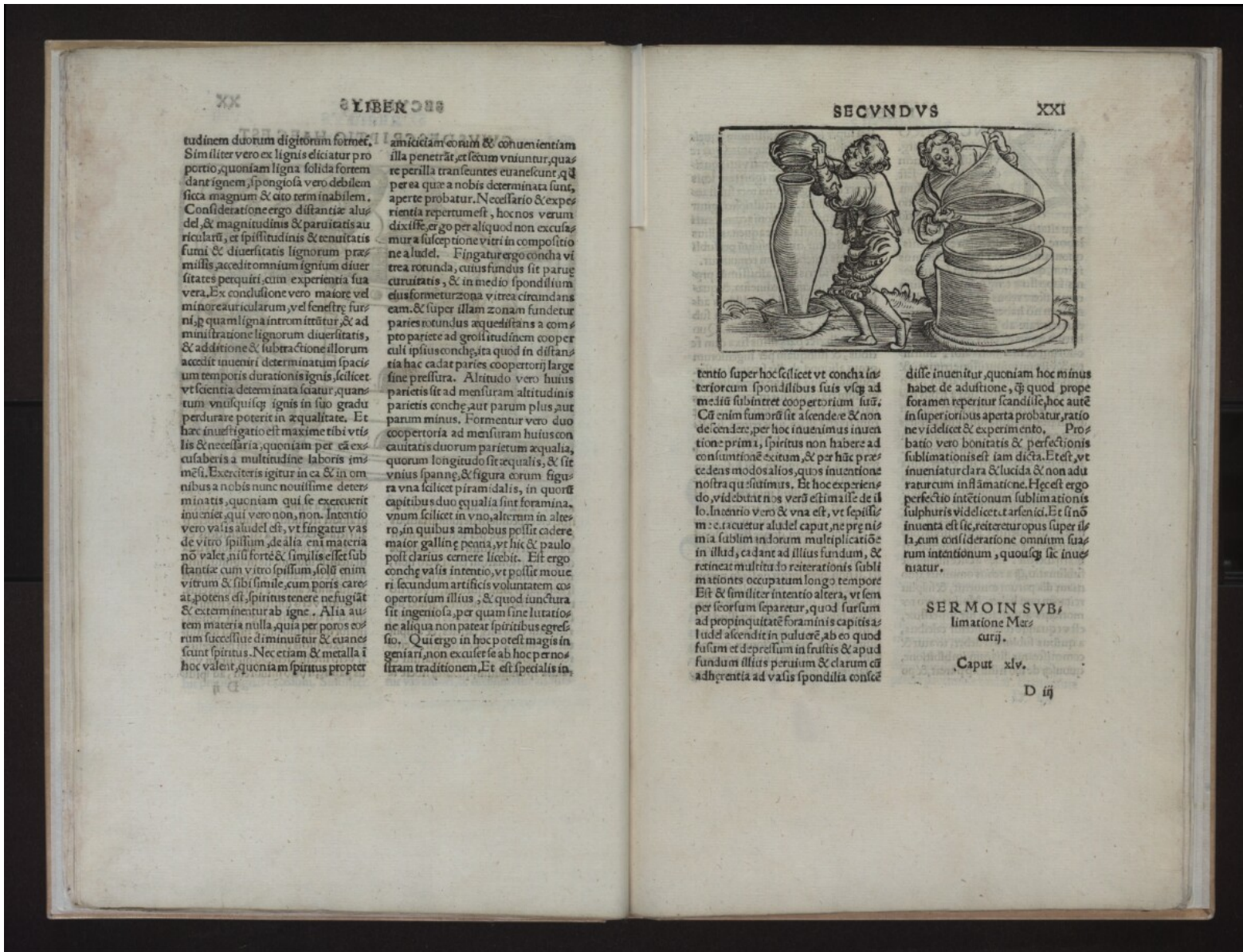

num. Tunc vero aduerte si bene & libere expeluerit de fumo statibus & flamma libere per totum furnum transuerit in circuito aludel, tunc bene proportionatum est, si vero non, non. Et tunc dilata eius auricularis, & si emendatur bene quidem, si vero non tunc necessario relinquatur, quod distans a parietibus parua est, et dantur ergo tunc parietes, & amplietur distans, & pro lea teneatur. Reiteretur ergo a parietibus auricularum & ratura spondilium, quousque libere se

absoluta a fumo, & flamma in circuito aludel sit lucida, & fumus libere per auricularis exeat, ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuenitione magnitudinis furni, & distans a parietibus eius, & distans a parietibus eius. Inuentio vero spissitudinis furni est, quod si quiesceris magnum ignem, maior spissitudo illius sit, ad mensuram extensiois palmæ cum pollicis, si vero medicrem ad mensuram vntus palmæ, si vero minorem, ad spissitudinem

D ij

XX
LIBER ONS

itudinem duorum digitorum fornet.
Similiter vero ex lignis eliciatur pro
portio, quoniam ligna solida fortem
dant ignem, spongiosa vero debilem
siccā magnum & cito rem inabilem.
Consideratione ergo distantia alius
del & magnitudinis & paruitatis au
riculari, et spissitudinis & tenuitatis
fumi & diversitatis lignorum præ
missis accedit omnium ignium diver
sitates perquiri, cum experientia sua
vera. Ex condensatione vero maiore vel
minore auricularum, vel fenestris fur
ni, quam ligna intromittuntur, & ad
ministratione lignorum diversitatis,
& additione & subtractione illorum
accidit inveniendi determinatum spacium
temporis durationis ignis, scilicet
ut scientia determinata sciat, quan
tum unquamquisq; ignis in suo gradu
perdurare poterit in æqualitate. Et
hæc investigatio est maxime tibi utilis
& necessaria, quoniam per eā ex
cusaberis a multitudine laboris im
mense. Ex ceteris igitur in ea & in om
nibus a nobis nunc novissime deter
minatis, quoniam qui se excquerit
invenit, qui vero non, non. Intentio
vero valis aludel est, ut fingatur vas
de vitro spissum, de alia enī materia
nō valet, nisi forte & similis esset sub
stantia cum vitro spissum, solidū enim
vitrum & sibi simile, cum poris care
at, potens est, spiritus tenere ne fugiat
& exterminetur ab igne. Alia au
tem materia nulla, quia per poros eor
um succedisse dimittuntur & evanes
cunt spiritus. Nec etiam & metalla in
hoc valet, quoniam spiritus propter

amicitiam eorum & convenientiam
illa penetrat, et secum vniuntur, quas
re perilla transeunt evanescent, quod
per ea que a nobis determinata sunt,
aperte probatur. Necessario & exper
ientia reperitum est, hoc nos verum
dixisse, ergo per aliquid non excusa
mura susceptione vitri in compositione
ne aludel. Fingatur ergo concha vi
treæ rotunda, cuius fundus sit parug
curvatus, & in medio spondilium
eius formetur zona vitrea circumdans
eam, & super illam zonam fundetur
paries rotundus æquidistans a com
pro pariete ad grossitudinem cooper
culi ipsius conchæ, ita quod in distan
tia hac cadat paries cooperitorij large
sine pressura. Altitudo vero huius
parietis sit ad mensuram altitudinis
parietis conchæ, aut parum plus, aut
parum minus. Formetur vero duo
cooperitoria ad mensuram huius con
cavitatis duorum parietum æqualia,
quorum longitudo sit æqualis, & sit
vnius spangæ, & figura eorum figu
ra vna scilicet pyramidalis, in quorū
capitibus duo æqualia sint foramina,
vnum scilicet in vno, alterum in al
tero, in quibus ambobus possit cadere
maior gallinæ penna, ut hic & paulo
post clarius cernere licebit. Est ergo
conchæ valis intentio, ut possit moue
ri secundum artificis voluntatem co
operitorium illius, & quod iunctura
sit ingeniosa, per quam sine luctatio
ne aliqua non pateat spiritibus egres
sio. Qui ergo in hoc potest magis in
geniari, non excuset se ab hoc per nos
istram traditionem. Et est specialis in

SECUNDVS
XXI

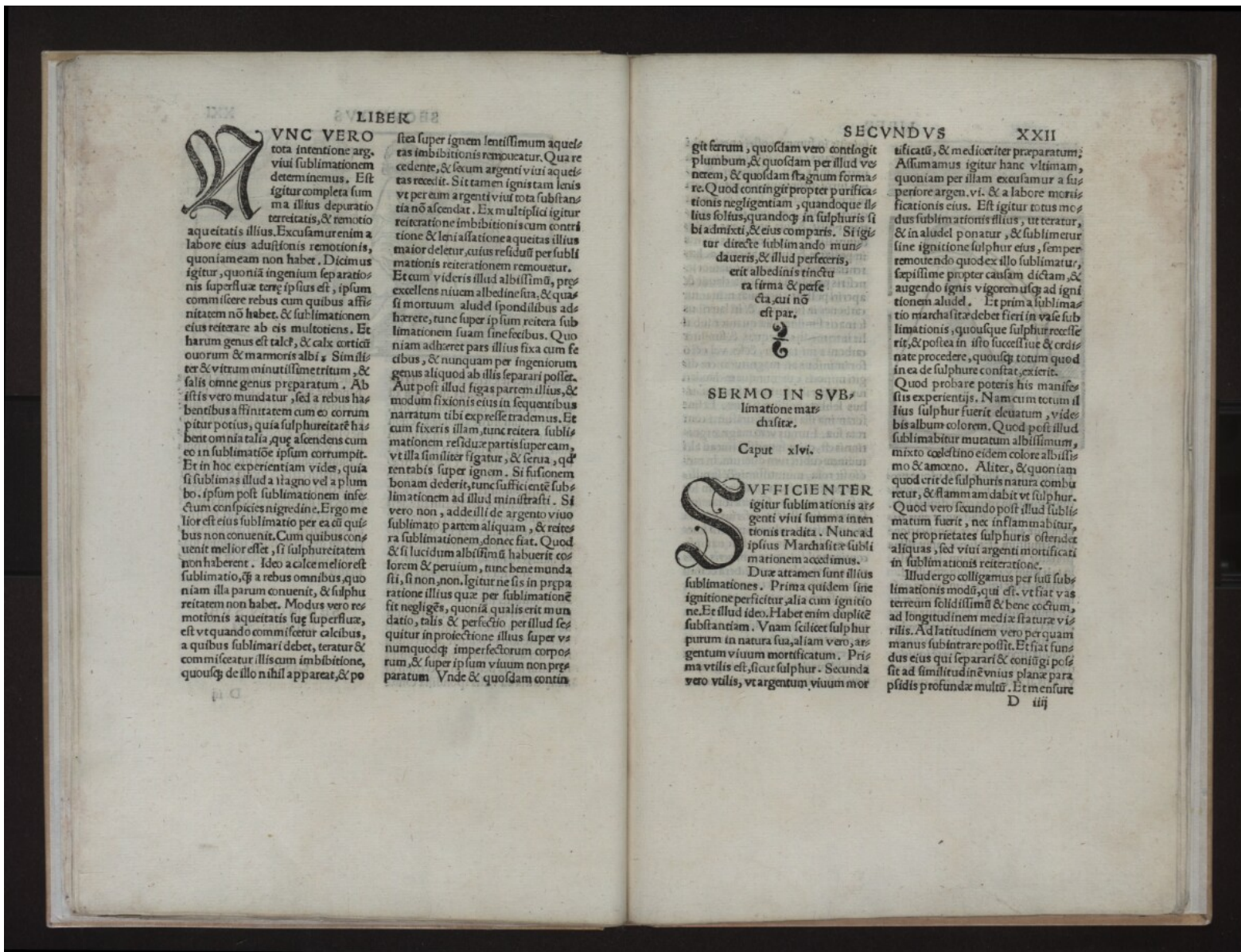
tentio super hoc scilicet ut concha in
teriorum spondilibus suis vsq; ad
mediū subintret cooperitorium suū.
Cū enim fumosa sit ascendere & non
descendere, per hoc inuenimus inuen
tione primā, spiritus non habere ad
consumtionē exitum, & per hæc præ
cedens modos alios, quos inuentione
nostra quæsiuimus. Et hoc experiens
do, videbitur nos verū estimasse de il
lo. Intentio vero & vna est, ut sepius
mencetur aludel caput, ne præni
mia sublim in horum multiplicatiōe
in illud, cadant ad illius fundum, &
retineat multitudo reiterationis subli
mationis occupatam longo tempore
Est & similiter intentio altera, ut sem
per seorsum separetur, quod sursum
ad propinquitatē foraminis capitiss
aludel ascendit in puluere ab eo quod
sursum et depresso in frustis & apud
fundum illius perarum & clarum cū
adherentia ad valis spondilia consce

disse inuenitur, quoniam hoc minus
habet de adustione, quod prope
foramen reperitur scandit, hoc autē
in superioribus aperta probatur, ratio
ne videlicet & experimento. Pro
batio vero bonitatis & perfectionis
sublimationis est iam dicta. Et est, ut
inueniatur clara & lucida & non adu
raturum in inflammatione. Hec est ergo
perfectio intentionum sublimationis
sulphuris videlicet arsenici. Et si nō
inuenta est sic, reiteretur opus super il
la, cum consideratione omnium suar
um intentionum, quousq; sic inue
niatur.

SERMO IN SVB
limatione Mar
curij.

Caput xlv.

D iij

NVNC VERO tota intentione arg. viui sublimationem deteminemus. Est igitur completa summa illius deparatio terreatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim a labore eius aduersionis remotionis, quoniam eam non habet. Dicimus igitur, quoniam ingenium separatis nis superflua terreatis est, ipsum commiscere rebus cum quibus affinitatem non habet. & sublimationem eius reiterare ab eis multotiens. Et harum genus est talis, & calx corticis ouorum & marmoris albi. Similiter & vitrum minutissimum, & salis omne genus preparatum. Ab istis vero mundatur, sed a rebus habentibus affinitatem cum eo corrumpitur potius, quia sulphureitate habent omnia talia, que ascendens cum eo in sublimatione ipsum corrumpit. Et in hoc experientiam vides, quia si sublimas illud a ligno vel a plumbo, ipsum post sublimationem infuscum conspicies nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non conuenit. Cum quibus conuenit melior esset, si sulphureitatem non haberent. Ideo a calce melior est sublimatio, quam a rebus omnibus, quoniam illa parum conuenit, & sulphureitatem non habet. Modus vero remotionis aqueitatis superflua, est ut quando commiscetur calcibus, a quibus sublimari debet, teratur & commisceatur illis cum imbibitione, quousque de illo nihil appareat, & po-

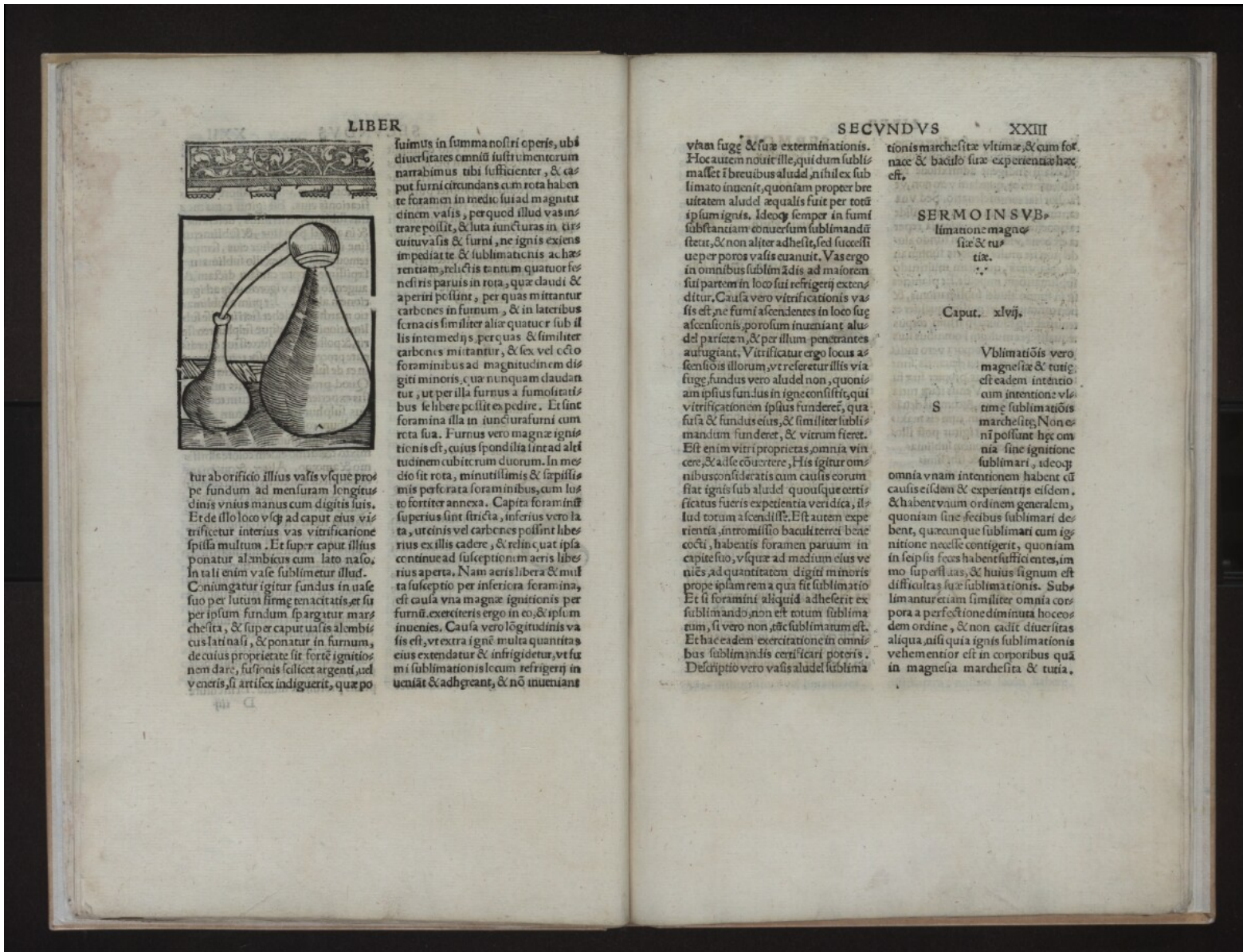
ista super ignem lentissimum aqueitas imbibitionis remoueatur. Qua recedente, & lacum argenti viui aqueitas recedit. Sit tamen ignis tam lenis ut per eum argenti viui tota substantia non ascendat. Ex multiplici igitur reiteratione imbibitionis cum contritione & leni assatione queitas illius maior delectur, cuius residuum per sublimationis reiterationem remouetur. Et cum videris illud albidissimum, preexcellens niuem albedine sua, & quasi mortuum aludel spondilibus adherere, tunc super ipsum reitera sublimationem suam sine scibus. Quoniam adhaeret pars illius fixa cum scibus, & nunquam per ingeniorum genus aliquid ab illis separari possit. Aut post illud figas partem illius, & modum fixationis eius in sequentibus narratum tibi expresse trademus. Et cum fixeris illam, tunc reitera sublimationem residuae partis super eam, ut illa similiter figatur, & teratur, & reterabis super ignem. Si fusionem bonam dederit, tunc sufficienter sublimationem ad illud ministrasti. Si vero non, adde illi de argento viuo sublimato partem aliquam, & reitera sublimationem, donec fiat. Quod & si lucidum albidissimum habuerit colorem & peritium, tunc bene mundasti, si non, non. Igitur ne sis in preparatione illius quae per sublimationem sit negligens, quoniam qualis erit mundatio, talis & perfectio per illud sequitur in projectione illius super versus numquodque imperfectiorum corporum, & super ipsum viuum non preparatum. Unde & quosdam contin-

SECUNDVS XXII
git ferum, quosdam vero contigit plumbum, & quosdam per illud venem, & quosdam stagnum formare. Quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoque illius solius, quandoque in sulphuris si admixti, & eius comparis. Si igitur directe sublimando mundaueris, & illud perfecteris, erit albedinis tinctura firma & perfecta, cui non est par.

**SERMO IN SVB-
limatione mar-
chalis.**
Caput xlvj.
SVFFICIENTER igitur sublimationis argenti viui summa intentionis tradita. Nunc ad ipsius Marchalis sublimationem accedimus. Dux attamen sunt illius sublimationes. Prima quidem sine ignitione perficitur alia cum ignitione. Et illud ideo. Habet enim duplicem substantiam. Vnam scilicet sulphur purum in natura sua, aliam vero, argentum viuum mortificatum. Prima utilis est, sicut sulphur. Secunda vero utilis, ut argentum viuum mor-

tificatum, & mediciter preparatum. Assumamus igitur hanc ultimam, quoniam per illam excusamur a superiore argenti viui labore mortificationis eius. Est igitur totus mortuus sublimationis illius, ut teratur, & in aludel ponatur, & sublimetur sine ignitione sulphureus, semper remouendo quod ex illo sublimatur, scilicet propter causam dictam, & augendo ignis vigorem usque ad ignitionem aludel. Et prima sublimatio marchalis debet fieri in vase sublimationis, quousque sulphur recesserit, & postea in isto successiue & creitate procedere, quousque totum quod in ea de sulphure consistat, exierit. Quod probare poteris his manifestis experientijs. Nam cum totum illius sulphur fuerit eleuatum, vides bis album colorem. Quod post illud sublimabitur mutatum albidissimum, mixto caelestino eidem colore albidissimo & amano. Aliter, & quoniam quod erit de sulphuris natura comburetur, & flammam dabit ut sulphur. Quod vero secundo post illud sublimatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates sulphuris ostendet aliquas, sed viui argenti mortificationis sublimationis reiteratione. Illud ergo colligamus per sui sublimationis modum, qui est, ut fiat vas terrenum solidissimum & bene coctum, ad longitudinem mediae stature visuris. Ad latitudinem vero per quam manus subintrare possit. Et fiat fundus eius qui separari & coniungi possit ad similitudinem viui planae parafidis profundae multae. Et mensure

D iij

LIBER

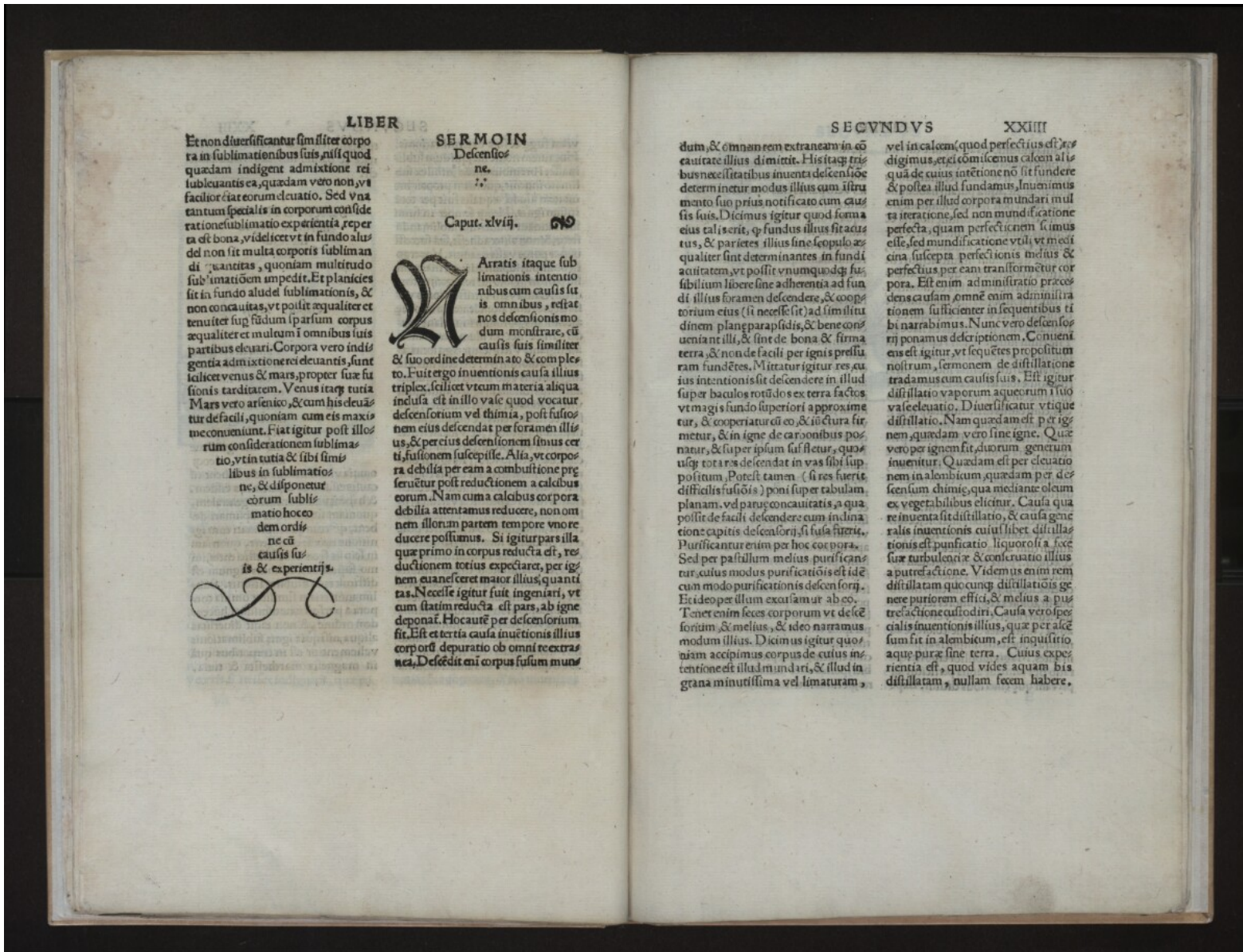
...tur ab orificio illius vasis vsque prope fundum ad mensuram longitudo duntaxat vnus manus cum digito luis. Et de illo loco vsq; ad caput eius vitrificetur interius vas vitrificatione spissa multum. Et super caput illius ponatur almbicus cum lato naso. In tali enim vase sublimetur illud. Coniungatur igitur fundus in vase suo per lutum firmo tenacitatis, et sit per ipsum fundum spargatur marz chesita, & super caput vasis almbicus latius, & ponatur in furnum, de cuius proprietate sit forte ignitio non dare, si foras scilicet argenti, vel vneris, si artifex indiguerit, quae po

sumus in summa nostri operis, ubi diueritates omnium sistrumentorum narrabimus tibi sufficienter, & caput furni circumdans cum rota habente foramen in medio suad magnitudinem cinem vasis, per quod illud vas intrare possit, & luta iuncturas in cinere vasis & furni, ne ignis exiens impediatur & sublimationis adhaerentiam, relictis tantum quatuor secundis paruis in rota, quae claudi & aperiri possunt, per quas mittantur carbones in furnum, & in lateribus scraeis similiter alia quatuor sub illis intermedijs, per quas & similiter carbones mittantur, & sex vel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris, quae nunquam claudantur, ut per illa furnus a fumositatebus libere possit exire. Et sint foramina illa in iuncturae furni cum rota sua. Furnus vero magnae ignitionis est, cuius spondilia sint ad altitudinem cubitrum duorum. In medio sit rota, minutissimis & sapisimis perforata foraminibus, cum luto fortiter annexa. Capita foraminum superius sint stricta, inferius vero lata, ut cinis vel carbones possint libere ex illis cadere, & relinquat ipsa continuae susceptionem aeris liberius aperta. Nam aeris libera & multa susceptio per inferiora foramina, est causa vna magnae ignitionis per furnum, exerciteris ergo in eo, & ipsum inuenies. Causa vero longitudinis vasis est, ut extra ignem multa quantitas eius extendatur & infrigidetur, ut furni sublimationis locum refrigerij inueniat & adhaerant, & non inueniant

SECUNDVS XXIII

viam fuge & suae exterminationis. Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset in breuius aliquid, nihil ex sublimato inuenit, quoniam propter breuitatem aludel equalis fuit per totum ipsum ignis. Ideoq; semper in furni substantiam conuersum sublimandum fitur, & non aliter adhaeret, sed successiue per poros vasis euadit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in loco sui refrigerij extenditur. Causa vero vitrificationis vasis est, ne furni ascendentes in loco sublimationis, porosum inueniant aludel parietem, & per illum penetrantes autugiant. Vitrificatur ergo locus ascensionis illorum, ut referatur illis via fuge fundus vero aludel non, quoniam ipsi sunt in igne consistit, qui vitrificationem ipsius fundere, quae fusa & fundus eius, & similiter sublimandum fundere, & vitrum fiet. Est enim vitri proprietates, omnia vitrere, & ad se coherere. His igitur omnibus consideratis cum causis eorum fiat ignis sub aludel quouique certificatus fueris experientia veridica, illud totum ascendit. Est autem experientia, in trochillo baculi tereti bene cocti, habentis foramen paruum in capite suo, vsque ad medium eius veniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem a qua fit sublimatio. Et si foramini aliquid adhaerit ex sublimando, non est totum sublimatum, si vero non, est sublimatum est. Et haec eadem exercitatio in omnibus sublimandis certificari poteris. Descriptio vero vasis aludel sublimati

tionis marchesita vltima, & cum fornace & baculo suae experientiae haec est. SERMO IN SVBlimatione magae sic & tur. Caput. xlvij. Vblimationis vero magnetis & rutigae est eadem intentio cum intentione vltimae sublimationis marchesitae. Non enim possunt haec omnia sine ignitione sublimari, ideoq; omnia vnam intentionem habent cum causis eisdem & experientijs eisdem, & habent vnum ordinem generalem, quoniam sine fecibus sublimari debent, quae anque sublimari cum ignitione necesse contigerit, quoniam in seipis feces habent sufficientes, imo superfluas, & huius signum est difficultas suae sublimationis. Sublimantur etiam similiter omnia corpora a perfectione diminuta hoc eodem ordine, & non cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis vehementior est in corporibus quam in magnetis marchesita & turia.

LIBER II
SERMO IN
DESCENSUS
ne.
Caput. xlvij.

Et non diuersificantur similiter corpo-
ra in sublimationibus suis, nisi quod
quaedam indigent admixtione rei
subleuantis ea, quaedam vero non, vti
facilior erat eorum eleuatio. Sed vna
tantum specialis in corporum conside-
ratione sublimatio experientia reper-
ta est bona, videlicet vt in fundo alius
del non sit multa corporis subliman-
di vanitas, quoniam multitudine
sublimationem impedit. Et planities
sit in fundo alius del sublimationis, &
non concauitas, vt possit aequaliter et
tenuiter super fundum sparsum corpus
aequaliter et multum in omnibus suis
partibus eleuari. Corpora vero indige-
ntia admixtione rei eleuantis, sunt
scilicet venus & mars, propter suae fu-
sionis tarditatem. Venus itaque tertia
Mars vero arsenico, & cum his eleuatur
de facili, quoniam cum eis maxima
conueniunt. Fiat igitur post illos
rum considerationem sublimatio, vt in tertia & sibi simi-
libus in sublimatione, & disponetur
eorum sublimatio hoc modo
dem ordine
ne cum
causis suis
is & experientijs.

SECUNDVS XXIII

dum, & omnem extraneam in eo
cauitate illius dimittit. His itaque
bus necessitatibus inuenta descensio
determinatur modus illius cum instru-
mento suo prius notificato cum cau-
sis suis. Dicimus igitur quod forma
eius talis erit, quod fundus illius sit acutus,
& parietes illius sine seopulo
qualiter sint determinantes in fundi
acuitate, vt possit vnumquodque sub-
sibilium libere sine adherentia ad fun-
dum illius foramen descendere, & coop-
torium eius (si necesse sit) ad similitu-
dinem plane paradisi, & bene con-
ueniant illi, & sint de bona & firma
terra, & non de facili per ignis pressu-
ram fundentes. Mitatur igitur res cuius
intentionis sit descendere in illud
super baculos rotundos ex terra factos
vt magis fundo superiori a proxime
tur, & cooperiatur cum eo, & iunctura fir-
metur, & in igne de carbonibus pos-
natur, & super ipsum suspiratur, quousque
tota res descendat in vas sibi sup-
positum. Potest tamen (si res fuerit
difficilis fusibilis) poni super tabulam
planam, vel paruo concauitatis, a qua
possit de facili descendere cum inclina-
tione capitis descensorij, si sola fuerit.
Purificantur enim per hoc corpora.
Sed per passillum melius purifican-
tur, cuius modus purificationis est idem
cum modo purificationis descensorij.
Et ideo per illum exauriamur ab eo.
Tener enim feces corporum vt descen-
soriam, & melius, & ideo narramus
modum illius. Dicimus igitur quous-
nam accipimus corpus de cuius in-
tentione est illud mundari, & illud in
grana minutissima vel limaturam,
vel in calcem, quod perfectius est, &
digimus, et ei comiscemus calcem alius
qua de cuius intentione non sit fundere
& postea illud fundamus. Inuenimus
enim per illud corpora mundari mul-
ta iteratione, sed non mundificatione
perfecta, quam perfectionem scimus
esse, sed mundificatione vtili, vt in
cina suscepta perfectionis melius &
perfectius per eam transformetur cor-
pora. Est enim admixtione praecedens
causam omnem enim admixtione
tionem sufficienter in sequentibus tibi
narrabimus. Nunc vero descensorem
ponamus descriptionem. Conueni-
entis est igitur, vt sequentes propositum
nostrum, semonem de distillatione
tradamus cum causis suis. Est igitur
distillatio vaporum aqueorum in
vase eleuatio. Diuersificatur utique
distillatio. Nam quaedam est per ignem,
quaedam vero sine igne. Quae
vero per ignem fit, duorum generum
inuenitur. Quaedam est per eleuatio-
nem in alembicum, quaedam per des-
censum chimiae, qua mediante oleum
ex vegetabilibus elicuntur. Causa qua
re inuenta sit distillatio, & causa gene-
ralis inuentionis cuiuslibet distilla-
tionis est purificatio liquorosa a feces
sue turbulencia & conseruatio illius
a putrefactione. Videmus enim rem
distillatam quocumque distillationis ge-
nere puriorem effici, & melius a put-
refactione custodiri. Causa vero spe-
cialis inuentionis illius, quae per alembicum
fit in alembicum, est inquisitio
aque pure sine terra. Cuius experientia
est, quod vides aquam his
distillatam, nullam fecem habere.

LXXX LIBER 32

Causa inuentionis aque pure fuit imbibitio puluerum medicinarum mīsdarum, vti quando scy indigemus imbibitione, aquā puram habeamus quæ fecam post ipsius resolutionē nō dimittat, quæ sece medicinæ nostræ & spiritus mundati possint infici & corrumpi. Causa vero inuentionis eius, quæ per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio, quia per ascensum oleum in natura sua combustibile haberi non poterat, & huiusmodi inuestigatio fuit scy vt color eius, qui cum substantia sua permixtus est habeat. Hic enim inuare potest i casu. Distillationis vero quæ per filtrum sine ignitione perficitur causa inuentionis, fuit aquæ sola serenitas. Dicamus igitur nunc omnium distillationum modos, cum causis suis. Eius itaq; quæ per ascensum fit, est duplex modus. Alia enim sic illi olla cineribus plena perficitur. Alia enim cum aqua in vase suo cum graminiibus vel lanositate, ordine suo disposita, nec cucurbita vel distillatorius alembicus reparatur, antequam ad perfectiōem deducatur. Ea vero quæ cum cineribus, maiore, & fortiori, & acuriori perficitur igne, quæ autem cum aqua, maius uero malebri & æquali. Aqua enim acuritatē ignitionis non suscipit, quemadmodum cineres. Ideo per eam quæ cum cineribus fit, colore et grossiores terræ partes deuari solēt. Cum ea vero quæ cum aqua, subtiliores & sine colore & ad naturā aqueitatis simplicis approximantes. Magis subtilior ergo fit separatio per eam quæ aqua perficitur, & per eam quæ cineribus dicitur. Expe-

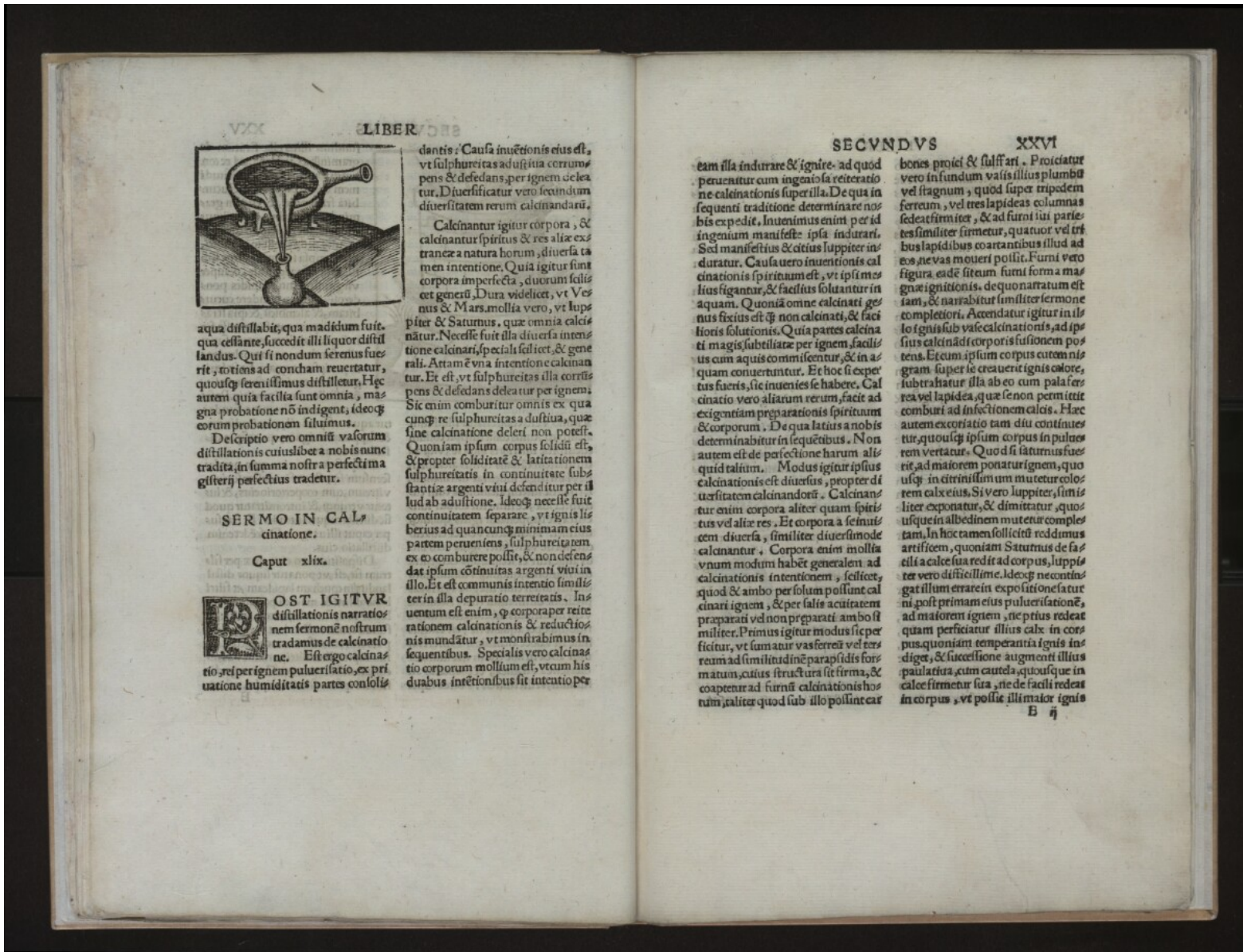
riencia hoc nouit verum esse, qui cū distillasset oleum per cineres, oleū vix alteratum susceperit in recipientem. Votiles vero partes eius separare, ad id necessitate peruenit, vt contingeret per aquam distillare. & tunc per auscite rationem separauit oleum in partes suas elementales, vt albiſſimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraxisset oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnes reuegentibiles, & eius quæ ex vegetabilibus cœlit in esse, & omnis rei conuulsi, ad omnium determinatam elementorum separationem peruenire necesse est. Per eam vero quæ per descensum, ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinate potest, scilicet vegetabilium omnium, & eorum consimilium, per eam vero quæ per filtrum, ad cuiuslibet liquorosi serenitatem perueniri potest. Hæc autem omnia etiam parum vel minime scietibus sit manifesta & nota, quia vero hæc ignora, nihil ex hoc nouit magisterio. Exerctetur igitur & de facili ea inuestigabit. Dispositio igitur eius quæ per cineres fit est vt sumatur olla foras ex terra, & cooperatur in fumo simili sublimatiōis fumo præfato cum eadem distantia a furni spondilibus, per eandem inuestigationem, et similibus auriculis, super cuius fundum ponantur cineres crispellati ad digiti spissitudinem, & super ipsos cineres ponatur vas distillationis, & cooperatur in circuitu eius cum eisdem, vique prope collum alembici, postea vero infundatur in illud res, de cuius intectione sit, sic distillari.

SECUNDVS XXV

Vltimo vero cooperatur illud cum alembico, cuius collū suscipit collum cucurbitæ inferioris intra se, vique ad curuitatem canalis ipsius alembici, ne viam fugæ inueniat distillandū. Et postea lutetur alembicus cum cucurbita sua, & firmetur eorum iunctura, & supponatur ignis quouiscumque distillet. Alembicus vero & eius cucurbita de vitro sunt. Ignis vero illius augeatur ei secundum exigentiā distillationis, quouiscumque videatur totū distillandum cum magna ignis expressione distillatum esse. Secundæ vero intentionis sublimatiōis dispositio, quæ per aquam fit, est similis huic in vase & alembico. Dissertas men ab ea in hoc, quod in hac sumatur olla ferrea vel ænea, & cooperatur ad fumum, vt dictum est. Postea super

fundum illius ollæ stratum de graminiibus, vel lana, vel re conuulsi construat, ad spissitudinem trium digitorū, ne cucurbita frangatur, & eidem graminiibus, vel rebus cōsimilibus cooperiatur in circuitu cucurbitæ, usque prope collum alembici, & super ipsa stramina virgæ subtiles superpurgantur, & super virgæ ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam, & alembicū, & ipsa stramina deprimant, & depressa firmiter & stabiliter teneant super ollæ fundum, ne natent leuigata per ipsam aquam. Et sit leuigatio hæc causa fracturæ vasis, & distillandæ rei perditio. Postea vero inter stramina fundatur aqua usque ad ollæ plenitudinem, & supponatur ignis, quouiscumque distillet totum. Dispositio vero eius quæ per descensum fit, est, vt fiat descensorium vitreum, cum coopertorio eius, & lus tenur vt truncus, & intromittatur quod sic distillari quis intendit. Et fiat super caput illius ignis. Descendet enim distillatio eius. Dispositio vero eius quæ per filtrum fit, est, vt ponatur liquor distillandus in concham lapideam, et filtri bene abluti & madidi ponatur partior in dictum liquorem vique ad fundū conchæ. Pendeat vero ex illo pars eius ab orificio conchæ extra. Et sub capite illius filtri ponatur vas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrū incipiat, primo

aque distillabit, qua madidum fuit, qua cessante, succedit illi liquor distillandus. Qui si nondum serenatus fuerit, totiens ad concham reuertatur, quousque serenissimus distilletur. Hec autem quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent, ideoque eorum probationem solumus.

SERMO IN CALCINATIONE.

Caput xlix.

OST Igitur distillationis narrationem sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio, rei per ignem pulverisatio, ex priuatione humiditatis partes concolis-

dantis: Causa inuentionis eius est, ut sulphureitas ad iustitia conueniens & defedans, per ignem delectur. Diversificatur vero secundum diuersitatem rerum calcinandarum.

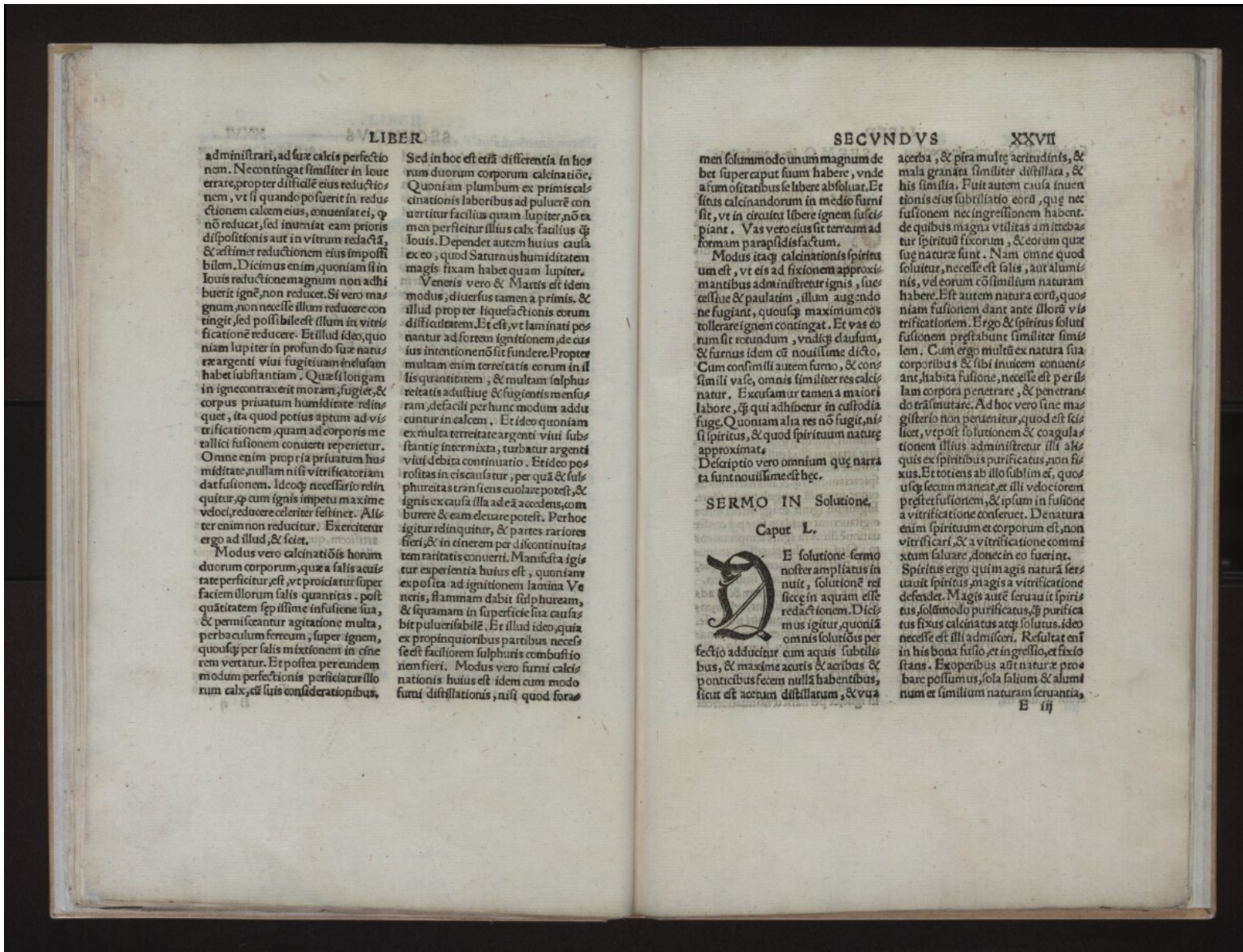
Calcinantur igitur corpora, & calcinantur spiritus & res alie extraneae a natura horum, diuersa tamen intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta, duorum saltem generum. Dura videlicet, ut Venus & Mars, mollia vero, ut Iupiter & Saturnus, quae omnia calcinantur. Necessè fuit illa diuersa intentione calcinari, specialis scilicet, & generalis. Attamen una intentione calcinantur. Et est, ut sulphureitas illa corrupta pens & defedans delectur per ignem. Sic enim comburitur omnis ex qua cumque re sulphureitas a dustitia, quae sine calcinatione deleri non potest. Quoniam ipsum corpus solidum est, & propter soliditatem & latitudinem sulphureitatis in continuitate substantiae argenti viui defenditur per illud ab adustione. Ideoque necesse fuit continuitatem separare, ut ignis liberius ad quamcumque minimam eius partem perueniens, sulphureitatem ex eo comburere possit, & non defendat ipsum continuitas argenti viui in illo. Et est communis intentio similiter in illa depuratio terreatis. Inuentum est enim, quod corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur, ut monstrabimus in sequentibus. Specialis vero calcinatio corporum mollium est, ut cum his duabus intentionibus sit intentio per-

SECUNDVS XXVI

eam illa indurare & ignire, ad quod peruenitur cum ingenio sa reiteratione calcinationis super illa. De qua in sequenti traditione determinare nobis expediret. Inuenimus enim per id ingenium manifeste ipsa indurari. Sed manifestius & citius Iupiter induratur. Causa uero inuentionis calcinationis spirituum est, ut ipsi melius figantur, & facilius solvantur in aquam. Quoniam omne calcinati generis fixius est quam non calcinati, & facilius solutionis. Quia partes calcinati magis subtilitate per ignem, facilius cum aquis commiscuntur, & in aquam conuertuntur. Et hoc si expertus fueris, sic inuenies se habere. Calcinatio uero aliarum rerum, facit ad exigentiam preparationis spirituum & corporum. De qua latius a nobis determinabitur in sequentibus. Non autem est de perfectione harum aliquid talium. Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus, propter diuersitatem calcinandorum. Calcinantur enim corpora aliter quam spiritus vel alie res. Et corpora a se inuicem diuersa, similiter diuersimode calcinantur. Corpora enim mollia vnum modum habent generalem ad calcinationis intentionem, scilicet, quod & ambo per solum possunt calcinari ignem, & per salis acuitatem preparati vel non preparati ambo similiter. Primus igitur modus sic perficitur, ut sumatur vas ferreum vel terreatum ad similitudinem parapsidis formatum, cuius structura sit firma, & coarctetur ad furni calcinationis horum, caliter quod sub illo possint car-

bones proieci & suffari. Prociatur uero in fundum vas illius plumbum vel stagnum, quod super tripodem ferreum, vel tres lapideas columnas sedeat firmiter, & ad furni sui partes similiter firmetur, quatuor vel tribus lapidibus coarctantibus illud ad eos, ne vas moueri possit. Furni uero figura, eadem sit eum furni forma magna ignitionis, de qua narratum est iam, & narrabitur similiter sermone completiori. Accendatur igitur in illo ignis sub vase calcinationis, ad ipsius calcinandi corporis fusionem potens. Et cum ipsum corpus eum nitram super se creauerit ignis calore, subtrahatur illa ab eo cum palafereis vel lapideis, quae se non permittit comburi ad infectionem calcis. Haec autem excoctatio tam diu continetur, quousque ipsum corpus in puluerem uertatur. Quod si saturatus fuerit, ad maiorem ponatur ignem, quousque in citrissimum mutetur colorem calceus. Si uero Iupiter, similiter exponatur, & dimittatur, quousque in albedinem mutetur completam. In hoc tamen solliciti reddimus artificem, quoniam Saturnus de factis a calcis sua redit ad corpus, Iupiter uero difficillime. Ideoque ne contingat illum errare in expositione saturari, post primam eius pulverisationem, ad maiorem ignem, ne prius redeat quam perficiatur illius calx in corpore, quoniam temperantia ignis indiget, & successione augmenti illius paulatim, cum cautela, quousque in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus, ut possit illi maior ignis

B ij

LIBER 29

administrari, ad suae calcis perfectionem. Ne contingat similiter in loue errare, propter difficultatem eius reductionem, ut si quando posuerit in reductionem calcem eius, conueniat ei, quod non reducat, sed inueniat eam prioris dispositionis aut in vitrum redactam, & restimet reductionem eius impossibilem. Dicimus enim, quoniam si in louis reductionem magnam non adhibuerit ignem, non reducat. Si vero magnum, non necesse illum reducere contingit, sed possibile est illum in vitrisificatione reducere. Et illud ideo, quoniam lupiter in profundo suae naturae argenti viui fugitiuam inelusam habet substantiam. Quae si longam in igne contraxerit moram, fugiet, & corpus priuatum humiditate relinquet, ita quod potius aptum ad vitrisificationem, quam ad corporis metallici fusionem conuerti reperietur. Omne enim propria priuatum humiditate, nullam nisi vitrisificationem dat fusionem. Ideoq; necessario relinquatur, quod cum ignis impetu maxime veloci, reducere celeriter festinet. Aliter enim non reducit. Exercitetur ergo ad illud, & sciet.

Modus vero calcinationis horum duorum corporum, quae a salis acuitate perficitur, est, ut proiciatur super faciem illorum salis quantitas. post quae itatem sepius in fusione sua, & permisceantur agitatione multa, per baculum ferreum, super ignem, quousq; per salis mixtionem in cinerem vertatur. Et postea pereundem modum perfectionis percipitur illo rum calx, cum suis considerationibus.

Sed in hoc est etiam differentia in horum duorum corporum calcinatione. Quoniam plumbum ex primis calcinationis laboribus ad puluere conuertitur facilius quam lupiter, non tamen perficitur illius calx facilius quam louis. Dependet autem huius causa ex eo, quod Saturnus humiditatem magis fixam habet quam lupiter.

Veneris vero & Martis est idem modus, diuersus tamen a primis. & illud propter liquefactionis eorum difficultatem. Et est, ut laminati ponantur ad fortem ignitionem, de cuius intentione non sit fundere. Propter multam enim terretatis eorum in illis quantitatem, & multam sulphureitatis adhiug & fugientis mensuram, defacili per hunc modum adducuntur in calcem. Et ideo quoniam ex multa terretate argenti viui subsstantie intermixta, turbatur argenti viui debita continuatio. Et ideo posrositas in eis cautetur, per quam & sulphureitas transiens euolare potest, & ignis ex causa illa ad eam accendens, comburere & eam eleuare potest. Per hoc igitur relinquatur, & partes rariore fieri, & in cinerem per discontinuitatem raritatis conuerti. Manifesta igitur experientia huius est, quoniam expolita ad ignitionem lamina Veneris, flammam dabit sulphuream, & squamam in superficie sua causabit puluerisibilem. Et illud ideo, quia ex propinquioribus partibus necessesse est faciliorem sulphuris combustionem fieri. Modus vero summi calcis ntionis huius est idem cum modo summi distillationis, nisi quod foras

SECUNDVS XXVII

men solummodo unum magnum debet super caput suum habere, unde a sumo ositatus se libere abfoluat. Et sitis calcinandorum in medio furni sit, ut in circuitu libere ignem suscipiant. Vas vero eius sit terraeum ad formam parapsidis factum.

Modus itaq; calcinationis spirituum est, ut eis ad fixationem approximantibus administratur ignis, successus & paulatim, illum augendo ne fugiant, quousq; maximum eorum tollerare ignem contingat. Et vas eorum sit rotundum, vnde q; clausum, & firmus idem cum nouissime dicto. Cum consimili autem fumo, & consimili vase, omnia similiter res calcantur. Excusamur tamen a maiori labore, si qui adhibetur in custodia fugae. Quoniam alia res non fugit, nisi spiritus, & quod spirituum naturae approximatur.

Descriptio vero omnium quae narrata sunt nouissime est haec.

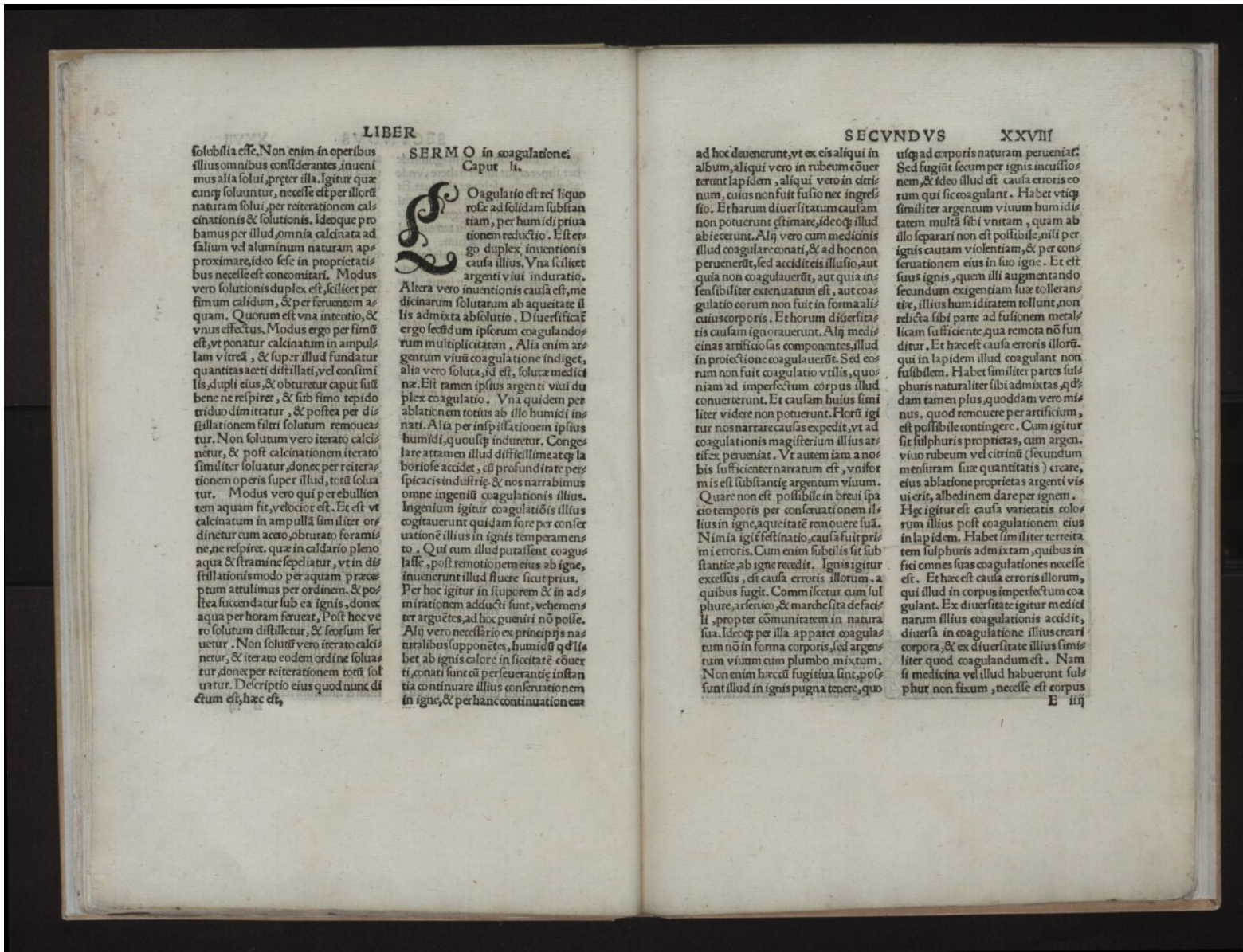
SERMO IN Solutione.

Caput L.

SE solutione sermo noster amplius inuit, solutione res sicce in aquam esse reductionem. Dicimus igitur, quoniam omnis solutio perfectio adducitur cum aquis subtilebus, & maxime acutis & acerbis & ponticibus fecem nullam habentibus, sicut est actum distillatum, & vna

acerva, & pira multae acritudinis, & mala granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtilitatio eorum, quae nec fusionem nec ingressionem habent. de quibus magna utilitas amittebatur spirituum fixorum, & eorum quae suae naturae sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, vel eorum consimilium naturam habere. Est autem natura eorum, quoniam fusionem dant ante illorum vitrisificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem prestabunt similiter similes. Cum ergo multae ex natura sua corporibus & sibi inuisum conueniant, stabita fusione, necesse est per illam corpora penetrare, & penetrans do transmutare. Ad hoc vero sine magisterio non peruenitur, quod est salis licet, vepost solutionem & coagulationem illius administratur illi aliquid ex spiritibus purificatus, non fixus. Et totiens ab illo sublimatur, quousq; secum maneat, et illi velociorem praestet fusionem, & ipsum in fusione a vitrisificatione conseruet. De natura enim spirituum et corporum est, non vitrisificari, & a vitrisificatione commixtum saluare, donec in eo fuerint.

Spiritus ergo qui in agis natura seruauit spiritus magis a vitrisificatione defendet. Magis autem seruauit spiritus solummodo purificatus, si purificatus fixus calcinatus atq; solutus. ideo necesse est illi admisceri. Resultat enim in his bona fusio, et ingressio, et fixio stans. Ex operibus autem naturae probare possumus, sola salium & aluminum et similitum naturam seruantia,

LIBER

SERMO in coagulatione
Caput II.

solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus considerantes, inuenimus alia solui, præter illa. Igitur quæ cumq; soluntur, necesse est per illorum naturam solui, per reiterationem calcinationis & solutionis. Ideoque probamus per illud, omnia calcinata ad salium vel aluminum naturam apta proximate, ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus vero solutionis duplex est, scilicet per simum calidum, & per feruentem aquam. Quorum est una intentio, & unus effectus. Modus ergo per simum est, ut ponatur calcinatum in ampullam vitream, & super illud fundatur quantitas aceti distillati, vel confusio, dupli eius, & obturetur caput suum bene ne respiret, & sub fumo tepido triduo dimittatur, & postea per distillationem filtri solum remoueatur. Non solum vero iterato calcinetur, & post calcinationem iterato similiter soluat, donec per reiterationem operis super illud, totum soluat. Modus vero qui per ebullientem aquam fit, velocior est. Et est ut calcinatum in ampulla similiter ostendatur cum aceto, obturato foramine, ne respiret, quæ in caldario pleno aqua & stramine sepeliatur, ut in distillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem, & postea succundatur sub ea ignis, donec aqua per horam feruat. Post hoc vero solum distillentur, & scorum feruetur. Non solum vero iterato calcinetur, & iterato eodem ordine soluat, donec per reiterationem totum soluat. Descriptio eius quod nunc dictum est, hæc est,

Coagulatio est rei liquore ad solidam substantiam, per humiditatem privationem reductio. Est ergo duplex, inuentionis causa illius. Vna scilicet argenti viui induratio. Altera vero inuentionis causa est, medicinarum solum ab aqueitate illis admixta absolutio. Diversificatur ergo secundum ipsorum coagulandos rum multipliciter. Alia enim argenti viui coagulatione indiget, alia vero soluta, id est, soluta medicina. Est tamen ipsius argenti viui duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidi inuentionis. Alia per inspissationem ipsius humidi, quousque induretur. Congelare autem illud difficillime atque laboriose accidit, cum profunditate perspicacis industrie, & nos narrabimus omne ingenium coagulationis illius. Ingenium igitur coagulationis illius cogitauerunt quidam fore per conseruationem illius in ignis temperamento. Qui cum illud putarent coagulasse, post remotionem eius ab igne, inuenerunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur in superem & in admirationem adducti sunt, vehemens ter arguentes, ad hoc pueniri non posse. Alij vero necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidum quodlibet ab ignis calore in siccitate coactum, conati sunt cum perseverantia instantia continuare illius conseruationem in igne, & per hanc continuationem

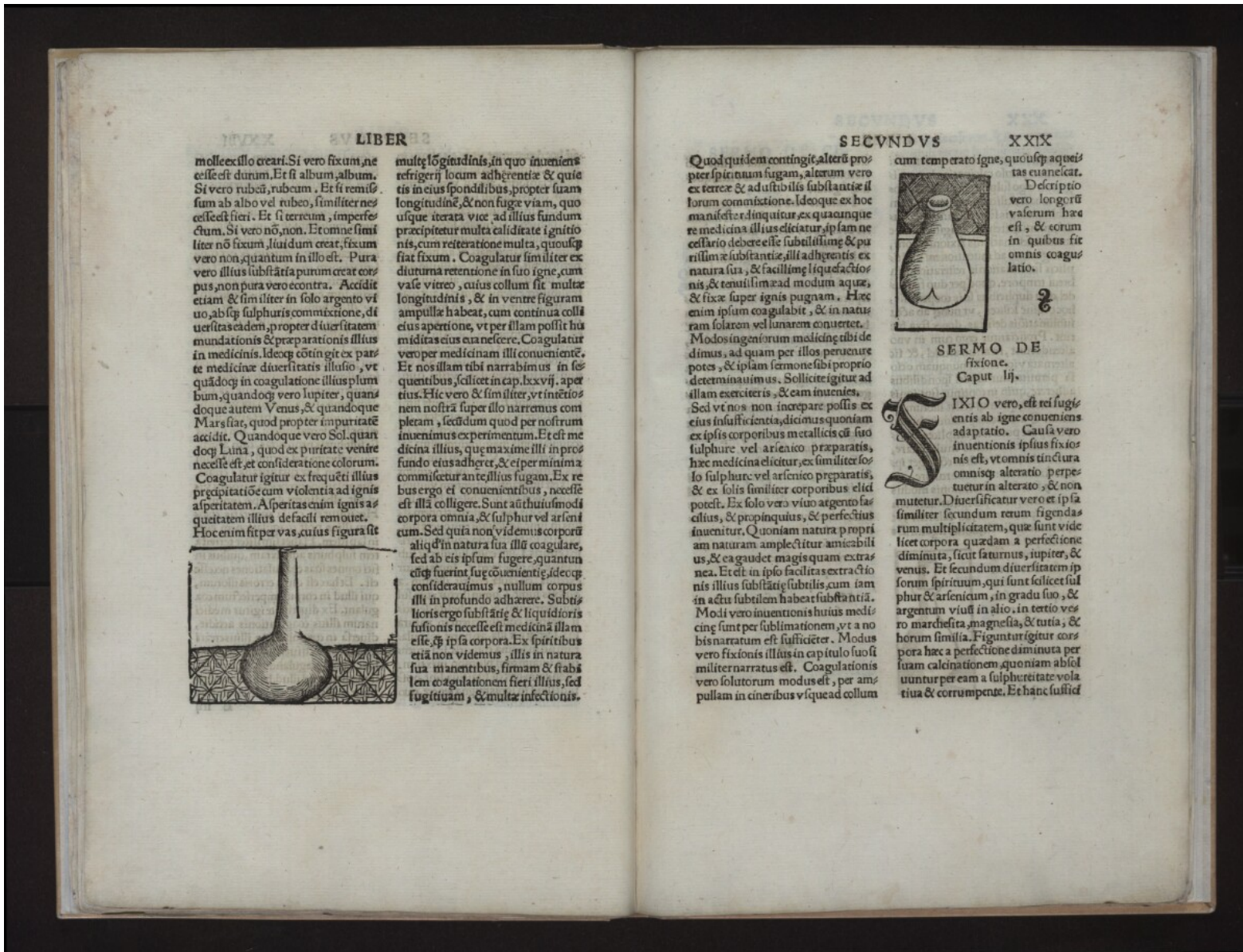
SECUNDVS XXVIII

ad hoc diuenerunt, ut ex eis aliqui in album, aliqui vero in rubeum coerterunt lapidem, aliqui vero in citrinum, cuius non fuit visio nec ingressio. Et harum diuersitatum causam non potuerunt estimare, ideoque illud abiecerunt. Alij vero cum medicinis illud coagulare conati, & ad hoc non peruenierunt, sed accidit eis illusio, aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorum non fuit in forma aliius cuius corporis. Et horum diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas artificiosas componentes, illud in protectione coagulauerunt. Sed eorum non fuit coagulatio utilis, quoniam ad imperfectum corpus illud conuerterunt. Et causam huius similiter videre non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit, ut ad coagulationis magisterium illius artificiter perueniat. Ut autem iam a nobis sufficienter narratum est, vniuersum est substantie argenti viui. Quare non est possibile in breui spatio temporis per conseruationem illius in igne, aqueitate remouere suam. Nimirum igitur festinatio, causa fuit primi erroris. Cum enim subtilis sit substantia, ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illorum, a quibus fugit. Commiscetur cum sulphure, arsenico, & marcesita de factis, propter comunitatem in natura sua. Ideoque per illa apparet coagulatum non in forma corporis, sed argenti viui cum plumbo mixtum. Non enim hæc fugitiua sunt, possunt illud in ignis pugna tenere, quo

usque ad corporis naturam perueniat. Sed fugiunt secum per ignis incursionem, & ideo illud est causa erroris eorum qui sic coagulant. Habet utique similiter argenti viui humiditatem multam sibi unitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per ignis autam violentiam, & per conseruationem eius in suo igne. Et est simul ignis, quem illi augmentando secundum exigentiam suæ tolerantie, illius humiditatem tollunt, non relicta sibi parte ad fusionem metallicam sufficiente, qua remota non sum dicitur. Et hæc est causa erroris illorum, qui in lapidem illud coagulant non sensibilem. Habet similiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas, quod tamen plus, quoddam vero minus, quod remouere per artificium, est possibile contingere. Cum igitur sit sulphuris proprietas, cum argenti viui rubeum vel citrinum (secundum mensuram suæ quantitatis) curare, eius ablatione proprietas argenti viui uerit, albedinem dare per ignem. Hæc igitur est causa varietatis colorum illius post coagulationem eius in lapidem. Habet similiter terreitatem sulphuris admixtam, quibus infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarum illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius creati corpora, & ex diuersitate illius similiter quod coagulandum est. Nam si medicina vel illud habuerunt sulphur non fixum, necesse est corpus

E iij

LIBER 32

molle ex illo creati. Si vero fixum, ne esse est durum. Et si album, album. Si vero rubra, rubrum. Et si remissum ab albo vel rubeo, similiter necesse est fieri. Et si terream, imperfectum. Si vero non, non. Et omne similiter non fixum, si iudum creat, fixum vero non, quantum in illo est. Pura vero illius substantia pura creat corpus, non pura vero contra. Accidit etiam & similiter in solo argento vivo, absque sulphuris commixtione, diversitas eadem, propter diversitatem mundationis & preparationis illius in medicina. Ideoque contingit ex parte medicinae diversitas illa, ut quoad hoc in coagulatione illius plumbum, quandoque vero iupiter, quandoque Venus, & quandoque Mars fiat, quod propter impuritatem accidit. Quandoque vero Sol, quandoque Luna, quod ex puritate venite necesse est, et consideratione colorum. Coagulatur igitur ex frequenti illius precipitatione cum violentia ad ignis asperitatem. Asperitas enim ignis asperitatem illius defacili remouet. Hoc enim super vas, cuius figura sit

LIBER 32

multe longitudinis, in quo inueniunt refrigerij locum adhaerentiae & quietis in eius spondilibus, propter suam longitudinem, & non fugere viam, quo usque iterata vice ad illius fundum precipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousque fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne, cum vase vitreo, cuius collum sic multae longitudinis, & in ventre figuram ampullae habeat, cum continua collae eius aperture, ut per illam possit humiditas eius evanescere. Coagulatur vero per medicinam illi convenientem. Et nos illam tibi narrabimus in sequentibus, sicut in cap. lxxvij. aperit. Hic vero & similiter, ut in ceteris nem nostris super illo narremus complectam, secundum quod per nostrum inuenimus experimentum. Et est medicina illius, quae maxime illi in profundo eius adheret, & est per minima commiscetur ante illius fugam. Ex rebus ergo et convenientibus, necesse est illa colligere. Sunt autem huiusmodi corpora omnia, & sulphur vel arsenicum. Sed quia non videmus corpora aliquid in natura sua illa coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantum eis fuerint fugae convenientis, ideoque considerauimus, nullum corpus illi in profundo adherere. Subtilioris ergo substantiae & liquidioris fusionis necesse est medicina illa esse, quae ipsa corpora. Ex spiritibus etiam non videmus, illis in natura sua manentibus, firmam & stabilem coagulationem fieri illius, sed fugitiam, & multae infectionis.

SECUNDVS XXIX

Quod quidem contingit, alteris propter spirituum fugam, alterum vero ex terete & adustibilis substantiae illorum commixtione. Ideoque ex hoc manifeste dicitur, ex quacunque re medicina illius elicitur, ipsam necesse est debere esse subtilissimam & purissimam substantiam, illi adhaerentis ex natura sua, & facillime liquefactionis, & tenuissima ad modum aquae, & fixae super ignis pugnam. Haec enim ipsum coagulabit, & in naturam solarem vel lunarem conuertet. Modos ingeniorum medicinae tibi dedimus, ad quam per illos peruenire potes, & ipsam sermones tibi proprio determinauimus. Sollicite igitur ad illam exerciteris, & eam inuenies. Sed ut nos non increpare possis ex eius insufficientia, dicitur quoniam ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure vel arsenico preparatis, haec medicina elicitur, ex similibus solo sulphure vel arsenico preparatis, & ex solis similibus corporibus elid potest. Ex solo vero viuo argento facilius, & propinquius, & perfectius inuenitur. Quoniam natura propriae naturam amplectitur amebilibus, & ea gaudet magis quam extranea. Et est in ipso facilitas extractionis illius substantiae subtilis, cum iam in actu subtilem habeat substantiam. Modi vero inuentionis huius medicinae sunt per sublimationem, ut a nobis narratum est sufficienter. Modus vero fixationis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulationis vero solutorum modus est, per ampullam in cineribus vsque ad collum

SERMO DE fixatione. Caput liij.

XXIXI vero, est rei fugientis ab igne conueniens adaptatio. Causa vero inuentionis ipsius fixationis est, ut omnis tinctura omnisque alteratio perpetuetur in alterato, & non mutetur. Diuersificatur vero et ipsa similiter secundum rerum figendarum multipliciter, quae sunt videlicet corpora quaedam a perfectione diminuta, sicut saturnus, iupiter, & venus. Et secundum diuersitatem ipsorum spirituum, qui sunt scilicet sulphur & arsenicum, in gradu suo, & argentum viuum in alio, in tertio vero marchesita, magnesia, & tertia, & horum similia. Figuntur igitur corpora haec a perfectione diminuta per suam calcinationem, quoniam absoluuntur per eam a sulphureitate volatilia & corrumpente. Et hanc sufficit

XIXX LIBER 12

enter in sua narraimus oratione, scilicet in capitulo calcinationis. Fixuntur ergo sulphur & arsenicum duobus modis, scilicet per reiterationem sublimationis super illa in vase aludel, quousque stent. Est igitur ex hoc intentio fixationis fixionis illorum, ut ingenieris ad inuentionem multiplicis sublimationis reiterationis in breui tempore, quod per duo fit aludel, cum duplicibus suis cooperculis, hoc ordine scilicet, ut nunquam ab actu sublimationis desistas, donec fixa fuerint. Projiciantur ergo cum in vno ascenderunt, in aliud a ludel, & sic alternata vice fiat. Et nunquam otiosa permittentur aludel spondilibus adherere, quin in continua sint ignis elevatione, quousque cesset illorum eleuatio. Quotocumque enim in breuiori tempore poteris multiplices sublimationis reiterationes multiplicare, tanto celerius & melius continget ipsius fixationis tempus abbreviare. Ideoque fuit secundus fixationis modus inuentus, qui est per ipsius sublimandi precipitationem, ad calorem, ut continetur in illo sit, donec fixatur. Et hoc fit per longius vas vitreum, cuius fundus sit terreus, & non vitreus (quoniam scinditur in partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus, & per spatulam ferream uel lapideam ad spondilia

eius adhaerit, desciat ad ima caloris continue, per alternas vias, quousque fixatur. Fixionis vero modus argenti vix est idem cum modo fixationis sulphuris & arsenici, & non diuersificatur inter se nisi in hoc, quod non possunt sulphur & arsenicum figi, nisi prius eorum partes inflammabiles tenuissimas, subtili diuisionis artificio ab eis separantur, per hunc vltimum fixationis modum. Argentum vero vitium hanc considerationem non habet, & ad hoc similiter temperiori calore, quam argentum vitium indiget in hoc modo. Similiter diuersificatur, quia in longiori figuntur tempore quam argentum vitium. In eo similiter, quousque nam altius eleuantur propter suam tarditatem quam argentum vitium. Ideoque longiori vase indigent quam argentum vitium ad suam fixationem. Fixio vero marchelice, magnesice, & tutie est, ut cum post primam suam sublimationem acquisuerimus quod ex eis volumus, abiectionis illorum fecibus, reiteremus super ea sublimationem, totiens conuertendo quod superius ascendit ad id quod inferius remansit, ex vnoquoque illorum, quousque fixantur. Horum vero descriptio vasorum iam tradita est.

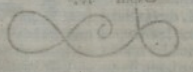
SECUNDVS XXXX

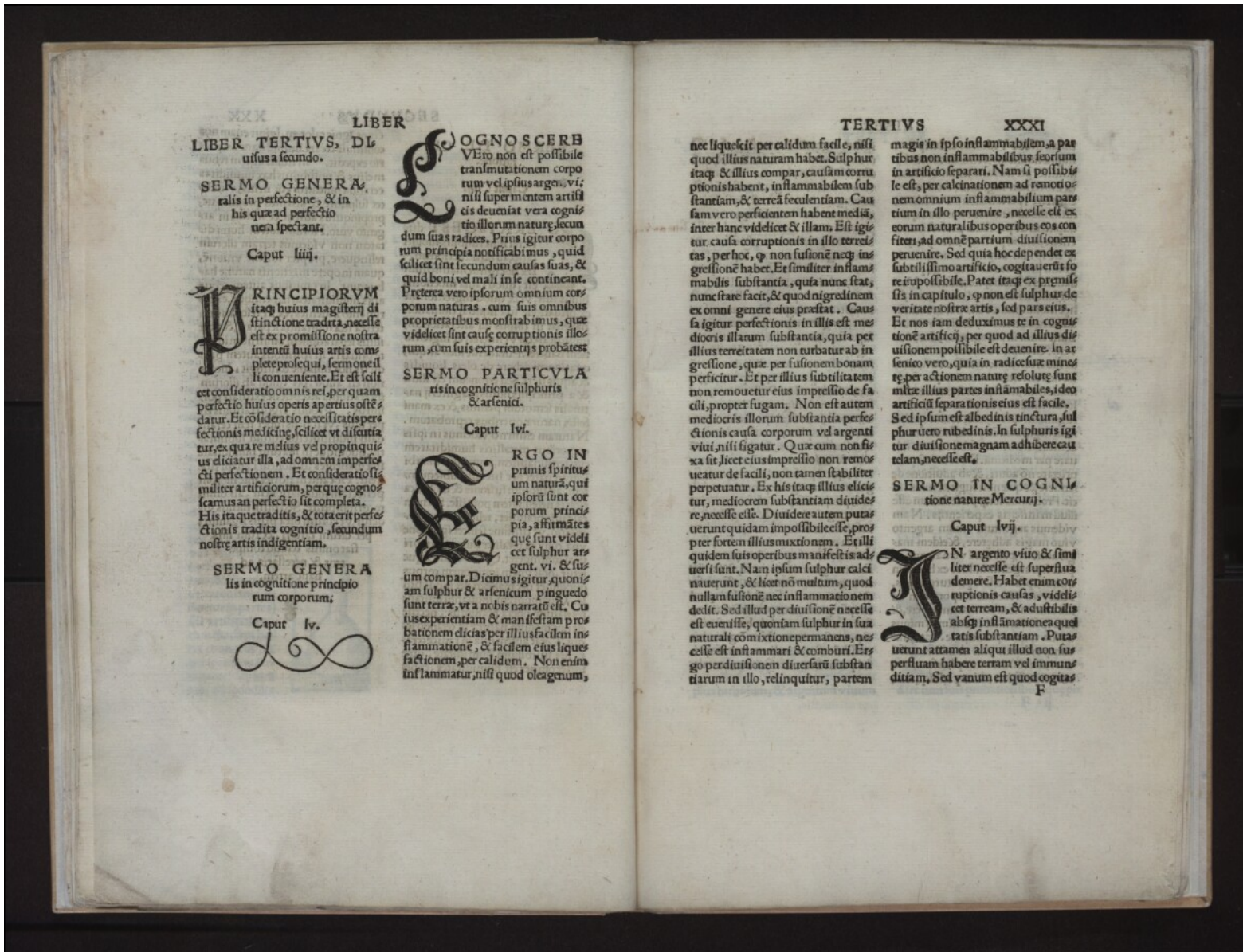
SERMO DE CERATIONE.

Caput lxxij.

CERATIO EST duritiei non subtilis mollificatio, ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifestum est, quod causa inuentionis huius fuit, ut & quod ingressionem ex priuatione suae liquefactionis non habebat in corpus ad alterationem, mollificaretur ut flueret, & ingressionem haberet. Putauerunt ideo aliqui, cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud & a principijs huius magisterij naturalis semotum penitus, & ex manifestis nature operibus reprobatum. Naturam enim non videmus in ipsis corporibus metallicis humiditatem cito terminabilem, immo diu durabilem, ut patet per iteram subsequens, ad illorum fusionis & mollificationis necessitatem posse. Si enim tale illis posuisset, relinquere nec cessario, ut citissime scilicet ignitione vna, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. Quare ex illo sequeretur, post vnam ignitionem corpus quodlibet nec malleari nec fundi possibile. Quamobrem inquantum imitates nature opera possumus, necesse est nos modum nature in cerando sequi. Cerat autem ipsa in radice cerationis subtilissimum humiditate, que super omnes est humiditates, expe-

ctans ignis calorem. Igitur etiam nos consimili cerare humiditate necessario expedire. In nullis autem rebus melius & possibilis hac humiditas ceratio inuenitur, quam in his, videlicet sulphure & arsenico propinquius, propinquius autem & melius in argento viuo. Horum autem humiditatem non videmus terram illorum relinquere, propter fontem vnicum, quam in opere fixationis natura habuerunt. In omnibus autem rebus alijs humiditatem habentibus, experimento inuenies, ea in resolutione a terrea sua substantia separari, & post illius separationem omni humiditate priuari. In spiritibus autem prædictis hoc minime contingit. Ideoque non est aliud, per quod ab illorum incerationis acceptione excusari possumus. Modus ergo cerationis est per illos, ut totiens super rem cerandam multiplicetur eorum sublimatio, quousque in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam præstent. Hoc autem non fierante illorum perfectam mundationem, ab omni re corruptente. Sed mihi melius videtur, ut eorum olea prius figantur, per oleum tartari, & cum illis fiat omnis ceratio compositens & necessaria ad hanc artem.

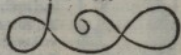
LIBER TERTIVS, DE USU A SECUNDO.

SERMO GENERALIS IN COGNITIONE PRINCIPIORVM

PRINCIPIORVM itaq; huius magisterij distinctione tradita, necesse est ex promissione nostra intentu huius artis completere profectui, sermo enim conueniente. Et est scilicet consideratio omnis rei, per quam perfectio huius operis aperius ostendatur. Et consideratio necessitatis perfectionis medicinæ, scilicet ut discatur, ex qua re melius vel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfectionem huius artis. Et consideratio similitudinis artificiorum, per que cognoscimus an perfectio sit completa. His itaque traditis, & tota erit perfectio tradita cognitio, secundum nostre artis indigentiam.

SERMO GENERALIS IN COGNITIONE PRINCIPIORVM CORPORUM.

Caput Iii.

LIBER

COGNOSCERE

VERO non est possibile transmutationem corporum vel ipsius argenti, nisi super mentem artificis deueniat vera cognitio illorum nature, secundum suas radices. Prius igitur corporum principia notificabimus, quid scilicet sint secundum causas suas, & quid boni, vel mali in se contineant. Præterea vero ipsorum omnium corporum naturas, cum suis omnibus proprietatibus monstrabimus, quæ videlicet sint cause corruptionis illorum, cum suis experientijs probabimus.

SERMO PARTICVLARIS IN COGNITIONE SULPHURIS & ARSENICI.

Caput Ivi.

ARGO IN primis spirituum natura, qui ipsorum sunt corporum principia, affirmatae que sunt videlicet sulphur arsenicum, vi. & suis

um compar. Dicimus igitur, quoniam sulphur & arsenicum pinguedine sunt terre, ut a nobis narratum est. Cuius experientiam & manifestam probationem dicitur per illius facilem inflammationem, & facilem eius liquefactionem, per calidum. Non enim inflammatur, nisi quod oleum genum,

TERTIVS

XXXI

nec liquefit per calidum facile, nisi quod illius naturam habet. Sulphur itaq; & illius compar, causam corruptionis habent, inflammabilem substantiam, & terre feculentiam. Causam vero perfectiorem habent mediam, inter hanc videlicet & illam. Est igitur, causa corruptionis in illo terretas, per hoc, quod non fusionem nec ingressione habet. Et similiter inflammabilem substantiam, quia nunc stat, nunciat facit, & quod nigredinem ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis est medicinis illarum substantia, quia per illius terretatem non turbatur ab ingressione, quæ per fusionem bonam perficitur. Et per illius subtilitatem non remouetur eius impressio de facili, propter fugam. Non est autem medicinis illorum substantia perfectionis causa corporum vel argenti, nisi si ligatur. Quæ cum non fixa sit, licet eius impressio non remouetur de facili, non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; illius elicitur, medicinam substantiam diuidere, necesse est. Diuidere autem putauerunt quidam impossibile esse, propter fortem illius mixtionem. Et illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt, & licet non multum, quod nullam fusionem nec inflammationem dedit. Sed illud per diuisionem necesse est euenisse, quoniam sulphur in sua naturali comixtione permanens, necesse est inflammari & comburi. Ergo per diuisionem diuersarum substantiarum in illo, relinquatur, partem

magis in ipso inflammabilem, a partibus non inflammabilibus seorsum in artificio separari. Nam si possibile est, per calcinationem ad remotionem omnium inflammabilium partium in illo peruenire, necesse est eorum naturalibus operibus eos conferri, ad omnem partium diuisionem peruenire. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio, cogitauerunt fore impossibile. Patet itaq; ex præmissis in capitulo, quod non est sulphur de veritate nostre artis, sed pars eius. Et nos iam deduximus te in cognitionem artificij, per quod ad illius diuisionem possibile est deuenire. In arsenico vero, quia in radice sue minere, per actionem nature resolutæ sunt mixte illius partes inflammabiles, ideo artificij separationis eius est facile. Sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur vero rubedinis. In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere cautelam, necesse est.

SERMO IN COGNITIONE NATURE MERCURIJ.

Caput Iviij.

IN argento viuo & similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, videlicet terram, & adustibilibus ab ipso inflammatione quæ tatis substantiam. Putauerunt autem aliqui illud non suam persuum habere terram vel immunditiam, sed vanum est quod cogitas.

tur ab eis. Videmus enim ipsum multae fluiditatis, et non albidum. Et similiter per lae artificium videmus ex illoteriam nigram & feculentam emanare, per lauationem videlicet, cuius modum narrabimus. Sed quia duplicem est per illud perfectionem elicere, et illud perficere, ideoque necesse est ipsum duplicis mundationis gradu preparare. Praeterea duae mundationes Mercurij necessariae. Una per sublimationem ad medicinam, & haec hic inuenitur. Alia per lauationem ad coagulationem, & illa inuenitur. Sunt enim in paragrapho, Secundus vero. Si enim volumus medicinam ex illo creare, tunc necesse est a feculentia suae terretatis mundare per sublimationem, ne in projectione creet corpus losem fluidum, & ipsius aequitatem fugitivam delere, ne & totam medicinam fugitivam in projectione faciat, & medicinam illius substantiam saluare per medicinam. De cuius est propria te non aduri, & ab aduisione defendere, & quae non fugit, et fixum facit. Probamus itaque perfectum esse illud manifestis experientijs. Nam videmus argentum viuum argento viuo magis adherere, & eidem magis amicti post illud vero aurum, et post haec argentum. Ideo ex hoc erit inquit, ipsum esse suae naturae magis. Alia vero videmus corpora non ad illa tantam conformitatem habere, & ideo ipsa veridice inuenimus minus de sua natura participare. Et quare cumque videmus plus ab aduisione saluari illa consideramus plus suam naturam possidere. Ideoque relinquatur,

ipsum argenti viuum esse perfectum, & aduisionis saluatiuum, quod est perfectionis vitium. Secundus vero mundationis gradus est ad ipsum coagulationem. Et est, ut sufficit illi solummodo lautio super terretatis per unum diem. Cuius modus hic est. Sumatur patella terrea, & in ea mixtatur argenti viuum, super quod fundatur aceti fortissimi pauca quantitas, vel alterius rei conuenientis, quae sufficit ad cooperendum illud. Post immittatur ad ignem lentum, ne feruatur, & agitur continue cum digitis super fundum patellae, ut diuidatur argentum viuum in similitudinem subtilissimi pulueris albi, donec totum aetum euaporauerit, & ipsum argenti viuum redeat. Postea vero quod feculentum & nigrum videris ex illo emanasse, lava & abijce. Et haec iterata vice multiplicata, quousque videris colore suae terretatis, & clarum mixtum albo & coelestino colore perfecte mutari, quod perfecte lauationis est signum. Cum igitur peruenit ad illud, proiectat super ipsum medicinam suae coagulationis, & coagulabitur in solidum & lunificum, secundum quod ipsa preparata extiterint. Et ipsius narratione in sequentibus ponemus. Ex iam igitur dictis patet, & similiter argenti viuum non esse perfectum in natura sua, sed illud quod est ipso producit per artificium nostrum. Et similiter in sulphure & eius copari est inducere. Non ergo in his possibile est naturaliter naturam sequi, sed per nostrum artificium naturale,

SERMO DE COGNITIONE VERE MARCHESITAE, MAGNETICAE, & TUTIAE.

Caput lviij.

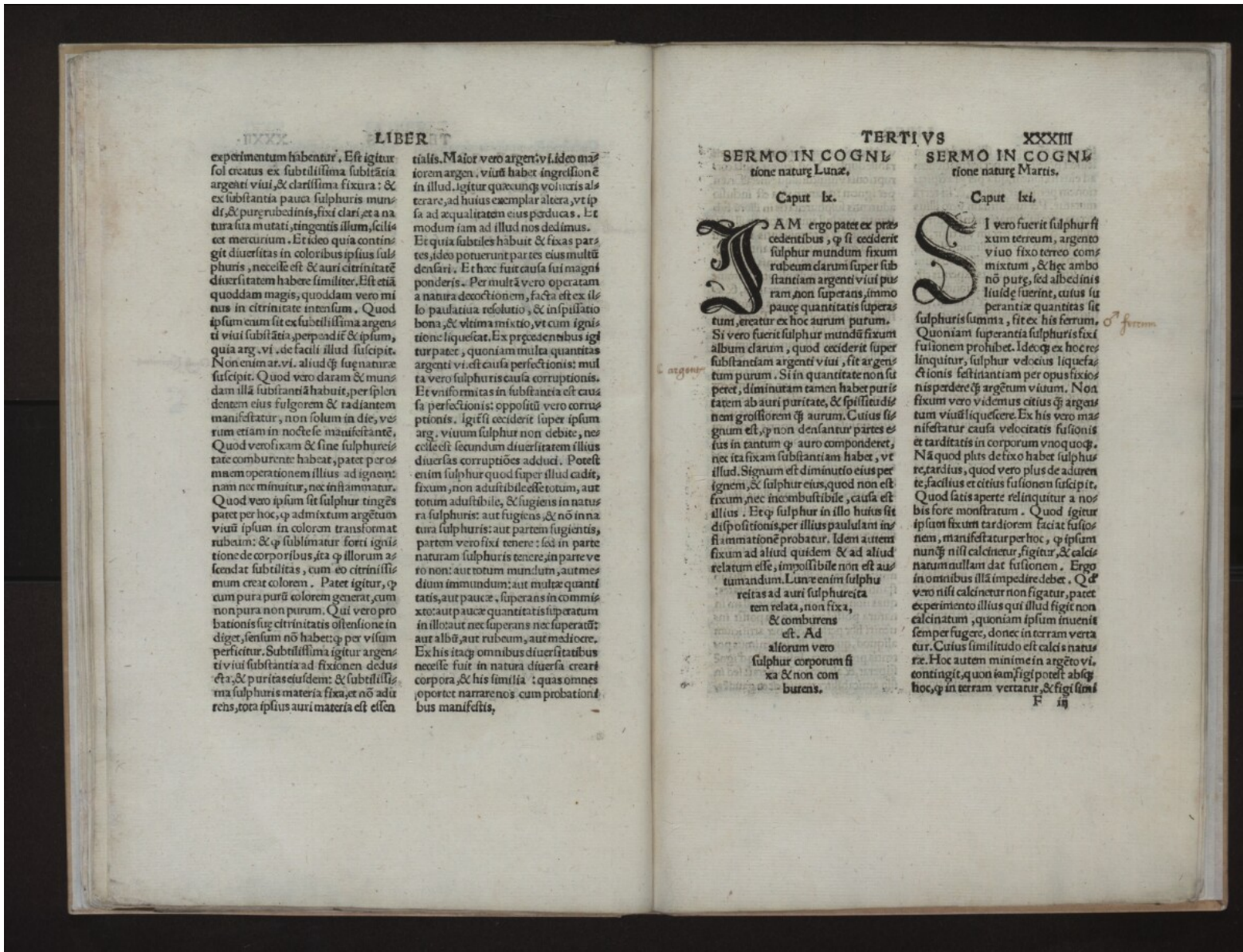
DE alijs autem spiritibus naturalem necesse est nos facere traditionem qui sunt scilicet marchesita, magnesia, & tutia, impressionem magis in corporibus facientes. Et ideo dicimus quid sint in probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus igitur quod marchesita duplicem habet in sui creatione substantiam, argenti viui scilicet mortificati, & ad fixationem appropinquatis, & sulphuris adurentis. Ipsam habere sulphureitatem comprobimus manifesta experientia. Nam cum sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, comburens. Et sine sublimatione similiter perpendit illius sulphureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non sufficit illam priusquam inflammatione sulphuris inflammetur & ardeat. Ipsam vero argenti viui substantiam manifestatur habere sensibilibiter. Nam albidum praestat Veneri mercurij, quemadmodum & ipsum argentum viuum, & colorem in illius sublimatione coelestem praestare, & luciditatem manifestam metallicam habere videmus, quae certum reddunt artificem, illam has substantias continere in radice sua. Magnesia vero sulphur plus turbidum, & argentum viuum

magis terrea & feculentum, et ipsum sulphur similiter magis fixum & minus inflammabile habere, per eadem probare experientias manifeste poteris, & ipsam magis naturae martis appropinquare. Tutia vero, est fumus ipsorum corporum alborum, & hoc manifeste probatioe penditur. Nam protecto fumo mixtionis lous et venis, adherente in spondilibus fabricae fabricorum, eandem impressionem facit cum ea. Et quod fumus Metallicus non redit, nec ipsa similiter sine alicuius corporis admixtione. Ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum, alba non dicitur at corpora, sed rubra. Nam citrinitas non est aliud, quam rubra & albi determinata proportio. Ideoque ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. Et ideo magis alterat quam suum corpus, & magis adheret in examine pauco artificio, quod iam tibi narratum est. Quaeque igitur alterantur, per argenti viui virtutem, vel sulphuris, aut horum similibus necesse est alterari, quoniam haec sola communicant in natura ad ipsa corpora.

DE ESSENTIA SOLIS.

Caput lxx.

DE Corporibus igitur ampliato sermone eorum intimam narremus essentiam. Et primo de sole, postea de luna, vltimo vero de alijs, secundum quod videbitur expedire cum suis probationibus, quae per

LIBER

experimentum habentur. Est igitur sol creatus ex subtilissima subiecta argenti viui, & clarissima fixura: & ex substantia pauca sulphuris mundis, & purpureis, fixi clari, et a natura sua mutati, tingentis illum, scilicet mercurium. Et ideo quia continet diuersitas in coloribus ipsius sulphuris, necesse est & auri citrinitate diuersitatem habere similitur. Est etiam quoddam magis, quoddam vero minus in citrinitate intensum. Quod ipsum cum sit ex subtilissima argenti viui subiecta, per se ad id ipsum, quia arg. vi. de facili illud suscipit. Non enim ar. vi. aliud est suę nature suscipit. Quod vero darum & mundam illa substantia habuit, per splendorem eius fulgorem & radiantem manifestatur, non solum in die, verum etiam in nocte manifestante. Quod verofixam & sine sulphureitate comburentur habet, patet per operationem illius ad ignem: nam nec minuitur, nec inflammatur. Quod vero ipsum sit sulphur tingens patet per hoc, quod admixtum argenti viui ipsum in colorem transfertur rubrum: & quod sublimatur forti ignitione de corpore sua, ita quod illorum ascendat subtilitas, cum eo citrinissimum creat colorem. Patet igitur, quod cum pura puri colorem generat, cum non pura non purum. Qui vero probationis suę citrinitatis ostensione indiget, sensum non habet: quod per visum perficitur. Subtilissima igitur argenti viui substantia ad fixationem deducitur, & puritas eiusdem: & subtilissima sulphuris materia fixa, et non aduersus, tota ipsius auri materia est essen-

TERTIVS

tialis. Maior vero argenti viui idem maiorem argenti, viui habet ingressionem in illud. Igitur quocumque volueris alterare, ad huius exemplar altera, ut ipsa ad æqualitatem eius perducas. Et modum iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles habuit & fixas partes, ideo ponuntur partes eius multitudine densari. Et hæc fuit causa sui magni ponderis. Per multam vero operatam a natura decoctionem, facta est ex illo paulatim resolutio, & inspissatio bona, & vltima mixtio, ut cum ignitione liqueat. Ex præsentibus igitur patet, quoniam multa quantitas argenti viui est causa perfectionis: multa vero sulphuris causa corruptionis. Et visio in substantia est causa perfectionis: oppositum vero corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum argenti viui sulphur non debet, nec esse est secundum diuersitatem illius diuersas corruptiones adduci. Potest enim sulphur quod super illud cadit, fixum, non adustibile esse totum, aut totum adustibile, & fugiens in natura sulphuris: aut fugiens, & non in natura sulphuris: aut partem fugientis, partem vero fixi tenere: sed in parte naturam sulphuris tenere, in parte vero non: aut totum mundum, aut medium immundum: aut multa quantitas, aut pauca, superans in commixto: aut pauca quantitas superatam in illa: aut nec superans nec superatam: aut albam, aut rubram, aut medietatem. Ex his itaque omnibus diuersitatibus necesse fuit in natura diuersa creati corpora, & his similia: quas omnes oportet narrare nos, cum probationibus manifestis,

XXXIII

SERMO IN COGNITIONE NATURÆ LUNÆ.

Caput lxi.

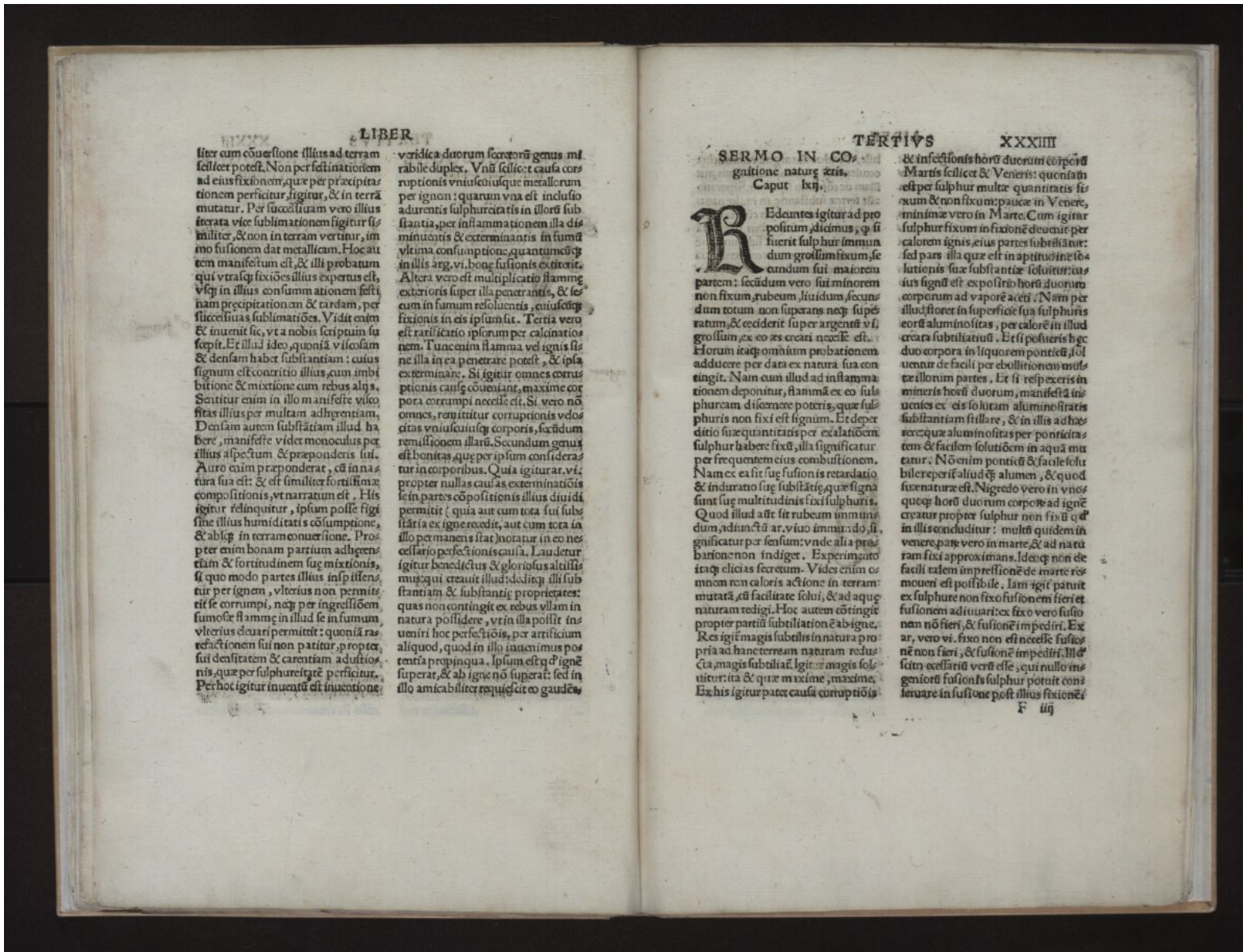
SAM ergo patet ex præcedentibus, quod si ceciderit sulphur mundum fixum rubrum clarum super substantiam argenti viui puram, non superans, immo pauca quantitas superatum, creatur ex hoc aurum purum. Si vero fuerit sulphur mundum fixum album clarum, quod ceciderit super substantiam argenti viui, sit argentum purum. Si in quantitate non sit perit, diminutam tamen habet puritatem ab auri puritate, & spissius densum grossiorem est aurum. Cuius signum est, quod non densantur partes eius in tantum, quod auro componderet, nec ita fixam substantiam habet, ut illud. Signum est diminutio eius per ignem, & sulphur eius, quod non est fixum, nec incombustibile, causa est illius. Ergo sulphur in illo huius sit dispositionis, per illius paulatim inflammationem probatur. Idem autem fixum ad aliud quidem, & ad aliud relatum esse, impossibile non est autumandum. Lunæ enim sulphureitas ad auri sulphureitatem relata, non fixa, & comburens est. Ad aliorum vero sulphur corporum fixa & non comburens.

XXXIII

SERMO IN COGNITIONE NATURÆ MARRIS.

Caput lxi.

SI vero fuerit sulphur fixum terreum, argento viuo fixo terreo commixtum, & hæc ambo non purgata, sed albedinis fluidæ fuerint, cuius superantia quantitas sit sulphuris summa, fit ex his ferrum. Quoniam superantia sulphuris fixi fusionem prohibet. Ideo ex hoc res liquitur, sulphur velocius liquefactiois festinantiam per opus fixioris non perdere est argenti viui. Non fixum vero videmus citius est argenti viui liquefieri. Ex his vero manifestatur causa velocitatis fusionis et tarditatis in corporum vnoquoque. Nam quod plus de terro habet sulphur, tardius, quod vero plus de adurentate, facilius et citius fusionem suscipit. Quod satis aperte relinquitur a nobis fore monstratum. Quod igitur ipsum fixum tardiorum faciat fusionem, manifestatur per hoc, quod ipsum nunquam nisi calcinetur, figitur, & calcinatum nullam dat fusionem. Ergo in omnibus illa impedire debet. Quod vero nisi calcinetur non figatur, patet experimento illius qui illud figit non calcinatam, quoniam ipsum inuenit semper fugere, donec in terram vertatur. Cuius similitudo est calidus natus. Hoc autem minime in argento viuo contingit, quoniam iam figi potest absque hoc, quod in terram vertatur, & figi summa

LIBER

lter cum cōuersione illius ad terram
felleet potest. Non per fixationem
ad eius fixationem, quæ per præcipita
tionem perficitur, figitur, & in terram
mutatur. Per succelluam vero illius
iterata vice sublimationem figitur si
militer, & non in terram vertitur, im
mo fusionem dat metallicam. Hoc aut
em manifestum est, & illi probatum
qui vrasq; fixationes illius expertus est,
vscq; in illius consummationem festi
nam precipitationem & tardam, per
succelluam sublimationes. Vidit enim
& inuenit sic, vt a nobis scriptum su
cepit. Et illud ideo, quoniam viscolam
& densam habet substantiam: cuius
signum est coactio illius, cum ambi
tione & mixtione cum rebus alijs.
Sentitur enim in illo manifeste visco
sitas illius per multam adhesionem.
Densam autem substantiam illud ha
bere, manifeste videt monoculus per
illius aspectum & præponderis sui.
Auro enim præponderat, cū in na
tura sua est: & est similitudo fortissima
compositionis, vt narratum est. His
igitur relinquitur, ipsum posse figi
sine illius humiditatis cōsumptione,
& abiq; in terram conuersione. Pro
pter enim bonam partium adhesionem
& fortitudinem sue mixtionis,
si quo modo partes illius inspissens
tur per ignem, vterius non permis
sit se corrumpi, neq; per ingressum
fumose flammæ in illud se in fumum
vterius deuari permittit: quoniam ras
refractionem sui non patitur, propter
sui densitatem & carentiam adustio
nis, quæ per sulphureitatem perficitur.
Per hoc igitur inuentus est inuentione

vrifica duorum secretorū genus mi
rabile duplex. Vnū scilicet causa cor
ruptionis vniuersiulque metallorum
per ignem: quarum vna est inclusio
adurentis sulphureitatis in illorū sub
stantia, per inflammationem illa dis
minuentis & exterminantis in fumū
vltima consumptione, quantumcuq;
in illis arg. vi. bonæ fusionis exterior.
Altera vero est multiplicatio flammæ
exterioris super illa penetrantis, & se
cum in fumum resoluentis, cuiuscūq;
fixationis in eis ipsum sit. Tertia vero
est rarefactio ipsorum per calidatio
nem. Tunc enim flamma vel ignis sine
illa in ea penetrare potest, & ipsa
exterminare. Si igitur omnes corrup
tionis cause cōueniant, maxime cor
pora corrumpi necesse est. Si vero nō
omnes, remittitur corruptionis veloci
tatis vniuersiulq; corporis, secundum
remissionem illarū. Secundum genus
est bonitas, quæ per ipsum considerat
tur in corporibus. Quia igitur ar. vi.
propter nullas causas exterminatio
nis in partem cōpositionis illius diuidi
permittit: quia aut cum tota sui subs
tantia ex igne recedit, aut cum tota in
illo permanens ita notatur in eo nec
essario perfectionis causa. Laudetur
igitur benedictus & gloriosus altiss
musq; creatur illud: dō dō inq; illi sub
stantiam & substantię proprietates:
quas non contingit ex rebus vllam in
natura possidere, vt in illa possit in
ueniri hoc perfectionis, per artificium
aliquid, quod in illo inuenimus pos
sentia propinqua. Ipsum est qd ignē
superat, & ab igne nō superat: sed in
illo amabiliter requiescit eo gaudē,

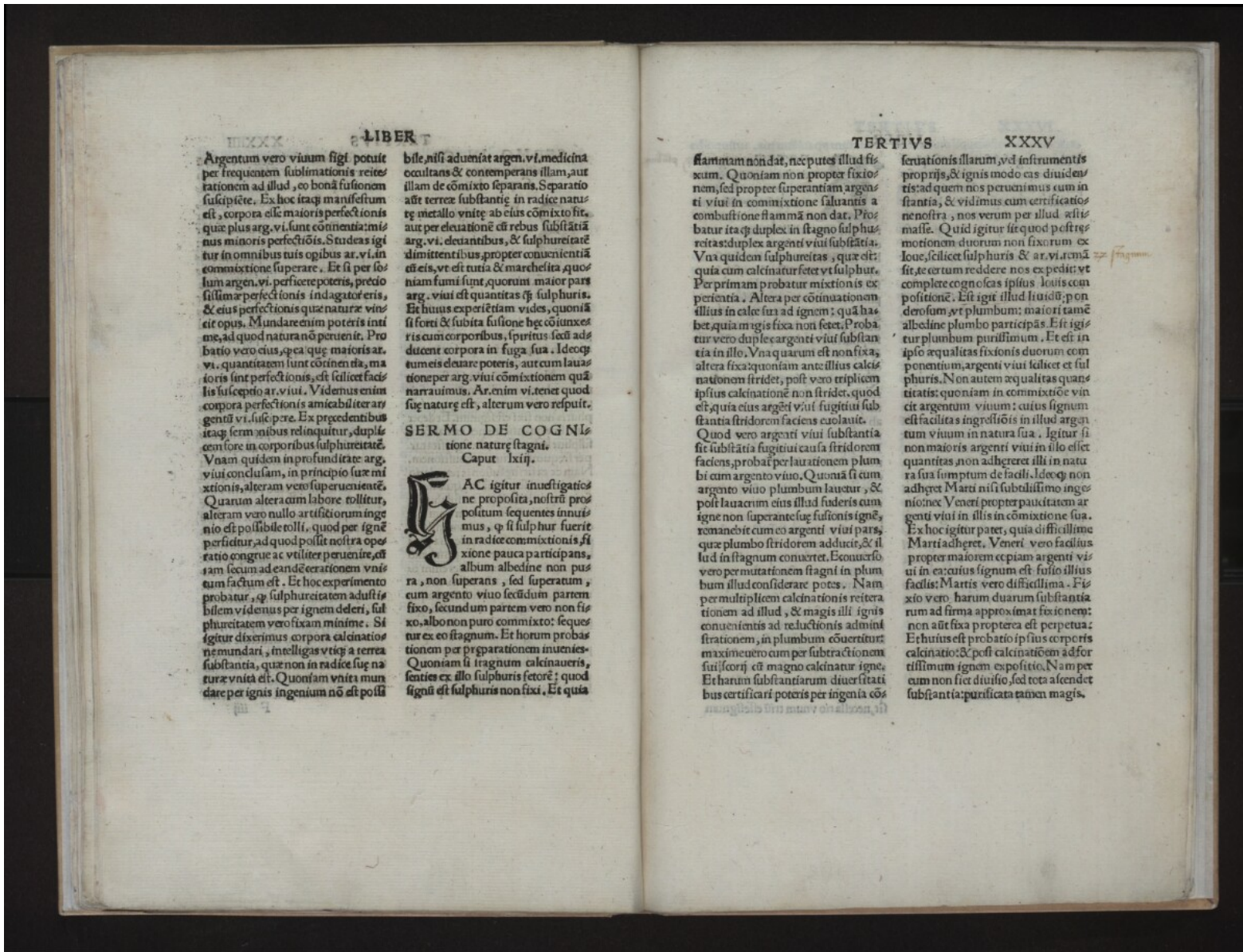
TERTIUS

XXXIII

SERMO IN CO
gnitione naturę aris, vno
Capit lxij.

REdentes igitur ad pro
positum dicimus, qd si
fuerit sulphur immu
dum grossum fixum, se
cundum sui maiorem
partem: secundum vero sui minorem
non fixum, rubrum, liuidum, secun
dum totum, non superans neq; supē
ratum, & ceciderit super argentū vi
grossum, ex eo res creati necesse est.
Horum itaq; omnium probationem
adducere per data ex natura sua con
tingit. Nam cum illud ad inflamma
tionem deponitur, flammā ex eo sul
phuream discernere poteris, quæ sul
phuris non fixi est signum. Et deper
ditio suæ quantitatis per exalatiōem
sulphur habere fixū, illa significatur
per frequentem eius combustionem.
Nam ex exitu sue fusionis retardatio
& induratio sue substantię, quæ signa
sunt sue multitudinis fixi sulphuris.
Quod illud a se sit rubrum immu
dum, ad hunc ar. viuo immundo, si
gnificatur per sensum: vnde alia præ
batione non indiget. Experimento
itaq; elicias secretum. Vides enim os
mum non calorē actione in terram
mutatā, est facilitate solui, & ad aque
naturam redigi. Hoc autem cōtingit
propter partium sublimationem ab igne.
Res igitur magis subtilis in natura pro
pria ad hanc terram naturam reduc
ta, magis subtilia. Igitur magis sol
uiter: ita & quæ maxime, maxime.
Ex his igitur patet causa corruptionis

& infectionis horū duorum corporū
Martis scilicet & Veneris: quoniam
est per sulphur multe quantitatis fix
um & non fixum: pauca in Venere,
minima vero in Marte. Cum igitur
sulphur fixum in fixationē deuenit per
calorem ignis, eius partes sublimantur:
sed pars illa quæ est in apertitudine
lutionis suæ substantię soluitur: cui
ius signū est expositio horū duorum
corporum ad vaporem aëris. Nam per
illud flores in superficie sua sulphuris
eorsū aluminositas, per calorem in illud
creata subtilitatis. Et si posteris hęc
duo corpora in liquorem ponticū, sol
uentur de facili per ebullitionem mult
te illorum partes. Et si respexeris in
minis horū duorum, manifestā in
uenies eis solutam aluminositatis
substantiam stillare, & in illis adhæ
ret: quæ aluminositas per ponticita
tem & faciliem solutiōem in aquā mu
tantur. Nō enim ponticū & facile solu
bile reperit aliud qd alumen, & quod
sua natura est. Nigredo vero in vno
quocq; horū duorum corporū ad ignē
creatur propter sulphur non fixū qd
in illis cōcluditur: multū quidem in
venere, parū vero in Marte, & ad natu
ram fixi approximans. Ideoq; non de
facili talem impressionē de Marte res
moueri est possibile. Iam igitur patuit
ex sulphure non fixo fusionem fieri et
fusionem adiuari: ex fixo vero fusio
nem nō fieri, & fusionē impediri. Ex
ar. vero vi. fixo non est necesse fusio
nē non fieri, & fusionē impediri. Illud
scitū ex certis vtrū esse, qui nullo in
genitōri fusionis sulphur potuit cons
eruare in fusione post illius fixationē

LIBER T

Argentum vero viuum figi potuit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bona fusionem suscipiente. Ex hoc itaq; manifestum est, corpora esse maioris perfectionis quae plus arg. vi. sunt contenta: minus minoris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis opibus ar. vi. in commixtione superare. Et si per solium argen. vi. perficere poteris, praedico sissimam perfectionis indagatoris, & eius perfectionis quae naturae vincit opus. Mundare enim poteris intus, ad quod natura non peruenit. Probatio vero eius, quae quae maioris ar. vi. quantitatem sunt contenta, maioris sunt perfectionis, est scilicet facillime susceptio ar. viui. Videmus enim corpora perfectionis amabiliter argenti vi. suscipere. Ex precedentibus itaq; sermionibus relinquatur, duplitem fore in corporibus sulphureitatem. Vnam quidem in profunditate argenti viui conclusam, in principio suae mixtionis, alteram vero superuenientem. Quarum altera cum labore tollitur, alteram vero nullo artificiorum ingenio est possibile tolli, quod per ignem perficitur, ad quod posse nostra operatio congrue ac vtiliter peruenire, est iam secum ad eandem reiterationem vniuersum factum est. Et hoc experimento probatur, quod sulphureitatem ad usibilem videmus per ignem deleri, sulphureitatem vero fixam minime. Si igitur dixerimus corpora calcinatione mundari, intelligas utique a terrea substantia, quae non in radice suae naturae vniuersa est. Quoniam vniuersa mundare per ignis ingenium non est possi-

LIBER T

bile, nisi adueniat argen. vi. medicina occultans & contemperans illam, aut illam de commixto separans. Separatio autem terreae substantiae in radice naturae metallo vniuersa ab eius commixto fit, aut per elevationem est rebus substantia arg. vi. detrahitur, & sulphureitatem dimittentibus, propter convenientiam est eis, ut est tutia & marchita quoniam sumi sunt, quorum maior pars arg. viui est quantitas scilicet sulphuris. Et huius experientiam vides, quoniam si forti & subita fusione haec coniungatur cum corporibus, spiritus secum adducunt corpora in fuga sua. Ideoque tum eis deiare poteris, aut cum lauatione per arg. viui commixtionem quam narrauimus. Ar. enim vi. tener quod suae naturae est, alterum vero respuit.

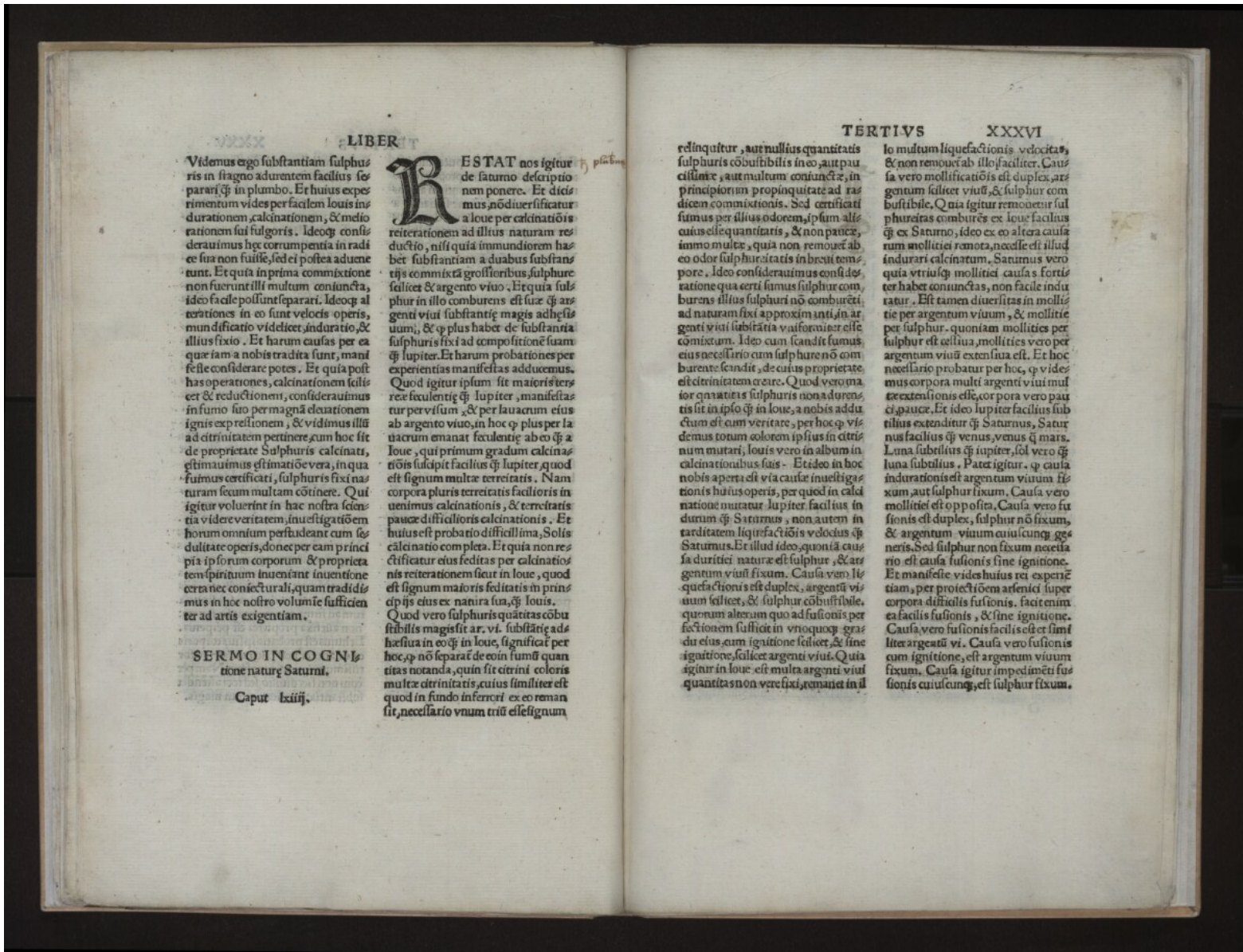
SERMO DE COGNITIONE NATURAE STAGNI. Caput lxiij.

AC igitur inuestigatio ne proposita, nostrum propositum sequentes innuimus, quod si sulphur fuerit in radice commixtionis, sive album albedine non pura, non superans, sed superatum, cum argento viuo secundum partem fixo, secundum partem vero non fixo, albo non puro commixto: sequetur ex eo stagnum. Et horum probationem per preparationem inuenies. Quoniam si stagnum calcinaueris, senties ex illo sulphur fetore: quod signum est sulphuris non fixi. Et quia

TERTIVS XXXV

flammas non dat, nec putet illud fixum. Quoniam non propter fixitatem, sed propter superantiam argenti viui in commixtione saluatis a combustionis flammam non dat. Probatum ita est duplex in stagno sulphur: reitans duplex argenti viui substantia. Vna quidem sulphureitas, quae est: quia cum calcinatur fetet ut sulphur. Per primam probatur mixtionis experientia. Altera per continuationem illius in cale sua ad ignem: quae habet, quia magis fixa non fetet. Probatum vero duplex argenti viui substantia in illo. Vna quarum est non fixa, altera fixa, quoniam ante illius calcinationem frigidet, post vero triplicem ipsius calcinationem non frigidet, quod est, quia eius argenti viui fugiui substantia fridorem faciens euolauit. Quod vero argenti viui substantia sit substantia fugiui causa fridorem faciens, probatur per lauationem plumbi cum argento viuo. Quoniam si cum argento viuo plumbum laeuitur, & post lauationem eius illud fuderis cum igne non superante suae fusionis igne, remanebit cum eo argenti viui pars, quae plumbo fridorem adducit, & illud in stagnum conuertet. Et conuersio vero per mutationem stagni in plumbum illud considerare poteris. Nam per multiplicem calcinationis reiterationem ad illud, & magis illi ignis convenientis ad reductionis administrationem, in plumbum conuertitur: maxime vero cum per subtractionem sui scilicet cum magno calcinatur igne. Et harum substantiarum diuersitatibus certificari poteris per ingenia con-

seruationis illarum, vbi instrumentis propriis, & ignis modo eas diuidentis: ad quem nos peruenimus cum in fantasia, & vidimus cum certificatione nostra, nos verum per illud aliquid massae. Quid igitur sit quod post reiterationem duorum non fixorum ex loue, scilicet sulphuris & ar. vi. remaneat, sit certum reddere nos ex pedite: ut complete cognoscas ipsius louis compositionem. Est igitur illud liquidum: ponderosum, ut plumbum; maiori tamen albedine plumbo participans. Est igitur plumbum purissimum. Et est in ipso aequalitas fixationis duorum componentium, argenti viui scilicet et sulphuris. Non autem aequalitas quantitatis: quoniam in commixtione vincit argentum viuum: cuius signum est facilitas ingrossationis in illud argentum viuum in natura sua. Igitur si non maioris argenti viui in illo esset quantitas, non adhereret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoque non adheret Marti nisi subtilissimo ingenio: nec Veneri propter paucitatem argenti viui in illis in commixtione sua. Ex hoc igitur patet, quia difficillime Marti adheret, Veneri vero facillime propter maiorem et partem argenti viui in ea: cuius signum est, fusio illius facili: Martis vero difficillima. Fixio vero harum duarum substantiarum ad firmam approximam fixationem: non autem fixa propterea est perpetua. Et huius est probatio ipsius corporis calcinatio: & post calcinationem ad fortissimum ignem expositio. Nam per eum non fiet diuisio, sed tota ascendet substantia: purificata tamen magis.

LIBER III

Videmus ergo substantiam sulphuris in stagno adurentem facilius separari q̄ in plumbo. Et huius experimentum vides per facilem lousi in durationem, calcinationem, & meliorationem sui fulgoris. Ideoq̄ considerauimus hęc corruptentia in radice sua non fuisse, sed ei postea adueniunt. Et quia in prima commixtione non fuerunt illi multum coniuncta, ideo facile possunt separari. Ideoq̄ alterationes in eo sunt velocis operis, mundificatio videlicet, induratio, & illius fixio. Et harum causas per ea quę iam a nobis tradita sunt, manifeste considerare potes. Et quia post has operationes, calcinationem scilicet & reductionem, considerauimus in fumo suo per magnā elevationem ignis expressionem, & vidimus illud ad citrinitatem pertinere, cum hoc sit de proprietate Sulphuris calcinati, estimauimus estimatiōe vera, in qua fumus certificati, sulphuris fixi naturam secum multam cōtinere. Qui igitur voluerint in hac nostra scientia videre veritatem, inuestigationem horum omnium perficiant cum sedulitate operis, donec per eam principia ipsorum corporum & proprietatem spirituum inueniant inuentione certa nec coniecturali, quam tradidimus in hoc nostro volumine sufficienter ad artis exigentiam.

SERMO IN COGNITIONE NATURę SATURNI.
Caput lxxij.

LIBER III

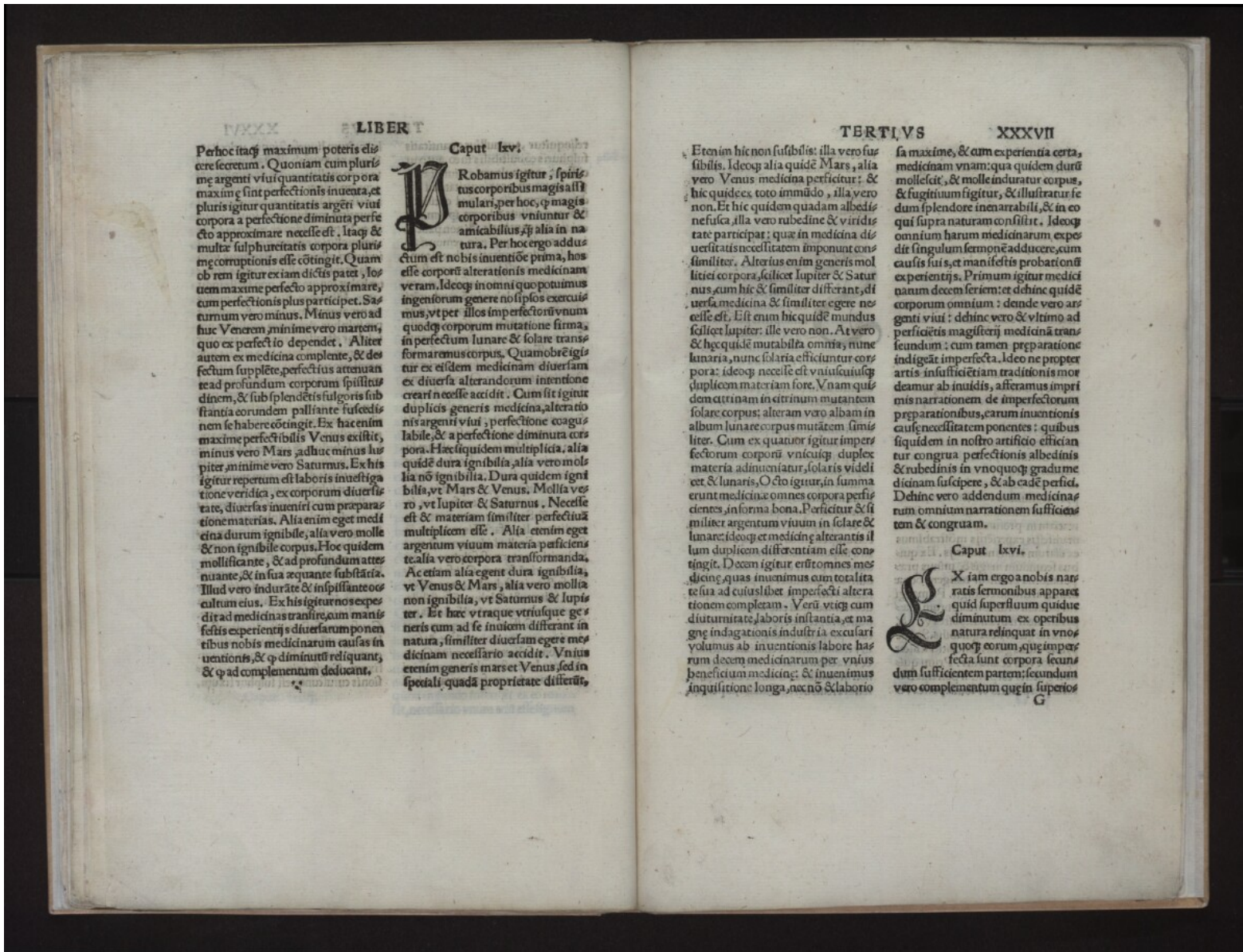
RESTAT nos igitur de saturno delinquentem ponere. Et dicitur mus, nō diuificatur a loue per calcinationis reiterationem ad illius naturam reductio, nisi quia immundiorē habet substantiam a duabus substantiis commixta grossioribus sulphure scilicet & argento viuo. Et quia sulphur in illo comburens est suę q̄ argenti viui substantię magis adheſiuum, & q̄ plus habet de substantia sulphuris fixi ad compositionē suam q̄ lupiter. Et harum probationes per experientias manifestas adducemus. Quod igitur ipsum sit maioris terre feculentię q̄ lupiter, manifestatur per visum, & per lauarum eius ab argento viuo, in hoc q̄ plus per lauarum emanat feculentię ab eo q̄ a loue, qui primum gradum calcinationis suscipit facilius q̄ lupiter, quod est signum multę terreitatis. Nam corpora pluriſ terreitatis facilius inuenimus calcinationis, & terreitatis pauca difficilius calcinationis. Et huius est probatio difficillima, Solis calcinatio completa. Et quia non reſtificatur eius feditas per calcinationis reiterationem sicut in loue, quod est signum maioris feditatis in principio ipsius eius ex natura sua, q̄ lous. Quod vero sulphuris quātitas cōbustibilis magis sit ar. vi. substantię adheſiuam in eo q̄ in loue, significat per hoc, q̄ nō separat de eoin sumā quantitatis notanda, quin sit citrini coloris multę trinitatis, cuius similiter est quod in fundo inferret ex eo remanet, necessario vnum triū esse signum

TERTIUS XXXVI

relinquitur, aut nullius quantitatis sulphuris cōbustibilis in eo, aut pauca, aut multum coniunctę, in principiorum propinquitate ad rationem commixtionis. Sed certificati fumus per illius odorem, ipsum aliter cuius esse quantitatis, & non patitur, immo multę, quia non remouet ab eo odor sulphuricitatis in breui tempore. Ideo considerauimus consideratione qua certū fumus sulphur comburens illius sulphuri nō combureti, ad naturam fixi approximanti, in argenti viui substantia vniuersi esse cōmixtum. Ideo cum scandit fumus eius necessario cum sulphure nō comburente scendit, de cuius proprietate est trinitatem terre. Quod vero maior quantitatis sulphuris non adurentis sit in ipso q̄ in loue, a nobis adducimus cum veritate, per hoc q̄ videmus totum colorem ipsius in citrinum mutari, lous vero in album in calcinationibus suis. Et ideo in hoc nobis aperta est via cause inuestigationis huius operis, per quod in calcinatione mutatur lupiter facilius in durum q̄ Saturnus, non autem in tarditatem liquefactionis velocis q̄ Saturnus. Et illud ideo, quoniam causa duritiei natura est sulphur, & argentum viui fixum. Causa vero liquefactionis est duplex, argentum viuum scilicet, & sulphur cōbustibile, quorum alterum quo ad fusionis perfectionem sufficit in vnoquoq̄ gradu eius, cum ignitione scilicet, & sine ignitione, scilicet argenti viui. Quia igitur in loue est multa argenti viui quantitas non verē fixa, remanet in il

lo multum liquefactionis velocitatis, & non remouet ab illo facilius. Causa vero mollificationis est duplex, argentum scilicet viuum, & sulphur cōbustibile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex loue facilius q̄ ex Saturno, ideo ex eo altera causa rum mollitiei remota, necesse est illud indurari calcinatum. Saturnus vero quia vtriusq̄ mollitiei causas fortiter habet coniunctas, non facile induratur. Est tamen diuersitas in mollitiei per argentum viuum, & mollitiei per sulphur. quoniam mollitiei per sulphur est cōlida, mollitiei vero per argentum viuum extensiuā est. Et hoc necessario probatur per hoc, q̄ videmus corpora multi argenti viui multę extensionis esse, corpora vero pauci, pauca. Et ideo lupiter facilius subtilius extenditur q̄ Saturnus, Saturnus facilius q̄ venus, venus q̄ mars. Luna subtilius q̄ iupiter, sol vero q̄ luna subtilius. Patet igitur, q̄ causa indurationis est argentum viuum fixum, aut sulphur fixum. Causa vero mollitiei est opposita, Causa vero fusionis est duplex, sulphur nō fixum, & argentum viuum cuiuscunq̄ generis. Sed sulphur non fixum necessario est causa fusionis sine ignitione. Et manifeste vides huius rei experientiam, per protectionem arsenici super corpora difficilius fusionis, facit enim ea facilius fusionis, & sine ignitione. Causa vero fusionis facilius est et similiter argenti viui. Causa vero fusionis cum ignitione, est argentum viuum fixum. Causa igitur impedimenti fusionis cuiuscunq̄, est sulphur fixum.

LXXX LIBERT

Per hoc itaq; maximum poteris dis-
cere fecerum. Quoniam cum pluri-
me argenti viui quantitatis corpora
maxime sint perfectionis inuenta, et
pluris igitur quantitatis argenti viui
corpora a perfectione diminuta perfe-
cto approximare necesse est. Itaq; &
multa sulphuricitatis corpora pluri-
me corruptionis esse cōtingit. Quam
ob rem igitur etiam dictis patet, hos
tem maxime perfectio approximare,
cum perfectionis plus participet. Sas-
turnum vero minus. Minus vero ad
huc Venerem minime vero martem,
quo ex perfectio dependet. Aliter
autem ex medicina complente, & des-
fectum supplēte, perfectius attenuan-
te ad profundum corporum spissitas
dinem, & sub splendētis fulgoris sub-
stantia eorumdem palliante fuscēdis
nem se habere cōtingit. Ex hac enim
maxime perfectibilis Venus existit,
minus vero Mars adhuc minus Iu-
piter, minime vero Saturnus. Ex his
igitur reperitur est laboris investiga-
tione veridica, ex corporum diversis
tate, diuersas inueniri cum prepara-
tione materias. Alia enim eget medi-
cina durum ignibile, alia vero molle
& non ignibile corpus. Hoc quidem
mollicante, & ad profundum atez-
nuante, & in sua æquante substantia.
Illud vero indurate & inspissante oco-
culum eius. Ex his igitur nos expe-
dit ad medicinas transire, cum man-
ifestis experientijs diuersarum pona-
tibus nobis medicinarum causas in-
uentionis, & q̄ diminituti reliquant,
& q̄ ad complementum delucent.

Caput lxvi.

P Robamus igitur; spiritus
corporibus magis alii
mulan, per hoc, q̄ magis
corporibus vniuntur &
amicabilis, s̄ alia in na-
tura. Per hoc ergo addus-
tum est nobis inuentione prima, hos
esse corporū alterationis medicinam
veram. Ideoq; in omni quo ponimus
ingeniorum genere nos ipsos excusis-
mus, vt per illos imperfectiorum
quodq; corporum mutatione firma,
in perfectum lunare & solare trans-
formaremus corpus. Quamobrē igitur
ex eisdem medicinam diuersam
creari necesse accidit. Cum sit igitur
duplicis generis medicina, alteratio-
nis argenti viui, perfectione et cogis-
labile, & a perfectione diminuta cor-
pora. Hæc siquidem multiplicia, alia
quidē dura ignibilia, alia vero mol-
lia nō ignibilia. Dura quidem igni-
bilia, vt Mars & Venus. Mollia ve-
ro, vt Iupiter & Saturnus. Necesse
est & materiam similiter perfectiua
multiplicem esse. Alia etenim eget
argentum viuum materia pacificans
te alia vero corpora transformanda,
vt Venus & Mars, alia vero mollia
non ignibilia, vt Saturnus & Iupis-
ter. Et hæc vtraque vtriusque ge-
neris cum ad se inuicem differant in
natura, similiter diuersam egere me-
dicinam necessario accidit. Vnius
etenim generis Mars et Venus, sed in
speciali quadā proprietate differūt.

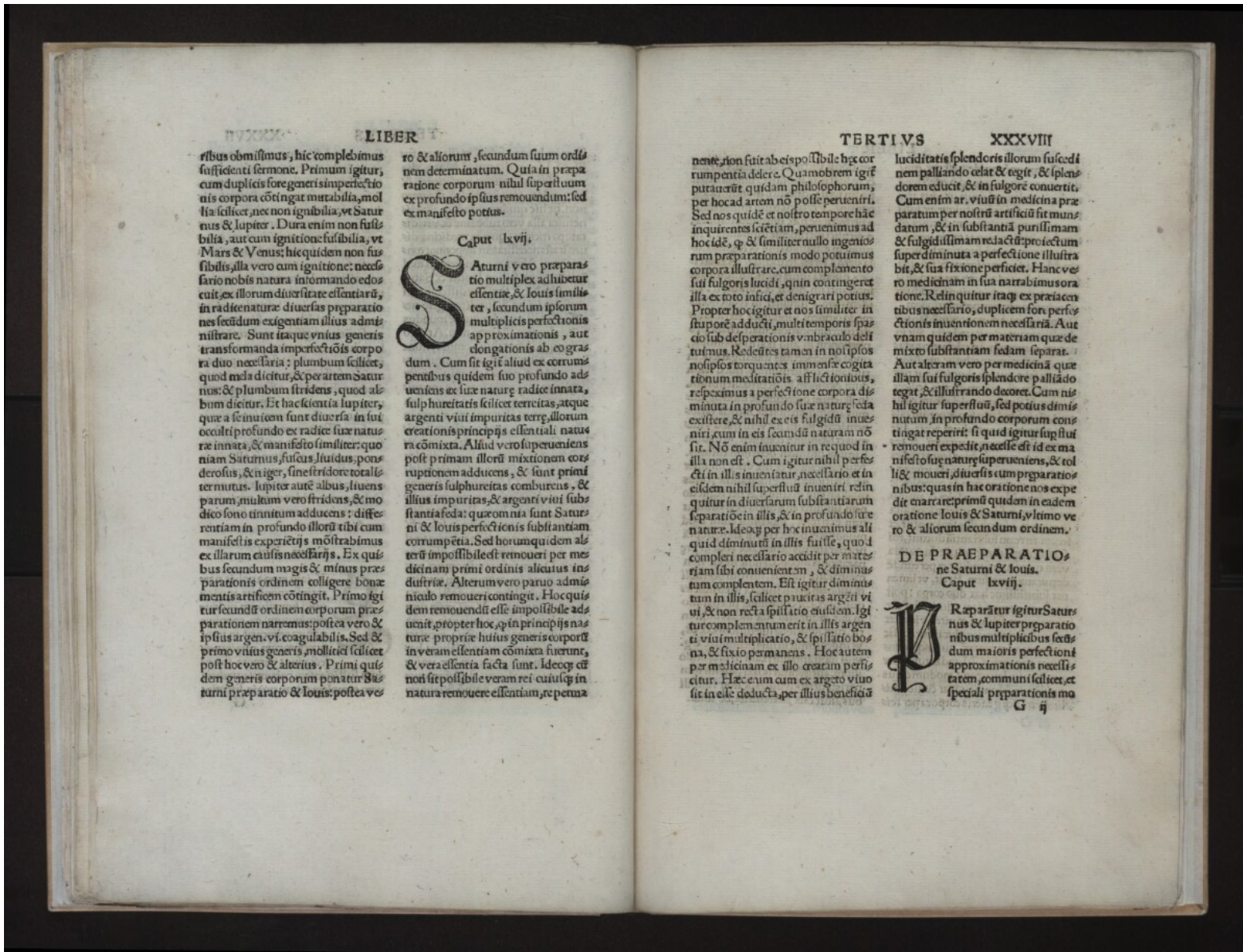
TERTIVS XXXVII

Etenim hic non subtilis illa vero sus-
sibilis. Ideoq; alia quidē Mars, alia
vero Venus medicina perficitur; &
hic quidē ex toto immūdo, illa vero
non. Et hic quidem quadam albedis
nēfusa, illa vero rubedine & viridis
tate participat; quæ in medicina dis-
ueritatis necessitatem imponunt cons-
similiter. Alterius enim generis mol-
litici corpora, scilicet Iupiter & Satu-
nus, cum hic & similiter differant, di-
uersa medicina & similiter egere ne-
cessē est. Est enim hic quidē mundus
scilicet Iupiter; ille vero non. At vero
& hæc quidē mutabilia omnia, nunc
lunaria, nunc solaria efficiuntur cor-
pora; ideoq; necesse est vniuiusq; ut
duplicem materiam fore. Vnam quidē
dem citrinam in citrinum mutantem
solare corpus; alteram vero albam in
album lunare corpus mutātem. Simi-
liter. Cum ex quatuor igitur imper-
fectorum corporū vniuiusq; duplex
materia adiuuantiur, solaris videli-
cet & lunaris. Ocho igitur, in summa
erunt medicina omnes corpora perfici-
entes, in forma bona. Perficitur & si-
militer argentum viuum in solare &
lunare; ideoq; et medicinæ alterantis il-
lum duplicem differentiam esse con-
tingit. Decem igitur erūt omnes me-
dicinæ, quas inuenimus cum totalita-
te sua ad cuiuslibet imperfecti altera-
tionem completam. Verū vtiq; cum
diuturnitate, laboris instantia, et ma-
gnæ indagacionis in dustrā exulari
volumus ab inuentionis labore has
decem medicinarum per vnius
beneficium medicinæ; & inuenimus
inquisitione longa, nec nō & laborio

sa maxime, & cum experientia certa,
medicinam vnam: qua quidem durū
mollescit, & mollescitur corpus,
& fugitiuum figitur, & illustratur se-
dum splendore inenarrabili, & in eo
qui supra naturam consistit. Ideoq;
omnium harum medicinarum, expe-
dit singulum sermonē adducere, cum
causis suis, et manifestis probationib;
experientijs. Primum igitur medici-
narum decem seriem; et dehinc quidē
corporum omnium; deinde vero ar-
genti viui; dehinc vero & vltimo ad
perficiētis magisterij medicinā trans-
eundum; cum tamen preparatione
indigeat imperfecta. Ideo ne propter
artis insufficiētiam traditionis mor-
deamur ab inuidis, afferamus impi-
mis narrationem de imperfectorum
preparationibus, earum inuentionis
causæ necessitatem ponentes; quibus
siquidem in nostro artificio efficien-
tur congrua perfectionis albedinis
& rubedinis in vnoquoq; gradume-
dicinam suscipere, & ab eadē perfici.
Dehinc vero addendum medicina-
rum omnium narrationem sufficien-
tem & congruam.

Caput lxvi.

N X iam ergo a nobis nar-
ratis sermonibus appareat
quid superfluum quidue
diminutum ex operibus
natura relinquit in vno-
quoq; eorum, que imper-
fecta sunt corpora secun-
dum sufficientem partem; secundum
vero complementum que in superioribus

LIBER

ibus obmissimus, hic complebimus sufficienti sermone. Primum igitur, cum duplicis fore generis imperfectio nis corpora cōtingat mutabilia, mol lia scilicet, nec non ignibilia, vt Satur nus & Iupiter. Dura enim non sunt bilia, aut cum ignitione subibilia, vt Mars & Venus; hic quidem non sus cibilia, illa vero cum ignitione: neces sario nobis natura informando edo sicut, ex illorum diuersitate essentiarū, in radice naturae diuersas preparatio nes secundum exigentiam illius admi nistrare. Sunt itaque vnus generis transformanda imperfectioris corpo ra duo necessaria: plumbum scilicet, quod mela dicitur, & per artem Saturni: & plumbum frigidens, quod al bum dicitur. Et haec scientia Iupiter, que a se inuicem sunt diuersa in sui occulto profundo ex radice suae natu rae innata, & manifestio similiter: quo niam Saturnus, sicutus Iupiter, pons derofus, & niger, sine fridore totalis termutus. Iupiter autē albus, liuens parum, multum vero fridens, & mo dico sono tinnitum adducens: differe ntiam in profundo illorū tibi cum manifestis experiētis mōstrabimus ex illarum causis necessarijs. Ex quibus secundum magis & minus praeparationis ordinem colligere bonae mentis artificem cōtingit. Primo igitur secundū ordinem corporum praeparationem narremus: postea vero & ipsius argenti vi coagulabilis. Sed & primo vnus generis, molliciter scilicet post hoc vero & alterius. Primi quē dem generis corporum ponatur Sa turni praeparatio & Iouis: postea ve

ro & aliorum, secundum suum ordi nem determinatum. Quia in praeparatione corporum nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum: sed ex manifesto potius.

Caput lxvij.

Saturni vero praeparatio multiplex adhibetur essentiae, & Iouis similiter, secundum ipsorum multiplicis perfectionis approximationis, aut elongationis ab eo gradum. Cum sit igitur aliud ex eorumis penitus quidem suo profundo adueniens ex luce naturae radice innata, sulphureitatis scilicet terretas, atque argenti viui impuritas terrae, illorum creationis principijs essentiali natura cōmixta. Aliud vero superueniens post primam illorū mixtionem corrupcionem adducens, & sunt primi generis sulphureitas comburens, & illius impuritas, & argenti viui substantia feda: quae omnia sunt Saturni & Iouis perfectionis substantiam corruptiōis. Sed horum quidem alterū impossibile est renoueri per medicinae primi ordinis alicuius industriae. Alterum vero paruo admittit renouendi esse impossibile aduenit, propter hoc, quod in principijs naturae propriae huius generis corporis in veram essentiam cōmixta fuerunt, & vera essentia facta sunt. Ideo quē non sit possibile veram rei cuiusque in natura renouere essentiam, vt prima

TERTIUS XXXVIII

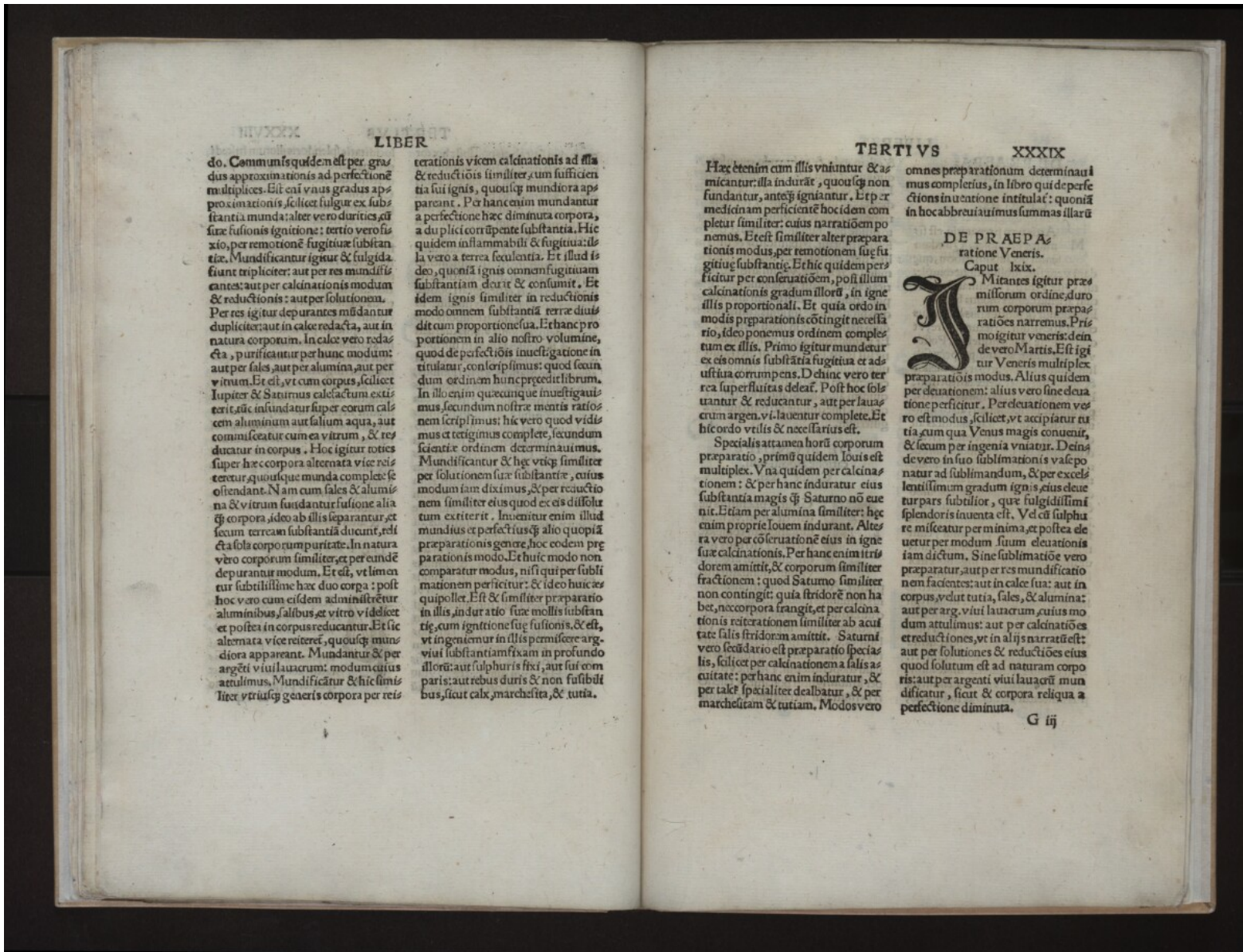
mentis non fuit ab eis possibile: hoc corruptentia delere. Quamobrem igitur putauerit quidam philosophorum, per hoc ad artem non posse perueniri. Sed nos quidem et nostro tempore haec inquirentes scietiam, peruenimus ad hoc idē, quod & similiter nullo ingeniorum praeparationis modo potuimus corpora illustrare, cum complemento sui fulgoris lucidi, quin contingeret illa ex toto infici, et denigrari potius. Propter hoc igitur et nos similiter in stupore ad ducti, multi temporis spacio sub desperationis umbraculo delitimus. Redētes tamen in nos ipsos nos ipsos torquentes immense cogitationum meditationis afflictionibus, reueximus a perfectione corpora diuina in profundo suae naturae feda existere, & nihil ex eis fulgidū inueniri, cum in eis secundū naturam non sit. Non enim inuenitur in re quod in illa non est. Cum igitur nihil perfecti in illis inueniatur, necessario et in eis nihil superfluum inueniri relinquitur in diuersarum substantiarum separatiōe in illis, & in profundo suae naturae. Ideo quē per hoc inuenimus aliquid diminutum in illis fuisse, quod compleri necessario accidit per materiam sibi conuenientem, & diminutum complementem. Est igitur diminutum in illis, scilicet puritas argenti viui, & non recta spiritatio eiusdem. Igitur complementum erit in illis argenti viui multiplicatio, & spiritatio bona, & fixio permanens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam perficitur. Haec enim cum ex argenteo viuo sit in eis deducta, per illius beneficiū

luciditatis splendoris illorum suscedi nem palliando celat & regit, & splendorem educit, & in fulgore conuertit. Cum enim ar. viuum in medicina praeparatum per nostrū artificū sit mundatum, & in substantiā purissimam & fulgidissimam relectū profectum superdiminuta a perfectione illustrabit, & sua fixatione perficiet. Hanc vero medicinam in sua narrabimus oratione. Relinquitur itaque ex praesentibus necessario, duplicem fore perfectionis inuentionem necessariā. Aut vnā quidem per materiam quae de mixto substantiam sedam separat. Aut alteram vero per medicinā quae illam sui fulgoris splendore palliando tegat, & illustrando decoret. Cum nihil igitur superfluum, sed potius diminutum in profundo corporum consistat reperiri: si quid igitur superfluum remoueri expediat, necesse est id ex manifestio suae naturae superueniens, & tolli & moueri, diuersis cum praeparationibus: quas in hac oratione nos expedire enarrare: primi quidem in eadem oratione Iouis & Saturni, ultimo vero & aliorum secundum ordinem.

DE PRAEPARATIONE SATURNI & IOVIS.

Caput lxvij.

Praeparatur igitur Saturnus & Iupiter praeparationibus multiplicibus secundum maiorem perfectionis approximationis necessitatem, communiter scilicet, et speciali praeparationis modo.

LIBER

do. Communis quidem est per gradus approximationis ad perfectionem multiplices. Est enim unus gradus approximationis, scilicet fulgur ex substantia mundi: alter vero durities, scilicet fusionis ignitione: tertio vero fusio, per remotionem fugitivae substantiae. Mundificantur igitur & fulgida fiunt tripliciter: aut per mundificationes: aut per calcinationis modum & reductionis: aut per solutionem. Per res igitur depurantes mundantur dupliciter: aut in calce redacta, aut in natura corporum. In calce vero redacta, purificantur per hunc modum: aut per sales, aut per alumina, aut per vitrum. Et est, ut cum corpus, scilicet Iupiter & Saturnus calcetum extiterit, in fundatur super eorum calcem aluminum aut salium aqua, aut commisceatur cum ea vitrum, & reducatur in corpus. Hoc igitur toties super haec corpora alterata vice reiteretur, quousque munda complecti ostendant. Nam cum sales & alumina & vitrum fundantur fusione aliaque corpora, ideo ab illis separantur, et secum terram substantiam ducunt, restat sola corporum puritate. In natura vero corporum similiter, et per eundem depurantur modum. Et est, ut limenur subtilissime haec duo corpora: post hoc vero cum eisdem administrantur aluminibus, albus, et vitro videlicet et postea in corpus reducuntur. Et sic alterata vice reiteretur, quousque mundiora apparent. Mundantur & per argenti viui laucarum: modum cuius amulimus. Mundificantur & hic similitur utriusque generis corpora per res

erationis vicem calcinationis ad illam & reductionis similiter, cum sufficientia sui ignis, quousque mundiora apparent. Per hanc enim mundantur a perfectione haec dimidua corpora, a duplici corrupte substantia. Hic quidem inflammabili & fugitiva: illa vero a terra feculentia. Et illud is deo, quoniam ignis omnem fugitivam substantiam dedit & consumit. Et idem ignis similiter in reductionis modo omnem substantiam terrae dividit cum proportione sua. Et hanc proportionem in alio nostro volumine, quod de perfectione inuestigatione intitulamus, conscripsimus: quod secundum ordinem hunc praecedat librum. In illo enim quaecumque inuestigavimus secundum nostrae mentis rationem scripsimus: hic vero quod videtur scientiae ordinem determinavimus. Mundificantur & haec utriusque similiter per solutionem suae substantiae, cuius modum iam diximus, & per reuactionem similiter eius quod ex eis diffusum extiterit. Invenitur enim illud mundius et perfectius, alio quousque preparationis genere, hoc eodem preparationis modo. Et hunc modum non comparatur modus, nisi qui per sublimationem perficitur: & ideo huic quoque pollet. Est & similiter preparatio in illis, induratio suae molli substantiae, cum ignitione suae fusionis, & est, ut in genitur in illis permiscere argenti viui substantiam fixam in profundo illorum: aut sulphuris fixi, aut sui compositi: aut rebus duris & non subtilibus, sicut calx, marchasita, & tutia.

TERTIVS XXXIX

Haec etenim cum illis uniantur & ammicantur, illa induratur, quousque non fundantur, antequam igniantur. Et per medicinam perficientem hoc idem complectur similiter: cuius narrationem ponemus. Et est similiter alter preparationis modus, per remotionem fugitivae substantiae. Et hic quidem perficitur per conservationem, post illum calcinationis gradum illorum, in igne illis proportionali. Et quia ordo in modis preparationis contingit necessarius, ideo ponemus ordinem completum ex illis. Primo igitur mundatur ex eis omnis substantia fugitiva et adustiva corruptens. Deinceps vero terra superfluitas delet. Post hoc solvantur & reducuntur, aut per lauas cum argenti viui lauentur complete. Et hinc ordo utilis & necessarius est. Specialis autem horum corporum preparatio, primus quidem locus est multiplex. Una quidem per calcinationem: & per hanc induratur eius substantia magis quam Saturno non evenit. Etiam per alumina similiter: haec enim proprie solum indurant. Altera vero per conservationem eius in igne suae calcinationis. Per hanc enim vitri dorem amittit, & corporum similiter fractionem: quod Saturno similiter non contingit, quia stridor non habet, nec corpora frangit, et per calcinationis reiterationem similiter ab acuitate salis stridorum amittit. Saturni vero secundario est preparatio specialis, scilicet per calcinationem a salis acuitate: per hanc enim induratur, & per calcem specialiter dealbatur, & per marchasitam & tutiam. Modos vero

omnes preparationum determinavimus completius, in libro qui de perfectionis invectione intitulatur: quoniam in hoc abbreviavimus summas illarum

DE PRAEPARATIONE VENERIS.
Capitulum lxxix.

Mitantes igitur praeparationum ordine, durorum corporum praeparationes narremus. Primum igitur veneris: deinde vero Martis. Est igitur Veneris multiplex praeparationis modus. Alius quidem per deviationem: alius vero sine deviatione perficitur. Per deviationem vero est modus, scilicet ut accipiantur tutia, cum qua Venus magis convenit, & secum per ingenia uniantur. Deinde de vero in suo sublimationis vas ponatur ad sublimandum, & per excelentissimum gradum ignis, eius delectur pars subtilior, quae fulgidissimi splendoris inventa est. Vel cum sulphure miscetur per minima, et postea deuret per modum suum deviationis iam dictum. Sine sublimatione vero praeparatur, aut per res mundificationem facientes: aut in calce sua: aut in corpus, velut tutia, sales, & alumina: aut per argenti viui laucarum, cuius modum attulimus: aut per calcinationes et reductiones, ut in alijs narrationibus est: aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est ad naturam corporis: aut per argenti viui laucarum mundificatur, sicut & corpora reliqua a perfectione diminuta.

G ij

LIBER DE PRAEPARATIONE MARRIS.

Caput lxx. Artis vero preparatio est sic multiter multiplex. Quaedam enim per sublimationem, quaedam vero sine sublimatione completur. Quae vero per sublimationem, fit cum arsenico: cuius modus hic est. Ingeniemur quod profundius possumus eidem arsenicum non fixum venire, ut cum fusione secum liquefcat. Postea vero sublimetur in vase propria sublimationis. Et haec preparatio melior & perfectior inter ceteras reperitur. Est & alia preparatio ipsius Marris, per arsenicum sublimatum, ab eo multoties, quousque maneat quantitas aliqua ipsius arsenici. Hoc enim si reditum fuerit, emanabit album subtile mundum preparatum. Est & similiter modus tertius preparationis eiusdem per fusionem illius cum plumbo & rutia. Ab his enim fluit mundum & album. Sed quoniam ne minus sufficienter dixisse videamur, cum nos determinaturos esse promissimus de duorum corporum ingeniosa modificatione, atque mollium induratione, ne per calcinationis modum: ideo istum non obmittamus: sed mollitum quidem primo, durorum vero postea. Et est scilicet, ut solvatur arg. viuum precipitatum, & solvatur corpus calcinatum, de cuius intentione sit indurari. Et haec ambe solutiones miscantur, & ex his alterutra vice calcinatum corpus miscetur, terendo, et imbibedo,

& calcinando, & reducendo, quousque durum fiat cum ignitione subtile. Hoc idem & cum calce, & rutia, & maris chesita calcinatis, solutis, & imbibitis perici complete contingit. Et quanto quidem haec mundiora, tanto & perfectius mutant. Mollificatur & similiter dura corpora cum ingenio consimili. Et est scilicet, ut cum arsenico roties coniungantur & sublimentur: & post arsenici sublimationem assentur cum proportione sui ignis: cuius modum narrauimus in libro formaci. Et ultimo reducantur cum expressione sui ignis in oratione sui dicti, quousque in fusione mollescant, secundum exigentiam duritiei corporis. Et haec quidem alterationes omnes sunt primi ordinis: sine quibus non perficitur magisterium.

DE MUNDIFICATIONE ARGENTI VIUI. Caput lxxi.

Scitur ex praemissis necesse esse argen. vi. mundificationem completi narrare. Dicimus igitur, quoniam argenti viuum mundatur dupliciter. Aut per sublimationem: cuius artulimus modum. Aut per lauandum: cuius modus hic est. Fundatur argentum viuum in patella vitrea vel lapidea: & super ipsum acceri quantitas superfundatur, quod sufficiat ad illud cooperendum. Dehinc vero sit per lentum ignem ponatur, & calefieri permittatur, in tantum, ut digitis

TERTIVM DOCUMENTVM. XL

tractari patitur. Deinde vero digitis agitur, quousque in partes minutissimas diuidatur, in pulueris similitudinem: & tam diu agitur, quousque acceri totum quod in illo infusum est consumatur omnino. Deinde vero quod in eo terreis inuentum sit, lauetur cum aceto, & abijciatur. Toties igitur super illud opus reiteretur, quousque terretas illius in coelestium mutetur colorem perfectissimum: quod perfectae luanonis est signum. Ab his igitur ad medicinas est transeundum.

PRIMUM DOCUMENTVM. Caput lxxij.

Referamus igitur imperitis sermonem vniuersalem in medicinis, cum causis suis, & experientis manifestis. Innuimus igitur, quod nisi quidem omne superfluum, siue per medicinam, siue per preparationis modum aueratur ab imperfectis, non perficiuntur, scilicet ut ab illis tollatur omnis superflua sulphureitas, omnisque terretas immunda: ita scilicet, quod de commixto non separentur in fusione, post projectionem medicinae alterantis illa. Cum hoc quidem inuenis iam ex perfectionis differentijs vnam habes:

SECUNDVM DOCUMENTVM.

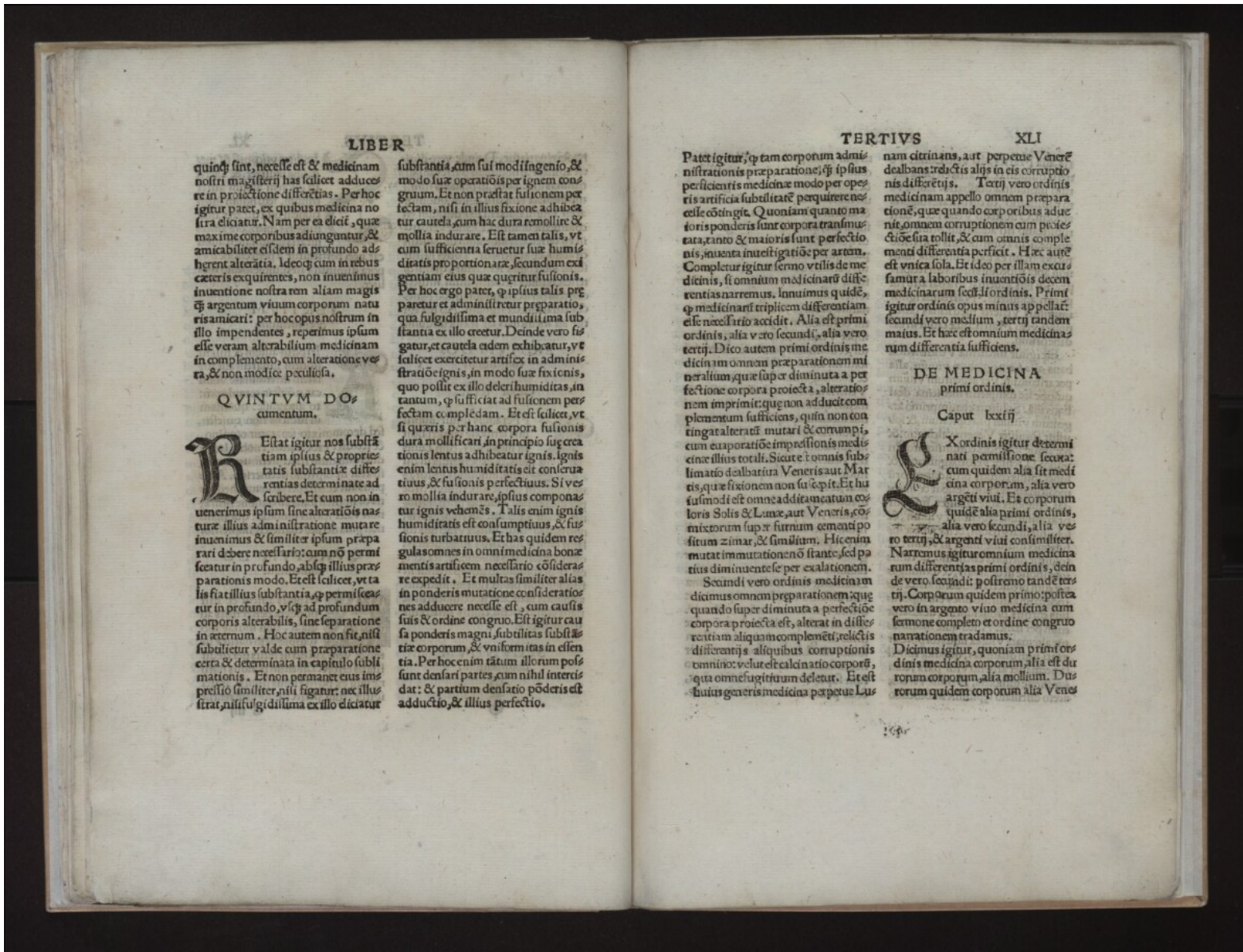
Similiter utique nisi & medicina illustret, & aleret in colorem album aut cristinum, secundum intentionem quam quaeris, quae fulgoris splendore amoenitatis luciditatem adducat, non perficitur a perfectione corpora diminuta in complemento rotaliter.

TERTIVM DOCUMENTVM.

Mplus autem & nris fusionem lunarem aut solarem determinate adducat, non est in complemento alterabile: quoniam in iudicis non quiescit, sed de commixto separatur omnino, & recedit. Hoc autem a nobis latius determinatum in sequentibus demonstratur in capitulo de cineritio. Amplius autem & nisi perpetuetur medicina est impressionis alteratione summa, non valet ipsius mutatio: quoniam non permanet, sed euanescit impressio.

QUARTVM DOCUMENTVM.

Mplus autem & nisi pondera perfectionis adducat, non mutat sub complemento naturae primo & vero, cum non sit fraus per creditis erroris. Est enim pondus naturae vni ex perfectionis signis. Patet igitur, cum perfectionis differentie

LIBER

quidq̄ sint, necesse est & medicinam nostri magisterij has scilicet adduces re in projectione differētiās. Per hoc igitur patet, ex quibus medicina nostra eliciatur. Nam per ea elicit, quae maxime corporibus adiunguntur, & amicablem eisdem in profundo adhaerent alteratiā. Ideoq̄ cum in rebus caeteris exquirētes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis q̄ argentum vitium corporum naturis amicari: per hoc opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse veram alterabilium medicinam in complemento, cum alteratione vera, & non modice pecculosa.

QVINTVM DO-
cumentum.

Restat igitur nos substantiam ipsius & proprietatis substantiae differētiās determinate ad scribere. Et cum non inuenimus ipsum sine alteratione naturae illius administratione mutare inuenimus & similiter ipsum preparari debere necessario: cum nō permiscetur in profundo, absq̄ illius praeparationis modo. Est scilicet, ut talis sit illius substantia, q̄ permiscetur in profundo, v̄q̄ ad profundum corporis alterabilis, sine separatione in aeternum. Hoc autem non fit, nisi subilicetur valde cum praeparatione certa & determinata in capitulo sublimationis. Et non permanet eius impressio similiter, nisi figuratur: nec illi stratur, nisi si gelidissima ex illo eliciatur

substantia, cum sui modifigenio, & modo suae operationis per ignem congruum. Et non praestat fusionem perfectam, nisi in illius fixatione adhibetur cautela, cum hac dura remollire & mollia indurare. Est tamen talis, ut cum sufficientia seruetur suae humiditatis proportionatae, secundum exactitudinem eius quae queritur fusionis. Per hoc ergo patet, q̄ ipsius talis praeparatur et administratur praeparatio, quae gelidissima et mundissima substantia ex illo creetur. Deinde vero suscipitur exercitetur artifex in administratione ignis, in modo suae fixationis, quo possit ex illo deleri humiditas, in tantum, q̄ sufficiat ad fusionem perfectam completam. Et est scilicet, ut si queris per hanc corpora fusionis dura mollicari, in principio super creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lentus humiditatis eius conseruatiuus, & fusionis perfectiuius. Si vero molliā indurare, ipsius componatur ignis vehemens. Talis enim ignis humiditatis est consumptiuus, & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonae mentis artificem necessario considerare expediat. Et multas similiter alias in ponderis mutatione consideratiōnes adducere necesse est, cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni, subtilitas substantiae corporum, & vniuersitas in essentia. Per hoc enim tantum illorum possunt densari partes, cum nihil intercedat: & partium densatio ponderis est adductio, & illius perfectio.

TERTIVS

XLI

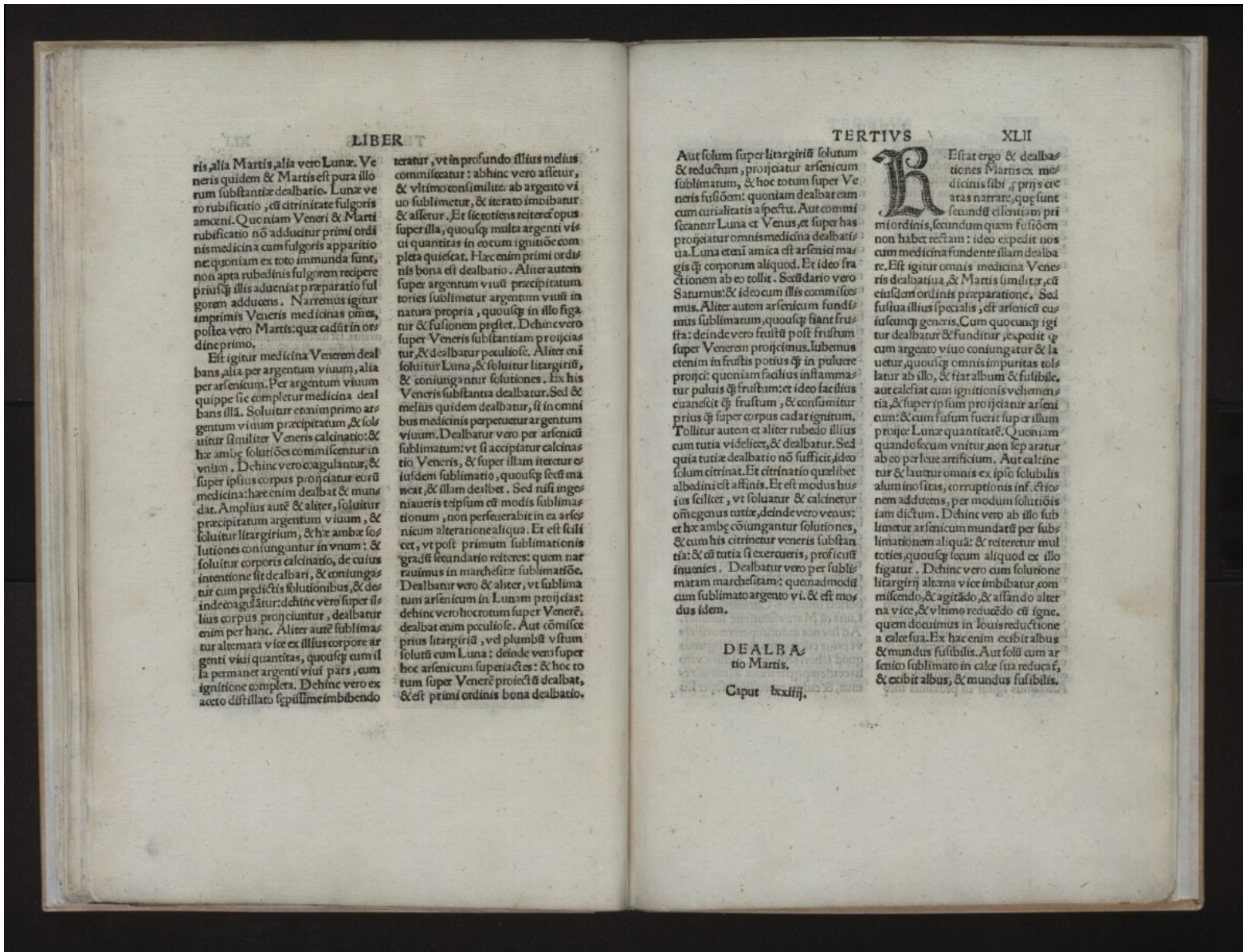
Patet igitur, q̄ tam corporum administrationis praeparatione, q̄ ipsius perfectio medicina modo per operis artificia subtilitate perquirere necesse est cōtingit. Quoniam quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata, tanto & maioris sunt perfectio, inuenta inuestigatiōe per artem. Complectur igitur sermo vtilis de medicina, si omnium medicinarū differētiās narremus. Inuenimus quidem, q̄ medicinae triplicem differētiā esse necessario accidit. Alia est primi ordinis, alia vero secundi, alia vero tertij. Dico autem primi ordinis medicinam omnem praeparationem mineralium, quae super diminuta a perfectione corpora proiecta, alterationem imprimere, quae non adducit complementum sufficientem, quia non contingat alteratiō mutari & corrumpi, cum euaporatiōe impressionis medicinae illius totali. Sicut & omnis sublimatio de albatia Veneris aut Martis, quae fixationem non suscepit. Et huiusmodi est omne additamentum coloris Solis & Lunae, aut Veneris, comixtorum super furnum cemeni positum zimar, & similia. Hic enim mutat immutationem stantem, sed pariter diminuentem se per exaltationem. Secundi vero ordinis medicinae dicimus omnem praeparationem, quae quando super diminuta a perfectione corpora proiecta est, alterat in differētiā aliquam complementi, relicta differētiā aliquibus corruptionis omnino: velut est calcinatio corporis, quae omne fugituum deletur. Et est huius generis medicina perpetua Lus

nam citrans, aut perpetua Veneris dealbans: relicta alijs in eis corruptionis differētijs. Tertij vero ordinis medicinam appello omnem praeparationem, quae quando corporibus aduenit, omnem corruptionem cum profectione sua tollit, & cum omni complementi differētiā perficit. Haec autem est vnica sola. Et ideo per illam excusamur a laboribus inuentionis decem medicinarum sedis Herfordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur: secundi vero medium, tertij tandem maius. Et haec est omnium medicinarum differētiā sufficientem.

DE MEDICINA
primi ordinis.

Caput lxxij.

Lx ordinis igitur determinati nam permixtione sextae: cum quidem alia sit medicina corporum, alia vero argenti viui. Est corporum quidem alia primi ordinis, alia vero secundi, alia vero tertij, & argenti viui consimiliter. Narremus igitur omnium medicinarum differētiās primi ordinis, deinde vero secundi: postremo tandem tertij. Corporum quidem primo: postea vero in argenti viui medicinae cum sermone completo et ordine congruo narrationem tradamus. Dicimus igitur, quoniam primi ordinis medicina corporum, alia est durorum corporum, alia mollium. Durorum quidem corporum alia Veneris

LIBER II

ris alia Martis, alia vero Lunae. Veneris quidem & Martis est pura illorum substantia dealbatio. Lunae vero rubificatio, cum trinitate fulgoris amant. Quoniam Veneri & Marti rubificatio non adducitur primi ordinis medicina cum fulgoris apparitione quoniam ex toto immunda sunt, non apta rubedinis fulgorem recipere priusquam illis adueniat preparatio fulgorem adducens. Narramus igitur imprimis Veneris medicina omnes, postea vero Martis: quae cadit in ordine primo.

Est igitur medicina Venerem dealbans, alia per argentum viuum, alia per arsenicum. Per argentum viuum quippe sic completur medicina dealbans illa. Soluitur enim primo argentum viuum precipitatum, & soluitur similiter Veneris calcinatio: & haec ambe solutiones commiscantur in vnum. Dehinc vero coagulantur, & super ipsius corpus proniciatur eorum medicina: haec enim dealbat & mundat. Amplius autem & aliter, soluitur precipitatum argentum viuum, & soluitur litargirium, & haec ambe solutiones coniungantur in vnum: & soluitur corporis calcinatio, de cuius intentione sit dealbati, & coniungantur cum praedictis solutionibus, & deinde coagulantur: dehinc vero super illius corpus proniciantur, dealbatur enim per hanc. Aliter autem sublimatur altera vice ex illius corpore argenti viui quantitas, quousque cum illa permanet argenti viui pars, cum ignitione completa. Dehinc vero ex aceto distillato sepius imbibendo

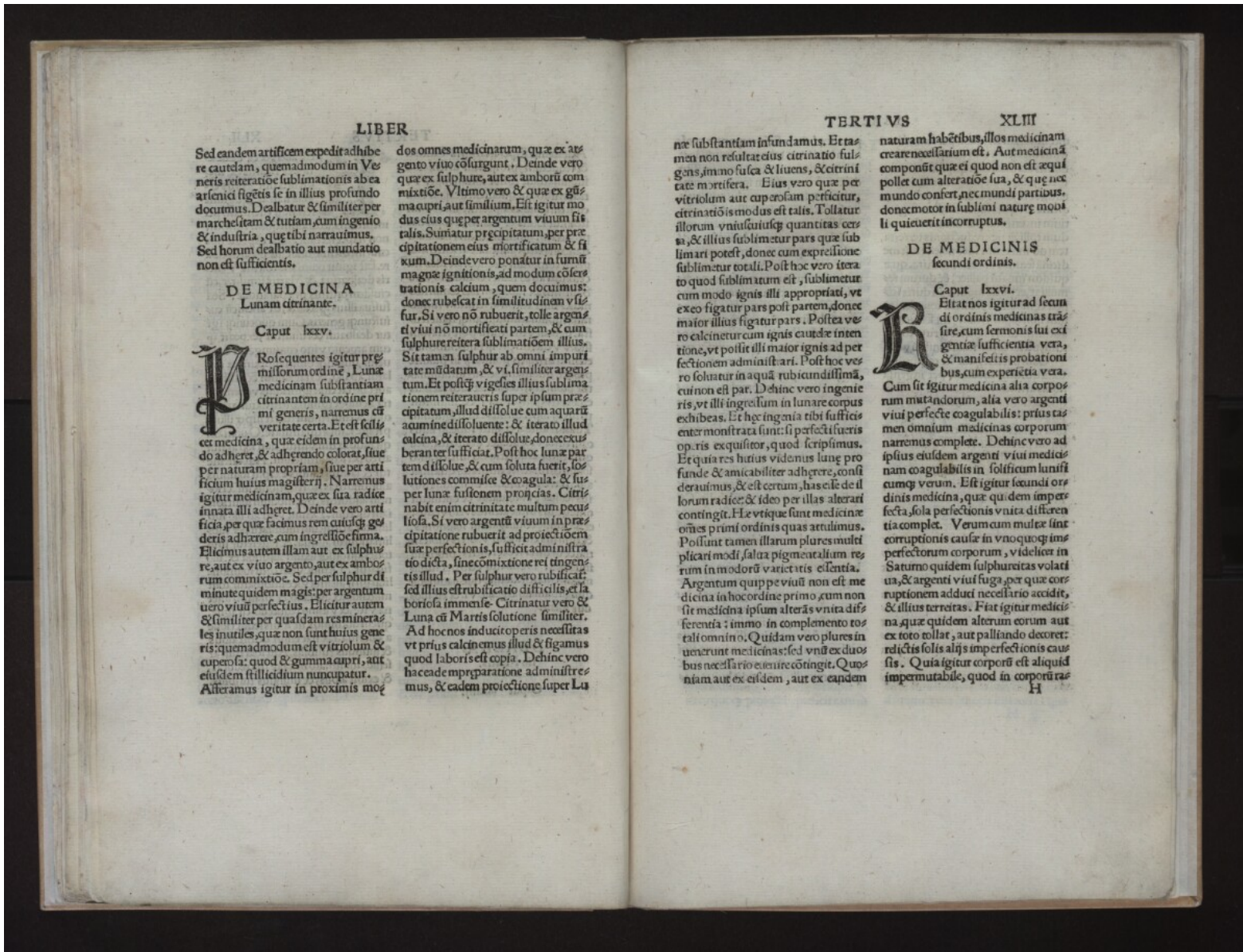
teratur, ut in profundo illius melius commiscetur: abhinc vero affetur, & ultimo consimiliter: ab argento viuo sublimatur, & iterato imbibatur, & affetur. Et sic totiens reiteret opus super illa, quousque multa argenti viui quantitas in eorum ignitione completa quiescat. Haec enim primi ordinis bona est dealbatio. Aliter autem super argentum viuum precipitatum super sublimatur argentum viuum in natura propria, quousque in illo figuratur & fusionem praestet. Dehinc vero super Veneris substantiam proniciatur, & dealbatur pecculose. Aliter enim soluitur Luna, & soluitur litargirium, & coniungantur solutiones. Ex his Veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omni bus medicinis perpetuetur argentum viuum. Dealbatur vero per arsenicum sublimatum: ut si accipiantur calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousque seorsum maneat, & illam desit. Sed nisi ingrueris ipsum cum modis sublimationum, non perseverabis in ea arsenicum alteratione aliqua. Et est scilicet, ut post primum sublimationis gradum secundario reiteres: quem narravimus in marchesite sublimatione. Dealbatur vero & aliter, ut sublimatum arsenicum in Lunam pronicias: dehinc vero hoc totum super Venerem dealbat enim pecculose. Aut commisce prius litargirium, vel plumbum vltimum solutum cum Luna: deinde vero super hoc arsenicum superafficit: & hoc totum super Venerem proiectum dealbat, & est primi ordinis bona dealbatio.

TERTIVS XLII

Aut solum super litargirium solutum & reductum, proniciatur arsenicum sublimatum, & hoc totum super Veneris fulgorem: quoniam dealbatur eam cum curialitatis aspectu. Aut commiscantur Luna et Venus, et super has proniciatur omnis medicina dealbatur. Luna enim amica est arsenici magis quam corporum aliquid. Et ideo fractionem ab eo tollit. Secundario vero Saturnus: & ideo cum illis commiscemus. Aliter autem arsenicum fundimus sublimatum, quousque fiant frustula: deinde vero frustum post frustum super Venerem proniciamus, lubemus etenim in frustis potius quam in pulvere pronici: quoniam facilius inflammatur pulvis quam frustum: ideo facilius evanescit quam frustum, & consumitur prius quam super corpus cadat ignitum. Tollitur autem et aliter rubedo illius cum tutia videlicet, & dealbatur. Sed quia tutia dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. Et citrinatio quae libet albedini est affinis. Et est modus huius scilicet, ut solvantur & calcinetur omni generis tutiae, deinde vero venus: et haec ambe coniungantur solutiones, & cum his citrinetur veneris substantia: & cum tutia si exaceris, proficiunt inuenies. Dealbatur vero per sublimatam marchesitam: quemadmodum cum sublimato argento viuo, & est modus idem.

R Est ergo & dealbationes Martis ex medicinis sibi prius creata narrare, quae sunt secundum eorum primis ordinis, secundum quem fusiorem non habet rectam: ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est igitur omnis medicina Veneris dealbatur, & Martis similiter, cum eiusdem ordinis preparatione. Sed fusiore illius specialis, est arsenici cuiuscunque generis. Cum quoque igitur dealbatur & funditur, expedit quod cum argento viuo coniungatur & lauetur, quousque omnis impuritas tollatur ab illo, & fiat album & subtile, aut calcinetur cum ignitionis vehementia, & super ipsum proniciatur arsenicum: & cum fufum fuerit super illum projicitur Luna quantitate. Quoniam quando locum vnitur, non separatur ab eo per se arsenicum. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis alumino sitas, corruptionis infestiosam adducens, per modum solutionis iam dictum. Dehinc vero ab illo sublimatur arsenicum mundatum per sublimationem aliquam: & reiteretur multoties, quousque locum aliquod ex illo figuratur. Dehinc vero cum solutione litargirij altera vice imbibatur commiscendo, & agitudo, & affando altera vice, & ultimo reducto cum igne, quem docuimus in lous reductione a calce sua. Ex hac enim excipit album & mundus subtile. Aut solum cum arsenico sublimato in calce sua reductum, & excipit album, & mundus subtile.

DEALBATIO Martis.
Caput lxxij.

LIBER

Sed eandem artificem expedit adhibere cautelam, quemadmodum in Venenis reiteratione sublimationis ab ea artifici figētis se in illius profundo docuimus. De albaturo & similiter per marchetam & tutiam, cum ingenio & industria, que tibi narrauimus. Sed horum dealbatio aut mundatio non est sufficientis.

DE MEDICINA Lunam citrinante.

Caput lxxv.

Rosequentes igitur primorum ordine, Lunam medicinam substantiam citrinantem in ordine primi generis, narremus cum veritate certa. Et est scilicet ea medicina, que eidem in profundo adheret, & adherendo colorat, siue per naturam propriam, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinam, que ex sua radice innata illi adheret. Deinde vero artificia, per que facimus rem cuiusque generis adherere, cum ingressione firma. Elicimus autem illam aut ex sulphure, aut ex viuo argento, aut ex amborum commixtione. Sed per sulphur diuinitate quidem magis, per argentum vero viuū perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales inutiles, que non sunt huius generis: quemadmodum est vitriolum & cuprosam quod & gummam capri, aut etiam stillicidium nuncupatur. Alteramus igitur in proximis mo-

dos omnes medicinarum, que ex argento viuo colurgunt. Deinde vero que ex sulphure, aut ex amborum commixtione. Vltimo vero & que ex gummam capri, aut similibus. Est igitur modus eius que per argentum viuū fit talis. Sumatur precipitatum, per precipitationem eius mortificatum & fixum. Deinde vero ponatur in furnum magne ignitionis, ad modum cōseruationis calcium, quem docuimus: donec rubescat in similitudinem vitri. Si vero non rubuerit, tolle argentum ei viuū mortificati partem, & cum sulphure reitera sublimationem illius. Sit tamen sulphur ab omni impuritate mundatum, & vi. similibus argentum. Et postquam vigetis illius sublimationem reitaueris super ipsum precipitatum, illud dissolue cum aquarum acumine dissolvente: & iterato illud calcina, & iterato dissolue, donec exuberanter sufficiat. Post hoc lunam partem dissolue, & cum soluta fuerit, solutiones commisce & coagula: & susper lunam fusionem proicias. Citrinabit enim citrinitate multum peccatiosa. Si vero argenti viuū in precipitationem rubuerit ad proiectionem suam perfectionis, sufficit administratio dicta, sine commixtione rei tingentis illud. Per sulphur vero rubificat, sed illius est rubificatio difficilis, et laboriosa immensa. Citrinatur vero & Luna cum Martis solutione similiter. Ad hoc nos inducit operis necessitas ut prius calcinemus illud & figamus quod laboris est copia. Dehinc vero hac eadem preparatione administramus, & eadem proiectione super Lu-

TERTIVS

XLIII

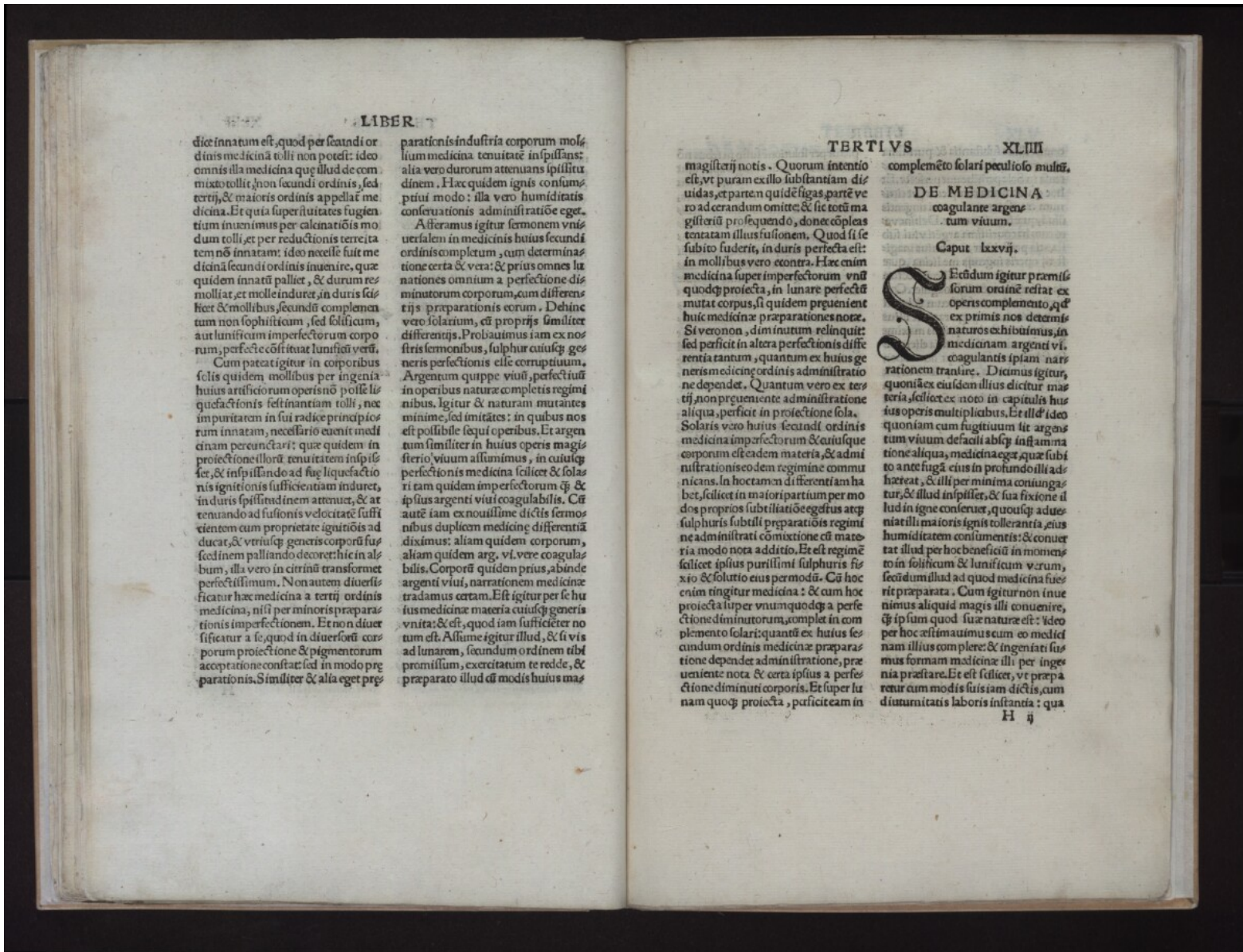
nam substantiam infundamus. Et ratio non resultat eius citrinitate fulgens, immo fusca & liuens, & citrinitate mriterera. Eius vero que per vitriolum aut cuprosam pericitur, citrinitatis modus est talis. Tollatur illorum vniuersiusque quantitas certa, & illius sublimetur pars que sublimari potest, donec cum expressione sublimetur tota. Post hoc vero iterato quod sublimatum est, sublimetur cum modo ignis illi appropriati, ut ex eo figatur pars post partem, donec maior illius figatur pars. Postea vero calcinetur cum ignis eandem intentione, ut possit illi maior ignis ad perfectionem administrari. Post hoc vero soluitur in aquam rubicundissimam, cui non est par. Dehinc vero ingenieris, ut illi ingrellum in lunare corpus exhibeas. Et hec ingenia tibi sufficiant enter monstrata sunt: si perfecti fueris operis exquisitor, quod scripsimus. Et quia res huius videmus lunam profunde & amabiliter adherere, considerauimus, & est certum, has esse de illorum radice: & ideo per illas alterari contingit. Hec vti que sunt medicinæ omnes primi ordinis quas attulimus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi, salta pigmentalium rerum in modorum varietatis essentia. Argentum quippe viuū non est medicina in hoc ordine primo, cum non sit medicina ipsum altera vnica differentia: immo in complemento totum omnino. Quidam vero plures inuenerunt medicinas: sed vnus ex duobus necessario euenire contingit. Quosnam aut ex eisdem, aut ex eandem

naturam habentibus, illos medicinam creare necessarium est. Aut medicinam componit que ei quod non est æquum pollet cum alteratione sua, & que nec mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi nature mouli quieterit incorruptus.

DE MEDICINIS secundi ordinis.

Caput lxxvi.

Rat nos igitur ad secundum ordinis medicinas transire, cum sermone sui exitu genitæ sufficientia vera, & manifestis probationibus, cum experientia vera. Cum sit igitur medicina alia corporum mundatorum, alia vero argenti viuū perfecte coagulabilis: prius tamen omnium medicinas corporum narremus complete. Dehinc vero ad ipsius eisdem argenti viuū medicinam coagulabilis in solium lunis cumque verum. Est igitur secundi ordinis medicina, que quidem imperfecta, sola perfectionis vnica differentia complet. Verum cum mixta sint corruptionis causa in vno quoque imperfectionum corporum, videlicet in Saturno quidem sulphureas volatilitas, & argenti viuū fuga, per que corruptionem adduci necessario accidit, & illius terretas. Fiat igitur medicina, que quidem alterum eorum aut ex toto tollat, aut palliando decoret: relictis solis alijs imperfectionis causis. Quia igitur corporis est aliquid impermutabile, quod in corporis

LIBER

dicitur innatum est, quod per secundi ordinis medicinam tolli non potest: ideo omnis illa medicina que illud de composito tollit, non secundi ordinis, sed tertij, & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia superfluitates fugientium inuenimus per calcinationis modum tolli, et per reductionis teretiam non innatam: ideo necesse fuit medicinam secundi ordinis inuenire, que quidem innata palliat, & durum res molliat, et molle induret, in duris scilicet & mollibus, secundum complementum non sophilisticum, sed solarium, aut lunificum imperfectorum corporum, perfecte constituat lunificum verum.

Cum pateat igitur in corporibus scilicet quidem mollibus per ingenia huius artificiorum operis non posse liquefactionis festinantiam tolli, nec impuritatem in sui radice principiorum innatam, necessario euenit medicinam pereantiam: que quidem in projectione illorum tenuitatem inspissat, & inspissando ad fugam liquefactionis sufficientiam inducet, in duris spissitudinem attenuat, & attenuando ad fusionis velocitatem sufficientem cum proprietate ignitionis adducat, & vtriusque generis corporum secundum palliando decorat: hic in albam, illa vero in citrinam transformet perfectissimum. Non autem diversificatur hæc medicina a tertij ordinis medicina, nisi per minoris preparationis imperfectionem. Et non diversificatur a se, quod in diversorum corporum projectione & pigmentorum acceptatione constat: sed in modo preparationis. Similiter & alia eger præ-

parationis industria corporum mollium medicina tenuitate inspissans: alia vero durorum attenuans spissitudinem. Hæc quidem ignis consumptiuo modo: illa vero humiditatis conservationis administratione eger.

Afferamus igitur sermonem vniuersalem in medicina huius secundum ordinis completum, cum determinatione certa & vera: & prius omnes nationes omnium a perfectione diminutorum corporum, cum differentiis preparationis eorum. Dehinc vero solarium, cum proprijs similiter differentijs. Probauimus iam ex nostris sermonibus, sulphur cuiuscumque generis perfectionis esse corruptiuium. Argentum quippe viuum, perfectissimum in operibus natura completis regiminibus, igitur & naturam mutantes minime, sed imitates: in quibus non est possibile sequi operibus. Et argentum similiter in huius operis magisterio viuum assumimus, in cuiuscumque perfectionis medicina scilicet & solarium tam quidem imperfectorum quæ & ipsius argenti viui coagulabilis. Cui autem iam ex nouissime dictis sermonibus duplicem medicinæ differentiam diximus: aliam quidem corporum, aliam quidem argenti, vere coagulabilis. Corporum quidem prius, abinde argenti viui, narrationem medicinæ tradamus certam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiuscumque generis vnita: & est, quod iam sufficienter notum est. Assume igitur illud, & si vis ad lunarem, secundum ordinem tibi promissum, exercitatum te rede, & preparato illud cum modis huius mag-

TERTIVS XLIII

magisterij notis. Quorum intentio est, ut puram ex illo substantiam diuidas, et partem quidem figas, partem vero ad cerandum omittas: & sic totum magisterium proseguendo, donec compleas tentatam illius fusionem. Quod si se subito fuderis, in duris perfecta est: in mollibus vero contra. Hæc enim medicina super imperfectorum vniuersum quodque proiecta, in lunare perfectum mutat corpus, si quidem preuenient huius medicinæ preparationes notæ. Si vero non, diminutum relinquit: sed perficit in altera perfectionis differentia tantum, quantum ex huius generis medicina ordinis administratio ne dependet. Quantum vero ex tertij, non preueniente administratione aliqua, perficit in projectione sola. Solaris vero huius secundum ordinis medicina imperfectorum & cunctisque corporum est eadem materia, & administratione eodem regimine communis. In hoc tam differentiam habet, scilicet in maiori partium per modos proprios subtilitatis egerus atque sulphuris subtili preparationis regimine administrati commixtione cum materia modo nota additio. Et est regimine scilicet ipsius purissimi sulphuris fixio & solutio eius per modum. Cui hoc enim tingitur medicina: & cum hoc proiecta super vnum quodque a perfectione diminutorum, complet in complemento solaris: quantum ex huius secundum ordinis medicinæ preparatione dependet administratione, preueniente nota & certa ipsius a perfectione diminuti corporis. Et super lunam quoque proiecta, perficit eam in

complemento solari peculiolo multum.

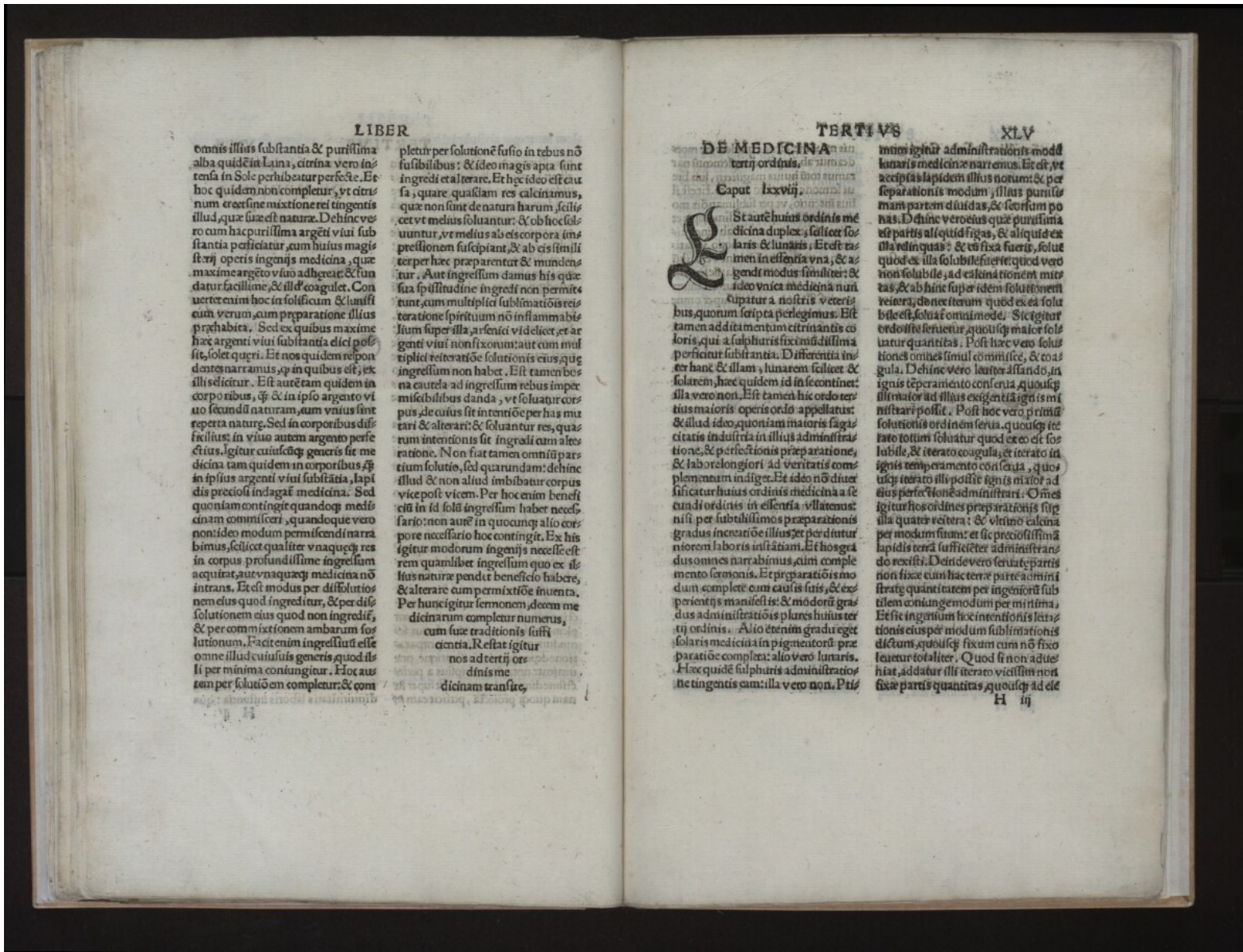
DE MEDICINA
coagulante argenteum viuum.

Caput lxxvij.

Secundum igitur præmissum orationem restat ex operis complemento, quod ex primis nos detentis naturis exhibebimus, in medicinam argenti viui coagulantis ipsam naturam tranlire. Dicimus igitur, quoniam ex eiusdem illius dicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. Et illud ideo quoniam cum fugituum sit argenti viuum de facili absque inflammatione aliqua, medicina eger, que subito ante fugam eius in profundo illi adheret, & illi per minima coniungatur, & illud inspissat, & sua fixatione illud in igne conseruet, quousque adueniat illi maioris ignis tolerantia, eius humiditatem consumentis: & conuertat illud per hoc beneficium in momentum in solidum & lunificum verum, secundum illud ad quod medicina fuerit preparata. Cum igitur non inuenimus aliquid magis illi conuenire, quæ ipsum quod suæ nature est: ideo per hoc assumimus cum eo medicinam illius complementum & ingeniatam formam medicinæ illi per ingenia præstare. Et est scilicet, ut præparatur cum modis suis iam dictis, cum diuinitatis laboris instantia: qua

H ij

LIBER

omnis illius substantia & purissima alba quidam Lani, citrina vero in terra in Sole perhibetur perfecta. Et hoc quidem non compleuit, ut citrinum ex fine mixtione rei tingentis illud, quae sua est natura. Dehinc vero cum hac purissima argenti viui substantia periciatur, cum huius magis stitij operis ingenijs medicina, quae maxime argenti viui adhaeret, & tum datur facillime, & illud coagulet. Conuertere enim hoc in sulficum & lamellam eum verum, cum preparatione illius perhibita. Sed ex quibus maxime haec argenti viui substantia elici potest, solet queri. Et nos quidem respondentes narramus, quod in quibus est, ex illi selicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quod & in ipso argento viuo secundum naturam, cum vnus sint reperta natura. Sed in corporibus distillatius in viuo autem argento perfectius. Igitur cuiuscumque generis sit medicina tam quidem in corporibus, quod in ipso argenti viui substantia, lapidis preciosi indagat medicina. Sed quoniam contingit quandoque medicinam commisceri, quandoque vero non ideo modum permiscendi narrabimus, scilicet qualiter vnaqueque res in corpus profundissime ingressum acquirit, aut vnaqueque medicina non intrans. Et est modus per distillationem eius quod non ingrediatur, & per commixtionem ambarum solutionum. Facit enim ingressum esse omne illud cuiusvis generis, quod illi per minima coniungitur. Hoc autem per solutionem compleuit, & com

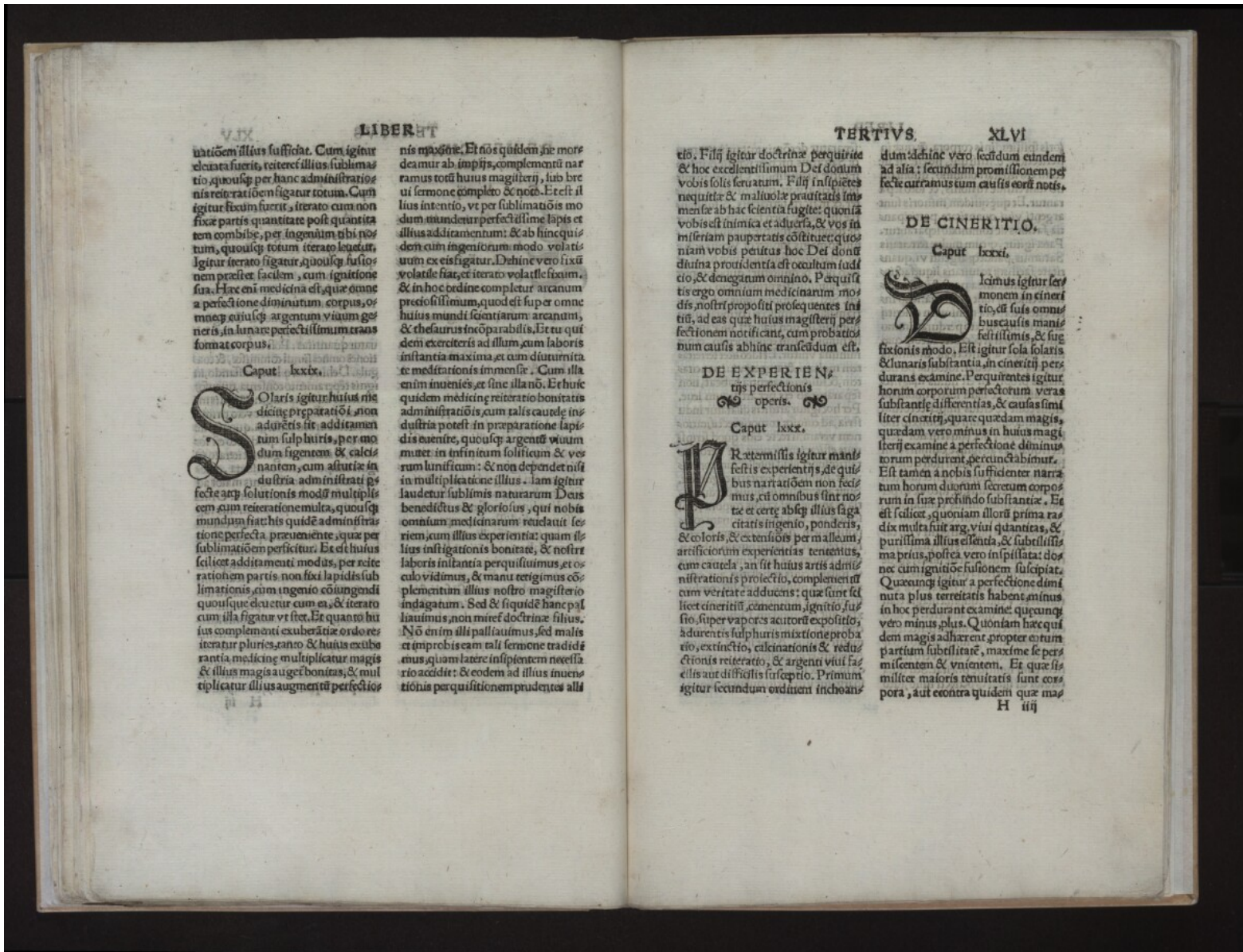
TERTIUS

XLV

DE MEDICINA
Capitulum lxxvij.
St autem huius ordinis medicina duplex, scilicet solaris & lunaris. Et est ratio in essentia vna, & azo generandi modus similiter. Et ideo vnica medicina nuncupatur a nostris veteribus, quorum scripta perlegimus. Est tamen addita mentium citriantibus coloris, qui a sulphuris fixissimo distillat perficatur substantia. Differentia inter hanc & illam, lunarem scilicet & solarem, haec quidem id in se continet: illa vero non. Est tamen hic ordo tertius maioris operis ordo appellatus: & illud ideo, quoniam maioris significat industria in illius administratione, & perfectionis preparatione, & labore longiori ad veritatis complementum indiget. Et ideo non dicitur huiusmodi huius ordinis medicina a seculi ordinis in essentia vtilitatem nisi per subtilissimo preparationis gradus inueniendi illius per dicitur maiorem laboris instantiam. Et hos gradus omnes narrabimus, cum complemento sermonis. Et preparationis modum complete cum causis suis, & experientijs manifestis: & modorum gradus administrationis plures huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget solaris medicina in pinguentiori preparatione completi: alio vero lunaris. Haec quidem sulphuris administrationis tingentis cum: illa vero non. Pti

miniguit administrationis modum lonaris medicinae narremus. Et est, ut acceptis lapidem illius notum & per separationis modum, illius purissimam partem diuidas, & seorsum ponas. Dehinc vero eius quae purissima est partem aliquid figas, & aliquid ex illa retinuas: & cum fixa fuerit, solue quod ex illa solubile fuerit quod vero non solubile, ad calcinationem mittas, & ab hinc super idem solutionem reuera, do necesse est quod ex ea solubile est, solua omni modo. Sic igitur ordo se sentietur, quousque maior soluitur quantitas. Post haec vero solutiones omnes simul commiscet, & coagula. Dehinc vero lauter assando, in ignis temperamento consentia, quousque illi maior ad illius essentiam ignis ministrari possit. Post hoc vero primitiuam solutionis ordinem serua, quousque iterato totum soluitur quod ex eo distillabile, & iterato coagula, & iterato in ignis temperamento consentia, quousque iterato illi possit ignis maior ad eius perfectionem administrari. Omnes igitur hos ordines preparationis super illa quater reuera: & vltimo calcina per modum finem: et sic preciosissimam lapidis terram sufficienter administrando reuertit. Deinde vero serua partem non fixam cum hac terra parte administratam quantitate per ingeniorum subtilem coniungemodum per minima. Et est ingeniorum fixationis intentionis intentionis eius per modum sublimationis dictum, quousque fixam cum non fixo laetur tota alter. Quod si non aduerhat, addatur illi iterato vicissim non fixae partis quantitas, quousque ad ele

H ij

VIX LIBERT

uitatem illius sufficiat. Cum igitur elata fuerit, reuertit illius sublimitio, quousque per hanc administrationis reiterationem figuratur totum. Cuius igitur fixum fuerit, iterato cum non fixa partis quantitate post quantitate combibe, per ignem tibi notum, quousque totum iterato liqueat, igitur iterato figuratur, quousque sublimem praestet facilem, cum ignitione sua. Haec enim medicina est, quae omne a perfectione diminutum corpus, omninoque argenti viam generat in lunare perfectissimum et auras format corpus.

Caput lxxix.

Solaris igitur huius medicinae preparatio non adueris sit, additamentum sulphuris, per modum figentis, & calcinationem, cum alutis industria administrati perfecteque solutionis modum multiplicem cum reiteratione multa, quousque mundum fiat: his quidem administratione perfecta praevenerit, quae per sublimationem perficitur. Et est huius scilicet additamenti modus, per reiterationem partis non fixi lapidis sublimationis, cum ingenio coniungendi quousque dicatur cum ea, & iterato cum illa figuratur ut sit. Et quanto huius complementi exuberantia ordo reiterationis pluries, tanto & huius exuberantia medicinae multiplicatur magis & illius magis augebit bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectio

LIBERT

nis maxime. Et non quidem sic mori deamur ab impijs, complementum naturam totum huius magisterij, sicut brevis sermone completo & notis. Et est illius intentio, ut per sublimationis modum mundetur perfectissime lapis et illius additamentum: & ab hinc quousque cum ingeniorum modo volatuum ex eis figuratur. Dehinc vero fixum volatile fiat, et iterato volatile fixum, & in hoc ordine complectur arcana preciosissimum, quod est super omne huius mundi scientiarum arcana, & thesaurus incomparabilis. Et tu quidem exercebis ad illum, cum laboris instantia maxima, et cum diuinitate meditationis immensae. Cum illa enim inuenies, et sine illa non. Et huius quidem medicinae reiteratione bonitatis administrationis, cum talis caute industria potest in preparatione lapidis auerit, quousque argenti viam mutet in infinitum solisicum & verum lunisicum: & non dependet nisi in multiplicatione illius. Iam igitur laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarum reuelauit secretum, cum illius experientia, quam illius investigationis bonitate, & nostrae laboris instantia perquisiuimus, et osculo vidimus, & manu terigimus complementum illius nostro magisterio indagatum. Sed & si quidem hanc perquisiuimus, non miremur doctrinae filius. Non enim illi pallia uimus, sed malis et improbis eam tali sermone tradidimus, quam laetere insipientem necessario accidit: & eodem ad illum inuentionis perquisitionem prudentes alii

TERTIVS XLVI

etio. Filij igitur doctrinae perquirite & hoc excellentissimum Dei donum vobis solis seruant. Filij insipientes nequiter & maluole prauitatis immanente ab hac scientia fugite: quoniam vobis est inimica et aduersa, & vos in miseriam paupertatis constituet: quoniam vobis peritus hoc Dei donum diuina providentia est occultum occultio, & denegatum omnino. Perquisitis ergo omnium medicinarum modis nostri propositi prosequentes instanti, ad eas quae huius magisterij perfectionem notificant, cum probatissimum causis abhinc transeundum est.

DE EXPERIENTIA

operis.

Caput lxxx.

Reternis igitur manifestis experientis, de quibus narrationem non fecimus, cum omnibus sint notae et certe absque illius sagacitatis ingenio, ponderis, & coloris, & extensionis per malleum, artificiorum experientias tententis, cum caute, an sit huius artis administrationis prolectio, complementum cum veritate adducens: quae sunt scilicet cineritio, cineritio, ignitio, sulfio, super vapores acutiores expositio, adurentis sulphuris mixtionem probatio, extinctio, calcinationis & reductionis reiteratione, & argenti viam facillius aut difficillius susceptio. Primum igitur secundum ordinem inchoans

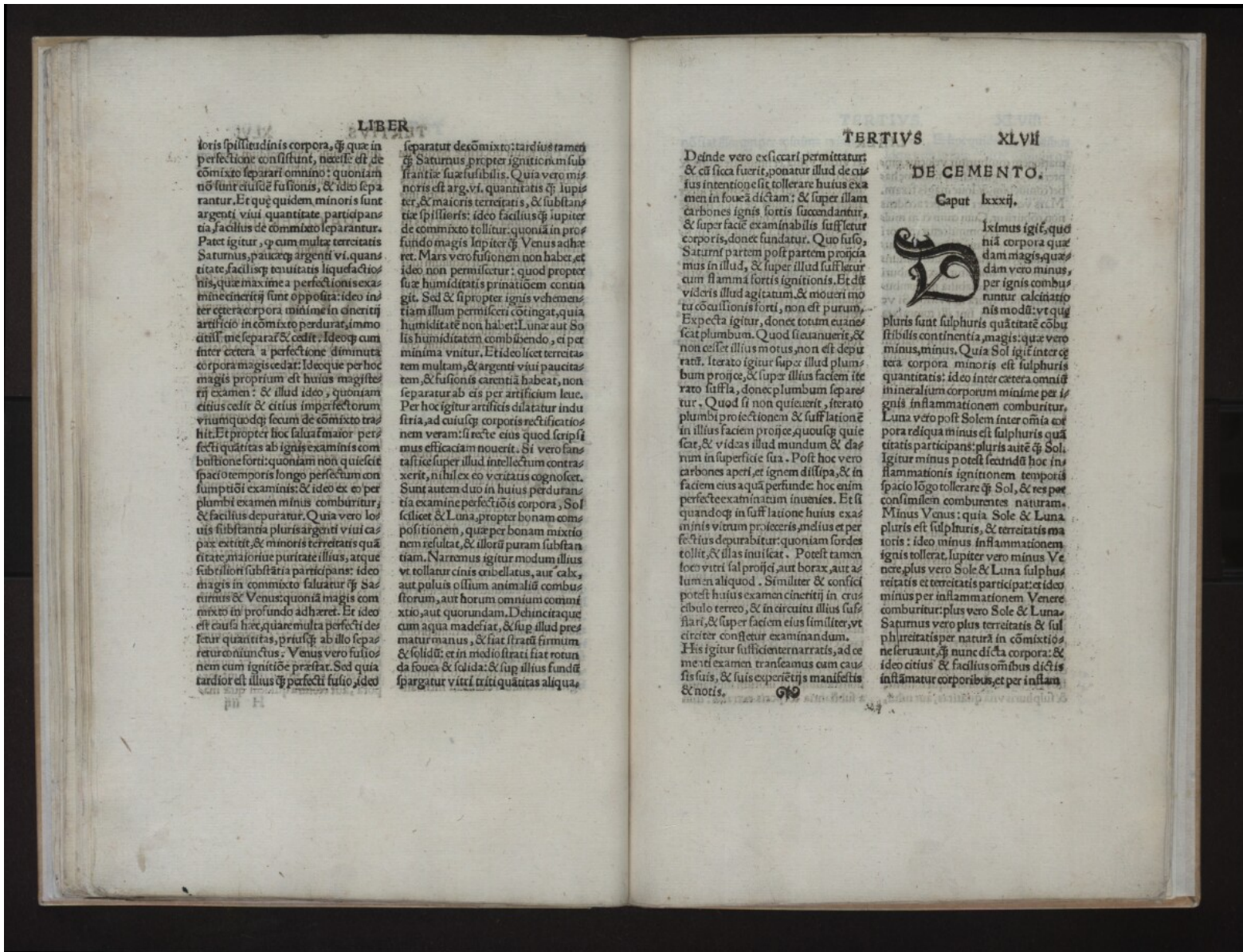
duum: dehinc vero secundum eundem ad alia: secundum promissionem perfectae curamus cum causis eorum notis.

DE CINERITIO.

Caput lxxx.

Dicitur igitur sermone in cineritio, cum suis omnibus causis manifestissimis, & fixationis modo. Est igitur sola solaris & lunaris substantia, in cineritio perdurans examine. Perquirentes igitur horum corporum perfectum veras substantiae differentias, & causas similiter cineritio, quare quaedam magis, quaedam vero minus in huius magisterij examine a perfectione diminutorum perdurant, per eundem abibunt. Est tamen a nobis sufficienter narratum horum duorum secretum corporum in luce profundo substantiae. Est scilicet, quoniam illorum prima radix multa fuit argenti viam quantitas, & purissima illius essentia, & subtilissima materia, postea vero in spissata: donec cum ignitione fusionem suscipiat. Quae cum igitur a perfectione dimiuta plus terretatis habent, minus in hoc perdurant examine, quae cum vero minus plus. Quoniam haec quidem magis adherent, propter eorum partium subtilitatem, maxime se persistentem & videntem. Et quae similiter maioris tenuitatis sunt corpora, aut eorum quidem quae magis

H iiij

LIBER

loris spissitudinis corpora, q̄ que in perfectione consistunt, necesse est de comixto separari omnino: quoniam nō sunt eiusdem fusionis, & ideo separantur. Et quę quidem minoris sunt argenti viui quantitate participantia, facilius de comixto separantur. Patet igitur, q̄ cum multa terreatas Saturnus, paucę argenti viui, quantitate, facilius tenuitatis liquefactionis, quę maxime a perfectionis examine cineritę sunt opposita: ideo inter cętera corpora minime in cineritę artificio in comixto perdurat, immo citius me separat, & cedit. Ideoq̄ cum inter cętera a perfectione diminuta corpora magis cedit: Ideoq̄ per hoc magis proprium est huius magisterij examen: & illud ideo, quoniam citius cedit & citius imperfectorum vniuersęq̄ secum de comixto trahit. Et propter hoc saluamior perfectę quęritas ab ignis examinis combustione forti: quoniam non quiescit spacio temporis longo perfectam consumptiōi examinis: & ideo ex eo per plumbi examen minus comburitur, & facilius depuratur. Quia vero locus substantia pluris argenti viui capax existit, & minoris terreatas quęritate, maioris puritate illius, atque subtiliori substantia participans: ideo magis in comixto saluatur q̄ Saturnus & Venus: quoniam magis comixto in profundo adheret. Et ideo est causa hęc, quare multa perfectę detentę quantitas, priusq̄ ab illo separatur conuictus: Venus vero fusionem cum ignitide præstat. Sed quia tardior est illius q̄ perfectę fusio, ideo

TERTIVS XLVII

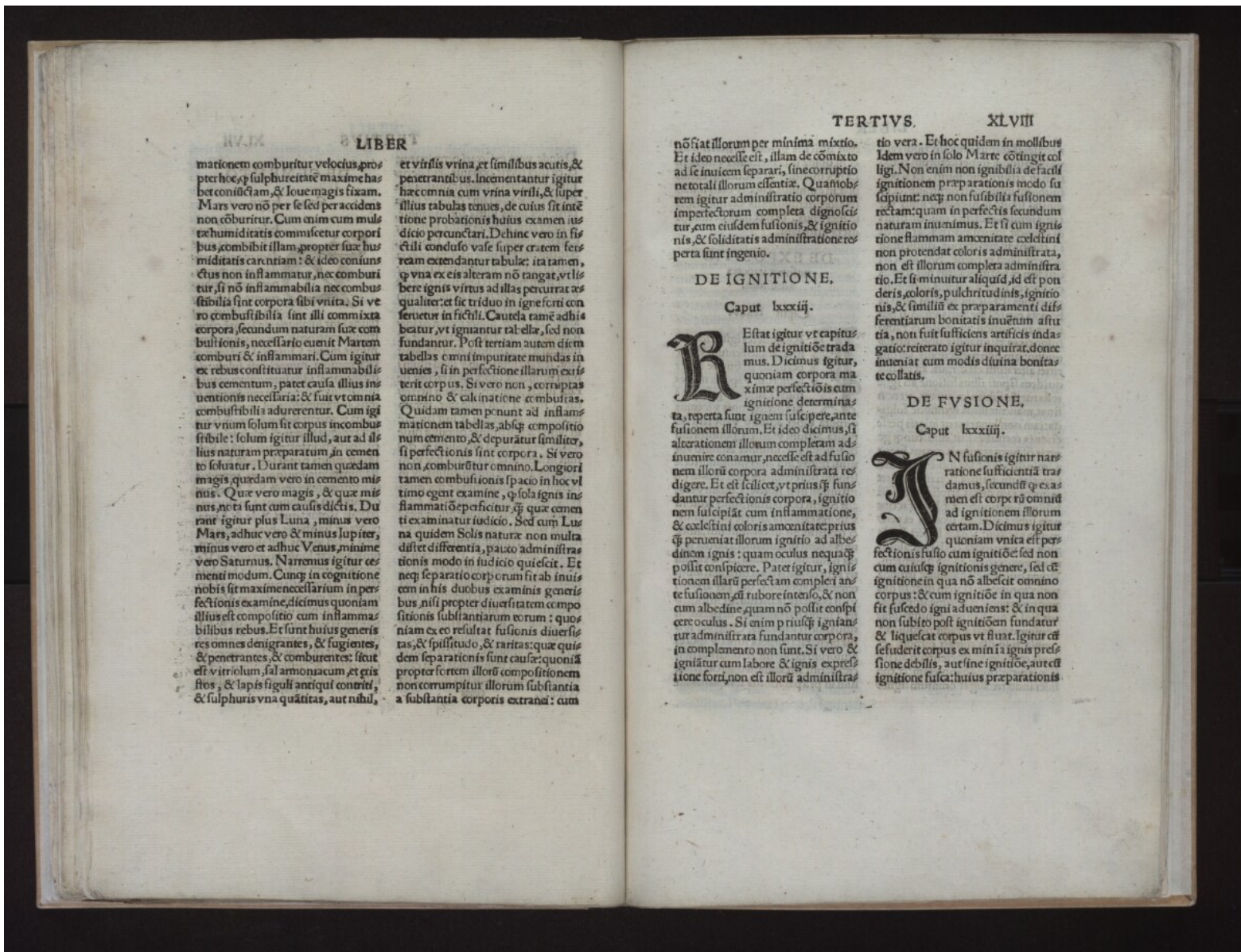
DE CEMENTO.

Caput lxxxij.

Deinde vero exsicari permittatur: & cū sicca fuerit, ponatur illud de cuius intentione est tollere huius examen in fouca dictam: & super illam carbones ignis fortis succendantur, & super faciē examinabilis suffletur corpus, donec fundatur. Quo fuso, Saturni partem post partem projiciamus in illud, & super illud suffletur cum flamma fortis ignitionis. Et dicitur videtur illud agitatum, & moueri motu cōuulsionis forti, non est purum. Expecta igitur, donec totum euascat plumbum. Quod si euaueris, & non cesserit illius motus, non est depuratum. Iterato igitur super illud plumbum projice, & super illius faciē iterato suffla, donec plumbum separatur. Quod si non quiescit, iterato plumbi protectionem & sufflationem in illius faciē projice, quousq̄ quiescat, & videas illud mundum & clarum in superficie sua. Post hoc vero carbones aperit, et ignem dilipa, & in faciē eius aqua perfunde: hoc enim perfecte examinatum inuenies. Et si quandoq̄ in sufflatione huius examenis vitrum proleceris, melius et perfectius depurabitur: quoniam sordes tollit, & illas inuiscat. Potest tamen loco vitri sal proijci, aut borax, aut alumen aliquod. Similiter & confici potest huius examen cineritę in crucibulo terreo, & in circuitu illius sufflari, & super faciē eius similiter, vt ceteriter conficitur examinandum. His igitur sufficienter narratis, ad cetera mei examen transeamus cum causis suis, & suis experientis manifestis & notis.

iximus igit, quod hęc corpora quędam magis, quędam vero minus, per ignis combustionem calcinationis modū: vt quę pluris sunt sulphuris quęritate cōbuftibilis continentia, magis: quę vero minus, minus. Quia Sol igitur inter cętera corpora minoris est sulphuris quantitate: ideo inter cętera omnia in mineralium corporum minime per ignis inflammationem comburitur. Luna vero post Solem inter omnia corpora reliqua minus est sulphuris quęritate participans: pluris autē q̄ Sol. Igitur minus potest secunda hoc inflammationis ignitionem temporis spacio longo tollere q̄ Sol, & res per consimilem comburentes naturam. Minus Venus: quia Sole & Luna pluris est sulphuris, & terreatas maioris: ideo minus inflammationem ignis tolerat. Iupiter vero minus Venere, plus vero Sole & Luna sulphur terreatas et terreatas participat: & ideo minus per inflammationem Venere comburitur: plus vero Sole & Luna Saturnus vero plus terreatas & sulphur terreatas per naturę in comixtio, ne seruauit, q̄ nunc dicta corpora: & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus, et per inflan-

LIBER

rationem comburitur velocius, propter hoc, quod sulphureitate maxime habet consistam, & loue magis fixam. Mars vero non per se sed per accidens non comburitur. Cum enim cum multae humiditatis commiscetur corporibus, combibit illam, propter suam humiditatis caritiam: & ideo coniungitur non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia nec combustibilia sint corpora sibi unita. Si vero combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturam suam comburuntur, necessario enim Martem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituitur inflammabilibus cementum, patet causa illius inventionis necessaria: & fuit ut omnia combustibilia adurerentur. Cum igitur unum solum sit corpus incombustibile: solum igitur illud, aut ad illius naturam preparatum, in cemento soluitur. Durant tamen quaedam magis, quaedam vero in cemento minus. Quae vero magis, & quae minus, nota sunt cum causis dictis. Durant igitur plus Luna, minus vero Mars, adhuc vero & minus Iupiter, minus vero et adhuc Venus, minime vero Saturnus. Naremus igitur cimenti modum. Cuius in cognitione nobis sit maxime necessarium in perfectionis examine, dicimus quoniam illius est compositio cum inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes, & fugientes, & penetrantes, & comburentes: sicut est vitriolum, sal armoniacum, et gristos, & lapis figuli antiqui conriti, & sulphuris una quantitas, aut nihil,

et viridis vrina, et similibus acutis, & penetrantibus. Incrementantur igitur haec omnia cum vrina viridis, & super illius tabulas tenues, de cuius sit intentione probationis huius examen iudicio percunctari. Dehinc vero in fictili conduso vase super craterem ferream extendantur tabulae: ita tamen, quod una ex eis alteram non tangat, ut libere ignis virtus ad illas percurrat aequaliter: et sic triduo in igne ferri conseruetur in fictili. Cautela tamen adhibeatur, ut igniantur talia, sed non fundantur. Post tertiam autem diem tabellas omni impuritate mundas inuenies, si in perfectione illarum exierit corpus. Si vero non, correptas omnino & calcinatione comburias. Quidam tamen penunt ad inflammationem tabellas, absque compositio num cemento, & depurantur similiter, si perfectionis sint corpora. Si vero non, comburuntur omnino. Longiori tamen combustionis spacio in hoc vitimo egent examine, quod sola ignis inflammatione perficitur, quae cimenti examinatur iudicio. Sed cum Luna quidem Solis naturae non multa distet differentia, pauco administrationis modo in iudicio quiescit. Et neque separatio corporum fit ab inueniunt in his duobus examinibus generibus, nisi propter diversitatem compositionis substantiarum eorum: quoniam ex eo resultat fusionis diversitas, & spissitudo, & raritas: quae quidem separationis sunt causae: quoniam propter ferream illorum compositionem non corrumpitur illorum substantia a substantia corporis extranei: cum

TERTIVS. XLVIII

non fiat illorum per minima mixtio. Et ideo necesse est, illam de composito ad se invicem separari, sine corruptio ne totali illorum essentiae. Quamobrem igitur administratio corporum imperfectorum completa dignoscitur, cum eiusdem fusionis, & ignitionis, & soliditatis administrationes perfecta sunt ingenio.

DE IGNITIONE.

Caput lxxxiiij.

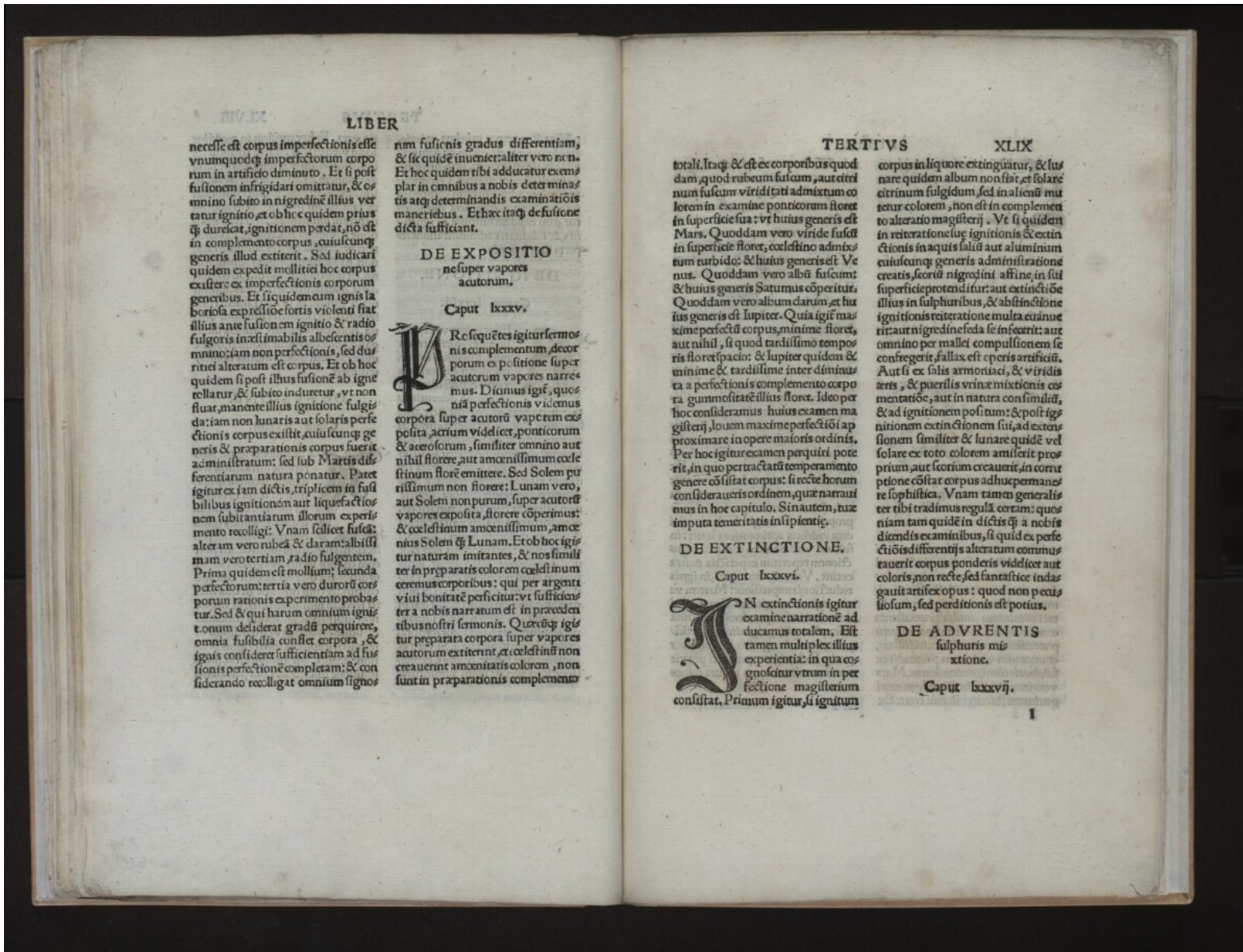
Restat igitur ut capitulum de ignitione tradamus. Dicimus igitur, quoniam corpora maxime perfectioris cum ignitione determinata, reperta sunt ignem suscipere, ante fusionem illorum. Et ideo dicimus, si alterationem illorum completam ad inuenire conamur, necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est scilicet, ut prius quam fundantur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum inflammatione, & celestini coloris amoenitate: prius quam perveniat illorum ignitio ad albedinem ignis: quam oculus nequaquam possit conspiciere. Patet igitur, ignitionem illarum perfectam completi ante fusionem, cum rubore intenso, & non cum albedine, quam non possit conspiciere oculus. Si enim priusquam igniantur administrata fundantur corpora, in complemento non sunt. Si vero & igniantur cum labore & ignis expressione, non est illorum administratio

vera. Et hoc quidem in mollibus Idem vero in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitionem preparationis modo suscipiunt: neque non subtilia fusionem rectam: quam in perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione flammam amoenitate celestini non protendat coloris administrata, non est illorum completa administratio. Et si inuenitur aliquid, id est ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis, & similitum ex preparamenti diverserentiarum bonitatis inueniuntur astutia, non fuit sufficiens artificis indagatio: reiterato igitur inquirat, donec inueniat cum modis divinae bonitatis collatis.

DE FUSIONE.

Caput lxxxiiij.

In fusionis igitur narratione sufficientiam tradamus, secundum quod ex amoenitate est corpus omnium ad ignitionem illorum certam. Dicimus igitur quoniam unita est perfectionis fusio cum ignitione: sed non cum cuiusque ignitionis genere, sed cum ignitione in qua non albetur omnino corpus: & cum ignitione in qua non fit fusio igni adueniens: & in qua non subito post ignitionem fundatur & liquecat corpus ut fuit. Igitur esse se fuderit corpus ex minima ignis expressione debilis, aut sine ignitione, aut est ignitione fusca: huius preparationis

LIBER

necesse est corpus imperfectionis esse unumquodque imperfectorum corporum in artificio diminuto. Et si post fusionem infrigidari omittatur, & omnino subito in nigredine illius vertatur ignitio, et ob hoc quidem prius quam durecat, ignitionem perdat, non est in complemento corpus, cuiuscumque generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitiei hoc corpus existeret ex imperfectionis corporum generibus. Et si quidem cum ignis laboriosa expressioe fortis violenti fiat illius ante fusionem ignitio & radio fulgoris inaccessibilis albescentis omnino; iam non perfectionis, sed duritiei alteratum est corpus. Et ob hoc quidem si post illius fusionem ab igne resellatur, & subito induretur, ut non fluat, manente illius ignitione fulgida; iam non lunaris aut solaris perfectionis corpus exiit, cuiuscumque generis & preparationis corpus fuerit administratum: sed sub Martis differentiarum natura ponatur. Paret igitur ex iam dictis, triplicem in subtilibus ignitionem aut liquefactionem substantiarum illorum experimento colligi: Vnam scilicet fusam alteram vero rubeam & daram; albidissimam vero tertiam, radio fulgentem. Prima quidem est mollium; secunda perfectiorum; tertia vero durorum corporum rationis experimento probatur. Sed & qui harum omnium ignitionum desiderat gradum perquirere, omnia subsidia consistat corpora, & ignis considerat sufficientiam ad fusionis perfectionem completam; & considerando recolligat omnium signos

LIBER

rum fuscis gradus differentiam, & sic quidem inuenietur aliter vero non. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus a nobis determinatis atque determinandis examinationis maneribus. Et haec itaque de fusione dicta sufficiant.

DE EXPOSITIO
ne super vapores acutorum.

Caput lxxxv.

Ressequentes igitur sermonis complementum decorporum expositione super acutorum vapores narremus. Dicimus igitur, quod non perfectionis vicinus corpora super acutorum vaporem exposita, acrium videlicet ponticorum & acerorum, similiter omnino aut nihil florere, aut amoenissimum caelestinum florere emittere. Sed Solem purissimum non florere: Lunam vero, aut Solem non purum, super acutorum vapores exposita, florere coperimus; & caelestinum amoenissimum, amoenius Solem quam Lunam. Et ob hoc igitur naturam imitantes, & nos similiter in preparatis colorem caelestinum ceremus corporibus: qui per argentum viui bonitatem perficitur: ut sufficienter a nobis narratum est in praecedentibus nostri sermonis. Quae cum igitur preparata corpora super vapores acutorum extiterint, et caelestinum non creauerint amoenitatis colorem, non sunt in preparationis complemento

TERTIVS XLIX

totali. Itaque & est ex corporibus quoddam, quod rubeum fuscum, aut citrinum fuscum viriditati admixtum colorem in examine ponticorum florere in superficie sua: ut huius generis est Mars. Quoddam vero viride fuscum in superficie florere, caelestino admixtum turbido: & huius generis est Venus. Quoddam vero albu fuscum; & huius generis Saturnus coperitur. Quoddam vero album clarum, et huius generis est Iupiter. Quia igitur maxime perfectum corpus, minime florere, aut nihil, si quod tardissimo temporis florere spacio: & Iupiter quidem & minime & tardissime inter diminuta a perfectionis complemento corpora gummositate illius florere. Ideo per hoc consideramus huius examen magisterij Iouem maxime perfectum apud proximum in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen perquiri poterit, in quo pertractati temperamento genere consistat corpus: si recte horum consideraueris ordinem, quae narramus in hoc capitulo. Sin autem, tunc imputa temeritatis insipientie.

DE EXTINCTIONE.

Caput lxxxvi.

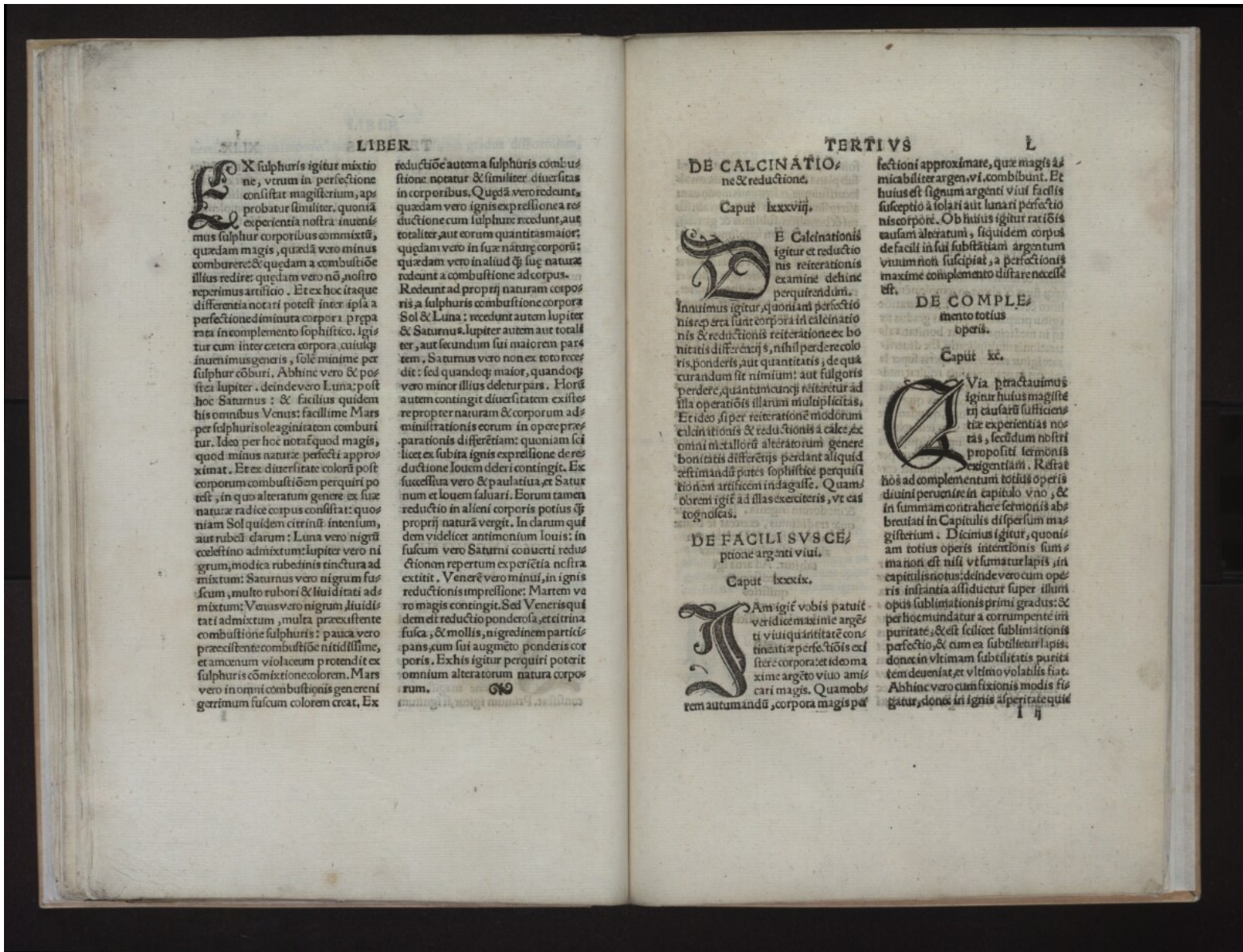
In extinctionis igitur examine narratione adducamus totalem. Est tamen multiplex illius experientia: in qua cognoscitur vtrum in perfectione magisterium consistat. Primum igitur, si ignitum

corpus in liquore extinguatur, & lunare quidem album non fiat, et solare citrinum fulgidum, sed in alienum mutetur colorem, non est in complemento alteratio magisterij. Ut si quidem in reiteratione ignitionis & extinctionis in aquis salis aut aluminium cuiuscumque generis administratione creatis, scorium nigredini affine in sui superficie protenditur: aut extinctioe illius in sulphuribus, & ab extinctione ignitionis reiteratione multa euaduerit: aut nigredine secula se infecerit: aut omnino per mallei compulsionem se confregerit, fallax est operis artificij. Aut si ex salis armoniaci, & viridis teris, & puerilis urinae mixtionis cementatione, aut in natura consimili, & ad ignitionem positum: & post ignitionem extinctionem sui, ad extensionem similiter & lunare quidem vel solare ex toto colorem amisit proprium, aut scorium creauerit, in corruptione consistat corpus adhuc permansere sophistica. Vnam tamen generaliter tibi tradimus regulam certam: quoniam tam quidem in dictis quam a nobis dictis examinibus, si quid ex perfectis differentijs alteratum commutauerit corpus ponderis videlicet aut coloris, non recte, sed fantastice indagaui artifex opus: quod non peius liosum, sed perditionis est potius.

DE ADVRENTIS sulphuris mixtione.

Caput lxxxvij.

1

LIBER TERTIUS

LX sulphuris igitur mixtio ne, vtrum in perfectione consistat magisterium, apud probatur similiter. quonia experientia nostra inuenit mus sulphur corporibus commixtum, quedam magis, quedam vero minus comburere: & quedam a combustione illius redire: quedam vero non, nostro reperimus artificio. Et ex hoc itaque differentia notari potest inter ipsa perfectione in inaura corpori preparata in complemento philosophico. Igitur cum inter cetera corpora, cuiusque inuenimus generis, sole minime per sulphur comburi. Abhinc vero & posita iupiter. deinde vero Luna; post hoc Saturnus; & facillius quidem his omnibus Venus: facillime Mars per sulphuris oleagineitatem comburitur. Ideo per hoc nota quod magis, quod minus nature perfecti approximant. Et ex diversitate colorum post corporum combustionem perquiri potest, in quo alteratum genere ex sua nature radice corpus consistat: quoniam Sol quidem citrinus intantum, aut ruber clarum: Luna vero nigrum celestino admixtum: iupiter vero nigrum, modica rubedinis tinctura admixtum: Saturnus vero nigrum fuscum, multo rubori & luteitati admixtum: Venus vero nigrum luteitati admixtum, multa preexistente combustionis sulphuris: pauca vero preexistente combustionis nitidissime, et amicum violaceum protendit ex sulphuris commixtione colorem. Mars vero in omni combustionis genere nigerrimum fuscum colorem creat. Ex

reductione autem a sulphuris combustionem notatur & similiter diversitas in corporibus. Quedam vero redeunt, quedam vero ignis expressione reductione cum sulphure redeunt, aut totaliter, aut eorum quantitas maior: quedam vero in sua nature corpori: quedam vero in aliud quod sue nature redeunt a combustionis ad corpus. Redeunt ad propriam naturam corporis a sulphuris combustionem corpora Sol & Luna: redeunt autem iupiter & Saturnus. iupiter autem aut totaliter, aut secundum sui maiorem partem, Saturnus vero non ex toto redeunt: sed quandoque maior, quandoque vero minor illius deletur pars. Horum autem contingit diversitatem existere repropert naturam & corporum ad preparationis differentiam: quoniam scilicet ex subita ignis expressione de reductio louem dederit contingit. Ex successu vero & paulatim, et Saturnum et louem saluari. Eorum tamen reductio in alieni corporis potius est propriam naturam vergit. In clarum quidem videlicet antimonium louis: in fuscum vero Saturni conuerti reductio nam reperit experientia nostra extitit. Venerem vero minus, in ignis reductionis impressione: Martem vero magis contingit. Sed Veneris quidem demum reductio ponderosa, et citrina fusca, & mollis, nigredinem participans, cum sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorum natura corporum.

TERTIUS

DE CALCINATIONE & REDUCTIONE.

Capitulum lxxviii.

DE Calcinationis igitur et reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum. Inuenimus igitur, quoniam perfectio huiusmodi sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione ex bonitatis differentijs, nihil perdere coloris, ponderis, aut quantitatis, de qua curandum sit nimium: aut fulgoris perdere, quantumcumque reuertitur ad illa operatiois illarum multiplicitas. Et ideo si per reiterationem modorum calcinationis & reductionis a calore omni metallo alteratorum genere bonitatis differentijs perdat aliquid estimandum patet philosophice perquiri non artificem indagasse. Quamobrem igitur ad illas exerciteris, ut eas cognoscas.

DE FACILISVSCEPTIOAE ARGENTI VIUI.

Capitulum lxxix.

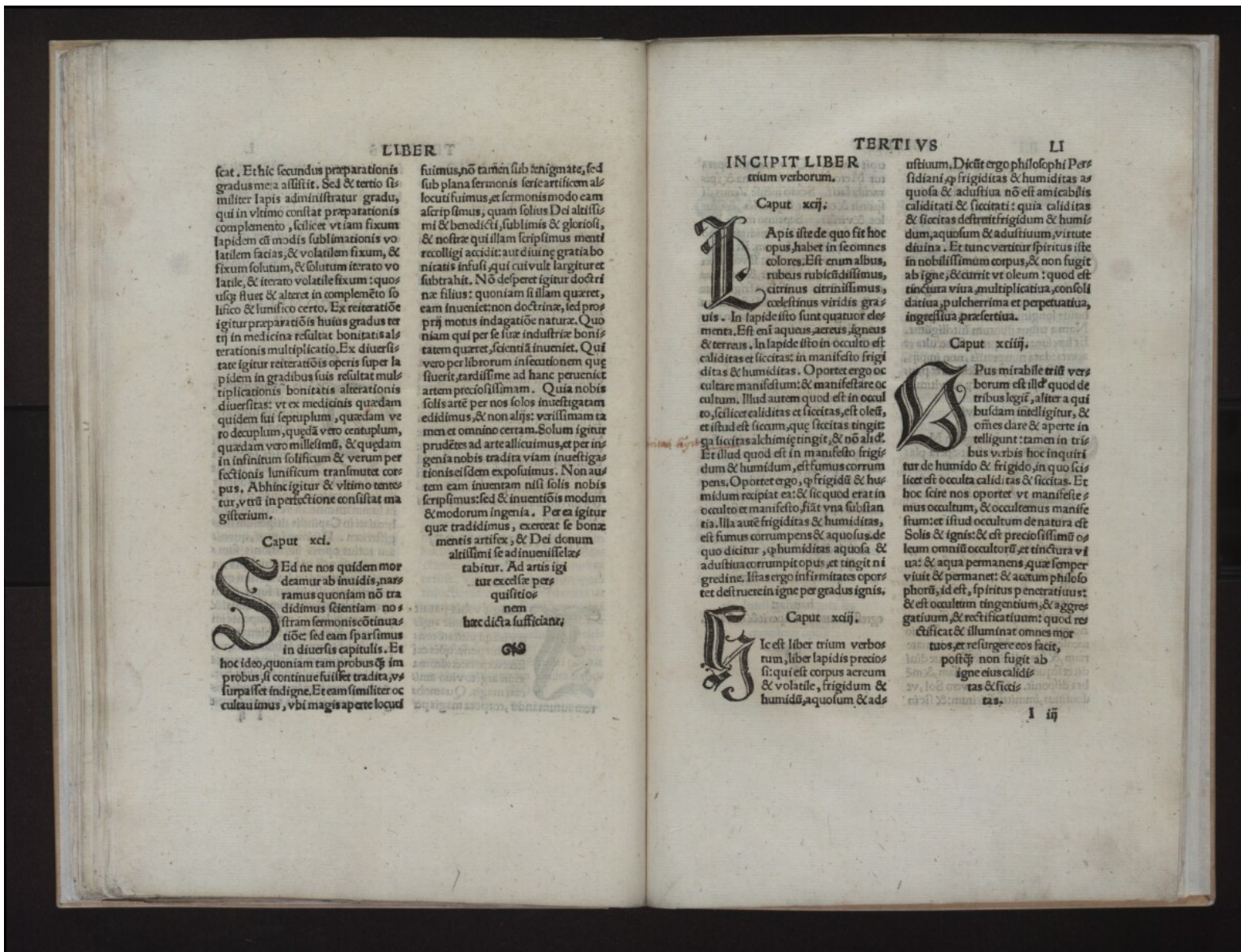
Am igitur vobis patuit veridice maxime argenti viui quantitate consistente perfectionis exister corpora: et ideo maxime argenti viui amari magis. Quamobrem autumandum, corpora magis per

fectioni approximare, que magis amicaliter argenti viui comburant. Et huius est signum argenti viui facillius susceptio a solari aut lunari perfectionis corpori. Ob huius igitur rationis causam alteratum, siquidem corpus de facillius in sui substantiam argentum inueniunt suscipiat, a perfectionis maxime complemento distare necesse est.

DE COMPLEMENTO TOTIUS OPERIS.

Capitulum lxx.

Via pertractauimus igitur huius magisterij causam sufficientem experientia nostra, secundum nostrum propositum sermonis argenti viui. Restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in summam contrahere sermonis abbreviat in Capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa non est nisi vltima tur lapis, in capitulis notus: deinde vero cum operis instantia assidetur super illum operis sublimationis primi gradus: & per hoc emundatur a corruptente in puritate, & est scilicet sublimationis perfectio, & cum ea subleuetur lapis, donec in vltima subtilitatis puritatem deueniat, et vltimo volatilis fiat. Abhinc vero cum fixationis modis fixatur, donec in ignis asperitate quiet

LIBER T

fecit. Et hic secundus preparationis gradus meae afflavit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradus, qui in ultimo constat preparationis complemento, scilicet ut iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatililem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iterato volatile, & iterato volatile fixum: quousque fluat & alteret in complemento soluto & humifico certo. Ex reiteratione igitur preparationis huius gradus tertij in medicina resulat bonitas alterationis multiplicatio. Ex diversitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resulat multiplicationis bonitatis alterationis diversitas: ut ex medicinis quedam quidem sui septuplum, quedam vero decuplum, quedam vero centuplum, quedam vero millesimum, & quedam in infinitum solisium & verum perfectionis humificum transtinet corpus. Abhinc igitur & ultimo tenetur, ut in perfectione consistat magisterium.

Caput xci.

Sed ne nos quidem mordeamur ab invidis, narramus quoniam non tradidimus scientiam nostram sermonis continuae: sed eam sparsimus in diversis capitulis. Et hoc ideo, quoniam tam probus quam improbis si continue fuisset tradita, vix superasset indignum. Et eam similiter occultavimus, ubi magis aperte locuti

fuius, non tamen sub tenebris, sed sub plana sermonis serie artificem alio locuti fuimus, et sermonis modo eam ascripsimus, quam solus Dei altissimi & benedicti, sublimis & gloriosus, & nostrae qui illum scripsimus menti recolligi accidit: aut divinae gratia benedicenti insulsi, qui cui vult largitur et subtrahit. Non desperet igitur doctrinae filius: quoniam si illam quaerit, eam inveniet: non doctrinam, sed proprii motus indagatio naturae. Quoniam qui per se suae industrie bonitatem quaerit, scientiam inveniet. Qui vero per librorum inspectionem quaesiverit, rarissime ad hanc perveniet artem preciosissimam. Quia nobis solis arte per nos solos investigata edidimus, & non alijs: verissimam tamen et omnino certam. Solum igitur prudentes ad arte allucimus, et per ingenia nobis tradita viam investigacionis eidem exposuimus. Non autem eam inventam nisi solis nobis scripsimus: sed & inventiois modum & modorum ingenia. Per ea igitur quae tradidimus, exerceat se bonae mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinvenisse letabitur. Ad artis igitur excellentie perquisitionem haec dicta sufficiant.

TERTIUS

LI

INCIPIT LIBER TERTIUM

Caput xcij.

Lapis iste de quo fit hoc opus habet in se omnes colores. Est enim albus, rubeus rubicundissimus, citrinus citrinissimus, caelestinus viridis gravis. In lapide isto sunt quatuor elementa. Est enim aquosus, acreus, igneus & terreus. In lapide isto in occulto est caliditas et siccitas: in manifesto frigiditas & humiditas. Oportet ergo occultare manifestum: & manifestare occultum. Illud autem quod est in occulto, scilicet caliditas et siccitas, est oleum, et istud est siccum, quae siccitas tingit quae siccitas alchimie tingit, & non aliud. Et illud quod est in manifesto frigidum & humidum, est fumus corruptum pens. Oportet ergo, quod frigidum & humidum recipiat ea: & sic quod erat in occulto et manifesto, fiat una substantia. Illa autem frigiditas & humiditas, est fumus corruptum pens & aquosus. de quo dicitur, quod humiditas aquosa & adustiva corrumpit opus et tingit nigredine. Ista ergo infirmitates oportet destruere in igne per gradus ignis.

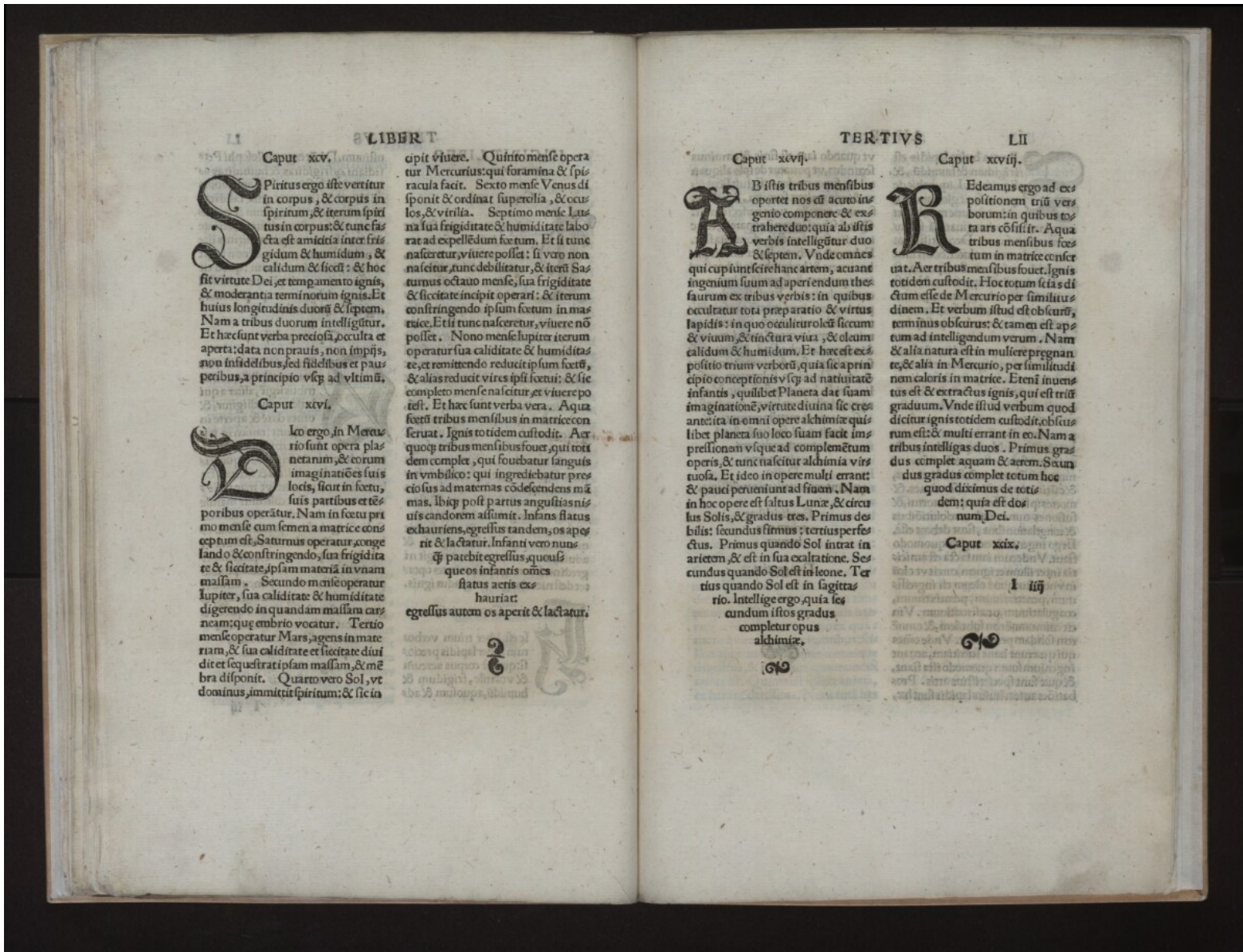
Caput xcij.

Lapis est liber trium verborum, liber lapidis preciosi: qui est corpus acreum & volatile, frigidum & humidum, aquosum & ad-

ustivum. Dicit ergo philosophi Petrus sicut, quod frigiditas & humiditas aquosa & adustiva non est amicitabilis caliditati & siccitati: quia caliditas & siccitas destruit frigidum & humidum, aquosum & adustivum, virtute divina. Et tunc vertitur spiritus iste in nobilissimum corpus, & non fugit ab igne, & currit ut oleum: quod est tinctura viva, multiplicativa, consolidativa, pulcherrima et perpetua, ingressiva praesertiva.

Caput xcij.

Pus mirabile trius verborum est illud quod de tribus legitur, altera qui turbidam intelligitur, & omnes dare & aperte intelligunt: tamen in tribus verbis hoc inquirunt de humido & frigido, in quo licet est occulta caliditas & siccitas. Et hoc scire nos oportet ut manifestemus occultum, & occultum manifestum: et istud occultum de natura est Solis & ignis: & est preciosissimum & leum omnium occultorum, et tinctura viva: & aqua permanens quae semper vivit & permanet: & actum philosophorum, id est, spiritus penetrativus: & est occultum tingentium, & aggregativum, & rectificativum: quod rectificat & illuminat omnes mortuos, et resurgere eos facit, postquam non fugit ab igne eius caliditate & siccitate.

LIBERT

Caput xcv. Spiritus ergo iste vertitur in corpus, & corpus in spiritum, & iterum spiritus in corpus: & tunc facta est amicitia inter frigidum & humidum, & calidum & siccum: & hoc fit virtute Dei, et temperamento ignis, & moderantia terminorum ignis. Et huius longitudinis duorum & septem. Nam a tribus duorum intelligitur. Et haec sunt verba preciosa, occulta et aperta: data non pravis, non impijs, non infidelibus, sed fidelibus et pauperibus, a principio usque ad ultimum.

Caput xvi.

Deo ergo in Mercurio sunt opera planetarum, & eorum imaginationes suis locis, sicut in foetu, suis partibus et temporibus operatur. Nam in foetu primo mense cum semen a matrice conceptum est, Saturnus operatur, conglans & constringendo, sua frigiditate & siccitate, ipsam materiam in unam massam. Secundo mense operatur Iupiter, sua caliditate & humiditate digerendo in quandam massam carnis: quae embrio vocatur. Tertio mense operatur Mars, agens in materiam, & sua caliditate et siccitate dividit et sequestrat ipsam massam, & membra disponit. Quarto vero Sol, ut dominus, immittit spiritum: & sic in

LIBERT

opit vivere. Quinto mense operatur Mercurius: qui foramina & spiracula facit. Sexto mense Venus disponit & ordinat superflua, & casualia, & virilia. Septimo mense Luna sua frigiditate & humiditate laborat ad expellendum foetum. Et si tunc nasceretur, vivere posset: si vero non nasceretur, tunc debilitatur, & iterum Saturnus octavo mense, sua frigiditate & siccitate incipit operari: & iterum constringendo ipsum foetum in matris utero. Et si tunc nasceretur, vivere non posset. Nono mense Iupiter iterum operatur sua caliditate & humiditate, et remittendo reducit ipsum foetum, & alias reducit vires ipsi foetui: & sic completo mense nascitur, et vivere potest. Et haec sunt verba vera. Aqua facta tribus mensibus in matrice conservatur. Ignis totidem custodit. Aer quoque tribus mensibus fovet, qui totidem complex, qui fovetur sanguis in umbilico: qui ingrediebatur precioso ad maternam descendens matris, hinc post partus angustias matris candorem assumit. Infans status exhaustiens, egreditur tandem, os aperit & lactatur. Infanti vero nunc quod parvulus egreditur, quocumque quoque infantis omnes status aeris ex hauriat: egreditur autem os aperit & lactatur.

TERTIVS LII

Caput xxvij.

Haec istis tribus mensibus oportet nos esse acro ingenio componere & extrahere duo: quia ab istis verbis intelliguntur duo & septem. Unde omnes qui cupiunt scire hanc artem, acuant ingenium suum ad aperiendum thesaurum ex tribus verbis: in quibus occultatur tota praeparatio & virtus lapidis: in quo occultatur oleum succum & vinum, & tractura viua, & oleum calidum & humidum. Et haec est expositio trium verborum, quia sic a principio conceptionis usque ad natiuitatem infantis, quilibet Planeta dat suam imaginationem, virtute divina sic creata anteita in omni opere alchimiae quilibet planeta suo loco suam facit impressionem usque ad complementum operis, & tunc nascitur alchimia virtuosus. Et ideo in opere multi errant: & pauci perveniunt ad finem. Nam in hoc opere est saltus Lunae, & circuitus Solis, & gradus tres. Primus debilis: secundus firmus: tertius perfectus. Primus quando Sol intrat in arietem, & est in sua exaltatione. Secundus quando Sol est in leone. Tertius quando Sol est in sagittario. Intellige ergo, quia secundum istos gradus completur opus alchimiae.

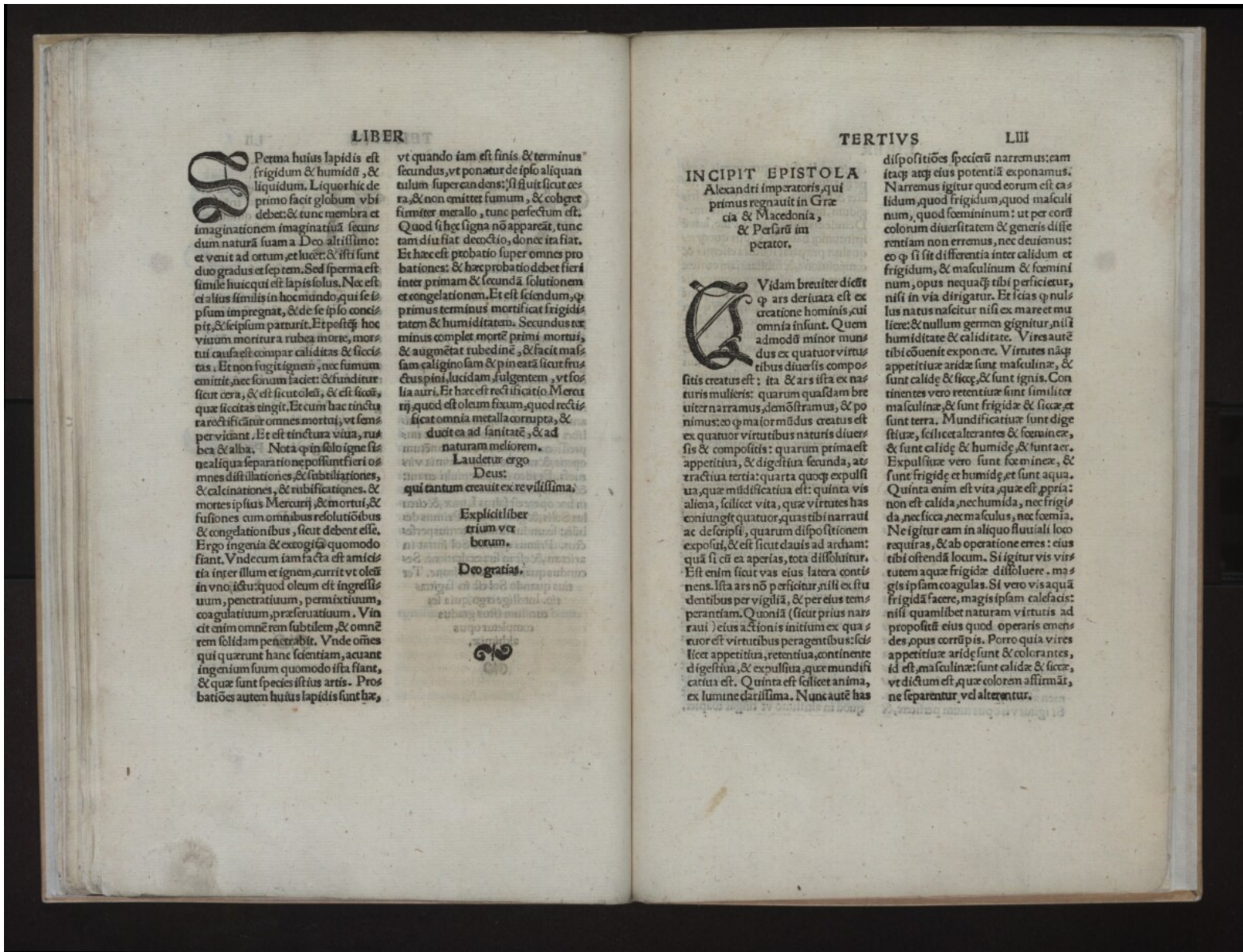
Caput xxvij.

Eademus ergo ad expositionem nostram verborum: in quibus tracta ars consistit. Aqua tribus mensibus fovetur in matrice conservatur. Aer tribibus mensibus fovet. Ignis totidem custodit. Hoc totum factum esse de Mercurio per similitudinem. Et verbum istud est obcurum, terminus obcurus: & tamen est apertum ad intelligendum verum. Nam & alta natura est in muliere pregnantem, & alta in Mercurio, per similitudinem caloris in matrice. Et tunc inventus est & extractus ignis, qui est trius graduum. Unde illud verbum quod dicitur ignis totidem custodit, obcurum est: & multi errant in eo. Nam a tribus intelligas duos. Primus gradus complet aquam & aerem. Secundus gradus complet totum hoc quod diximus de totis gradibus: quia est dominus Dei.

Caput xix.

Caput xix. I. Intellige ergo, quia secundum istos gradus completur opus alchimiae.

LIBER

Sperma huius lapidis est frigidum & humidum, & liquidum. Liquor hic de primo facit globum ubi debet: & tunc membra et imaginationem imaginatua secundum naturam suam a Deo altissimo: et venit ad ortum, et lucet: & isti sunt duo gradus et septem. Sed sperma est simile huic qui est lapis solus. Nec est ei alius similis in hoc mundo, qui se ipsum impregnat, & de se ipso concipit, & se ipsum parurit. Et postquam hoc vitium mortura rubea morit, mortui causa est compar caliditas & siccitas. Et non fugit ignem, nec fumum emittit, nec sonum facit: & funditur sicut cera, & est sicut oleum, & est sicca, quae siccitas tingit. Et cum hac tinctura roboratur omnes mortui, ut semper pervivant. Et est tinctura vitia, rubea & alba. Nota quod in solo igne sine aliqua separatione non possunt fieri omnes distillationes, & subtilizationes, & calcinationes, & subtilizationes. & mortus ipsius Mercurij, & mortui, & fusiones cum omnibus resolutionibus & congelationibus, sicut debent esse. Ergo ingenia & extorgenda quomodo fiant. Unde cum iam facta est amicitia inter illum et ignem, currit ut oleum in uno idem: quod oleum est ingressivum, penetrativum, permixtivum, coagulativum, preservativum. Vincit enim omnem rem subtilem, & omnem rem solidam penetrabit. Unde omnes qui quaerunt hanc scientiam, acuant ingenium suum quomodo ista fiant, & quae sunt species istius artis. Probationes autem huius lapidis sunt haec,

vt quando iam est finis & terminus secundus, vt ponatur de ipso aliqua tulum super candens: si sicut sit cetera, & non emittet fumum, & coheret sicut mercurio, tunc perfectum est. Quod si haec signa non appareant, tunc tam diu fiat deocho, donec ita fiat. Et haec est probatio super omnes probationes: & haec probatio debet fieri inter primam & secundam solutionem et congelationem. Et est sciendum, quod primus terminus mortificat frigiditatem & humiditatem. Secundus terminus complet mortem primam mortui, & augmetat tubedine, & facit massam caliginosam & pinetam sicut fructus spinis, lucidam, fulgentem, vt fossilia auri. Et haec est rectificatio Mercurij, quod est oleum fixum, quod rectificat omnia metalla corrupta, & adducit ad sanitatem, & ad naturam meliorem.

Laudetur ergo Deus: qui tantum creavit ex re vilissima, & explici liber trium verborum.

Deo gratias.

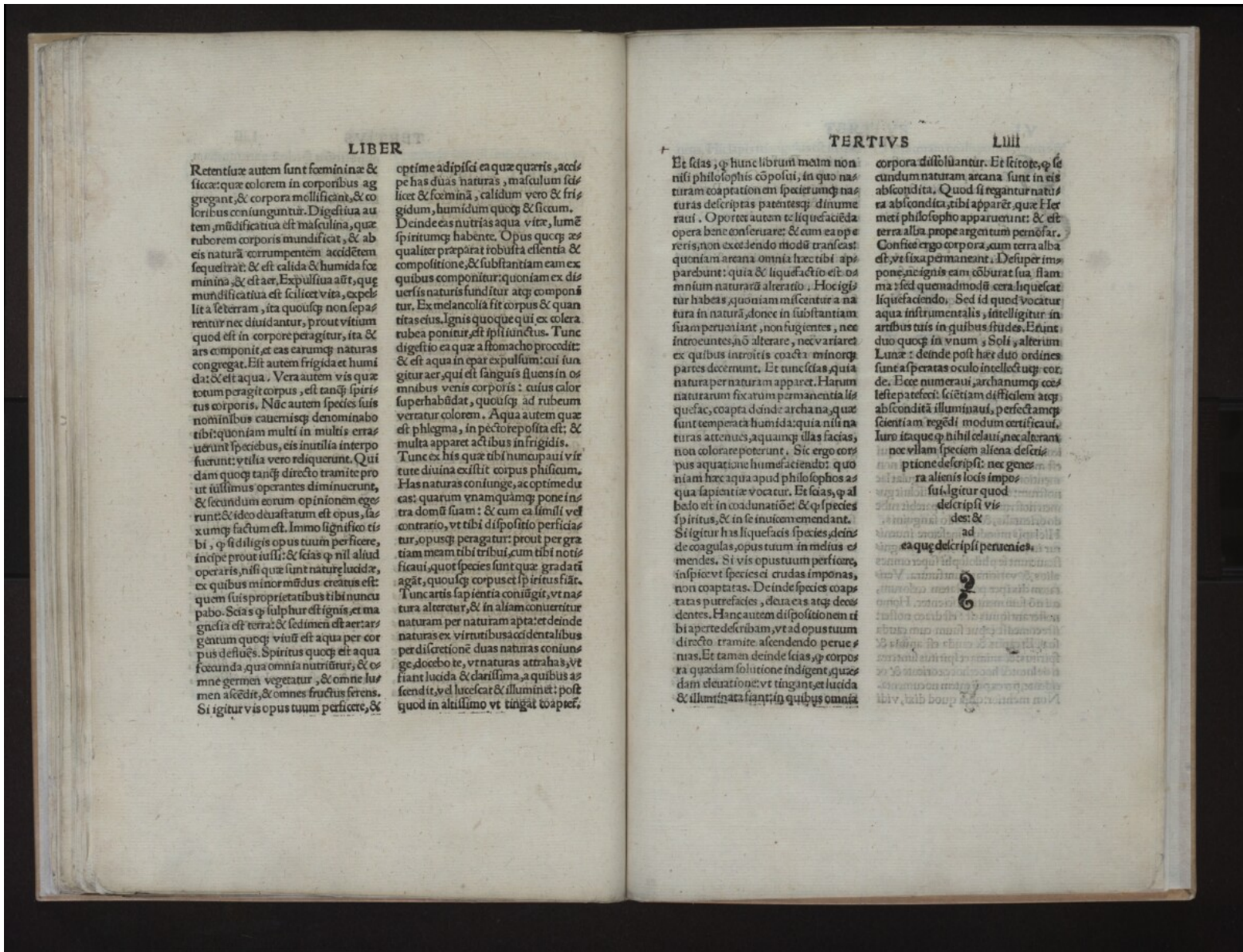
TERTIVS

LIII

INCIPIT EPISTOLA
Alexandri imperatoris, qui primus regnavit in Graecia & Macedonia, & Perlarum imperator.

Quidam breuiter dicit quod ars deriuata est ex creatione hominis, cui omnia insunt. Quem admodum minor mundus ex quatuor virtutibus diuersis compositus creatus est: ita & ars ista ex naturis mulieris: quarum quasdam breuiter narraui, demonstramus, & ponimus: eo quod maius mundus creatus est ex quatuor virtutibus naturis diuersis & compositis: quarum prima est appetitua, & digestiua secunda, & tractiua tertia: quarta quoque expulsiua, quae mundificatiua est: quinta vis aliena, scilicet vita, quae virtutes has coniungit quatuor, quas tibi narraui ac descripsi, quarum dispositionem exposui, & est sicut clavis ad ardam: qua si cui ex aperias, tota dissoluitur. Est enim sicut vas eius latera continentis. Ista ars non perficitur, nisi ex studentibus per vigilia, & per eius temperantiam. Quonia (sicut prius narraui) eius actionis initium ex quatuor est virtutibus peragentibus: scilicet appetitua, retentua, continente & digestiua, & expulsiua, quae mundificatiua est. Quinta est scilicet anima, ex lumine clarissima. Nunc autem has

dispositiones specierum narraui: tam itaque atque eius potentiam exponamus. Narraui igitur quod eorum est calidum, quod frigidum, quod masculinum, quod foemininum: ut per eorum colorum diuersitatem & generis differentiam non erremus, nec deuenimus: eo quod si sit differentia inter calidum et frigidum, & masculinum & foemininum, opus nequaquam tibi perficietur, nisi in via dirigitur. Et scias quod nullus natus nascitur nisi ex mare et muliere: & nullum germen gignitur, nisi humiditate & caliditate. Vires autem tibi conuenit exponere. Virtutes namque appetituae aridae sunt masculinae, & sunt calidae & siccae, & sunt ignis. Continentes vero retentuae sunt similiter masculinae, & sunt frigidae & siccae, & sunt terra. Mundificatiuae sunt digestiuae, scilicet alterantes & foemineae, & sunt calidae & humidae, & sunt aer. Expulsiuae vero sunt foemineae, & sunt frigidae et humidae, & sunt aqua. Quinta enim est vita, quae est propria: non est calida, nec humida, nec frigida, nec sicca, nec masculina, nec foemina. Ne igitur cum in aliquo fluuiali loco requiras, & ab operatione erres: eius tibi ostendam locum. Si igitur vis virtutem aquae frigidae dissoluere, magis ipsam coagulas. Si vero vis aquam frigidam facere, magis ipsam calefacis: nisi quamlibet naturam virtutis ad propositum eius quod operaris emendes, opus corruptis. Porro quia vires appetituae aridae sunt & colerantes, id est masculinae: sunt calidae & siccae, vt dictum est, quae colorem affirmant, ne separentur, vel alterentur.

LIBER

Retenturae autem sunt foeminae & siccatae: quae colorem in corporibus aggregant, & corpora mollescunt, & coloribus confunduntur. Digestiva autem, mundificativa est masculina, quae ruborem corporis mundificat, & ab eis naturam corruptentem aciditatem sequestrat: & est calida & humida foemina, & est aer. Expulsiva autem, quae mundificativa est scilicet vita, expellit a se terrena, ita quousque non separantur nec dividantur, prout vitium quod est in corpore peragitur, ita & ars componit et eas earumque naturas congregat. Est autem frigida et humiditas: & est aqua. Vera autem vis quae totum peragit corpus, est tanquam spiritus totus corporis. Nunc autem species suis nominibus cauemusque denominabo tibi: quoniam multi in multi errant uerunt speciebus, eis inutilia interposuerunt: utilia uero reliquerunt. Qui dam quousque tanquam directio tramite prout iustissimus operantes diminuerunt, & secundum eorum opinionem egerunt: & deo deus factum est opus, iam xumque factum est. Immo significo tibi, quod si diligis opus tuum perficere, incipe prout iusti: & scias quod nil aliud operaris, nisi quae sunt naturae lucidae, ex quibus minor mundus creatus est: quem suis proprietatibus tibi nunc pabo. Scias quod sulphur est ignis, et magister est terra: & sedimen est aer: ars genum quousque uisus est aqua per corpus defluens. Spiritus quousque est aqua fecunda, quae omnia nutritur, & omne germen vegetatur, & omne lumen accedit, & omnes fructus ferens. Si igitur vis opus tuum perficere, &

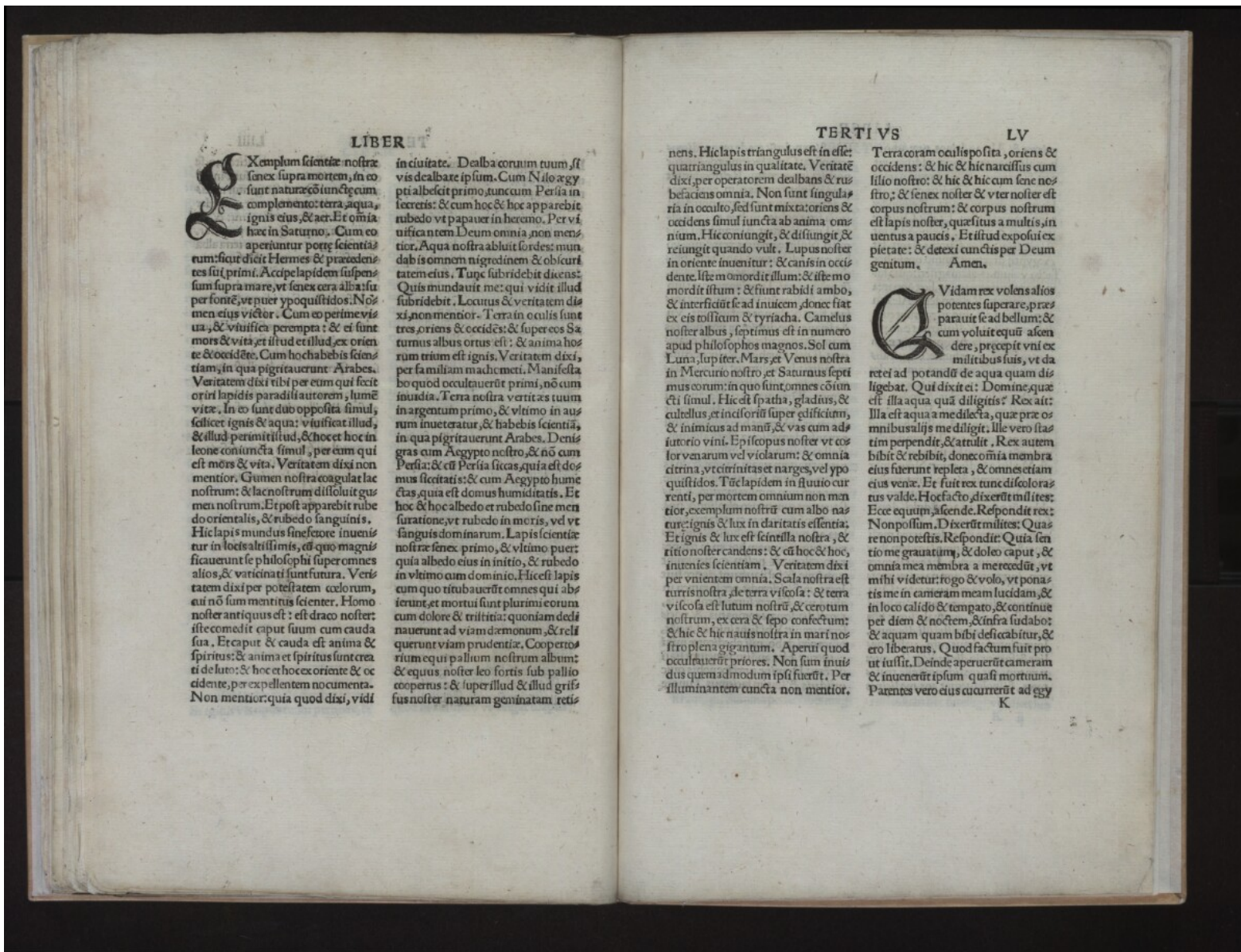
optime adipisci ea quae queris, accipe has duas naturas, masculinam scilicet & foeminam, calidam uero & frigidam, humidam quousque & siccam. Deinde eas nutritas aqua uisus, lumine spiritumque habente. Opus quousque qualiter praeparat robusta essentia & compositione, & substantiam eam ex quibus componitur: quoniam ex diversis naturis funditur atque componitur. Ex melancholia fit corpus & quantitas eius. Ignis quousque qui ex colera rubea ponitur, est ipsi iunctus. Tunc digestio ea quae a stomacho procedit: & est aqua in epar expulsiva: cui sua gignit aer, qui est sanguis fluens in os omnibus uenis corporis: cuius calor superhabundat, quousque ad rubrum uertatur colorem. Aqua autem quae est phlegma, in pecciore posita est: & multa apparet actibus in frigidis. Tunc ex his quae tibi nunc pavi uisus tute diuina existit corpus phisicum. Has naturas coniunge, ac optime duce eas: quarum unamquamque pone in terra domum suam: & cum ea simili uel contrario, ut tibi dispositio perficiatur, opusque peragatur: prout per gratiam meam tibi tribui, cum tibi notis ficui, quot species sunt quae gradatim agant, quousque corpus et spiritus fiat. Tunc artis sapientia coniugit, ut natura alteretur, & in aliam conuertitur naturam per naturam apta: et deinde naturas ex uirtutibus accidentalibus per discretionem duas naturas coniunge. Decebo te, ut naturas attrahas, ut fiant lucida & clarissima, a quibus ascendit, uel luceat & illuminet: post quod in altissimo uel tingat coarctat.

TERTIVS

Liiii

Et scias, quod hunc librum meum non nisi philosophis composui, in quo naturam coaptationem praeterquam naturas descriptas patentesque dinumeravi. Oportet autem te liquefacienda opera bene conseruare: & cum ea opereris, non excedendo modum transcast: quoniam arena omnia haec tibi appaerebunt: quia & liquefactio est omnium naturarum alteratio. Hoc igitur habes, quoniam miscetur a natura in natura, donec in substantiam suam pertendant, non fugientes, nec introeuntes, non alterare, nec uariare ex quibus introitis coacta minorque partes decernunt. Et tunc scias, quia natura per naturam apparet. Harum naturarum fixarum permanentia liquefac, coapta deinde archana, quae sunt temperata humida: quia nisi naturas attenuas, aequamque illas facias, non colorare poterunt. Sic ergo corpus aquatione humefaciendum: quoniam hac aqua apud philosophos aqua sapientiae uocatur. Et scias, quod albedo est in coadunatione: & quod species spiritus, & in se inuicem emendant. Si igitur his liquefacis species, deinde de coagulas, opus tuum in melius emendes. Si uis opus tuum perficere, inspicere ut species ei crudas imponas, non coaptatas. Deinde species coaptatas putrefacias, deinde eis atque decedentes. Hanc autem dispositionem tibi aperte describam, ut ad opus tuum directio tramite ascendendo peruenias. Et tamen deinde scias, quod corpora quaedam solutione indigent, quaedam eleuatione: ut tingant, et lucida & illuminata hanc in quibus omnia

corpora dissoluantur. Et scitote, quod secundum naturam arcana sunt in eis abscondita. Quod si regantur naturae absconditae, tibi apparet, quae Hermeti philosopho apparuerunt: & est terra alba, prope argentum penosar. Confiteo ergo corpora, cum terra alba est, ut fixa permanent. Desuper impone, ac ignis eam coiburat sua flamma, ut quae quomodo cera liquefacit liquefaciendo. Sed id quod uocatur aqua instrumentalis, intelligitur in artibus tuis in quibus studes. Eius duo quousque in unum, Soli, alterum Lunae: deinde post haec duo ordines sunt a se peratas oculo intellectusque corde. Haec numerari, archanumque coeleste patefecit. Scitiam difficilem atque absconditam illuminaui, perfectamque scientiam regendi modum certificaui. Iuro itaque quod nihil celauit, nec alterant in hoc uiam speciem altera describam: nec generum in alienis locis imponas. Si igitur quod descripsi uisus, non in alienis locis imponas, sed in ea que descripsi peruenies.

LIBER III

Lexemplum scientie nostre sanex supra mortem, in eo sunt natura omnium cum complemento: terra, aqua, ignis eius, & aer. Et omnia haec in Saturno. Cum eo aperiantur portae scientiarum: sicut dicit Hermes & praecedentes sui primi. Accipelapidem suspensum supra mare, vt senex cera alba: su per fonte, vt puer ypoquiltidos. Nomen eius victor. Cum eo perime vis uis, & vti uisica perempta: & ei sunt mors & vita et illud ex oriente & occidente. Cum hoc habebis scientiam, in qua pigratauerunt Arabes. Veritatem dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradisi autorem, hunc vitae. In eo sunt duo opposita simul, scilicet ignis & aqua: vti uisicat illud, & illud perimit illud, & hoc et hoc in leone coniuncta simul, per eum qui est mors & vita. Veritatem dixi non mentior. Gumen nostra coagulat lac nostrum: & lac nostrum dissoluit gumen nostrum. Et post apparet rubedo orientalis, & rubedo sanguinis. Hic lapis mundus sine febre inuenitur in locis altissimis, eo quo magnificauerunt philosophi super omnes alios, & variati sunt futura. Veritatem dixi per potestatem caelorum, qui non sum mentis scienter. Homo noster antiquus est: est draco noster: iste comedit caput suum cum cauda sua. Et caput & cauda est anima & spiritus: & anima et spiritus sunt creati de luto: & hoc et hoc ex oriente & occidente, per expellentem non cumentia. Non mentior: quia quod dixi, vidi

in ciuitate. De alba corum tuum, si vis dealbare ipsum. Cum Nilo aegypti albecit primo, iuncum Persia in feceris: & cum hoc & hoc apparet rubedo vt papauer in hercano. Per vti uisicatem Deum omnia non mentior. Aqua nostra abluat sordes: mundabit omnem nigredinem & obcuritatem eius. Tupe subridebit dicens: Quis mundauit me: qui vidit illud subridebit. Locutus & veritatem dixi, non mentior. Terra in oculis sunt tres, oriens & occidens: & super eos Saturnus albus ortus est: & anima horum trium est ignis. Veritatem dixi, per familiam machmeti. Manifesta bo quod occultauerit primi, non cum inuidia. Terra nostra veritates tuum in argentum primo, & vltimo in aurum inueteratur, & habebis scientiam, in qua pigratauerunt Arabes. Dentis gras cum Aegypto nostro, & non cum Persia: & est Persia sicca, quia est domus siccitatis: & cum Aegypto humectas, quia est domus humiditatis. Et hoc & hoc albedo et rubedo sine mensuratione, vt rubedo in meris, vel vt sanguis dominarum. Lapis scientie nostre senex primo, & vltimo puer: quia albedo eius in initio, & rubedo in vltimo cum dominio. Hic est lapis cum quo titubauerit omnes qui abierunt, et mortui sunt plurimi eorum cum dolore & tristitia: quoniam dedit nauerunt ad viam demonum, & reliquerunt viam prudentiae. Cooperterium equi pallium nostrum album: & equus noster leo fortis sub pallio cooperus: & super illud & illud griffus noster naturam geminatam retis

TERTIUS

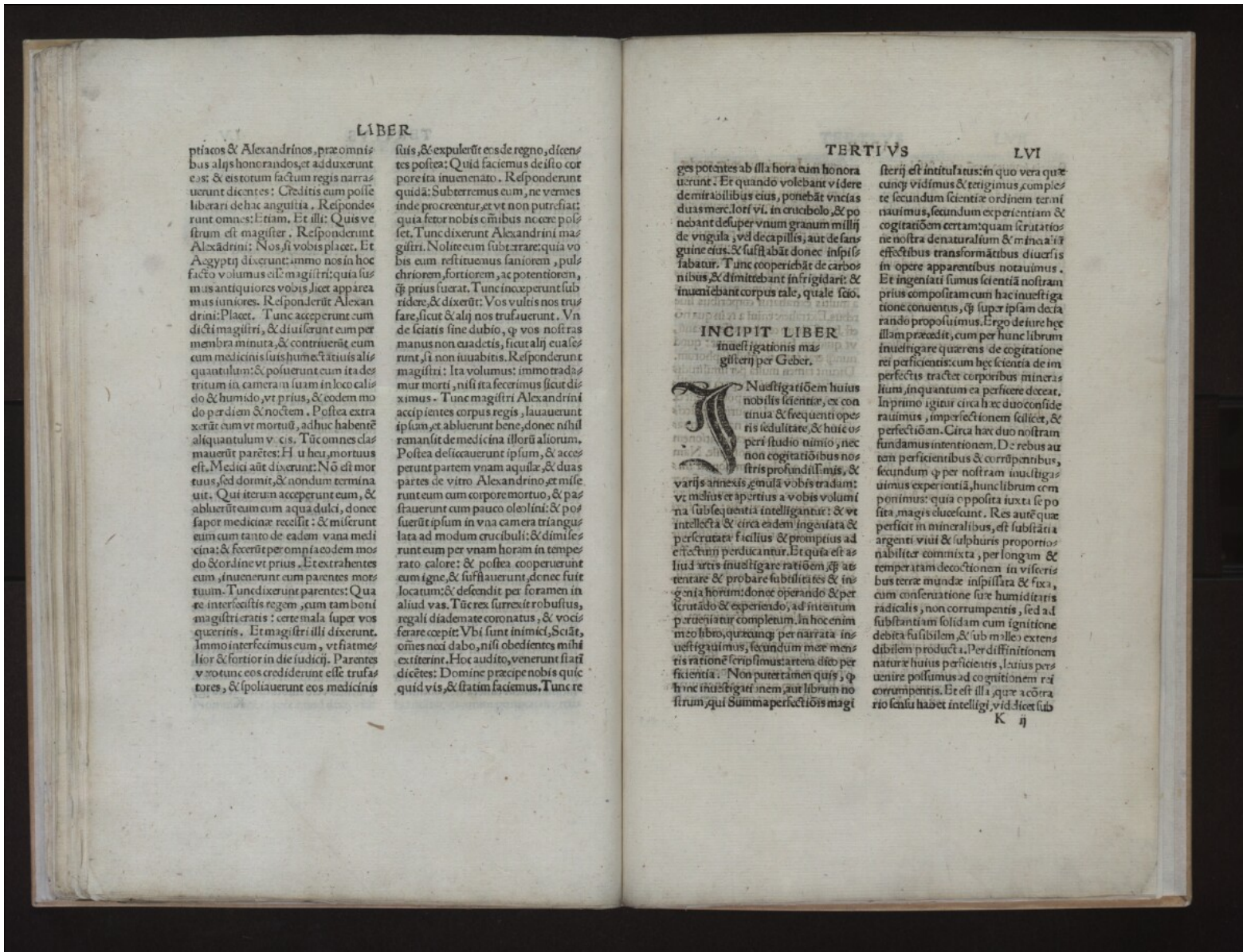
LV

nens. Hic lapis triangulus est in esse: quadrangulus in qualitate. Veritatem dixi, per operatorem dealbans & rubefaciens omnia. Non sunt singularia in occulto, sed sunt mixta: oriens & occidens simul iuncta ab anima omnium. Hic coniungit, & disiungit, & reiuungit quando vult. Lupus noster in oriente inuenitur: & canis in occidente. Iste mordit illum: & iste mordit istum: & sunt rabuli ambo, & interficiunt se ad inuicem, donec fiat ex eis tolliam & tyriacha. Camelus noster albus, septimus est in numero apud philosophos magnos. Sol cum Luna, iupiter, Mars, et Venus nostra in Mercurio nostro, et Saturnus septimus eorum: in quo sunt omnes coelum est simul. Hic est spatha, gladius, & culellus, et in cisorii super glificium, & inimicus ad manus, & vas cum ad iutorio vini. Episcopus noster vt eos for venarum vel viclarum: & omnia citrina, vt citrinitas et narges, vel ypoquiltidos. Tunc lapidem in fluuio currenti, per mortem omnium non mentior, exemplum nostrum cum albo nate: ignis & lux in claritatis essentia. Et ignis & lux est scintilla nostra, & ritio noster candens: & est hoc & hoc, inuenies scientiam. Veritatem dixi per vniuentem omnia. Scala nostra est turris nostra, de terra viscosa: & terra viscosa est lutum nostrum, & cerotum nostrum, ex cera & sepo confectum: & hic & hic nauis nostra in mari nostro plena gigantum. Aperui quod occultauerit priores. Non sum inuidus quem admodum ipsi fuerit. Per illuminantem cuncta non mentior.

Terra coram oculis posita, oriens & occidens: & hic & hic natus cum lilio nostro: & hic & hic cum senex nostro: & senex noster & vter noster est corpus nostrum: & corpus nostrum est lapis noster, quae sitis a multis, inuentus a paucis. Et sitis exposui ex pietate: & detexi cunctis per Deum genitum. Amen.

Vidam rex volens alios potentes superare, praeparauit se ad bellum, & cum voluit equum ascendere, praecipit vni ex militibus suis, vt daret ei ad potandum de aqua quam disligebat. Qui dixit ei: Domine, quae est illa aqua quam diligitis? Rex ait: Illa est aqua a me dilecta, quae praesens omnibus alijs me diligit. Ille vero statim perpendit, & attridit. Rex autem bibit & rebibit, donec omnia membra eius fuerunt repleta, & omnes etiam eius venae. Et fuit rex tunc discoloratus valde. Hoc factum dixerunt milites: Ecce equum ascende. Respondit rex: Non possum. Dixerunt milites: Quare non potestis? Respondit: Quia sentio me grauatum, & doleo caput, & omnia mea membra a mercedunt, vt mihi videntur: rogo & volo, vt ponas tuis me in cameram meam lucidam, & in loco calido & tempato, & continue per diem & noctem, & infra sudabo: & aquam quam bibi desicabitur, & ero liberatus. Quod factum fuit prout iussit. Deinde aperuerit cameram & inuenit ipsum quasi mortuum. Parentes vero eius curauerunt ad egyptum.

K

LIBER

ptiacos & Alexandrinos, p[er] omnis
bus alijs honorandos, et adduxerunt
eos: & eistorum factum regis narra-
uerunt dicentes: Credis eum posse
liberari de hac angustia. Respon-
derunt omnes: Etiam. Et illi: Quis ve-
strum est magister. Responderunt
Alexandrini: Nos, si vobis placet. Et
Aegyptij dixerunt: Immo nos in hoc
facto volumus esse magistri: quia su-
mus antiquiores vobis, licet appa-
mus iuniores. Responderunt Alexan-
drini: Placet. Tunc acceperunt cum
dicti magistri, & diuiserunt eum per
membra minuta, & contriuerunt eum
cum medicinis suis humectatiuis alijs
quantulum: & posuerunt eum ita des-
tritum in camera lutam in loco cali-
do & humido, vt prius, & eodem mo-
do per diem & noctem. Postea extra-
xerunt eum vt mortuum, adhuc habentem
aliquantulum vitae. Tunc omnes clas-
mauerunt parietes: Huiusmodi mortuus
est. Medici autem dixerunt: Non est mor-
tuus, sed dormit, & nondum termina-
uit. Qui iterum acceperunt eum, &
abluerunt eum cum aqua dulci, donec
sapor medicinae recessit: & miserunt
eum cum tanto de eadem vana medi-
cina: & fecerunt per omnia eodem mo-
do & ordine vt prius. Et extrahentes
eum, inuenerunt eum parentes morsu-
um. Tunc dixerunt parentes: Quare
interfecistis regem, cum tam boni
magistri eratis: certe mala super vos
queritis. Et magistri illi dixerunt,
Immo interfecimus eum, vt fiat melior
& fortior in die iudicij. Parentes
vultum eos crediderunt esse tristes,
& spoliauerunt eos medicinis

suis, & expulserunt eos de regno, dicen-
tes postea: Quid facimus de isto cor-
pore ita inueniato. Responderunt
quidam: Subterremus eum, ne vermes
inde procreentur, et vt non putrefiat:
quia fetor nobis omnibus nocere possit.
Tunc dixerunt Alexandrini magis-
tri. Nolite eum subterrare: quia vo-
bis eum restituemus saniores, pul-
chriorem, fortiorem, ac potentiorum,
q[uam] prius fuerat. Tunc inceperunt sub-
ridere, & dixerunt: Vos vultis nos trus-
fare, sicut & alij nos truserunt. Vnde
de sciatis sine dubio, q[uod] vos nostras
manus non euadatis, sicut alij euas-
erunt, nisi non iuuabitis. Responderunt
magistri: Ita volumus: immo tradamur
morti, nisi ita fecerimus sicut dix-
imus. Tunc magistri Alexandrini
accipientes corpus regis, lauauerunt
ipsum, et abluerunt bene, donec nihil
remaneret de medicina illorum aliorum.
Postea destituerunt ipsum, & acce-
perunt partem vnam aquila, & duas
partes de vitro Alexandrino, et mise-
runt eum cum corpore mortuo, & pas-
sauerunt eum cum pauco oleo lini: & pos-
sauerunt ipsum in vna camera triangula
ad modum crucibuli: & dimises-
runt eum per vnam horam in temper-
ato calore: & postea cooperuerunt
eum igne, & sustinuerunt, donec fuit
locutum: & descendit per foramen in
aliud vas. Tunc rex surrexit robustus,
regali diademate coronatus, & vocis
ferare cepit: Vbi sunt inimici, Scia[n]t,
omnes nos dabo, nisi obediens mihi
extiterit. Hoc audito, venerunt statim
dicentes: Domine precipe nobis quic-
quid vis, & statim faciemus. Tunc re-

TERTIVS

LVI

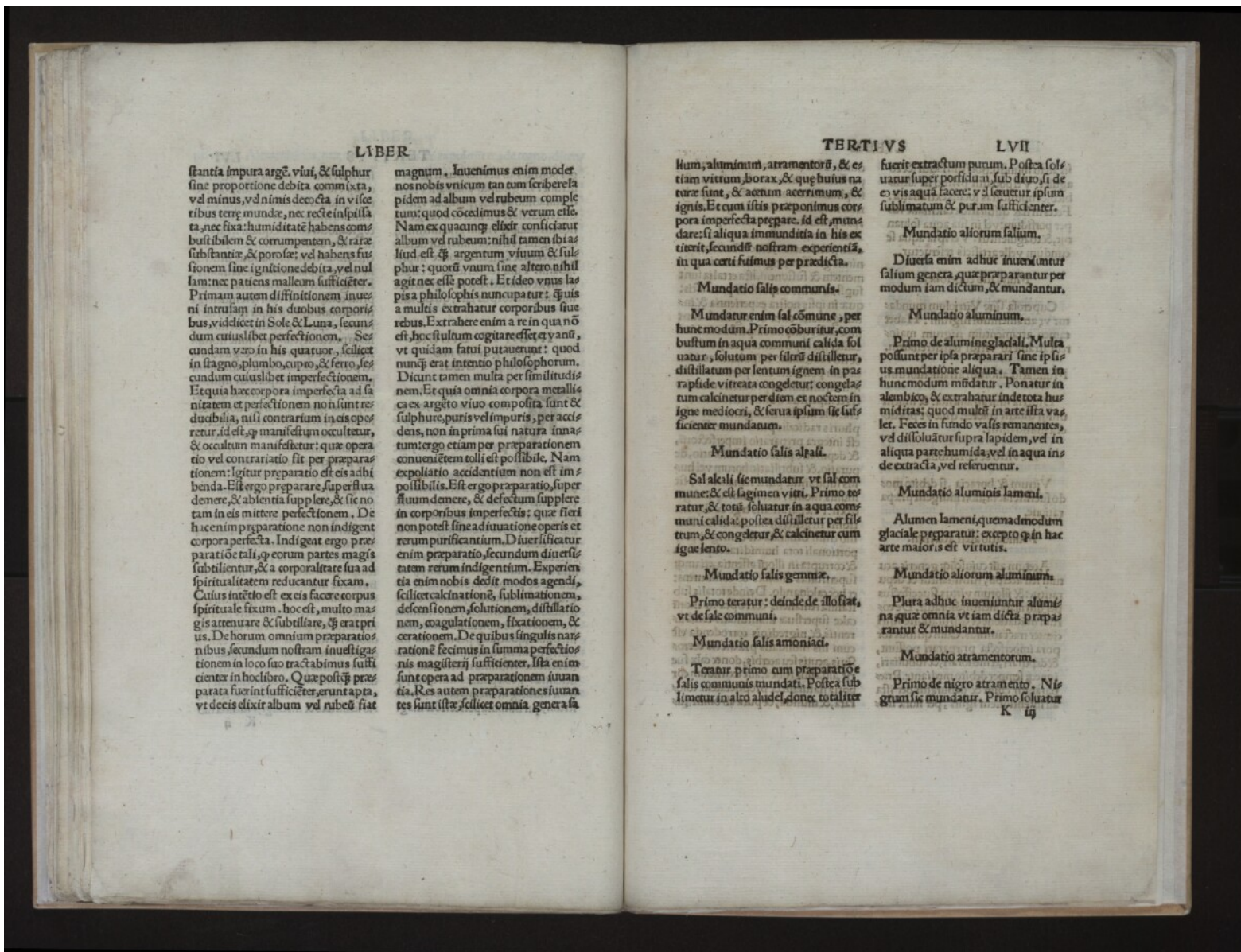
ges potentes ab illa hora cum honora-
uerunt: Et quando volebant videre
de mirabilibus eius, ponebant vinctas
duas m[en]suras, l[ib]ras vii. in crucibulo, & po-
nebant de super vnum grauum millij
de vngula, vel de capillis, aut de fano
guine eius, & sustinuerunt donec insp[er]-
fabatur. Tunc cooperiebant de carbo-
nibus, & dimittebant in frigidarij: &
inueniebant corpus tale, quale scio.

INCIPIT LIBER

INuestigationis magistri
gesti per Geber. **I**nuestigationem huius
nobilitatis, ex con-
tinua & frequenti ope-
ris fidelitate, & huius-
modi studio nimio, nec
non cogitationibus nos-
tris profundissimis, &
varijs annexis, gemula vobis tradam:
vt melius et apertius a vobis volumi-
na subsequenter intelligantur: & vt
intellecta & circa eadem ingenua &
perferata fidelius & promptius ad-
eas, cum perducantur. Et quia est az-
ludicij inuestigare rationem, q[uod] as-
tentare & probare subtilitates & in-
genia horum: donec operando & per-
scrutando & experiendo, ad intentum
perueniantur completum. In hoc enim
meo libro, quicquid per narrata in-
uestigauimus, secundum more mens-
ris ratione scripsimus: attem dico per-
ficiencia. Non putet tamen quis, q[uod]
hinc inuestigari nem aut librum no-
strum, qui summam perfectiois magi-

sterij est intitulatus: in quo vera que-
cunq; vidimus & tetigimus, comple-
te secundum scientie ordinem termi-
nauimus, secundum experientiam &
cogitationem certam, quam scrutatos
ne nostra de naturalium & mineralium
effectibus transformantibus diuersis
in opere apparentibus notauimus.
Et ingeniatum sumus scientia nostram
prius compositam cum hac inuestiga-
tione conueniens, q[uod] super ipsam de-
clarando proposuimus. Ergo de iure hec
illam precedit, cum per hunc librum
inuestigare querens de cogitatione
rei perfectiois: cum hęc scientia de im-
perfectis tractet corporibus minerali-
um, in quantum ea perficere deceat.
In primo igitur circa haec duo conside-
rauimus, imperfectionem salicem, &
perfectioem. Circa haec duo nostram
fundamus intentionem. De rebus au-
tem perfectiois & corruptiois,
secundum q[uod] per nostram inuestiga-
uimus experientiam, hunc librum com-
ponimus: quia opposita iuxta se po-
sita, magis elucescant. Res autem quae
perficit in mineralibus, est substantia
argenti viui & sulphuris proportio-
nabiliter commixta, per longam &
temperatam decoctionem in visceris
bus terrae mundae inspissata & fixa,
cum conseruatione sive humiditatis
radicalis, non corruptiois, sed ad
substantiam solidam cum ignitione
debita subtilis, & sub melleo exten-
sibilem producta. Per diffinitionem
naturae huius perfectiois, lauis per-
uenire possumus ad cognitionem rei
corruptiois. Et est illa, quae a contra-
rio sensu habet intelligi, videlicet sub-

K ij

LIBER

stantia impura argē. vini, & sulphur sine proportione debita commixta, vel minus, vel nimis decocta in visceribus terrę mundat, nec recte inspissata, nec fixa: humiditatē habens commutabilem & corruptentem, & rare substantiæ, & porosæ; vel habens fusionem sine ignitione debita, vel nullam: nec patiens malleum sufficiter. Primam autem diffinitionem inueni intrinseci in his duobus corporibus, videlicet in Sole & Luna, secundum cuiuslibet perfectionem. Secundam vero in his quatuor, scilicet in ligno, plumbo, cupro, & ferro, secundum cuiuslibet imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad fixitatem et perfectionem non sunt reductibilia, nisi contrarium in eis operetur, id est, quod occultum oculo datur, & occultum manifestetur: quæ operatio vel contrariatio fit per preparationem: igitur preparatio est eis adhibenda. Est ergo preparatio, superflua demere, & absentia supplere, & sic notam in eis mittere perfectionem. De hæc enim preparatione non indigent corpora perfecta. Indigent ergo preparatio tali, quæ eorum partes magis subtilentur, & a corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum. hoc est, multo magis attenuare & subtiliare, quæ erat prius. De horum omnium preparatio nibus, secundum nostram inuestigationem in loco suo tractabimus sufficienter in hoc libro. Quæ postquam preparata fuerint sufficienter, erunt apta, vel decess dixerit album vel rubeum fiat

magnum. Inuenimus enim moderos nobis vnicum tantum scribere lapidem ad album vel rubeum completum; quod cõcelimus & verum esse. Nam ex quacumque esset conficiatur album vel rubeum: nihil tamen sibi assidit est. Quod argentum vitium & sulphur: quorum vnum sine altero nihil agit nec esse potest. Et ideo vnus lapis a philosophis nuncupatur: quibus a multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim a re in qua non est, hoc stultum cogitare esset & vanum, vel quidam fatui putauerunt: quod nunquam erat intentio philosophorum. Dicunt tamen multa per similitudinem. Et quia omnia corpora metallica ex argenteo viuo composita sunt & sulphure, puris vel impuris, per accidens, non in prima sui natura innatum ergo etiam per preparationem conuenientem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibile. Est ergo preparatio, superfluum demere, & defectum supplere in corporibus imperfectis: quæ fieri non potest sine adiuuatione operis et rerum purificantium. Diuersificatur enim preparatio secundum diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet calcinationem, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem, coagulationem, fixationem, & cerationem. De quibus singulis narrationem fecimus in summa perfectionis magisterij sufficienter. Ista enim sunt opera ad preparationem iuuantia. Res autem preparationes iuuantes sunt istæ: scilicet omnia genera sa

TERTIUS

LVII

lum, aluminium, atramentorum, & etiam vitrum, borax, & que huius nature sunt, & acenum acerrimum, & ignis. Et cum istis præponimus corpora imperfecta preparare. Id est, mundare: si aliqua immunditia in his extiterit, secundum nostram experientiam, in qua certi sumus per prædicta.

Mundatio salis communis.
Mundatur enim sal commune, per hunc modum. Primo coëritur, combustum in aqua communi calida soluitur, solutum per filter distillatur, distillatum per lentum ignem in parapside vitrea congelatur; congelatum calcinetur per diem et noctem in igne mediocri, & serua ipsum sic sufficienter mundatum.

Mundatio salis alpi.
Sal alpi sic mundatur: vel sal commune: & est sagimen vitri. Primo teratur, & totum soluitur in aqua communi calida; postea distilletur per filter, & congelatur, & calcinetur cum igne lento.

Mundatio salis gemme.
Primo teratur: deinde de illo fiat, vel de sale communi.

Mundatio salis amoniaci.
Teratur primo cum preparatio de salis communis mundati. Postea sublimetur in alio aludel, donec totaliter

fuerit extractum purum. Postea soluitur super percolatum, sub dicto, si de eo vis aqua facere: vel seueretur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

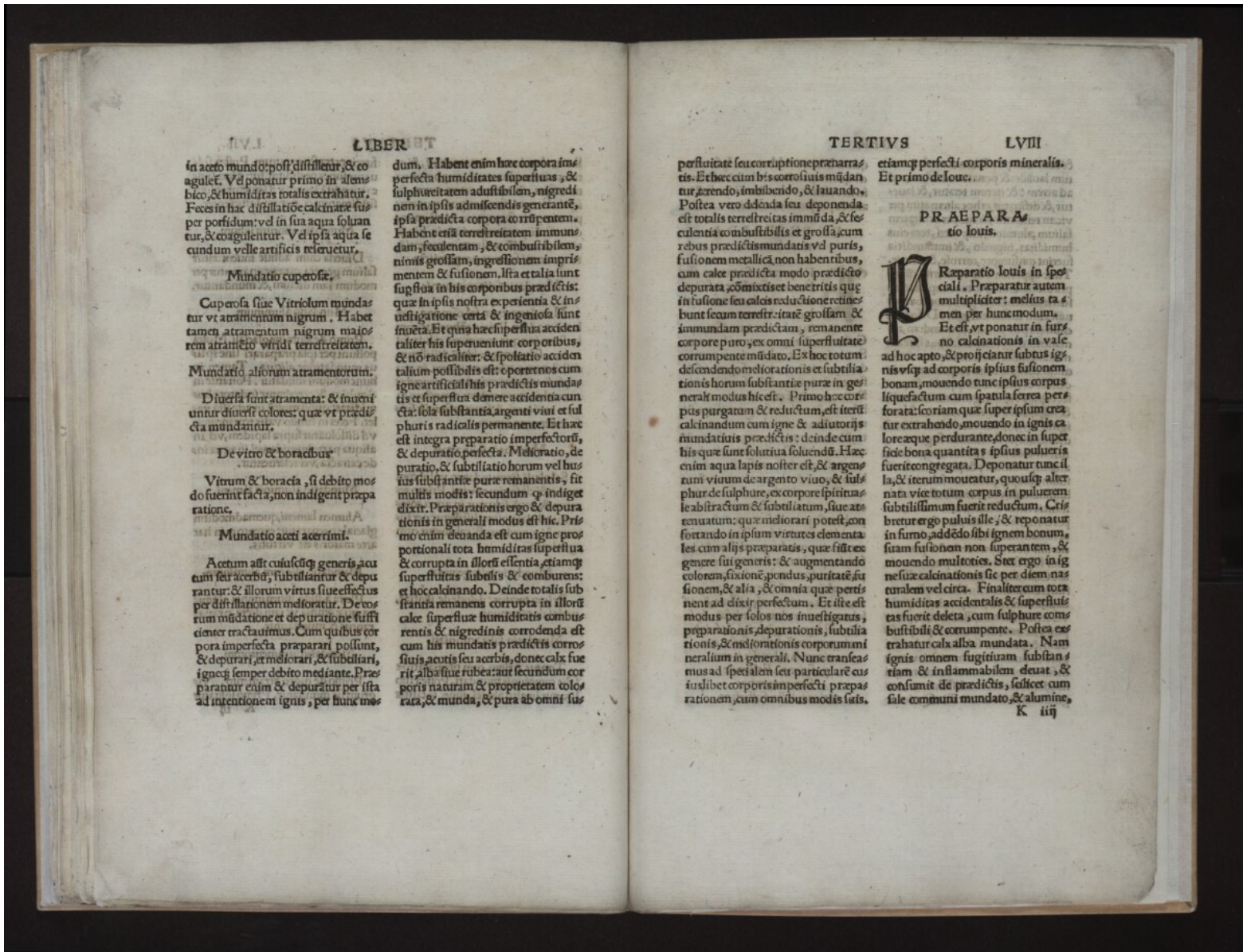
Mundatio aliorum salium.
Diuerfa enim adhuc inueniuntur salium genera, quæ preparantur per modum iam dictum, & mundantur.

Mundatio aluminium.
Primo de alumine glaciale. Multa possunt per ipsa preparari sine ipsis mundatione aliqua. Tamen in hunc modum mundatur. Ponatur in alembico, & extrahatur in detota humiditas; quod multum in arte ista valet. Feces in fundo vasis remanentes, vel distillatur supra lapidem, vel in aliqua parte humida, vel in aqua ins de extracta, vel referuntur.

Mundatio aluminis lameni.
Alumen lameni, quem ad modum glaciale preparatur: excepto quod in hac arte maioris est virtutis.

Mundatio aliorum aluminum.
Plura adhuc inueniuntur aluminum, quæ omnia vel iam dicta preparantur & mundantur.

Mundatio atramentorum.
Primo de nigro atramento. Nigrum sic mundatur. Primo soluitur

LIBER VI

in aceto mundo: possit distillare, & coagulare. Vel ponatur primo in alembico, & humiditas totalis extrahatur. Feces in hac distillatione calcinate sunt per porridum: vel in sua aqua solvantur, & coagulentur. Vel ipsa aqua secundum velle artificis reuertetur.

Mundatio cuperose.

Cuperosa siue Vitriolum mundatur ut atramentum nigrum. Habet tamen atramentum nigrum maiorem atramentum viridi terrefactam.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diversa sunt atramenta: & inveniuntur diversi colores: quae ut praedicta mundantur.

De vitro & boracibus.

Vitrum & boracia, si debito modo fuerint facta, non indigent preparatione.

Mundatio aceti acerrimi.

Acetum aut cuiuscumque generis acetum siue acerbis, subtiliatur & depurantur: & illorum virtus siue effectus per distillationem mesforatur. De eorum mundatione & depuratione sufficenter tractauimus. Cum quibus corpora imperfecta preparari possunt, & depurari, et meliorari, & subtiliari, ignemque semper debito mediante. Preparantur enim & depurantur per istam ad intentionem ignis, per hunc modum. Habent enim haec corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem, ipsa praedicta corpora corruptentem. Habent enim terrefactam immundam, feculentam, & combustibilem, nimis grossam, ingressionem imprimentem & fusionem. Ista et talia sunt superflua in his corporibus praedictis: quae in ipsis nostra experientia & investigatione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia haec superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter: & spoliatio accidentalium possibilis est: oportet nos cum igne artificiali his praedictis mundatis et superflua domere accidentia cumque: sola substantia argenti viui et sulphuris radicalis permanente. Et haec est integra preparatio imperfectorum, & depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, & subtiliatio horum vel huiusmodi substantiae purae remanentis, fit multis modis: secundum quod indiget dicitur. Preparationis ergo & depurationis in generali modus est hic. Primo enim deuidanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua & corrupta in illorum essentia, etiamque superfluitas subtilis & comburens: et hoc calcinando. Deinde totalis substantia remanens corrupta in illorum calce superfluae humiditatis comburentis & nigredinis praedictis corrosiuis acutis seu acerbis, donec calx fuerit alba siue rubea: aut secundum corporis naturam & proprietatem colorata, & munda, & pura ab omni superfluitate seu corruptione praeparatis. Et haec cum his corrosiuis mundatur, terendo, imbibendo, & lauando. Postea vero deuidenda seu deponenda est totalis terrefacta immunda, & feculentia combustibilis et grossa, cum rebus praedictis mundatis vel puris, fusionem metallicam non habentibus, cum calce praedicta modo praedicta depurata, commixtae bene tritis quae in fusione seu calce reductione retinebunt secum terrefactam grossam & immundam praedictam, remanente corpore puro, ex omni superfluitate corruptente mundato. Ex hoc totum descendendo meliorationis et subtiliationis horum substantiae purae in generali modus hic est. Primo haec corpus purgatum & reductum, est iterum calcinandum cum igne & adiutorijs mundatijs praedictis: deinde cum his quae sunt solutiva soluenda. Haec enim aqua lapidis noster est, & argentum viuum de argento viuo, & sulphur de sulphure, ex corpore spiritibus abstractum & subtiliatum, siue attenuatum: quae meliorari potest, confortando in ipsum virtutes elementales cum alijs praeparatis, quae sunt ex genere sui generis: & augmentando colorem, fixationem, pondus, puritatem, fusionem, & alia, & omnia quae pertinent ad dicitur perfectum. Et iste est modus per solos nos inuestigatus, preparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporum mineralium in generali. Nunc transeamus ad specialem seu particularem cuiuslibet corporis imperfecti praeparationem, cum omnibus modis suis.

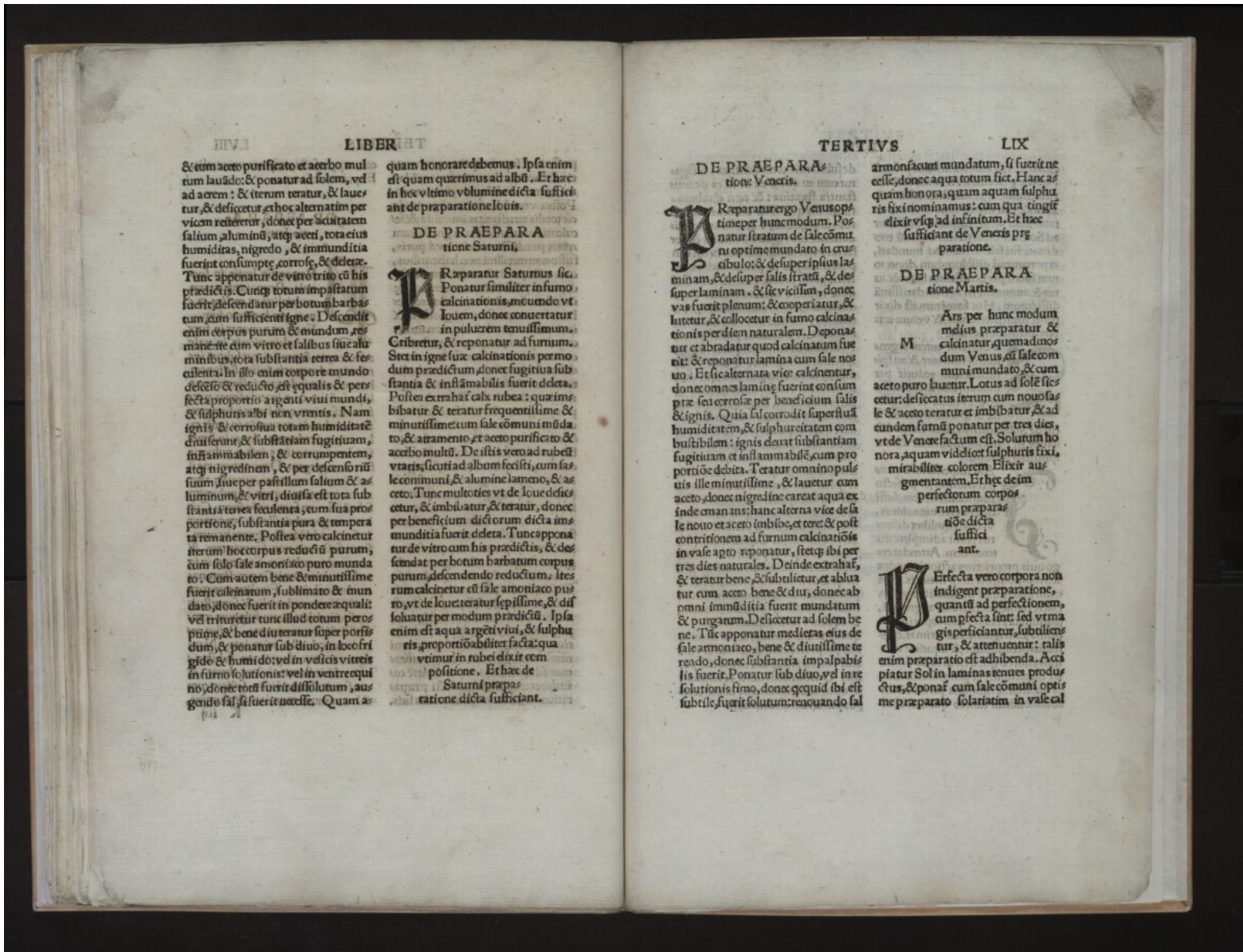
TERTIVS LVIII

etiamque perfecti corporis mineralis. Et primo de loue.

PRAEPARATIO LOUIS.

Reparatio louis in specialibus. Preparatur autem multipliciter: melius tamen per hunc modum. Et est, ut ponatur in furno calcinationis in vase ad hoc apto, & proficiatur subus ignis usque ad corporis ipsius fusionem bonam, mouendo tunc ipsius corpus liquefactum cum spatula ferrea perforata: coriam quae super ipsum creatur extrahendo, mouendo in ignis caloreaque perdurante, donec in superficie bona quantitas ipsius pulueris fuerit congregata. Deponatur tunc illa, & iterum moueatur, quousque altera vice totum corpus in puluerem subtilissimum fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in fumo, addedo sibi ignem bonum, suam fusionem non superantem, & mouendo multoties. Sic ergo in igne suae calcinationis sic per diem naturalem vel circa. Finaliter cum tota humiditas accidentalis & superflua fuerit deleta, cum sulphure combustibili & corruptente. Postea extrahatur calx alba mundata. Nam ignis omnem fugitivam substantiam & inflammabilem deuat, & consumit de praedictis, scilicet cum sale communi mundato, & alumine.

K iij

LXVIII

Et cum aceto purificato et acerbis multum laudato: & ponatur ad solem, vel ad aeraem: & iterum teratur, & laetur, & deliquetur, et hoc alternatim per vicem reiteretur, donec per acritatem salium, aluminis, atque aceti, tota eius humiditas, nigredo, & immunditia fuerint consumptae, corrosae, & deletae. Tunc apponatur de vitro trito cum his praedictis. Cumq[ue] totum impastatum fuerit, descendatur per botum barbatum, cum sufficienti igne. Descendit enim corpus purum & mundum, remanente cum vitro et salibus sine aluminibus, tota substantia terrea & feculentra. In illo enim corpore mundo desecto & reducto, est equalis & perfecta proportio argenti vivi mundi, & sulphuris tibi non vrentis. Nam ignis & corrosiva totam humiditatem dicitur, & substantiam fugitivam, instaminabilem, & corruptentem, atq[ue] nigredinem, & per descensum suum siue per passillum salium & aluminum, & vitri, diuisa est tota substantia terrea feculentra, cum sua proportione, substantia pura & temperata remanente. Postea vero calcinetur iterum hoc corpus reductum purum, cum solo sale ammoniaco puro mundato. Cum autem bene diminutissime fuerit calcinatum, sublimato & mundato, donec fuerit in pondere aequalit vel tritaretur tunc illud totum per optimam, & bene diu teratur super passillum, & ponatur sub diuo, in loco frigido & humido: vel in vesicis vitreis in fumo solutionis: vel in ventre qui no[n] donec totu[m] fuerit dissolutum, augetur sal si fuerit necessesse. Quam

LIBER III

quam honorare debemus. Ipsa enim est quam quarimus ad albu[m]. Et haec in hoc ultimo volumine dicta sufficiant de preparatione Iouis.

DE PRAEPARATIONE SATURNI

Reparatur Saturnus sic. Ponatur similiter in fumo calcinationis, mouendo ut Iouem, donec conuertatur in puluerem tenuissimum. Cribretur, & reponatur ad fumum. Stet in igne suae calcinationis per modum praedictum, donec fugitiua substantia & instaminabilis fuerit deleta. Postea extrahat calx rubea: quae imbibatur & teratur frequentissime & minutissime cum sale communi mundato, & atramento, et aceto purificato & acerbis multum. De istis vero ad ruberitatem, sicut ad album fecisti, cum sale communi, & alumine lameno, & acetate. Tunc multoties ut de Ioue desecetur, & imbibatur, & teratur, donec per beneficium dictorum dicta immunditia fuerit deleta. Tunc apponatur de vitro cum his praedictis, & descendat per botum barbatum corpus purum, descendendo reductum. Iterum calcinetur cum sale ammoniaco puro, ut de Ioue teratur, & diluatur per modum praedictum. Ipsa enim est aqua argenti vivi, & sulphuris, proportione ab illis facta: quae videtur in ruber dicitur cum in positione. Et haec de Saturni praeparatione dicta sufficiant.

TERTIUS LIX

DE PRAEPARATIONE VENUS

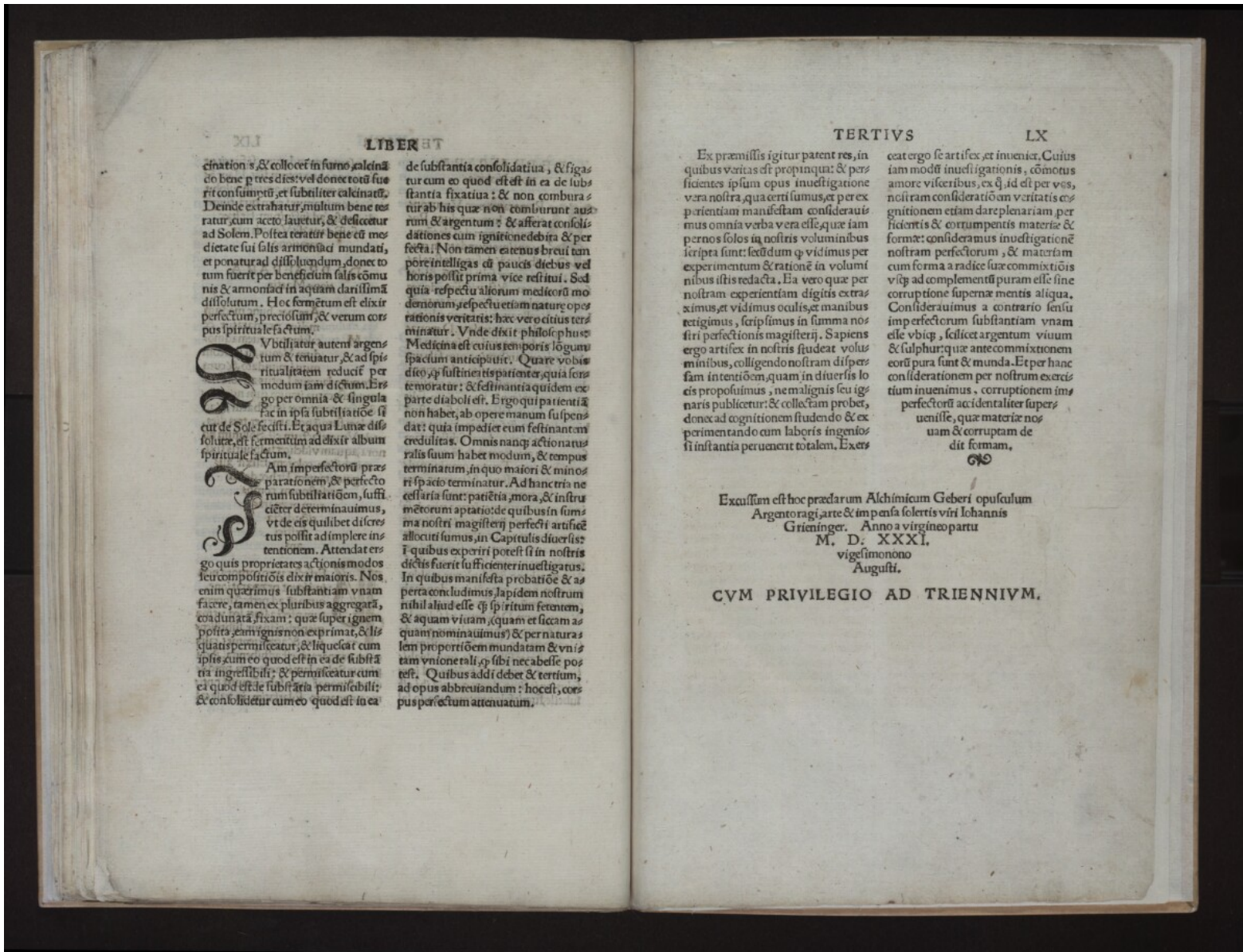
Reparatur ergo Venus optime per hunc modum. Ponatur stratum de sale communi optime mundato in crucibulo: & de superfluis laminam, & de super salis stratum, & de super laminam, & sic vicissim, donec vas fuerit plenum: & cooperiatur, & lutetur, & collocetur in fumo calcinationis per diem naturalem. Deponatur et abradatur quod calcinatum fuerit: & reponatur lamina cum sale nouo. Et sic alternata vice calcinetur, donec omnes laminae fuerint consumptae, & errosae per beneficium salis & ignis. Quia sal corrodit superfluum humiditatem, & sulphur eicitatem combustibilem: ignis dicitur substantiam fugitivam et instaminabilem, cum proportione debita. Teratur omnino puluis ille minutissime, & lauetur cum aceto, donec nigredine careat aqua exinde emanans: hanc alterna vice de sale nouo et aceto imbibet, et teret: & post contritionem ad furnum calcinationis in vase apto reponatur, stetq[ue] ibi per tres dies naturales. Deinde extrahatur & teratur bene, & sublimetur, et ablutatur cum aceto bene & diu, donec ab omni immunditia fuerit mundatum, & puratum. Deliquetur ad solem bene. Tunc apponatur medietas eius de sale ammoniaco, bene & diuissime terendo, donec substantia impalpabilis fuerit. Ponatur sub diuo, vel in resolutionis fumo, donec quicquid tibi est subtile fuerit solutum: renouando sal

armoniacum mundatum, si fuerit necesse, donec aqua totum siccet. Hanc aquam quoniam honora[m], quam aquam sulphuris fixi nominamus: cum qua tingitur elixir vsq[ue] ad infinitum. Et haec sufficiant de Venere praeparatione.

DE PRAEPARATIONE MARTIS

Ars per hunc modum melius preparatur & calcinatur, quemadmodum Venus, cum sale communi mundato, & cum aceto puro lauetur. Lotus ad solem siccatur, desiccatur iterum cum nouo sale & aceto teratur et imbibatur, & ad eundem furnum ponatur per tres dies, ut de Venere factum est. Solum hoc nora, quam videlicet sulphuris fixi, mirabiliter colorem Elixir augmentantem. Et haec de imperfectionum corporum praeparatione dicta sufficiant.

Effecta vero corpora non indigent praeparatione, quantum ad perfectionem, cum perfecta sint: sed vltra gis perficiantur, subtiliuntur, & attenuantur: talis enim praeparatio est adhibenda. Accipiat Sol in laminas tenues productus, & ponatur cum sale communi optime praeparato solaritatem in vase cal

XLII LIBER HT

cinatio n, & collocet in furno, calcinatio bene per tres dies: vel donec totum fuerit consumptum, et subtiliter calcinatum. Deinde extrahatur, multum bene reatur, cum aceto lauetur, & deliceatur ad Solem. Postea teratur bene cum medietate sui salis armoniaci mundati, et ponatur ad dissolvendum, donec totum fuerit per beneficium salis communis & armoniaci in aquam darillimam dissolutum. Hoc fermentum est elixir perfectum, preciosum, & verum corpus spirituale factum.

Utilitatur autem argentum & tenuatur, & ad spiritum altitatem reduci per modum iam dictum. Ergo per omnia & singula fac in ipsa subtilitate si cur de Sole fecisti. Et aqua Lunae dissoluta, est fermentum ad elixir album spirituale factum.

Am imperfectorum preparationem, & perfectorum subtilitatem, sufficiens determinavimus, ut de eis quilibet discere possit adimplere intentionem. Attendat ergo quis proprietates actionis modos seu compositionis elixir maioris. Nos enim quaerimus substantiam unam facere, tamen ex pluribus aggregata, eadem rata fixam: quae super ignem posita, eam ignis non exprimat, & illi quantum permisceatur, & liqueat cum ipsis cum eo quod est in ea de substantia ingreffi bili: & permisceatur cum ea quod est de substantia permiscibili: & consolidetur cum eo quod est in ea

de substantia consolidatiua, & fixatur cum eo quod est in ea de substantia fixatiua: & non comburatur ab his quae non comburunt aurum & argentum: & afferat consolidationes cum ignitione debita & perfecta. Non tamen est tenuis brevis tantum potest intelligas cum paucis diebus vel horis possit prima vice restitui. Sed quia respectu aliorum medicorum demonum, respectu etiam naturae operationis veritatis: haec vero citius terminatur. Unde dixit philosophus: Medicina est cuius temporis longum spatium anticipavit. Quare vobis dico, quod sustinetis patienter, quia fors temeratur: & festinantia quidem ex parte diaboli est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat: quia impeditur eum festinantem credulitas. Omnis namque actionis realis suum habet modum, & tempus terminatum, in quo maiori & minori spacio terminatur. Ad hanc nec cessaria sunt: patientia, mora, & instrumentorum aptatio: de quibus in summa nostri magister perfecti artificis allocuti sumus, in Capitulis diversis: in quibus experiri potest si in nostris dictis fuerit sufficienter investigatus. In quibus manifesta probatio est & aperta concludimus, lapidem nostrum nihil aliud esse quam spiritum fecerunt, & aquam vitalem, (quam et siccam aquam nominavimus) & per naturalem proportionem mundatam & unam rationem tali, quae sibi nec abesse potest. Quibus addi debet & tertium, ad opus abbreviandum: hoc est, corpus perfectum attenuatum.

TERTIVS LX

Ex praemissis igitur patent res, in quibus veritas est propinquat: & perspicientes ipsum opus investigatione vera nostra, qua certissimus, et per experientiam manifestam consideravimus omnia verba vera esse, quae iam per nos solos in nostris voluminibus scripta sunt: factum quod vidimus per experimentum & rationem in voluminibus istis redacta. Ea vero quae per nostram experientiam digitis extraximus, et vidimus oculis, et manibus retigimus, scripsimus in summa nostri perfectionis magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris studeat voluminibus, colligendo nostram dispersionem intentionem, quam in diversis locis proposuimus, ne malignis seu ignavis publicetur: & collectam probe, donec ad cognitionem studendo & experimentando cum laboris ingeniosum instantia pervenerit totalem. Exers

ceat ergo se artifex, et inveniet. Cuius iam modum investigationis, commotus amore visceribus, ex quo id est per vos, nostram considerationem veritatis cognitionem etiam dare plenariam, per scientis & corruptentis materiae & formae: consideramus investigationem nostram perfectorum, & materiam cum forma a radice suae commixtionis usque ad complementum puram esse sine corruptione supernae mentis aliqua. Consideravimus a contrario sensu imperfectorum substantiam unam esse ubique, scilicet argentum vivum & sulphur: quae ante commixtionem eorum pura sunt & munda. Et per hanc considerationem per nostrum exercitium invenimus, corruptionem imperfectorum accidentaliter supervenisse, quae materiae non dicit formam.

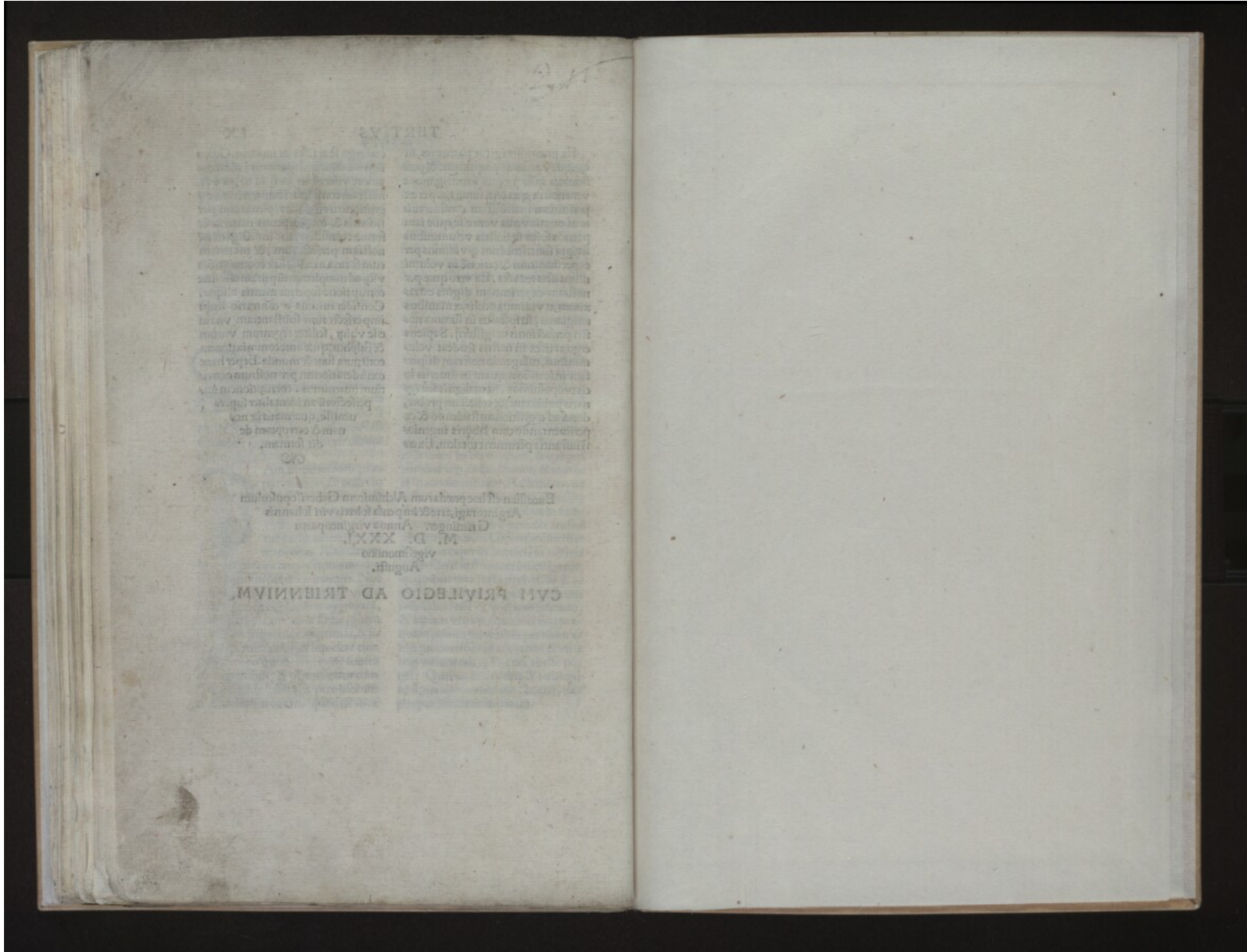
Excussum est hoc praedarum Alchimicum Geberi opusculum Argento rari, arte & impensa solertis viri Iohannis Grieningeri. Anno a virgineo partu M. D. XXXI, vigesimo nono Augusti.

CVM PRIVILEGIO AD TRIENNIVM.

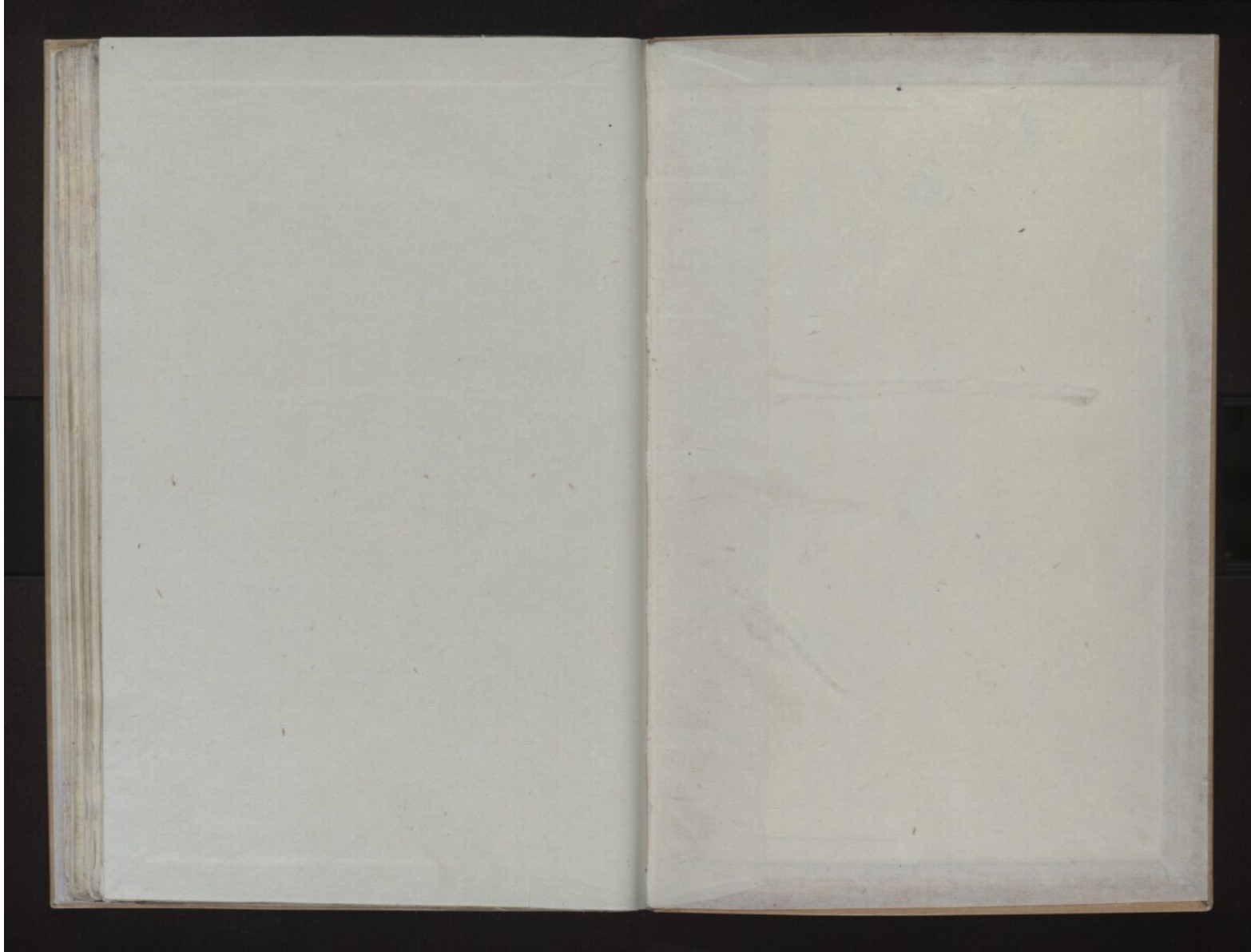

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-63] [(٦٥/٦٣)]

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-64] (٦٥/٦٤)

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-65] (٦٥/٦٥)

